

මුල්‍ය විවරණය 2022 - 2023

මූල්‍ය කාර්ය සාධනය සහ වගවීම්

ඩි ලංකා මහ බැංකුව මූදල් ප්‍රතිපත්ති, මූල්‍ය පද්ධති අධික්ෂණය, ගෙවීම් පද්ධති නියාමනය, විදේශ විනිමය මෙහෙයුම් සහ මූදල් තීකුත් කිරීම සඳහා වගකිවයුතු අධ්‍යකාරියක් ලෙස අන්තර් අනෙකුතා වගයෙන් හියා කරයි. එය 1949 අංක 58 දරන මූදල් තීති පනත යටතේ ස්ථාපිත කර ඇති අතර වර්තමානයේ, 2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත මින් පාලනය වේ. මෙම පනත මින් ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස දේශීය මිල ස්ථාධිකාව ලාඟා කර ගැනීම සහ පවත්වාගෙන යාම තියෙම කර ඇති අතර, මූල්‍ය පද්ධති ස්ථාධිකාව සුරක්ෂිත කිරීම අනෙක් අරමුණ ලෙස හඳුනා ගති. බැංකුවේ සාර්ථකත්වය මතිනු ලබන්නේ මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ දී එහි ප්‍රතිපත්ති සහ හියවන්හි සඳහා මත මිස එහි ලාභදාධිකාව මත තොවේ. මෙම වෙනස මහ බැංකුව වෙනත් රාජ්‍ය හෝ පොදුගැලීක ආයතනවලින් වෙන් කරයි. පොදු අනුපාත සහ විනිමය අනුපාත කෙරෙහි බලපැමි කරමින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ හරහා ලාභ ඉපැයිම් සුවිශ්චල්පි හැකියාව බැංකුව සතු බැවින්, ලාභදාධික්වය කෙරෙහි පමණක් අවධානය යොමු කිරීම එහි අරමුණුවලට බාධා පැමුණුවන හියවන් දීමින් කළ හැකිය. මෙම පසුව්‍යම් තුළ මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මින් විශේෂයෙන් මූදල් ප්‍රතිපත්ති හියාත්මක කිරීමේ දී, විනිමය අනුපාත කළමණාකරණය සහ මූදල් තීකුත් කිරීම යනාදියෙන් උපලබාධ විනාකම් අනුව ලැබූ ලාභ හෝ අලාභ පිළිවුතු කරයි. මෙම ප්‍රකාශයන් ඉදිරිපත් කර ඇති පරිදි බැංකුවේ මූල්‍ය හියාකාරීත්වය අර්ථ නිරුපණය කිරීම සහ අවබෝධ කරගැනීම සඳහා මෙම පසුතලය ඉතා වැශ්‍යතා වේ.

සි ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි XVI වන කොටස (වගන්ති 92 සිට 99 දක්වා) වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියලද කිරීම, ඉදිරිපත් කිරීම සහ ප්‍රකාශනය කිරීම ඇතුළුව මහ බැංකුව සම්බන්ධ මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන අවධා වේ. මහ බැංකු පනතේ 101 වන වගන්තිය ප්‍රකාර මහ බැංකුවේ ගිණුම් විගණකාධිපතිවරයා විසින් විගණනය කරනු ලැබිය යුතු අතර විගණකාධිපතිගේ මතය වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශ සමඟ ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතුය. තවද මහ බැංකු පනතෙහි 103(4)(ඇ) වගන්තිය අනුව, විගණකවරුන් සමඟ වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශ සමාලෝචනය කිරීමට විගණන ක්මිටුවට භාර දී ඇත.

ලේ අනුව ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශ හි ලංකා මහ බැංකු පත්‍රත්වයෙහි විධිවිධානවලට අනුකූලව සකස් කර, සමාලෝචනය කර විශාලයෙන් ප්‍රාග්ධනය කර ඇත.

2022 වසරට සාක්ෂිත්ව 2023 වසරෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශවල විශේෂතා

මුලස තත්ත්ව ප්‍රකාශය

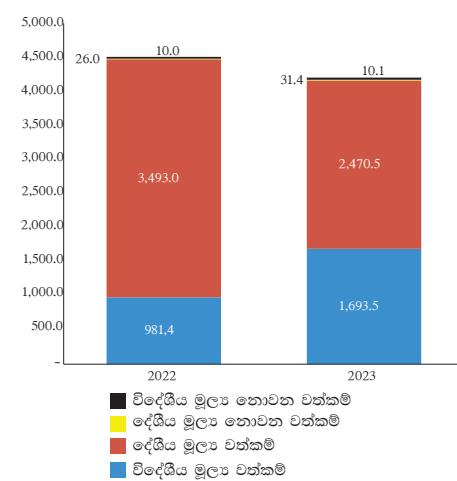
වත්කම් සංග්‍රහය

මුළු වත්කම් 2022 වසරේ පැවති රු.ලු. 4,510.4 හා සැපයුමේ දී රු.ලු. 305.0 (6.1%) කින් රු.ලු. 4,205.4 දක්වා 2023 වසරේ දී අඩු වී ඇති. මෙම පහත වැඩිමට මූලික වශයෙන් හේතු වූ යියේ දේශීය මුළු වත්කම්වල රු.ලු. 1022.5 ක සැලකිය යන අඩු ව්‍යුහය.

දේශීය නෙය ප්‍රජ්‍යාත්මකරණයේ (DDO) ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ගෙවයන් සහ රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම් දිගුකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට ප්‍රවර්තනය කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම අඩු වීමට හේතු විය. දැනට පවතින භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලට (රු.බ්. 2,368.4) සහ රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්වලට (රු.බ්. 344.7ක්) සාපේක්ෂව සාධාරණ අගය රු.බ්. 1,946.7ක් වන නව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ආදේශ කිරීම නිසා එක් දින පාමුව (Day one loss) රු.බ්. 766.4ක් විය. දේශීය මුදල් වෙළඳපාලේ දුකිලතා තත්ත්ව වැඩිදියුණු වීම හේතුවෙන් ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් සහ නිත්‍ය නෙය පහසුකම් මත මිල දී ගත් සුරක්ෂිත පත්වල රු.බ්. 364.1ක අඩු වීමක් ඇති විය.

කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකුවේ විදේශ සංවිත ඇ.ඩී.ප්. බොලරු බ්ල. 1.63 කින් ඉහළ යාම හේතුවෙන් විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් 2022 වසරේ පැවති ඇ.ඩී.ප්. බොලරු බ්ල. 1.85 සාපේක්ෂව ඇ.ඩී.ප්. බොලරු බ්ල. 3.48 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇතු. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූල්‍ය ශේෂවල රු.බ්ල. 547.3ක වැඩිවිමත් ස්ථාවර ආදායම් සුරක්ෂිත සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල රු.බ්ල. 212.5 ක වැඩි විමත් සිදු විය. කෙසේ වෙතත් විශේෂ ගැනුම් හිමිකමට (වි.ගැ.හි.) සාපේක්ෂව ලිඛිත ලේඛනයේ අගය ඉහළ යාම (2022 අවසානයේ රු. 483.3276 සිට 2023 අවසානයේ රු. 437.9894 දක්වා), ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල ආක්‍රිත වත්කම් රු.බ්ල. 16.1කින් අඩු වීමට හේතු විය.

මුළු වත්කම් සංයුතිය (රු.බ.)

බැරකම් සංයුතිය

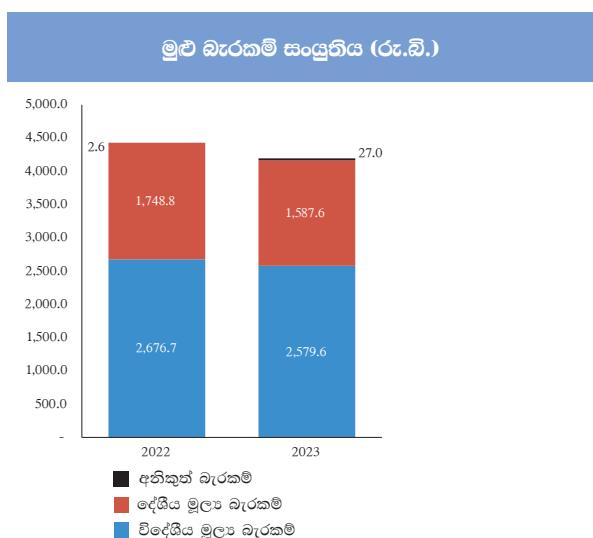
2022 වසරට (රු.ව්. 4,428.1) සාපේක්ෂව 2023 වසරදී (රු.ව්. 4,194.2) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල බැංකම් රු.ව්. 233.9කින් අඩු වී ඇති අතර එය සියලුම 5.3ක අඩු වීමක් නියෝගීතා කරයි. මෙම අඩු වීමට මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ දේශීය මූල්‍ය බැංකම්වල අඩු වීමයි. නිත්‍ය තැන්පත්

යේෂයන්හි (SDF) රු.බ්. 103.කේ අඩු වීම සහ 2023 අගෝස්තු මාසයේ සිට ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) සියලුට 4 සිට සියලුට 2 දක්වා අඩු වීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාණිජ බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන සමග ඇති යේෂය අඩු වීම හේතුවෙන් දේශීය මූල්‍ය බැරකම් අඩු විය. බැංකු අතර ද්‍රව්‍යීලතා බෙදියාමේ වෙනස්වීම් හේතුවෙන් නිත්‍ය තැන්පතු යේෂයන් අඩු වී ඇත. සංසරණයේ පවතින මූදල් රු.බ්. 159.9 කින් ඉහළ යාම නිසා මෙම බැරකම්වල අඩුවීම් අර්ධ වශයෙන් පියවී ඇත.

ප්‍රධාන වශයෙන් ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයට ගෙවිය යුතු රු.බ්. 736.2 ක යේෂය සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ වශයෙන් රු.බ්. 160.6 කින් අඩු වීම හේතුවෙන් විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් රු.බ්. 97.1 කින් අඩු විය. ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයට ගෙවිය යුතු යේෂය ඉන්දියානු මහ බැංකුවට දැනට ගෙවිය යුතු මූදල සමග එකාබද්ධ කරමින් මූදල් තුවමාරු ගිවිසුමක් බවට පරිවර්තනය කරන ලද අතර එය "අනිකුත්" කාණ්ඩය යටතේ වාර්තා කර ඇත.

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ වශයෙන් අඩු වීම සඳහා පසුගිය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විසින්තිරණ යය පහසුකම් යටතේ වසර තුළ සිදු කරන ලද යය ආපසු ගෙවීම සහ වි.ගැ.කි. වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සියලුට 10.8 කින් අතිප්‍රමාණය වීම හේතු විය.

විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්වල අඩු වීම "අනිකුත්" කාණ්ඩය යටතේ වාර්තා කරන ලද විදේශීය බැරකම්වල රු.බ්. 914.8 ක වැඩිවීම මගින් අර්ධ වශයෙන් නිෂ්ප්‍රහා විය. මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු තුළයේ රු.බ්. 800.56 ක ඉන්දියානු මහ බැංකුව සමග ඇති විශේෂ මූදල් තුවමාරු ගිවිසුමේ වැඩි වීම සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමයන් රුපියල අරමුදලේ ලැබේමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෙවිල් රිසර්ච් බැංකුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ගිණුම සමග පැවති නියෝගීතා භාණ්ඩාගාර ලේකම් (DST) ගිණුමේ යේෂය රු.බ්. 247.7 කින් ඉහළ යාමයි.

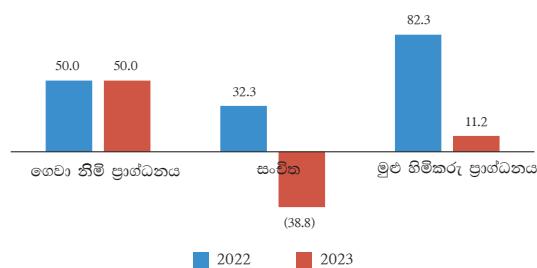

මුළු නිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුළු නිමිකරු ප්‍රාග්ධනය, ප්‍රාග්ධන අරමුදල සහ සංචිතවලින් සමන්විත වූ අතර එය රු.බ්. 82.3 (2022) සිට රු.බ්. 11.2 (2023) දක්වා අඩු වී ඇත. මෙම පහත වැට්ටීම මූලික වශයෙන් සාධක 2ක් මගින් මෙහෙයවනු ලැබේය. දේශීය යය ප්‍රාග්ධනකරණයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2023 සැල්තැම්බර් මාසයේදී ගිණුම්ගත කළ එක්දින පාඩුව වූ රු.බ්. 766.4 හේතුවෙන් 2023 දී සිදු වූ රු.බ්. 114.4 ක ගුද්ධ අලාභය එහි පළමු සාධකය වූ අතර ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුව රඳවා ගත් ලාභවලට එරෙහිව අයකරනු ලැබූ පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලුප්‍රමිතවල ආපුගණනයේ රු.බ්. 24.6 ක අලාභය එහි දෙවන සාධකය විය. කෙසේ වෙතත්, අනෙකුත් විසින්තිරණ අදායම් තුළින් සාධාරණ අයය (FVOCI) ඇති උපකරණ සඳහා වෙළදපළ මිල මත ඇගයීමේ ලාභ රු.බ්. 63.6 කින් සහ දේපල පිරියත උපකරණ ප්‍රත්‍යාගෙනනා ලාභ රු.බ්. 4.8 කින් වැඩි වීම හේතුවෙන් මෙම පාඩු අර්ධ වශයෙන් නිෂ්ප්‍රහා විය.

මහ බැංකුවේ වත්කම්වල අය එහි මූදල්මය බැරකම්වලට සහ එහි ගෙවා නිමි ප්‍රාග්ධනයෙහි එකතුවට වඩා අඩු බවට මහ බැංකුවේ විගණකය කරන ලද වාර්මික මූල්‍ය ප්‍රකාශවලින් පෙන්තුම් කරන විටක දී ප්‍රාග්ධනය යැව ස්ථාපිත තිරිමේ අවගත්තාවයක් ඇති වන බව මහ බැංකු පනතෙහි 97 වන වගන්තිය යටතේ දක්වා ඇත. මූදල්මය බැරකම්වලට සංසරණය වන ව්‍යවහාර මූදල්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ආණ්ඩුවේ නියෝග්‍යතායන්හි විසින් මහ බැංකුව තුළ දරන බෙන තැන්පතු ඇතුළත් වේ. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31න් අවසන් වූ වර්ශය සඳහා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වත්කම්, එහි මූල්‍ය බැරකම් සහ ගෙවා නිමි ප්‍රාග්ධනය රු.බ්. 2,837.1 ක සැලකිය යුතු අයයින් ඉක්මවා ඇත.

නිමිකරු ප්‍රාග්ධනයේ සංයුතිය (රු.බ්.)

ආදායම් ප්‍රකාශය

ආදායම්, වියදුම සහ ගුද්ධ ලාභය / (අලාභය)

ප්‍රධාන වශයෙන් 2022 වසරේ වාර්තා කළ රු.බ්. 610.1 ක විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගෙනනා පාඩුවට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ රු.බ්. 140.1 ක විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගෙනනා වාසි හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2022 වසරේ ඇගයින් රු.බ්. 374.3 ක ගුද්ධ

අලාභයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ දී රු.බ. 114.4ක ඉදෑර අලාභයක් වාර්තා කරන ලදී.

විදේශ සංචිත ප්‍රමාණයන් ඉහළ යාම නිසා පොලී ආදායමේ සිදු වූ වැඩි විමත්, විදේශ වෙළඳපොල ක්‍රියාකාරකම් සහ විදේශ විනිමය මුදල් තුවමාරු ගිවිසුම්වලින් ඇතිවූ ගනුදෙනු ලාභ සහ වෙළඳපොල මිල මත ඇගයීමේ ලාභ, ඉදෑර මෙහෙයුම් ආදායම වැඩි විමට හේතු විය.

තවද, රජයේ සුරක්ෂිතවල ඉහළ සාමාන්‍ය දෙනික හිමිකම් සහ වෙළඳපොල තුළ පැවති ඉහළ පොලී අනුපාත හේතුවෙන් 2023 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව රජයේ සුරක්ෂිතවලින් ඉහළ පොලී ආදායමක් උපය ගන්නා ලදී.

ප්‍රධාන වගයෙන් ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය වෙත ඇති බැඳීම් සඳහා වූ පොලී වියදම් රු.බ. 66.2 කින් සහ ඉතුදියානු මහ බැංකුව සමග ඇති වූ මුදල් තුවමාරු ගිවිසුමේ පොලී වියදම් රු.බ. 26.1කින් වැඩි විම හේතුවෙන් 2023 වසරේ දී විදේශීය මුදල බැරකම් මත වූ පොලී වියදම් රු.බ. 110.2කින් ඉහළ ගියේය. නිත්‍ය තැන්පත පහසුකම් මත පනවා ඇති සීමාවන් හේතුවෙන් අඩු වූ ගනුදෙනු පරිමාවන් නිසා නිත්‍ය තැන්පත පහසුකම් හි පොලී වියදම් අඩු විමෙන් දේශීය පොලී වියදම් රු.බ. 15.8කින් අඩු විම විදේශීය මුදල බැරකම් මත වූ පොලී වියදම් නිසා ඇති වූ පොලී වියදමේ වැඩි විම නිෂ්ප්‍රභා කළේය.

ප්‍රධාන සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්හි 2023 වසරේ දී සිදු කරන ලද ආයුගණනය මත රු.බ. 15.5ක් වූ වෙන් කිරීම් ආපසු හැරවීම නිසා සේවක මණ්ඩල වියදම් හි ඇති වූ අඩු විමෙන් මෙහෙයුම් වියදම්වල අඩු විමක් වාර්තා වී ඇත.

කෙසේ නමුදු දේශීය ගෙය ප්‍රශ්නකරණය නිසා ඇති වූ රු.බ. 766.4ක එකැනු පාඩුව හේතුවෙන් රු.බ. 114.4ක ඉදෑර අලාභයක් වාර්තා වූ අතර එසේ නොමැති නම් 2023 වසර සඳහා ඉදෑර ලාභයක් වාර්තාවීමට ඉඩ පැවතිණි.

බදුවලට පසු ඉදෑර ලාභය/(අලාභය) (රු.බ.)

2022

2023

ජාතික විගණන කාර්යාලය

තොසිය කණකකාය්ව අධ්‍යක්ෂකම් NATIONAL AUDIT OFFICE

ମିଳେ ଅନ୍ତର୍ଜାଲ
ଏଣ୍ଟୁ କ୍ଲିବ.
My No. } ନେଟ୍‌ଲିନ୍‌/ଫୋନ୍/ଫିଲେଟିଚ୍‌ଲିଲ୍/1/23/1
 }
 ମିଳବି ଅନ୍ତର୍ଜାଲ
 ଉପତ୍ତି କ୍ଲିବ.
 } Your No.

ଦିନାଯ
ତୀକତି } 2024 ଅପ୍ରେଲ 10 ଦିନ
Date

గర్వ మిదలే అంచుబున్నామా,

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ වෙනත් නෙතික හා නියාමන අවශ්‍යතා පිළිබඳව 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව විගණකාධිපති වාර්තාව

1. මුල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 മന്ത്ര

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ (“බැංකුව”) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් ප්‍රකාශනය, වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝෂිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ, 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තියේ සහ 2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 101 (4) වගන්තියේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මාගේ වාර්තාව යථා කාලයේදී පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරනු ලැබේ. මෙම විගණනය සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තියෙහි යෙදී සිටින වරළන් ගණකාධිකාරී සමාගමක සභාය මා ලබා ගන්නා ලදී.

බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත්වලට (IFRSs) අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබඳ කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

මා විසින් ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතිවලට (ISAs) අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. එම ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම්, මාගේ වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විසින්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උච්චත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ පාලක මණ්ඩලයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙළ කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවදාය ප්‍රකාශනයන්ගේන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමට හැකිවනු පිළිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් නීරණය කිරීම පාලක මණ්ඩලයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේදී බැංකුව අඛණ්ඩ පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව නීරණය කිරීම සහ අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම තැබීම හා අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අදාළ වන පරිදි අනාවරණය කිරීම ද පාලක මණ්ඩලයේ වගකීමකි.

බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ත්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් කරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුවේ වාර්ශික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වංචා හෝ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවදාය ප්‍රකාශනයන්ගේන් තොරවන බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිති (ISAs) ප්‍රකාරව විගණනය සිදුකිරීමේදී එය සැමවීම ප්‍රමාණාත්මක සාවදාය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් තොවනු ඇත. වංචා හෝ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවදාය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගෙනිමින් පරිගිලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික නීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී විවත්තිය විනිශ්චය සහ වෙත්තිය සැකමුපූඩුවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශකරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාච්‍යා ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිමේ අවධානම හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවේවිතව උචිත විගණන පරිපාලි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාච්‍යා ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වෙනතාන්විත මහඟීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සංලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූව ද, අවස්ථාවේවිතව උචිත විගණන පරිපාලි සැලසුම් කිරීම පිළිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- හාවතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ පාලක මණ්ඩලය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේ ද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබා ගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම පාලක මණ්ඩලය යොදාගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම ප්‍රමාණවන් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. මාගේ විගණන වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබාගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මාගේ නිගමනයන්ට පදනම වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනයේදී හඳුනාගත් අනෙකුත් කරුණු අතර සැලසුම් කරන ලද විෂය පථය, විගණනයේ කාලය සහ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සැලකිය යුතු යම් අඩුපාවූ ඇතුළත් සැලකිය යුතු සෞයාගැනීම් සම්බන්ධයෙන් පාලනය කරන පාර්ශවයන් වෙත මම දැනුවත් කරමි.

2. වෙනත් නෙතික හා නියාමන අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2.1 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

2.1.1 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (අ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවන් අනුව, විගණනය සඳහා අවශ්‍ය සියලු තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම මා විසින් ලබාගත්තා ලද අතර, මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන ආකාරයට නිසි මූල්‍ය වාර්තා බැංකුව පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.

2.1.2 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකත් වර්ෂය සමඟ අනුරුප වේ.

2.1.3 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (i) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද සියලු ප්‍රමාණාත්මක නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

2.2 අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ග සහ ලබා ගන්නා ලද සාක්ෂි මත හා ප්‍රමාණාත්මක කරුණුවලට සිමා කිරීම තුළ, පහත සඳහන් දී ප්‍රකාශ කිරීමට තරම් කිසිවක් මාගේ අවධානයට ලක් නොවිය.

2.2.1 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (ඇ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලයේ යම් සාමාජිකයෙකුට බැංකුව සම්බන්ධයෙන් ඇති යම් ගිවිසුමක් සම්බන්ධයෙන් සංඝුව හෝ අන්‍යාකාරයකින් සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික තත්ත්වයෙන් බැහැරව සම්බන්ධයක් ඇති බව;

2.2.2 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (ඊ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද පොදු සහ විශේෂ විධානවලට අනුකුල නොවන ලෙස ක්‍රියා කර ඇති බව;

2.2.3 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (උ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව බැංකුවේ බලතල, කරතවා සහ කාර්යයන්ට අනුකුල නොවන ලෙස කටයුතු කර ඇති බව;

2.2.4 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (උ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව බැංකුවේ සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ එලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ අදාළ නීතිමත්වලට අනුකුලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර නොමැති බව.

අන්සන් කළේ :

ඩිලිඩ්.පී.සී. විනුමරත්න
විගණකාධිපති

මුළු තත්ත්ව ප්‍රකාශය

දෙසැම්බර් 31 දිනට

වත්කම්

විදේශීය මුළු වත්කම්

මුදල් සහ මුදල් සමානයන්
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිත
ව්‍යුත්පන්ති මුළු උපකරණ
ජාත්‍යන්තර මුළු අරුදුල (ජාමු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්
අනික්ත ලැයිය යුතු දැ
මුළු විදේශීය මුළු වත්කම්

දැයිය මුළු වත්කම්

මුදල් රැසේ සුරක්ෂිත
ප්‍රති විකුණුම් හිටිපුම් මත මිලදීගත් සුරක්ෂිත
රෘයට දෙන දද කාලීන අත්තිකාරී
මුළු සහ අනික්ත ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝගන
බැංකු සඳහා දෙන දද අය
අනෙකුත් වත්කම්

මුළු විදේශීය මුළු වත්කම්

මුළු වත්කම්

විදේශීය මුළු නොවන වත්කම්

රන්

මුළු නොවන වත්කම්

තොගය

අනෙකුත් ලැයිය යුතු දැ භා කළින් ගෙවීම්

දේපල පිරියන සහ උපකරණ

අස්ථාන වත්කම්

මුළු මුළු නොවන වත්කම්

මුළු වත්කම්

බැරකම් සහ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

විදේශීය මුළු බැරකම්

බැංකු සහ මුළු ආයතන

ව්‍යුත්පන්ති මුළු උපකරණ

ආයියානු නිශ්චාලන සාමෙය

ජාත්‍යන්තර මුළු අරුදුල (ජාමු.අ.)

අනික්ත

මුළු විදේශීය මුළු බැරකම්

දැයිය මුළු බැරකම්

බැංකු සහ මුළු ආයතන විසින් තැන්පතු

රෘය සහ රැසේ ආයතන විසින් තැන්පතු

ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකත්තාවය මත අලෙවි කළ සුරක්ෂිත හා නිතා තැන්පතු පහසුකම

සංසරණයෙහි පවතින මුදල්

අනෙකුත් ගෙවීම් යුතු දැ

මුළු ඇදිය මුළු බැරකම්

මුළු මුළු බැරකම්

අනික්ත බැරකම්

විලමින පුදාන

ව්‍යුත්පන්ති හා අනෙකුත් පෙළාත් රැකියා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

විවිධ බැරකම් සහ උපකරණය

මුළු අනික්ත බැරකම්

මුළු බැරකම්

හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

ප්‍රාග්ධන අරුදුල

අනෙකුත් සංවිත

රුධියන් ලැයි

මුළු හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

මුළු බැරකම් සහ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

පිටු අංක 12 සිට 89 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මුළු ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

මෙම මුළු ප්‍රකාශයන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් 2024 අප්‍රේල් 05 වැනි දින පාලක මණ්ඩලය වෙනුවෙන් නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමත කරන ලදී.

ජාමු.අ. ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී - අධිපති

	සටහන	2023 රු. 000	2022 රු. 000
<u>විදේශීය මුළු වත්කම්</u>			
මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	8	1,198,979,570	651,687,864
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිත	9	223,406,791	10,867,425
ව්‍යුත්පන්ති මුළු උපකරණ	10	5,775,226	401,580
ජාත්‍යන්තර මුළු අරුදුල (ජාමු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්	11	265,339,197	281,421,074
අනික්ත ලැයිය යුතු දැ		-	37,022,631
<u>විදේශීය මුළු වත්කම්</u>		1,693,500,784	981,400,574
<u>දැයිය මුළු වත්කම්</u>			
මුදල් රැසේ සුරක්ෂිත	12	2,044,347,592	2,498,995,015
ප්‍රති විකුණුම් හිටිපුම් මත මිලදීගත් සුරක්ෂිත	13	333,951,940	698,069,219
රෘයට දෙන දද කාලීන අත්තිකාරී	14	-	235,638,700
මුළු සහ අනික්ත ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝගන	15	2,169,541	1,817,132
බැංකු සඳහා දෙන දද අය	16	47,795,687	28,257,902
අනෙකුත් වත්කම්	17	42,184,721	30,182,560
<u>දැයිය මුළු වත්කම්</u>		2,470,449,481	3,492,960,528
<u>විදේශීය මුළු නොවන වත්කම්</u>		4,163,950,265	4,474,361,102
<u>විදේශීය මුළු නොවන වත්කම්</u>			
රන්	18	10,120,756	10,031,610
<u>මුළු නොවන වත්කම්</u>			
තොගය	19	5,433,838	4,788,407
අනෙකුත් ලැයිය යුතු දැ භා කළින් ගෙවීම්		1,526,263	1,222,568
දේපල පිරියන සහ උපකරණ	20	23,723,256	19,035,278
අස්ථාන වත්කම්	21	689,883	908,137
මුළු මුළු නොවන වත්කම්		41,493,996	35,986,000
<u>මුළු වත්කම්</u>		4,205,444,261	4,510,347,102
<u>විදේශීය මුළු බැරකම්</u>			
වැංකු සහ මුළු ආයතන	22	54,113,792	146,408,028
ව්‍යුත්පන්ති මුළු උපකරණ	10	48,947,900	71,697,994
ආයියානු නිශ්චාලන සාමෙය	23	-	736,258,129
ජාත්‍යන්තර මුළු අරුදුල (ජාමු.අ.)	24	967,325,212	1,127,925,092
අනික්ත	25	1,509,255,772	594,383,451
<u>දැයිය මුළු බැරකම්</u>		2,579,642,676	2,676,672,694
<u>වැංකු සහ මුළු ආයතන විසින් තැන්පතු</u>			
රෘය සහ රැසේ ආයතන විසින් තැන්පතු	26	142,472,582	323,046,181
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකත්තාවය මත අලෙවි කළ සුරක්ෂිත හා නිතා තැන්පතු පහසුකම	27	2,073,290	221,411
සංසරණයෙහි පවතින මුදල්	28	227,035,873	330,637,059
අනික්ත ගෙවීම් යුතු දැ	29	1,186,503,181	1,026,567,252
මුළු ඇදිය මුළු බැරකම්	30	29,507,806	68,320,347
<u>මුළු ඇදිය මුළු බැරකම්</u>		1,587,592,732	1,748,792,250
<u>මුළු බැරකම්</u>		4,167,235,408	4,425,464,944
<u>අනික්ත බැරකම්</u>			
විලමින පුදාන	31	2,475	1,834
ව්‍යුත්පන්ති හා අනෙකුත් පෙළාත් රැකියා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්	32	26,395,012	1,772,429
විවිධ බැරකම් සහ උපකරණය	33	626,310	855,043
මුළු අනික්ත බැරකම්		27,023,797	2,629,306
<u>හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය</u>		4,194,259,205	4,428,094,250
<u>ප්‍රාග්ධන අරුදුල</u>			
අනෙකුත් සංවිත		50,000,000	50,000,000
රුධියන් ලැයි		252,773,117	(191,184,970)
මුළු හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය		(291,588,061)	223,437,822
මුළු බැරකම් සහ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය		11,185,056	82,252,852
<u>ප්‍රාග්ධන අරුදුල</u>		4,205,444,261	4,510,347,102

ඒ.එස්.එල්. සිරිමායු - ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී

ආදායම් ප්‍රකාශය

දෙසමැබර 31 දිනට		සටහන	2023 රු. 000	2022 රු. 000
මෙහෙයුම් ආදායම:				
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආග්‍රිත ආදායම	36	18,031,111	1,579,295	
පොලී ආදායම	37	29,165,459	(127,286,104)	
උපලබිධ නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණකයන්ගේ වාසිය / (පාඩුව)		39,013,468	(9,968,941)	
මිල වෙනස්කීම්වලින් උපලබිධ වාසිය / (පාඩුව)		86,210,038	(135,675,750)	
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් මූල්‍ය ආදායම				
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් ආග්‍රිත වියදම්	38	(142,515,856)	(32,293,277)	
පොලී වියදම්	39	(86,696)	(763,218)	
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් ආග්‍රිත මූල්‍ය වියදම්		(142,602,552)	(33,056,495)	
විදේශීය මූල්‍ය ආයෝජන ආදායම		140,077,201	(610,149,293)	
ගුද්ධ දේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආග්‍රිත ආදායම		83,684,687	(778,881,538)	
පොලී ආදායම	36	595,962,421	482,676,527	
මිල වෙනස්කම් මත උපලබිධ ලාභය / (පාඩුව)	37	(1,293,472)	(7,866,974)	
පොලී වියදම්	38	(21,810,330)	(37,619,594)	
දේශීය ණය ප්‍රශනකරණයේ බැහැර කිරීම් වල ලාභය / (පාඩුව)		6,775,702	-	
දේශීය ණය ප්‍රශනකරණයේ පළමු දින ලාභය / (පාඩුව)		(766,413,281)	-	
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත අංශකීම් නය අලාභ ආපසු හැරවුම් / (අයකිරීම්)	39	396,659	497,432	
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආග්‍රිත ගුද්ධ ආදායම		(186,382,301)	437,687,391	
අනික්‍රේ ආදායම	40	1,585,485	2,454,218	
අනික්‍රේ වියදම්	40.1	(3,536,359)	(10,260,110)	
මුළු ගුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම		(104,648,488)	(349,000,039)	
මෙහෙයුම් වියදම් :	41			
- වැටුප් සහ වෙිනන		(7,253,093)	(6,691,770)	
- තිබුවිත ආයක සැලසුම් පිරිවැය		3,949,834	(11,550,422)	
- පස්වාන් සේවික ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පිරිවැය		(891,177)	(2,091,404)	
ක්ෂේම්වීම් සහ කුමක්ෂය		(4,194,436)	(20,333,596)	
කොග පිරිවැය (නව මූදල් නිකුතු පිරිවැය)		(715,321)	(737,304)	
පරිපාලන සහ අනික්‍රේ වියදම්	42	(2,108,575)	(2,339,653)	
මුළු මෙහෙයුම් වියදම්		(2,763,994)	(1,910,381)	
බදු වලට පෙර අලාභය		(9,782,326)	(25,320,934)	
බදු වර්ෂය සඳහා ගුද්ධ අලාභය	43	(114,430,814)	(374,320,973)	
		(114,430,814)	(374,320,973)	
වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරුපණය වේ.				
මිටු අංක 12 සිට 89 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.				
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායම් ප්‍රකාශය				
දෙසමැබර 31 දිනට			2023 රු. 000	2022 රු. 000
වර්ෂය සඳහා වූ ගුද්ධ අලාභය		(114,430,814)	(374,320,973)	
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායම්				
පසු කාපපරිවේශ්‍යකදී ආදායම් ප්‍රකාශයට තැවත වර්ගිකරණය වන හෝ විය හැකි අයිතම	34	1,266,198	(1,189,382)	
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරක්මිපත් සඳහා වූ ගුද්ධ සාධාරණ විවිනාකම් ලාභය / (පාඩුව)		61,897,210	11,225,713	
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන රුපයේ සුරක්මිපත් සඳහා වූ ගුද්ධ සාධාරණ විවිනාකම් ලාභය / (පාඩුව)	34	63,163,408	10,036,331	
පසු කාපපරිවේශ්‍යකදී ආදායම් ප්‍රකාශයට තැවත වර්ගිකරණය නොවන අයිතම		4,752,685	-	
දේපළ පිරියන සහ උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණකයෙන් ලද ලාභය	32	(24,625,742)	14,163,877	
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායමට ගෙවන ලද පස්වාන් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්(වියදම්)/ ආදායම		34	352,408	145,915
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන සේවාන් අයෝජන මත වූ ගුද්ධ සාධාරණ විවිනාකම් ලාභය		(19,520,649)	14,309,792	
අනෙකුත් විස්තීරු ආදායම / (වියදම්)		43,642,759	24,346,123	
මුළු විස්තීරු ආදායම / (වියදම්)		(70,788,055)	(349,974,850)	
වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරුපණය වේ.				
මිටු අංක 12 සිට 89 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.				

වැශ්‍යවායු දකුණු

නෘත්‍ය

ප්‍රතිපාදන අනුකූලතාව සංඛ්‍යාදානය දකුණු

වැශ්‍යවායු අනුකූලතාව සංඛ්‍යාදානය දකුණු

මුදල තුළ අනුකූලතාව සංඛ්‍යාදානය දකුණු

ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයේ වෙනස්වීම් ප්‍රකාශය

දෙසැම්බර් 31 දිනෙහේ අවසන් වර්ෂය සඳහා

	දායක	අනික්ත්	රද්වාගත්	එකතුව
	ප්‍රාග්ධනය	සංචිත	ලාභ	රු. 000
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2022 ජනවාරි 1 දිනට ගෙවය	50,000,000	315,128,226	98,490,818	463,619,044
වර්ෂය සඳහා ඉදෑද අලාභය	-	-	(374,320,973)	(374,320,973)
තත්කාලීන දා පියවුම පදනම් ප්‍රාග්ධනය සඳහා වූ නිධන්ගත අරමුදලට පැවරීම	-	438,146	(438,146)	-
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ හැකැගත් ප්‍රාග්ධනය සේවක ප්‍රතිලාභ පිරිවැය	-	-	14,163,877	14,163,877
ඉදෑද විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාග්‍යන ලාභය/(පාසුව) මාරු කිරීම (IRR)	-	(610,149,293)	610,149,293	-
ශ්‍රී.ලං.මලු. අභ්‍යන්තර අරමුදල්වලට මාරු කිරීම	-	-	(355,494)	(355,494)
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ මිලට ගණනය කරන ලද සුරුකුම්පත් හි ඉදෑද සාධාරණ විටිනාකම මත වූ පාමුව	-	(1,189,382)	-	(1,189,382)
රද්වාගත් ලාභයන් වෙළඳපෙළ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	49,638,590	(49,638,590)	-
පොදු සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	27,526,076	(27,526,076)	-
2021 වර්ෂයට අදාළ ලාභය අනුව ප්‍රා.සං.දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් සඳහා මධ්‍යම හා දිගුකාලීන සාය සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	15,000,000	(15,000,000)	-
2021 වසර සඳහා ලාභ විසර්තනය - 2021 වසර සඳහා වන ලාභයන් ශ්‍රී ලංකා රජය සමග ඇති බැඳීම් අයකර ගැනීම	-	-	(31,035,788)	(31,035,788)
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවාදායක සහ විශාම ආපදා සහන අරමුදලට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	(60)	(60)
ප්‍රාග්ධන සේවක ප්‍රතිලාභ මූල්‍යය සායනය සඳහා වූ සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	1,051,039	(1,051,039)	-
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගිකරණය කළ රජයේ සුරුකුම්පත් වල වෙළඳපෙළ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සායනය මත වූ ලාභය	-	11,225,713	-	11,225,713
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගිකරණය සායනය මත වූ ලාභය	-	145,915	-	145,915
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	50,000,000	(191,184,970)	223,437,822	82,252,852
2023 ජනවාරි 1 දිනට ගෙවය	50,000,000	(191,184,970)	223,437,822	82,252,852
2022 වසර සඳහා ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුවේ බොනැරිය හැකි ලාභය අනිරික්ෂය වෙත මාරු කිරීම	-	235,034,628	(235,034,628)	-
වර්ෂය සඳහා ඉදෑද අලාභය	-	-	(114,430,814)	(114,430,814)
තත්කාලීන දා පියවුම පදනම් ප්‍රාග්ධනය සඳහා වූ නිධන්ගත අරමුදලට පැවරීම	-	512,228	(512,228)	-
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ හැකැගත් ප්‍රාග්ධනය සේවක ප්‍රතිලාභ පිරිවැය	-	-	(24,625,742)	(24,625,742)
ඉදෑද විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාග්‍යන ලාභය/(ලාභය) මාරු කිරීම (IRR)	-	140,077,201	(140,077,201)	-
ශ්‍රී.ලං.මලු. අභ්‍යන්තර අරමුදල්වලට මාරු කිරීම	-	-	(345,219)	(345,219)
ස්ථාවර වත්තිම ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතයට මාරු කිරීම	-	4,752,685	-	4,752,685
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ මිලට වූ සුරුකුම්පත්වල ඉදෑද සාධාරණ විටිනාකම මත වූ ලාභය	-	1,266,198	-	1,266,198
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවාදායක සහ විශාම ආපදා සහන අරමුදලට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	(51)	(51)
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගිකරණය කරන ලද රජයේ සුරුකුම්පත්වල වෙළඳපෙළ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සායනය මත වූ ලාභය	-	61,897,210	-	61,897,210
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගිකරණය කළ ප්‍රාග්ධන අභ්‍යන්තර සායනය මත වූ ලාභය	-	352,408	-	352,408
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායමේ තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගිකරණය කළ ආයෝජන මත අපේක්ෂිත සායනය ඇතුළු	-	65,529	-	65,529
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවය	50,000,000	252,773,117	(291,588,061)	11,185,056

වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරුපණය චේ. පිටු අංක 12 සිට 89 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

මූල්‍ය ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය

වැඩිදුනුයේ තත්ත්වය

නැයුමෙන්

භාණ්ඩය මෙහෙයුම් තත්ත්වය

ගැටුවීමේ මෙහෙයුම් තත්ත්වය

ගැටුවීමේ මෙහෙයුම් තත්ත්වය

දෙසැම්බර 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද මුදල් ප්‍රවාහයන්
ලැබේ:

- ලැබුණු පොලිය - විදේශීය මුදල්
- ලැබුණු පොලිය - දේශීය මුදල් - අනික්ත්
- දුව්සිල්‍යා කළමනාකරණ සහ වෙළඳ ආදායම්
- උපලධි වූ විනිමය අලාභය
- ලැබුණු අනික්ත් ආදායම්

විය පැහැදිම්:

- ගෙවන ලද පෙළිය - විදේශීය මුදල්
- ගෙවන ලද පොලිය - දේශීය මුදල්
- සේවකයින්ට ගෙවීම්
- සැපයුම්කරුවන්ට ගෙවීම්

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ලද ගුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය

සටහන

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
15,104,897	1,550,703	
19,813,449	3,498,481	
37,719,996	(17,835,915)	
60,713,515	(179,967,468)	
1,571,269	8,020,273	
134,923,125	(184,733,926)	
146,093,995	23,170,613	
19,520,364	40,437,692	
11,295,646	12,435,846	
50,131,974	(31,924,158)	
227,041,978	44,119,993	
(92,118,853)	(228,853,919)	

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද මුදල් ප්‍රවාහයන්
ලැබේ:

අනික්ත් දේශීය මුදල් වත්කම්වල ගුද්ධ වැඩිවිම
අනික්ත් ආයතනවලට ප්‍රඛනද කළ නෙය සහ අන්තිකාරම් - ප්‍රාග්ධන අයකරගැනීම්
දේපල, පිරියන සහ උපකරණ විනිශ්චයෙන් ලද ආදායම්
ප්‍රතිච්‍රිණුම් විවිධ සෙවන් මිලට ගත් සුරක්ෂිතවල ගුද්ධ (අඩවිම) / වැඩිවිම

විය පැහැදිම් :

විදේශ මුදල් සුරක්ෂිතවල ගුද්ධ අඩවිම
අනික්ත් විදේශීය මුදල් වත්කම්වල ගුද්ධ වැඩිවිම / (අඩවිම)
අනික්ත් විදේශීය මුදල් බැරකම්වල ගුද්ධ (වැඩිවිම) / අඩවිම
අනික්ත් දේශීය තැනපතු සහ ගෙවිය යුතු මුදලවල ගුද්ධ (වැඩිවිම) / අඩවිම
දේපල, පිරියන සහ උපකරණ මිලට ගැනීම් (ප්‍රඛනයන් අඩ කිරීමෙන් පසු)
සැපයුම් වත්කම් මිලදී ගැනීම්
රන් සාචිතයේ ගුද්ධ අඩවිම
අනෙකුත් ආයතන වෙත ලබා දුන් / (අයකරගත්) නෙය හා අන්තිකාරම්

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද ගුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද මුදල් ප්‍රවාහයන්

ලැබේ:

සංසරණ මුදල් නිකුතුව
සංසරණ මුදල් ආපසු ගැනීම
සංසරණ මුදල් ගුද්ධ නිකුතුව

විය පැහැදිම් :

රජයේ ගෙනුදෙනු ආක්ෂිත සංසරණ මුදල් ගුද්ධ නිකුතු
ප්‍රාග්ධන ආයතන ගෙනුදෙනු ආක්ෂිත සංසරණ මුදල් ගුද්ධ නිකුතුව / (ආපසු ගැනීම)

සංසරණ මුදල් ගුද්ධ නිකුතු

සංසරණ මුදල් ගුද්ධ අඩවිම

විය පැහැදිම් :

විදේශීය මුදල් කාලීන බැරකම් ලැබීම් / (ආපසු ගැනීම)

අනික්ත් අරමුදල් සඳහා ගැනීම

විගාම අමුදල සඳහා ගැනීම

රජයේ ඒකාබද්ධ අරමුදල සඳහා ලාභ පැවරීම

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම සඳහා භාවිතා කළ ගුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය

මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ගේ ගුද්ධ වැඩිවිම / (අඩවිම)

මුදල් සහ මුදල් සමානයන් මත වන විනිමය අනුපාතයන්ගේ බලපෑම

වර්ෂය ආරම්භයේදී මුදල් සහ මුදල් සමානයන්

දෙසැම්බර 31 දිනට මුදල් සහ මුදල් සමානයන්

8

	469,219,521	347,595,479
	(309,283,592)	(326,127,293)
	159,935,930	21,468,186
45	(932,498,697)	851,954,489
46	180,573,600	(22,342,019)
	(751,925,097)	829,612,470
	911,861,027	(808,144,284)
	54,502,758	27,384,295
	51	60
	-	3,363,735
	-	30,000,000
	54,502,809	60,748,090
	857,358,218	(868,892,374)
	637,635,350	(68,118,436)
	(20,232,669)	(3,321,000)
	126,065,050	197,504,486
	743,467,730	126,065,050

වර්හන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් තිරුප්පණය වේ.

මිටු අංක 12 සිට 89 දක්වා ඇති මිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශවලට අදාළ සටහන්

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

1. වාර්තා කිරීමේ ඒකකය සහ ව්‍යවස්ථාපිත පදනම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ("බැංකුව") හෝ "ශ්‍රී. ලං. ම. බැ." 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනත (සංගේතික පරිදි) යටතේ ස්ථාපිත කරන ලද අතර එමේන් මුදල් ම්‍යෙචලයට ශ්‍රී. ලං. ම. බැ. පරිපාලනයට අවශ්‍ය බලනල, ක්‍රියා ප්‍රධානීන් සහ තියාමනයට අවශ්‍ය බලනල පැවරී තිබුණි.

ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. පිහිටුවේ සඳහා විධිවාන සැලැස්වීම පිණිස ද, මුදල් නීති පනත ඉවත් කිරීම පිණිස ද, සහ ඒ සම්බන්ධ හෝ රට අනුෂ්‍යක කාරණා සඳහා විධිවාන සැලැස්වීම පිණිස ද 2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත 2023/09/15 දින බලාත්මක කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත, ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්. මූල්‍ය සහ ගෙවීම පද්ධති පරිපාලනය, අධික්ෂණය හා තියාමනය කිරීම සඳහා වගකිවුතු අධිකාරීය ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

මහ බැංකුවේ කටයුතුවල පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය අධික්ෂණය කිරීමේ සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති නොවන මහ බැංකුවේ පොදු ප්‍රතිපත්තිය තීරණය කිරීමේ වගකීම පාලන ම්‍යෙචලයට පැවරී ඇත. මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේ සහ දේශීය මිල ස්ථායිතාව අත්කර ගැනීම සහ පවත්වාගෙන යාම පිණිස, නමුහැවිලි උද්ධිමතා ඉලක්ක රාමුව සමග සම්පාත වන්නා වූ නමුහැවිලි විනිමය අනුපාත උපායමාර්ගයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම මුදල් ප්‍රතිපත්ති ම්‍යෙචලයට පැවරී ඇත. පාලක ම්‍යෙචලය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්, 2024 අප්‍රේල් 05 දින අනුමත කරන ලදී.

1.1 ප්‍රාථමික ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත අනුව ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුවේ පරිපාලනමය හා මූල්‍ය ස්වාධීනත්වයට විශේෂ රිහින් ඇතුළත් කර ඇත. දේශීය මිල ස්ථායිතාව අත්කර ගැනීම සහ පවත්වාගෙන යාම මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණ විය යුතු අතර මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායිතාවය සුරක්ෂිත කිරීම අනෙක් අරමුණ විය යුතුය. මිට අමතරව මහ බැංකු පනතෙන් වගකීම් 7(1) ප්‍රකාරව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තිය තීරණය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ නිල ජාත්‍යන්තර සංවිත පවත්වාගෙන යාම සහ ඒ සංවිතවල විවික්ෂණයිලි සහ එලදායි කළමනාකරණය සහතික කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදල් නිඹුත් කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම, ගෙවීම පද්ධති පරිපාලනය, අධික්ෂණය හා තියාමනය හා සුරක්ෂිතාවය, එලදායිතාවය සහ කාර්යක්ෂමතාව සහතික කිරීම, මූල්‍ය ආයතන ලියාපදිංචි කිරීම, බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම, තියාමනය, අධික්ෂණය හා තිරාකරණය අනෙකුත් කාර්ය සහ කර්තව්‍යවලට ඇතුළත් වේ.

ඉහත සඳහන් ප්‍රධාන අරමුණ හා අනෙකුත් අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අනුගමනය කරන කටයුතු විදේශ මුදල් හා දේශීය මුදල් කටයුතු ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ග කෙරේ. එම කටයුතුවලින් ඇති වූ ප්‍රතිඵල ශ්‍රී.ලං.ම.බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශවල ඉදිරිපත් කර ඇත.

2. මූල්‍ය වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමේ පදනම

2.1. අනුකූලතා ප්‍රකාශනය

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (ජා.මූ.වා.ප්‍ර.) ප්‍රකාර පිළියෙළ කර තිබේ.

2.2 මෙනුම් කිරීමේ පදනම

පහත අයිතමයන් හැරුණු කොට මූල්‍ය වාර්තා එළිභාසික පිරිවැය මත පදනම්ව පිළියෙළ කරනු ලබයි.

- රත්, ආදායම් ප්‍රකාශය තුළින් සාධාරණ අයයට මිනුම් කිරීම.
- ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ, ලාභ අලාභ හා අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම් මිනින් සාධාරණ අයයට මිනුම් කරන ව්‍යුත්පන්න නොවන මූල්‍ය උපකරණ සාධාරණ අයයට මිනුම් කිරීම.
- අන්තර් කර ගැනීමේදී පිරිවැයට මිනුම් කරන එහෙත් අනතුරුව ප්‍රතිඵල නිකුත් විටිනාකම්න් සමුළුවිත ක්ෂය හා සමුළුවිත හානිකරන වෙන්කිරීම් අඩුකරන ලද විටිනාකම්ව මිනුම් කරන ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි.

- සේවා නිපුණ්තිකයන්ගේ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳීයාව, අදාළ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ වගකීමෙහි වර්තනාන අගයෙන් ප්‍රතිලාභ යොෂනා කුම වල වත්කම්හි සාධාරණ අගය අව්‍යක්ත මේනුෂී ගත කිරීම.

2.3 වාර්තා කිරීමේ ආකෘතිය

බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් සහ මූල්‍ය බැරකම් ද ඒවාට අදාළ ආදායම් සහ වියදම් මාර්ග ද විදේශීය මුදල් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ලෙස වෙත්කොට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ වත්කම් සහ බැරකම් ඉදිරිපත් කිරීමේදී ප්‍රාථමික වශයෙන් එක් එක් වර්ගයන් යටතේ උච්චිලතාවයේ පිළිවෙළට දක්වා ඇත. මෙම වාර්තාකරණ ප්‍රවේශය මගින්, අංක 7 දැරණි සහානුහි විස්තරාත්මකව දක්වා ඇති බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම් උච්චිතව වාර්තා කෙරෙන බව බැංකුවේ අදහස වේ.

2.4 ක්‍රියාකාර හා වාර්තා කරන මුදල් ඒකකය

මූල්‍ය වාර්තා ශ්‍රී ලංකා රුපියල් වලින් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය බැංකුවේ ක්‍රියාකාරී මුදල් ඒකකයයි වේ. වාර්තා කර ඇති සියලු අගයන් ආසන්නතම දහස් සංඛ්‍යාවට දක්වා ඇති අතර බැංකුවේ ක්‍රියාකාරී හා වාර්තා කරන මුදල් ඒකකයන්හි කිසිදු වෙනසක් සලකා බලන කාලපරිච්ඡේ තුළදී සිදු කිරීම් නැතු.

2.5 ප්‍රමාණාත්මකහාවය හා සමාඛාරය

ප්‍රමාණාත්මකහාවය අඩු අයිතමයන් හැර එක් එක් ප්‍රමාණාත්මක කාණ්ඩයන්හි සංඛා අයිතම හා අපමාන ස්වභාවයක් හා කාර්යාලයන් සහිත අයිතමයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි වෙන් වෙන් වශයෙන් වාර්තා කරනු ලැබේ.

2.6 හිලවී කිරීම

මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හිලවි කොට ගුද්ධ අයය මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල ඉදිරිපත් කළ හැක්කේ බැංකුවට හඳුනාගත් අයන් හිලවි කිරීමට නෙතික අයිතියක් හා ගුද්ධ පදනම මත තිරවුල් කිරීමට හෝ වත්කම් උපලබාධ කිරීමට සමගාමීව වගකීම් තිරවුල් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි නම් පමණි.

2.7 සංසන්දනාත්මක තොරතුරු

අවශ්‍ය විටක වර්තමාන කාලපරිච්ඡේදයේ ඉදිරිපත් කිරීමට අනුකූල වීම සඳහා සංස්කරණයෙහි තොරතුරු නැවත වර්ගීකරණය කරනු ලබයි.

3. ගිණුම් විනිශ්චයන් සහ අස්ථිමේන්තු භාවිතය

බැංකුවේ ඉලුත් ප්‍රකාශන සකස් කිරීම මත, වාර්තා කරන ලද ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රමාණයන් සහ අනුගාමී හෙළිදරව කිරීම මෙන්ම ඇස්ම්හාවාව බැරකම්වල හෙළිදරව කිරීම්වලට බලපාත්නා වූ විනිශ්චයන් ඇස්තමේන්තු හා උපකළුපනයන් සකස් කිරීමට කළමනාකරණයට සිදු වේ. මෙම උපකළුපනයන්, ඇස්තමේන්තු හා සම්බන්ධ විනිශ්ච්චතාවය, වත්කම් හා බැරකම්හි දාරණ අයන්වලට අනාගත කාලපරිච්චෙලදී බලපාන ගෞරු ප්‍රමාණයන්මත ගැලීමක් අවශ්‍ය කරන පත්‍රියක් ඇති කළ හැක.

අසේකමෙන්තු සහ ඒ සඳහා පාදක වූ උපක්‍රේෂන යාචනාලින පදනමක් මත සමාලෝචනය කරනු ලැබේ. අසේකමෙන්තුවල සෑයෙක්තායන් අනාගතයට බලපාන පරිදි හඳුනාගනු ලැබේ.

இல� புகாக வல ஹட்டாவென ஆதி புமாண்மிக வலபூமிக் கூதித அதிதமியன் சுட்டா பட்டநமி கரதீச் சிஞ்சுமிகரண புதிப்பத்திர சுட்டா வி விதிச்சுவயன் பிலிவெட் தோற்றர் அதை சுவர்ன் மதின் பேரூட்டிரி கெரே.

3.1 මුල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය හා භාණිකරණය

බඳක්ව විසින් මූල්‍ය වත්කම් වල ව්‍යාපාර ආකෘතිය හා එවාහි තිබුණුම්ගත කොන්දේසි වලින් ඇතිවන මුදල ප්‍රවාහ, මූලික මුදල හා ඒ මත වන පොලිය පමණක්ද යන්න තක්සේරු කිරීම සඳහා විනිශ්චයන් හාවිතා කරයි. තවද, බඳුක්ව විසින් මූල් වරට භදුනාගැනීමෙන් පසු මූල්‍ය වත්කමක ගෙය අවධානමෙහි සැලකිය යුතු වරධනයක් වී ඇත්දැයි යන්න තීරණය කිරීම සඳහා වන තීරණයක් සේවානා කිරීමේදී හා අපේක්ෂිත ගෙය අලාහ ගණනය කිරීම සඳහා ඉදිරි දැක්මක් සහිත තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමේදී හාවිතා කරන ක්‍රමවේදය හා අපේක්ෂිත ගෙය අලාහ ගණනය කිරීම සඳහා වූ ආකෘති (Model) තෝරා ගැනීමේ හා අනුමත කිරීමේදී ද විනිශ්චයන් හාවිතා කරයි.

3.2 විගුම වැඩුප් සහ අතිකාණ් පශේෂාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

නියෝගීත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල පිරිවැය ආයුගෙන්න ඇගයීම් මත තීරණය කරනු ලැබේ. ආයුගෙන්න ඇගයීමක දී වට්ටම් අනුපාත, අනාගත වන්දී වැඩිවිම් වැඩිවිම්, මරණ අනුපාතය සහ විගුම වැඩුප්වල අනාගත වැඩිවිම් පිළිබඳ උපකළුපනයන් සිදුකරනු ලැබේ. මෙම සැලසුම් වල දිගුකාලීන ස්වභාවය හේතුවෙන් එවැනි ඇස්කමෙන්තු සැලකිය යුතු ලෙස අවිනිශ්චිතතාවයකට භාජනය වේ. ආයුගෙන්න ඇගයීමේදී හාටිනා කරන ලද උපකළුපන සටහන් අංක 32 හි දැක්වේ.

3.3 මූල්‍ය උපකරණවල සාධාරණ අයය

මූල්‍ය වන්කම් හා වගකීම්වල සාධාරණ අයයන් මූල්‍ය තන්ව ප්‍රකාශයේ වාර්තාගත කරන විට එම අයයන් සැකිය වෙළඳපළ තුළින් ලබාගත නොහැකි අවස්ථාවලදී එම අයයන් ලබා ගැනීම සඳහා විවිධ ආකාරයේ ආගණනය කරනු ලබන ගණනය ආකාතිවලින් යුතු සිල්පිය ක්‍රම උපයෝගී කරගෙන ඇත. මෙම ආකාති තුළට යොදාගන්නා යෙදුවුම් හැකි සැම විටම නිරික්ෂිත වෙළඳපාල දත්ත මත ලබාගන්නා අතර, එවැනි දත්ත නොමැති අවස්ථාවන්හිදී විනිශ්චයන් මින් සාධාරණ අයය ලබාගනු ලැබයි. විනිශ්චයන්වලට එළකීමේදී ද්‍රව්‍යලිඛාවය සහ දීර්ශ කාලීන ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණවල (longer-dated derivatives) වෙනස්වීම වැනි ආකාතිවලට යොදාගන්නා යෙදුවුම් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

4. වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වල වෙනස්වීම

මෙම මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති නොවෙනස්ව පැවති අතර ඒවා පූර්ව කාලපරිවිශේදයේදී හාටිනා කළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා ස්ථාවරව පවතී.

5. වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

5.1 විදේශීය මුදල් පරිවර්තනය හා ශේෂයන්

විදේශීය මුදල්වලින් වන ගනුදෙනු එකී ගනුදෙනු සිදුවන දිනයේ දී පවතින විනිමය අනුපාතික ප්‍රකාර බැංකුවේ හාටිනා වන මුදල් වට්නාකමට සටහන් කරනු ලැබේ. විදේශීය මුදල්වලින් වූ මූල්‍ය වන්කම් සහ බැරකම්, වාර්තාකරන දිනට පවතින විනිමය අනුපාතිකයන් ප්‍රකාර නැවත පරිවර්තනය කරනු ලැබේ. වෙනස්කම් සියල්ල ආදයම් ප්‍රකාශනයට ගනු ලැබේ. වාර්තා කරන දිනට වට්නාකම නැවත පරිවර්තනය කිරීමේ දී, ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල්වලට වූ පහත දැක්වෙන ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතයන් හාටිනා කරන ලදී.

මුදල් වර්ගය	2023 රු.	2022 රු.
මිස්ටේලියානු බොලර් 1	220.2031	247.0237
කැනෙන්ඩියානු බොලර් 1	245.1179	268.4335
සුරෝ 1	375.4170	388.3461
ජපන් යෙන් 1	2.2983	2.7703
විශේෂ ගැනුම් හිමිකම (වි.ගැ.හි.) 1	437.9894	483.3276
ස්ටර්ලින් පවුම් 1	412.2896	437.4023
ඇමරිකා එක්සත් ජනපද බොලර් 1	323.9233	363.1100
වින යුවාන් 1 (අක්වෙරල්)	45.6377	52.6513

මූල්‍ය නොවන අයිතිමයන් ඒවා සිදුවන දින තිබූ විදේශීය මුදල් පරිවර්තනයට අනුව එහිහාසික අයයට පොන්වලට සටහන් කර ඇත.

5.2 සාධාරණ අයය මිනුම් කිරීම

බැංකුව විසින් විදේශීය සුරුවුම්පත්, ව්‍යුත්පන්න උපකරණ වැනි මූල්‍ය උපකරණයන් සහ රත් ආදී වූ මූල්‍ය නොවන උපකරණයන් එකී වාර්තාකරණ දිනයන්හි දී සාධාරණ අයයන්ට මිනුම්ගත කර ඇත. මිට අමතරව, ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මිනුම්ගත කරන ලද මූල්‍ය උපකරණයන්හි සාධාරණ අයයන් අංක 50 සටහනෙහි හෙලිදරි කර ඇත.

සාධාරණ අයය යනු වෙළඳපාල ගණුදෙනුකරුවන් අතර සිදුවන ක්‍රමවත් ගණුදෙනුවක දී, මිනුම්ගත කරන ලද දිනයට, වත්කමක් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල හෝ වගකීමක් නුවමාරු කිරීමේ දී ගෙවීමට සිදුවන මුදල ය.

මෙම සාධාරණ අයය මිනුම් කිරීම සඳහා පදනම් වන පුරුව නිගමනය වනුයේ වත්කමක් විකිණීම හෝ වගකීමක් භුවමාරු කිරීම යන ගනුදෙනුවක්:

- වත්කම හෝ වගකීම අදාළ ප්‍රධාන වෙළඳපාලෙහි දී සිදුවීම හෝ,
- එවැනි ප්‍රධාන වෙළඳපාලක් නොමැති අවස්ථාවකදී එම වත්කම හෝ වගකීම සඳහා වඩාත් ම වාසි සහගත වෙළඳපාලෙහි දී සිදුවීමය.

මෙම ප්‍රධාන වෙළඳපාල හෝ වඩාත් වාසිසහගත වෙළඳපාල බැංකුවට පිවිසිය හැකිකත් විය යුතු ය.

වෙළඳපාල ගණුදෙනුකරුවන්, ඔවුන්ට උපරිම ආර්ථික වාසි සැලසෙන ආකාරයට කටයුතු කිරීමේදී යොදාගතු ලබන උපකරණයක් මත පදනම්ව වත්කමක හෝ වගකීමක සාධාරණ අයය මිනුම් ගත කරයි. මූල්‍ය නොවන වත්කමක සාධාරණ අයය මිනුම් කිරීමේදී එම වත්කම වෙළඳපාල ගනුදෙනුකරුවෙක්ට එහි උපරිම හා විශිෂ්ට ලෙස හාවිතා කොට හෝ එම වත්කම එහි උපරිම හා විශිෂ්ට ලෙස හාවිතා කිරීමට හැකියාව ඇති වෙනත් වෙළඳපාල ගනුදෙනුකරුවෙක්ට විකිණීමෙන් අර්ථික වාසි ජනනය කිරීමට ඇති හැකියාව සලකා බලනු ලැබේ.

බැංකුව විසින් සාධාරණ අයයන් මිනුම් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය උදෙසා අවස්ථාවට ඉතාමත් උචිත සහ සාධාරණ අයයන් මිනුම්ගත කිරීම අදාළ නිරික්ෂණ යෙදුවුම් හි උපරිම හාවිතය සහ නිරික්ෂණය කළ නොහැකි යෙදුවුම් හාවිතය අවම කිරීම යන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් දත්ත අයය කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් යොදා ගනු ලබයි. මූල්‍ය වර්ත්තාවන්හි සාධාරණ අයය මිනුම්ගත කළ හෝ හෙළුදාවි කළ සියල් වත්කම් හා වගකීම සාධාරණ අයයන් බුරුවලිය තුළ පහත දැක්වෙන පරිදි වර්ගිකරණයට ලක් කර ඇති අතර එය සමස්තයක් වශයෙන් සාධාරණ අයයන් නිශ්චය කිරීම සඳහා වැදගත් වන අවම මට්ටමේ යෙදුවුම් මත පදනම් වේ.

පළමුවන මට්ටම - අනන්‍ය වත්කම හා වගකීම සඳහා ක්‍රියාකාරී වෙළඳපාල තුළ හිමි ප්‍රකාශිත (නො සැකසු) මිල ගණන් දෙවන මට්ටම - සාපුරුව හෝ ව්‍යාකාරයෙන් නිරික්ෂණය කළ හැකි, සාධාරණ අයයන් මිනුම් කිරීම සඳහා වැදගත් වන අවම මට්ටමේ යෙදුවුම් හාවිතා කරන ඇගුණුම් ක්‍රමවේදයන්

තෙවන මට්ටම - නිරික්ෂණය කළ නොහැකි, සාධාරණ අයයන් මිනුම්ගත කිරීම සඳහා වැදගත්වන අවම මට්ටමේ යෙදුවුම් හාවිතා කරන ඇගුණුම් ක්‍රමවේදයන්.

ප්‍රතිචාර පදනම මත හඳුනාගත් වත්කම් හා වගකීම වල ඉහත බුරුවලි මට්ටම අතර මාරුවීම් සිදු වී ඇත්දැයි, යන්න වර්ගිකරණයේ නැවත තක්සේරු කිරීම ක්‍රියාකාරකම් (සාධාරණ අයය මිනුම් කිරීම උදෙසා සමස්තයක් වශයෙන් වැදගත්වන අවම මට්ටමේ යෙදුවුම් මත පදනම්ව) සැම කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදීම බැංකුව තහවුරු කරනු ලබයි.

5.3 මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම්

බැංකුව, මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම් සහ ආශ්‍රිත ආදායම හා වියදම් මාරුවීම් සිදු වී ඇත්දැයි, යන්න වර්ගිකරණයේ නැවත තක්සේරු කිරීම ක්‍රියාකාරකම් වෙන්කාට හඳුනා දැක්වීමෙන්ය. විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රධාන වශයෙන් උෂ්ගල වන්නේ බැංකුවේ විදේශීය සංවිත කළමනාකරණ කාර්යයන්ගෙන්ය. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම, මුදල් නිකුතු සහ බැංකු කටයුතුවලට ආශ්‍රිත වත්කම් සහ බැරකම් දේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් පිළිබඳ වේ.

මෙම ක්‍රියාකාරකම් වෙන් වෙන්ව වාර්තා කිරීම මගින්, බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය, මූල්‍ය කාර්ය සාධනය සහ අවසානම ආකෘතිය ව්‍යාපෘතිය අඟුරුන් ඉදිරිපත් කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. විදේශීය සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ඒකාබද්ධව වාර්තා කිරීමෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දැනුවත් කිරීමේ අයය උර්ව්ව වන බව බැංකුව විසින් සලකනු ලැබේ.

5.3.1 හඳුනාගතීම හා මුළු මිනුම් කිරීම

සියල් මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම මූලිකව පිරිවැය මත හඳුනාගතු ලබන අතර ආයෝජනයට අදාළ අත්පත් කර ගැනීමේ වියදම් ද ඇතුළුව, ඉදිරිපත් වන ප්‍රකිෂ්පාලෙහි සාධාරණ වටිනාකම පිරිවැයට ඇතුළත් වේ. සාමාන්‍යයන් මිලට ගනු ලබන සහ විකුණු ලබන සියල් මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම වෙළඳඳුම් දිනයේ දී හඳුනාගතු ලැබේ. මෙලෙස මිලට ගනු ලබන සහ විකුණු මූල්‍ය වත්කම් ව්‍යාපෘතිය ව්‍යාපෘති විකුණු මූල්‍ය වත්කම් වන්නේය.

5.3.2 වර්ගීකරණය

මූල්‍ය වත්කම්

මූලික මිනුම් හඳුනාගැනීමේදී බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් පහත පරිදි වර්ගීකරණය කරනු ලබයි.

- මූල්‍ය වත්කම් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට
- විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට මිනුමිකරණ මූල්‍ය වත්කම්
- ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අයට මිනුමිකරණ මූල්‍ය වත්කම්

පහත සඳහන් කොන්දේසි වලට අනුකූලව යන ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිත යටතේ වර්ගීකරණය නොකළ මූල්‍ය වත්කම් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට අය කරනු ලැබේ.

- එම මූල්‍ය වත්කම ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහනයන් රස්කිරීමේ පරමාර්ථය සහිත ව්‍යාපාර ආකෘතියක පවත්වාගෙන යුම්.
- මූල්‍ය වත්කමේ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි මගින් නිශ්චිත දින වල ඇතිකරන මුදල් ප්‍රවාහ, මුල් මුදල හා මුල් මුදල මත ගෙවන පොලියෙන් පමණක් සමන්වීත වීම.

මූල්‍ය වත්කමක් පහත සඳහන් කොන්දේසි වලට අනුකූල නම් සහ ලාභ හෝ පාඩු තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිත යටතේ වර්ග කළ නොහැකි නම් එම මූල්‍ය වත්කම් අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අය කළ හැක.

- යම් කිසි මූල්‍ය වත්කමක් ගිවිසුම්ගත මූල්‍ය ප්‍රවාහ රස්කිරීමේ හා මූල්‍ය වත්කම් විකිණීම යන පරමාර්ථ ද්‍රීන්වයෙන් ව්‍යාපාර ආකෘතියක පවත්වාගෙන යුම්.
- මූල්‍ය වත්කමේ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි මගින් නිශ්චිත දින වල ඇතිකරන මුදල් ප්‍රවාහ මුල් මුදල හා මුල් මුදල මත ගෙවන පොලියෙන් පමණක් සමන්වීත වීම.

වෙළඳාම සඳහා තබා නොගත් ස්කන්ද ආයෝජන වල සාධාරණ අයෙයෙන් පසුව සිදුවන වෙනස්වීම් විස්තිරණ ආදායම තුළින් හඳුනාගැනීමේ අවවළංග කළ නොහැකි තෝරා ගැනීමක් එම ආයෝජනය මූලික හඳුනාගැනීමේදී බැංකුව කළ හැකිය. අනෙකුත් සියලු මූල්‍ය වත්කම් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අයට මිනුම් කිරීම සඳහා වර්ගීකරණය කොට ඇත.

ව්‍යාපාර ආකෘතිය තක්සේරු කිරීම

බැංකුව විසින් ව්‍යාපාර ආකෘතියේ අරමුණු තක්සේරු කිරීමේදී මූල්‍ය වත්කම් අන්තර්ගත වන ආයෝජන කළඹ අරමුණු කොට එය සිදු කරනු ලබයි. ව්‍යාපාරය කළමණාකරණය කරන ආකාරය හා කළමණාකාරීන්වයට නොරුරු ලබාදෙන ආකාරය මෙමගින් හොඳීන්ම නිරුපනය වීම එයට හේතුවයි.

එසේ සලකා බලන නොරුරු වලට පහත එවා ඇතුළත් වන නමුත් එවාට පමණක් සිමා නොවේ.

- ව්‍යාපාරික ආකෘතියේ කාර්ය සාධනය සහ ව්‍යාපාරික ආකෘතිය තුළ රඳවා ඇති මූල්‍ය වත්කම් අය කිරීම හා ප්‍රධාන කළමණාකාරීන්වයට වාර්තා කරන ආකාරය
- ව්‍යාපාරික ආකෘතියේ කාර්ය සාධනයට බලපෑ හැකි අවදානම් (සහ එම ව්‍යාපාරික ආකෘතිය තුළ රඳවාගෙන ඇති මූල්‍ය වත්කම්) සහ විශේෂයෙන් අවදානම් කළමණාකරණය කරන ආකාරය.
- පූර්ව කාලපරිවිෂේෂයේ විකුණුම්වල වාර ගණන, වටිනාකම්, එම විකුණුම්වල කාල නිර්ණය විකිණීමට බලපෑ හේතු සාධක සහ අනාගත විකුණුම්වල අපේක්ෂාවන් සලකා බැලීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත් විකුණුම් මගින්ම ව්‍යාපාරික ආකෘතිය නිර්ණය නොවන බැවින් එය තුදෙකාලට සැලකිල්ලට ගත නොහැක. ඒ වෙනුවට එය බැංකුවේ මූල්‍ය වත්කම් කළමණාකරණය සඳහා ප්‍රකාශිත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම හා මුදල් ප්‍රවාහ උපලබාධි කරගන්නේ කෙසේද යන සමස්ථ තක්සේරුවේ කොටසක් ලෙස යොදා ගත සුරුවෙවි.

වෙළඳාම සඳහා තබාගත් හෝ සාධාරණ අය වෙනස්වීම් මත පදනම්ව කාර්ය සාධනය මතිනු ලබන මූල්‍ය වත්කම් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අයට මතිනු ලැබේ. එයට හේතුව එවා ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ රස්කිරීම හා මූල්‍ය වත්කම් විකිණීමට හෝ රඳවාගෙන නොමැති නිසාය.

ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ යනු, මූලික මුදල හා ඒ මත වන පොලිය (SPPI) පමණක්දැයි විමසීම පිළිබඳව වන තක්සේරුව.

බැංකුව විසින් මූලික හා මූලික මුදල මත පොලිය පමණක් යන කොන්දේසි (SPPI Test) තහවුරු කර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය වත්කම් වල ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි තක්සේරු කරනු ලැබේ. මේ සඳහා මූල්‍ය වත්කමක් පලමු වරට හඳුනාගැනීමේදී ඇති සාධාරණ අය “මූලික මුදල” ලෙසද කිසියම් කාලයීමාවක් තුළ ගෙවීමට ඇති මුල් මුදල හා බැඳී යය අවධානමත්, අනෙකුත් මූලික යය දීමේ අවධානම හා පිරිවැයින්, මුදලේ කාලීන වටිනාකමෙහි අයන් “මූලික මුදල මත වන පොලිය” ලෙස අර්ථ දැක්වේ.

මූලික යය දීමේ එකළතාවයකි පොලියේ ඇති ව්‍යාපාර මූලිකාංගයන් ලෙස මුදලේ කාලීන අය හා යය අවධානම සඳහා ගෙවනු ලබන අය හැඳින්වීය හැකිය.

SPPF තක්සේරුව කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් විනිශ්චයන් අදාළ කර ගන්නා අතර මූල්‍ය වත්කම් නිරුපනය කරන මූදල් ඒකකය හා පොලී අනුපාතය තියම කර ඇති කාලපරිච්ඡේය යනාදිය අදාළ සාධක ලෙස සලකා බෙනු ලබයි.

කෙසේ වුවද නියම පිළිබඳ මූලික එකගතාවයන් හා සම්බන්ධ නැති ගිවිසුම්ගත මූදල් ප්‍රවාහයන්හි අවධානම හෝ විවෘතය වන ස්වභාවයට අනාවරණය විම හඳුන්වාදෙන ආකාරයේ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි, මූලික මූදල හා ඒ මත වන පොලී (SPPF) පමණක් වූ මූදල් ප්‍රවාහ වලට හෝතු නොවේ. එවන් අවස්ථාවන්හිදී, එකි මූල්‍ය වත්කම් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම් කරනු ලැබේ.

ප්‍රතිච්ඡිකරණය

බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් කළමනාකරණය සඳහා වූ ව්‍යාපාර ආකානීය වෙනස් කිරීමේ දී හැර, මූල්‍ය වත්කම් පළමුවරට හඳුනාගත් පසු ප්‍රතිච්ඡිකරණය නොකරයි.

5.3.3. ඉවත් කිරීම

මූල්‍ය වත්කම්

බැංකුව මූල්‍ය වත්කමෙහි මූදල් ප්‍රවාහ සඳහා ඇති ගිවිසුම්ගත අපිත්වාසිකම් අවසන්වීමේදී හෝ මූල්‍ය වත්කමේ සියලු අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වෙනත් පාර්ශ්වයකට පවරන්නේ නම් හෝ මූල්‍ය වත්කමේ සියලු අවදානම් සහ ප්‍රතිලාභ සැහෙන දුරට පැවරුම් කර හෝ රදවාගෙන නොමැති විට හා වත්කමේ පාලනය රදවාගෙන නොමැති විට එය පොත් වලින් ඉවත් කළ යුතුය.

මූල්‍ය වත්කමක් ඉවත් කිරීමේදී,

(i) එහි ධාරණ අගය හා ප්‍රතිච්ඡාව අතර වෙනස සහ

(ii) විස්තිරණ ආදායම් තුළ කළින් හඳුනා ගන්නා ලද සම්මුව්චිත ලාභය හෝ අලාභය යන දෙකම ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ නිරුපණය විය යුතුය.

අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන ස්කන්ධ ආයෝජන පොත් වලින් ඉවත් කිරීමේදී රට අදාළව විස්තිරණ ආදායම් තුළ හඳුනාගත් සම්මුව්චිත ලාභ අලාභ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ ඇතුළත් නොකෙරේ.

පැවරුම් කිරීමෙහි පොත්වලින් ඉවත් කරන ලද මූල්‍ය වත්කමකට අදාළව ජනනය කරන ලද හෝ රදවා ගත් පොලීය වෙනම වත්කමක් හෝ බැරකමක් ලෙස හඳුනා ගැනේ.

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය මත හඳුනාගෙන පවරන ලද එහෙන් සියලු අවදානම් හා ප්‍රතිලාභයන් හෝ ඉන් වැඩි ප්‍රමාණයක් රදවාගත් වත්කම් ඉවත් කරනු නොලබයි. සුරක්මීමත් ගෙයට දීම, විකිණීම සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගණුදෙනු මේ සඳහා උදාහරණයන් වේ. මෙබදු ගණුදෙනු වලදී බැංකුව අදාළ මූල්‍ය වත්කමෙහි හිමිකාරීත්වයේ අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ සම්පූර්ණයෙන් හෝ කොටසක් රදවා ගැනීම හෝ මාරු කිරීම සිදු කරනු නොලබන අතර වත්කමෙහි පාලනය බැංකුව සතුව රදවා ගනී. අදාළ වත්කම කෙරෙහි බැංකුව දක්වන අඛණ්ඩ මැදිහත්වීමේ ප්‍රමාණය අනුව එම වත්කම හඳුනා ගැනේ.

මූල්‍ය බැරකම

මූල්‍ය බැරකමක් ඉවත් කරනු ලබනුයේ එහි ගිවිසුම්ගත බැංකුව නිදහස් කිරීම, අවලංගු කිරීම හෝ කල් පිරීම සිදු වූ විටය.

5.3.4. මූල්‍ය වත්කම් හානිකරණය

බැංකුව විසින් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට අගය නොකළ පහත මූල්‍ය උපකරණ වෙනුවෙන් අපේක්ෂිත ගෙය අලාභ සඳහා හානිකරන අලාභ හඳුනා ගනී.

- අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට නිරුපිත මූල්‍ය වත්කම්
- ක්මක්ෂය පිරීවැයට මූල්‍ය වත්කම්
- ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ගෙය ඇපකර ගිවිසුම්

ස්කන්ධ ආයෝජන මත හානිකරණ අලාභ හඳුනා නොගැනේ. බැංකුව විසින් ඉහළ ආයෝජන ග්‍රේණියෙහි පිහිටි (Baa3/BBB-සහ ඉහළ ග්‍රේණිගත) ආයෝජන සඳහා මාස 12 ක අපේක්ෂිත ගෙය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයන් හඳුනා ගනී. අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට හෝ ක්මක්ෂය පිරීවැයට වර්ගිකරණය කරන ලද බැංකුවේ බහුතරයක්

ආයෝජන Baa3/BBB- අයට ඉහළින් ශේෂීගතය. මාස 12 ක අපේක්ෂිත හෙය අලාභයක් හඳුනාගන්නා මූල්‍ය උපකරණ “පළමු අදියරේ මූල්‍ය උපකරණ” ලෙස හඳුනා ගැනේ.

මූල්‍යට හඳුනාගැනීමේදී පහළ ආයෝජන ශේෂීගත හෝ මූල්‍යට හඳුනාගැනීමෙන් පසුව හෙය ශේෂීය පහළ හෙළත ලද (Baa3/BBB- අයට වඩා පහළ ශේෂීගත) ආයෝජන උපකරණ සඳහා හෝ මූල්‍යට හඳුනා ගැනීමෙන් පසු ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවය දෙගුණයක් දක්වා වර්ධනය වූ ජ්‍යෙකාලයේ අපේක්ෂිත හෙය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයක් ගණනය කරයි. ජ්‍යෙකාලයේ අපේක්ෂිත හෙය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයන් හඳුනාගනු ලබන, එහෙත් මූල්‍යන්ම හෙය හානිකරණය නොකරන ලද හෙය උපකරණ “දෙවන අදියරේ මූල්‍ය උපකරණ” ලෙස හඳුනා ගැනේ. ජ්‍යෙකාලයේ අපේක්ෂිත හෙය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයක් ගණනය කරනු ලබන විට ඒවා (මූල්‍යන්ම හෙය හානිකරණය කරන ලද හෙය උපකරණ) “තෙවන අදියරේ මූල්‍ය උපකරණ” ලෙස හැඳින්වේ.

අපේක්ෂිත හෙය අලාභ මැනීම

අපේක්ෂිත හෙය අලාභ ගණනය කිරීමේ යාන්ත්‍රණය පහත ප්‍රධාන මූලිකාංගයන් සමඟ විස්තර කර ඇත.

ඡෙවීම් පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාව

පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාව යනු දෙන ලද කාල සීමාවක් තුළ ගෙවීම් පැහැර හැරීමට ඇති නැමුරුව සම්බන්ධ ඇස්තමේන්තුවයි. අදාළ පනුපුකම (ආයෝජනය/ණය) පොතවලින් ඉවත් කොට නොමැතිනම් හා තවමත් ආයෝජන කළුවෙහි ඇතුළත් තම පමණක් තක්සේරු කරන කාලපරිවිෂේදය තුළදී ගෙවීම් පැහැර හැරීම, යම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ සිදුවිය හැක.

බැංකුව විසින් සියලු විදේශ ආයෝජන (තුමක්ෂය පිරිවැයට හා විස්තරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට මිනුම් කරන වත්කම්) සඳහා නිශ්චිත කරන්නන්ගේ හා ප්‍රිතිපාර්ශවයන්ගේ නිශ්චිත ස්කෑන්ධ කොටස් මත වන පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවයන් බිලුම්බිරු (Bloomberg) තොරතුරු පද්ධතිය තුළින් ලබා ගනී. එවත් නිශ්චිත ස්කෑන්ධ කොටස් මත වන පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවයන් නැතිවිට බැංකුව විසින් අදාළ නිශ්චිත කරන්නන්ගේ හා ප්‍රිතිපාර්ශවයන්ගේ ශේෂීගත කිරීම් සඳහා බිලුම්බිරුගේ තොරතුරු පද්ධතියේ ඇති පොදු පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාව වගුව (Common PD Table) මගින් වර්තා කරන දිනට ඇති පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවය ලබා ගනු ලැබේ.

ගෙවීම් පැහැර හැරීමේදී ඇති නිරාවරණය

ගෙවීම් පැහැර හැරීමේදී ඇති නිරාවරණය යනු අනාගත ගෙවීම් පැහැර හරින දිනයකදී බැංකුව නිරාවරණය වන මූල්‍ය වත්කමෙහි වටිනාකම පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවයි. එම ඇස්තමේන්තුව මූලික මූල හා ඒ මත වන පොදු ආපසු ගෙවීම, කොන්ත්‍රාන්තුවකින් හෝ වෙනත් අකාරයකින් නියම කරනු ලබන හෙය බැඳීයාවන්ගේ අනාගත නිශ්චිත නිශ්චිත හා මගහැරුණු ගෙවීම් සඳහා වන උපවිත පොදු ඇතුළත්ව අනාගත නිරාවරණ ප්‍රමාණය මත වන අපේක්ෂිත වෙනස්වීම් සැලකිල්ලට ගතිමත් සිදු කරනු ලබයි.

පැහැර හැරීමකදී වන අලාභය

පැහැර හැරීමකදී වන අලාභය යනු ඇති දිනයකදී ගෙවීම් පැහැර හැරීම නිසා බැංකුවට සිදුවන අලාභය පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවයි. එය ලැබීමට නියමිත ගිවිපුම්ගත මූදල් ප්‍රවාහ හා බැංකුව ලැබීමට අපේක්ෂා කරන මූදල් ප්‍රවාහය අතර වෙනසට ඇප වශයෙන් තබා ඇති වත්කම් උපලබිධ කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රමාණයද ඇතුළත් කිරීමෙන් ගණනය කෙරේ. බැංකුවට එක් එක් වෙනත් මූල්‍ය වත්කමෙන් වන අවදානම් නිරාවරණය මත පදනම්ව යොදාගත යුතු පැහැර හැරීමකදී වන අලාභ ප්‍රතිශතය තිරණය කිරීමට අභ්‍යන්තරව අනුමත කරන ලද ප්‍රතිපත්තියක් ඇත.

ආර්ථික සාධක ගැලපීම

යම් කාලපරිවිෂේදයක් සඳහා බලපෑවැන්වෙන පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාව, යම් මොංභාක පවතින (වාර්තා කරන දිනට) පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවයකට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ආර්ථික සාධක ගැලපීම යොදා ගනී. බැංකුව, පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාව වෙනස් නිරීම සඳහා ප්‍රධාන ආර්ථික සාධක ලෙස දෙම් දේශීය නිෂ්පාදනය, උද්ධමනය හා පොලී අනුපාතය යන දත්ත යොදාගති.

ඡෙවීම් පැහැර හැරීමකදී ඇත්දැයි ඇගයීම

මූල්‍ය වත්කම් / උපකරණ මූල්‍ය වරට හඳුනාගැනීමේ දිනට පසු සිදුවන ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවේ දෙගුණයක වර්ධනයක් හෝ අදාළ මූල්‍ය වත්කම් / උපකරණ නිශ්චිත කරන්නන්ගේ හෝ ප්‍රිතිපාර්ශවයේ ශේෂීගත කිරීම BBB - වලට වඩා පහළ යායාමක් සිදුවීම් නම් එය අදාළ මූල්‍ය උපකරණයේ නිය අවදානම් සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් ලෙස බැංකුව සලකා බලනු ලැබේ.

ඉහත කරුණු ඉහළ ආයෝජන ශේෂීයක සිට පහළ ආයෝජන ශේෂීයක දක්වා වන සියලු ශේෂීගත කිරීම්වල පහළ වැඩිමත් (Baa3 සිට Ba1 දක්වා වූ පුළු පහළ වැඩිමක්ද ඇතුළත්ව) ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ සම්භාවනාවය දෙගුණයක හෝ රට්ටු වැඩි

ණය හානිකරණය වූ මූල්‍ය වත්කම්

තුමක්ෂය පිරිවැයට හා විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට මිනුම් කළ මූල්‍ය වත්කම් හා ඣය ඇපකර යනාදිය ඣය හානිකරණය වී ඇත්දැයි (අදියර 3 ලෙස සඳහන් කර ඇති මූල්‍ය වත්කම්) සැම වාර්තා කරන දිනකදීම බැංකුව විසින් අයෙනු ලබයි. මූල්‍ය වත්කම් එහි ඇස්තමේන්තු කළ අනාගත මූදල් ප්‍රවාහ වලට අවාසිදායක බලපෑමක් වී ඇති එකක් හෝ රට වැඩි සිද්ධින් ඇති වූ විට එම මූල්‍ය වත්කම් ඣය හානිකරණය වී ඇත. මූල්‍ය වත්කම් ඣය හානිකරණය වී ඇති බවට නිරීක්ෂණය කළ හැකි සාක්ෂි වලට පහත සිද්ධින් පිළිබඳව දත්ත ඇතුළත් වේ.

- නිකුත් කරන්නාගේ හෝ ඣය ගන්නාගේ සැලකිය යුතු අත්දමේ මූල්‍ය දුෂ්කරතා
- ගෙවීම පැහැර හැරීමක් හෝ කල් ඉකත් වූ සිද්ධින් වැනි ඕවිපූම කඩ කිරීමක්
- ඣය ගැණුම්කරුවන් බුන්වන් බවට හෝ වෙනත් මූල්‍ය ප්‍රතිච්චහගත කිරීමකට පත්වීම අපේක්ෂා කළ හැකි බව අපේක්ෂිත ඣය අලාභ සඳහා වන වෙන්කිරීම මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ ඉදිරිපත් කිරීම
- අපේක්ෂිත ඣය අලාභ සඳහා වන වෙන්කිරීම, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ පහත පුළුරින් ඉදිරිපත් කර ඇත.
- තුමක්ෂය පිරිවැයට මතිනු ලබන මූල්‍ය වත්කම් : අදාළ මූල්‍ය වත්කමේ දළ බාරණ වටිනාකමේ පාඨම්පත් සාධාරණ අයට වෙත හෙයින් ඣය අලාභ වෙන් කිරීම හිසිවක් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ හදුනාගනු නොලබයි. කෙසේ වෙනත් අදාළ ඣය අලාභ වෙන් කිරීම විස්තීර්ණ ආදායම තුළ හදුනාගෙන අනාවරණය කර ඇත.
- ඣය ඇපකර ඕවිපූම : වෙන්කිරීමක් ලෙස.

ලියා හැරීම

ණය දීමක් හෝ ඣය සුරක්ෂිතපතක් තැබූත අය කර ගැනීමට (සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ අර්ධ වශයෙන්) බැංකුවට සාධාරණ අපේක්ෂාවන් නොමැති විට එවා ලියා ලියා හරිනු ලබයි. ලියා හැරීමට යටත් යෙනුගැනීයන්ට ඣය ආපසු ගෙවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මූදල් ප්‍රවාහ රස්කර ගැනීමට හැකි වත්කම් හෝ ආදායම මූල්‍ය තත්ව වෙතින් විට මෙසේ ඣය ලියා හරිනු ලබයි. මෙම ඇගේම් එක් එක් වත්කම් සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන අතර, කළින් ලියා හරින දළ ප්‍රමාණයන් ආපසු අයකර ගැනීමකදී එම මූදල ආදායම් ප්‍රකාශයේ හා විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ “මූල්‍ය උපකරණ මත වන හානිකරණ අලාභ” යන මැයෙන් ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

5.4 ලාභය හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අයට ඇති සුරක්ෂිතපත්

වෙළෙඳාම සඳහා ගැනෙන මූල්‍ය වත්කම්, “ලාභය හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අයට ඇති වත්කම්” යටතේ වරග කර ඇතුළත් කර ඇත. මූලික හදුනාගැනීමේදී ආරෝපණය කළ ගනුදෙනු පිරිවැය ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ දරණ දද ලෙස හදුනාගනු ලැබේ. මෙම සුරක්ෂිතපත් අනතුරුව ප්‍රකාශිත වෙළෙඳපාල මිල ප්‍රකාර අය කරනු ලැබේ. වෙළෙඳපාල අයයෙහි වෙනස්වීම, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයෙහි සුරක්ෂිතපත් යටතේ වටිනාකම් වැඩිවීමක් හෝ අඩුවීමක් ලෙස හදුනා ගන්නා අතර එයින් උද්ගත වන වාසිය/පාඩුව ආදායම් ප්‍රකාශයෙහි හදුනාගනු ඇත.

සුරක්ෂිතපත් තවදුරටත් අයිතිව පවතින්නේ නම් අදාළ වාසිය/අවාසිය “උපලබිධ තොවු මිල ප්‍රත්‍යාගණයනෙන් වාසිය/(පාඩුව)” ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. සුරක්ෂිතපත් විකිණීම මිනින් වාසියක් හෝ අවාසියක් උද්ගත වත්තේ නම්, එය “මිල වෙනස්වීමේ උපලබිධ වාසිය/(පාඩුව)” ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.5 අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට ඇති මූල්‍ය වත්කම්

අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට ඇති මූල්‍ය වත්කම් ව්‍යුත්පන්න නොවන ආයෝජන හා අනෙකුත් මූල්‍ය වත්කම් කාණ්ඩයකට වාර්තා නොකරන දද ආයෝජනයි. මෙයට ස්කන්ද සුරක්ෂිතපත් හා ඣය සුරක්ෂිතපත් ඇතුළත් වේ.

මෙම ආයෝජන පසුව වෙළෙඳපාල මිල අනුව අය කරනු ලැබේ. වෙළෙඳපාල අයයෙහි වෙනස්වීම, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට ඇති සුරක්ෂිතපත් වල වටිනාකම් වැඩිවීම හෝ අඩුවීම වශයෙන් හදුන්වනු ලැබේ.

අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට ඇති ස්කන්ද ආයෝජන, වෙළෙඳපාල අයයන් නොමැතිවීම හෝවත් එම ආයෝජන පවතින ආයතනයන්ගේ ඉදෑද වත්කම් මත පදනම්ව අය කර ඇත.

මෙම වර්ගීකරණයට ආදාළ දේශීය හා විදේශීය ඣය සුරක්ෂිතපත් හා ස්කන්ද ආයෝජන වල වෙළෙඳපාල අයයෙහි වෙනස්වීම් නිසා උද්ගතවන වාසි හෝ අවාසි එම වත්කම් විකිණීම, ප්‍රතිග්‍රහණය, ඉවත් කිරීම හෝ හානිකරණය වන තෙක් කෙළින්ම බැංකුවේ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය (විස්තීර්ණ ආදායම) හි ඇති අනෙකුත් සාම්බාදා ප්‍රවාහනය වලට අනාගත ප්‍රාග්ධනය හුම්බින් වත්කම් පොත් වලින් ඉවත් කරන විට ආදාළ ලාභ හා පාඩු, ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ වාර්තා කරනු ලබයි.

කෙසේ වෙතන් ස්කන්ද ආයෝජන පොත් වලින් ඉවත් කිරීමේදී එයට අදාළ වෙළඳපාල අගයන්ගේ වෙනස්වීමෙන් දෙ ලැහැ භා පාඩු, ආදායම් ප්‍රකාශනය කුළුන් ප්‍රතිච්චණය නොකෙරේ.

මෙම වත්සකම් වලට අදාළ පොලී ආදායම සංලු පොලී කුමය හාවිනා කර ආදායම ප්‍රකාශනය තුළ භූනාගනු ලැබේ.

5.6 ක්‍රමක්ෂය පිරවැය යටතේ රඳවාගෙන් උපකරණ

ගිහිපුම්ගත මූදල් ප්‍රවාහ ලබාගැනීමේ අරමුණින් යුතු ව්‍යාපාර ආකෘතිය යටතේ රඳවාගත් හා ගිහිපුම්ගත කොන්දේසි අනුව නිස්වීත දිනයන්හිදී මූලික මූදල හා ඒ මත පොලිය පමණක් ලබාදෙන මූල්‍ය වත්කම්, ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ රඳවාගත් උපකරණ ලෙස වර්ගිකරණය කරනු ලැබේ. මෙම උපකරණ පසුකාලීනව සඳහා පොලී ක්‍රමය හාවිනා කර ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ මතිනු ලැබේ.

5.7 ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

මුදල් තුවමාරු, ඉදිරි විදේශ විනිමය හිජිපූම් වැනි ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ බැංකු විසින් භාවිතා කරනු ලබන අතර එවා භාවිතා කරනුයේ අවධානම් කළමනාකරණය කිරීමේ අරමුණු සඳහා මිස සම්බේදාන්මක අරමුණු සඳහා නොවේ. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ එහි සාධාරණ අයට වාර්තා කරන අතර එහි සාධාරණ අය දහ අයක් ගන්නා විට වත්කමක් ලෙසත් එම අය සාණ අයක් ගන්නා විට වගකීමක ලෙසත් වාර්තා කරයි. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණයන්ගේ සාධාරණ අයයෙහි ඇතිවන ව්‍යුත්පන්න උපකරණයන් “උපලුබි නොඩු මිල ප්‍රත්‍යාගනනයන්ගේ වාසිය/(පාඩුව)” යටතේ වාර්තා කරනු ලැබේ.

ගණනේදෙනුවක මිල ඒ හා සමාන ගණනේදෙනු පටින්නා වූ නිරික්ෂණය කළ හැකි වර්ථමාන වෙළෙඳපුවක සාධාරණ අගයෙන් වෙනස් වේ නම් හෝ මිල නිරික්ෂණය කළ හැකි වර්ථමාන වෙළෙඳපුවලහි දත්ත පමණක් විව්‍යුත් සෙස යොදාගත් ඇගයීම් ශිල්ප ක්‍රමයක් හා විතයෙන් ලබාගත් මිලන් වෙනස් වේ නම්, බැංකුව විසින් එම ගණනේදෙනුවේ මිල හා සාධාරණ අගය අතර වෙනස (දිනට වෙනස) “උපලබිධ තොටු මිල ප්‍රත්‍යාගෙන ලාභ/(පාඩු) ලෙස තැනැත්තාගතු ලබයි. ගණනේදෙනුවක සාධාරණ අගය නිරික්ෂණය කළ තොගකි දත්ත මත පැනවීම තිරණය කළ අවස්ථාවක එම ගණනේදෙනුවේ මිල හා අදාළ ඇගයීම් රාමුවේ මිල අතර වෙනස, අදාළ යොදුම් නිරික්ෂණය කළ හැකි වූ විට හෝ එම උපකරණ මූල්‍ය ප්‍රකාශ විවින් ඉවත් කළ විට පමණක් ආදායම් ප්‍රකාශය කුළ ගෙපනු ලබයි.

5.8 ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ගේජයන් (IMF)

බැංකුව විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජ.මු.අ.) සමග කරනු ලබන ගනුදෙනු ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිතයෙකු ලෙස නොව, තම බලනා ප්‍රකාර සිදුකරනු ලැබේ. බැංකුව විසින් ජ.මු.අ. සමග සිදුකෙරෙන සියලු ගනුදෙනු එම පදනම මත මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඇතුළත් කර ඇත.

ජා.ම්.අ. සමග වූ පංගුව වත්කමක් වශයෙන් බැංකුව විසින් සටහන් කර ඇති අතර, එම පංගුව සඳහා ජා.ම්.අ. වෙත ගෙවිය යුතු මූදල බැංකුවේ බැරකමක් ලෙස සටහන් කර ඇති. ජා.ම්.අ. විසින් වත්කමක් විසින් වත්කමක් ලද සමුව්වීව විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.ති.) ප්‍රමාණය බැරකමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ජා.ම්.අ. සමග වූ පංගුව ලාභය හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අයය ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති අතර අනෙකුත් ජා.ම්.අ. නා අදාළ වන සියලුම වත්කම් සහ වතකීම් සඳහා පොලී ක්‍රමය මත ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයි හැඳුනාග නු ලැබේ. ජා.ම්.අ. විසින් වාර්තාකරණ දිනට ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද විනිමය අනුපාතිකයන් අනුව ජා.ම්.අ. වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රකාශනයනෙන් උදෑග වන විනිමය ලාභ හෝ පාඩු ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හැඳුනාගනු ලැබේ.

ජා.ම්.අ. සමග වු ගේෂයන්ට අදාළ කියාත්ම ගාස්තු සහ පොලිය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ.

5.9 මුදල් සහ මුදල් කමානයන්

විදේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්හි ඇති මූදල්, කෙටිකාලීන තැන්පත්‍ර සහ පරිණත කාලය මාස තුනකට අඩු, සාධාරණ අය වෙනස්වීමේ සැලකිය යුතු අවදානමක් නොමැති සහ බැංකුව මගින් එහි කෙටිකාලීන බැඳීම් කළමණාකරණය සඳහා යොදා ගන්නා ඉහළ චුවිලතාවයකින් යුතු මූල්‍ය වන්කම් මූදල් සහ මූදල් සමානයන්ට අයක් වේ.

මුදල් සහ මුදල් සමානයන් ක්‍රමක්ෂය පිරවුයට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයේ ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

දේශීය මුදල් හිටුකාරකම්වල අංගයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇතැම් ආදායම් ඉපැශීම් ද ඇතැම් වියදම් දැරීම ද සිදුකරන තමුත්, එමෙන් මුදල් වලනයක් සිදු නොවේ. එම හිටුකාරකම්වලින් ඇතැම් වත්කම් සහ බැරකම් ද උදෑගත වන අතර එයට ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රජය සමග සහ දේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන සමග ගනුදෙනු අඛණ වේ. ශ්‍රී ලංකා රජය සමග වන ගනුදෙනුවලට මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කාරකයක් ලෙස රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන නාංච්චර බිල්පත්වල දැක තොට් කොටසක් සහ රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන බැඳුම්කර අයන් වේ. එවැනි මිලට ගැනීම්, බහුරු කිරීම් හෝ එම පොලිය භුදෙක් පෙන් සටහන් වශයෙන් පමණක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවල සටහන් කරනු ලැබේ. මේවා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සටහන් 45 සහ සටහන් 46 යටතේ වෙන් වෙන්ව හෙළිදරි කර ඇතුළු.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර, ව්‍යවස්ථාපිත අධිකාරිය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මහජනය වෙත මූදල් නිකුත් කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මූදල් දරන්නා වෙනුවෙන් බැංකුව මිනින් නිමිකමක් පවතී. මෙය බැංකුවට බැරකමක් වන අතර දරන්නාට අනුති මූදල් වේ. සංසරණ මූදල්වල වලනය, මූදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයෙන් ඉදිරිපත් කරන අතර, මහ බැංකු අතර පවත්නා පරිවය ප්‍රකාර, මූල්‍ය කියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මූදල්/ගෙවීම් නියෝග කියාවලය මිනින් නොවු සහ කාසි හෝ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මිනින් නිකුත් කරන වෙක්පත් මිනින් ලබාගන්නා භාණ්ඩ සහ සේවා සඳහා සැපයුම්කරුවන් සහ සේවකයින් වන විවිධ අණ ලද්දන් වෙත මූදල් ගෙවනු ලැබේ. ජ්‍යෙෂ්ඨ සංසරණ මූදල් බැරකමට හෝ වාණිජ බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන සමග වන තැන්පත් යේශයන්ට හෝ එකතු කරනු ලැබේ. එවැනි කටයුතු සඳහා වූ මූදල් භාවිතා කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් පිටතට යන මූදල් ප්‍රවාහයට අයත් වේ.

මූදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි, මූදල් සහ මූදල් සමානයන්ට මූදල්/මූදල් විධානයන්ගේ ඉදි ගෞයැම් හා ඉහත විස්තර කරන ලද මූදල් සහ මූදල් සමානයන් ද අඩංගු වේ.

5.10 ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගැනුදෙනු

ප්‍රතිවිතිකීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදීගනු ලබන සුරක්ම්පත්, වත්කම් ලෙස අඛණ්ඩව ගේෂ පත්‍රයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සඳහා වූ වගකීම් (ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගිවිසුම් මත විකිණීම ලද සුරක්ම්පත්) බැරකමක් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගැනුදෙනුවල විකුණුම් සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් මිල සහ ප්‍රතිවිත්තන මිලදී ගැනීම් ගැනුදෙනුවල මිලදී ගැනීම් මිල සහ විකුණුම් මිල අතර වෙනස පිළිවෙළින් වියදමක් සහ ආදායමක් වන අතර, එය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ.

ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් මත රඳවාගෙන ඇති සුරක්ම්පත් (නැවත විකිණීම සඳහා වූ ගිවිසුම් මත මිලදීගන් සුරක්ම්) වත්කම් ලෙස මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගැනුදෙනු ජ්‍යාවයේ උපවිත ආදායම් හා වියදම් ද ඇතුළත් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.11 නිත්‍ය තැන්පත් සහ ණයදීමේ පහසුකම්

2014 පෙබරවාරි 01 වන දින සිට බලපෑවැන්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පත් පහසුකම (පෙර නිත්‍ය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් පහසුකම) සුරක්ම් රහිත තැන්පත් පහසුකමක් බවට ප්‍රවිත්තනය කරන ලදී. එබැවින් සහභාගී වන ආයතන තම අතිරේක අරමූදල් නිත්‍ය තැන්පත් පහසුකම් අනුපාත යටතේ දෙනීනික්ව ආයෝජනය කරනු ලබයි.

නිත්‍ය ණය පහසුකම, (පෙර නිත්‍ය ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම) හා සර්ව සම අතර මෙය මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හඳුනාගනී.

5.12 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුරක්ම්පත්

වෙළඳපාලේ අතිරික්ත ද්‍රව්‍යීලනාවය අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා මූදල් ප්‍රතිපත්ති කියාත්මකවීම් යටතේ බැංකුව විසින් කළින් කළට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුරක්ම්පත් නිකුත් කරනු ලබයි. මෙසේ නිකුත් කරනු ලබන සුරක්ම්පත් වගකීමක් ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.13 ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ම්පත්

ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ම්පත්, ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් මිලට ගත්තා ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් වලින් සහ බැංකුමිකර වලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ම්පත්හි ආයෝජන මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ අනෙකුත් විස්තරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අය ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.14 රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්

2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 127 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව මහ බැංකුව විසින් මූදල් වර්ෂයේ පළමු මාසය ඇතුළත එකාබද්ධ අරමූදලින් දරණු ලැබීමට බලයලත් වියදම් මූල්‍ය ආයතන ආයෝජනයේ අනිතිකාරම් ආණ්ඩුව වෙත ලබාදිය හැකිය. ඒ සැම අත්තිකාරමක් ම මාස 0කට නොවැඩි කාලයීමාවක් ඇතුළත ආපසු ගෙවනු ලැබේය යුතුය.

5.15 අතිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද අය

අතිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද අය ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හඳුනාගෙන දක්වා ඇත.

5.16 සුරක්ම්පත් ණයට දීම සහ ණයට ගැනීම

බැංකුව විසින් එකින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කියාකාරින්ව අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රධාන සංස්ථාපිත ආයෝජකයින් වෙතින් රාජ්‍ය සුරක්ම්පත් අයට ගැනීම සිදු කරයි. මෙම අයට ගත් සුරක්ම්පත්, බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ කියාකාරින්වය මත වෙළඳපාල තුළ පවතින අතිරික්ත ද්‍රව්‍යීලනාවය අවශ්‍යතා සැක්කා වෙයා ගනී.

සුරක්ෂිත නොවන බාරදීම අතපසු වන විටක දී, සුරක්ෂිත නැවත භාරදීම, එකග වූ ගාස්තු ගෙවීම සහ වෙළඳපාල වටිනාකම මත වන්දී ගෙවීම (බැංකුවේ රාජ්‍ය තේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළඳපාල සහනායිවන්නන්ට දැනුම් දී ඇති වෙළඳපාල මිල) සඳහා වන කොන්දේසි විරහිත ඇපවීමකි. නොව ගත් සුරක්ෂිත වෙළඳපාල වටිනාකම් විසියම් අවස්ථාවක දී ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යොදා නොගත් සුරක්ෂිත අසම්බාවා වගකීම ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. අදාළ ගාස්තු ගෙවීම උපවිත පදනම මත වාර්තාකරණු ලබයි.

නොව දීමේ ගනුදෙනුවක් යටතේ ප්‍රතිපාර්ශ්වයකට සුරක්ෂිත මාරු කිරීම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයෙහි පෙන්නුම් කරෙනුයේ හිමිකාරිත්වයේ අවදානම් හා ප්‍රතිලාභයන්ද මාරු වූයේ නම් පමණි.

5.17 සේවක ණය

සහනායි පොලී අනුපාත යටතේ නොව පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන්ට හිමිකම ලැබේ. 2008 වසරේ සිට නිශ්චත කළ මෙම නොව ප්‍රතිපාර්ශ්වයකට සුරක්ෂිත මාරු කිරීම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයෙහි පෙන්නුම් ආගයට ගණනය කරනු ලැබේ.

වට්ටම් අනුපාතය - ශ්‍රී.ලං.ම්. බැංකුවේ ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස්කරණු ලබන, නිශ්චිත කාලයක් සඳහා අදාළ වන දිගු කාලීන උද්ධිමත ඉලක්ක හා අපේක්ෂිත මූල්‍ය පොලී අනුපාතයට බැංකුවේ උපදේශන විගණන කමිටුව මගින් අනුමත කළ පරිදි සියයට 1ක අවදානම් අධිභාරයක් එකතු කළ අනුපාතය, වට්ටම් අනුපාතය ලෙස හාවිනා කරන අතර එය, යෙටිල කාලපරිච්ඡේදය සමඟ වෙනස් වේ.

මෙම නොව සහනායි පොලී අනුපාතයන් යටතේ ලබාදීම නිසා බැංකුව විසින් දරණ ලද වියදම් වාර්තා කිරීමට සේවක නොවල වර්ෂ ආරම්භ දිනට සහ වර්ෂ අවසාන දිනට වර්තමාන අයයන්ගේ වෙනස වාර්මිකව ක්‍රමක්ෂය කරන අතර බැංකුව විසින් මෙම නොව, වෙළඳපාල අනුපාතිකයන්ට දෙනු ලැබුවේ නම්, බැංකුව විසින් උපයනු ලබන ආදායම වාර්තා කිරීමට සමාන අයයක්, අනෙකුත් ආදායම් ලෙස වාර්තා කරයි.

සාධාරණ අගය කිරීම ගණනය සඳහා යොදාගනු ලබන උපකළුපනයන්:

- සේවක නොවන් දිනය ලෙස ජනවාරි 01 දින සලකන ලදී.
- මෙම නොව සඳහා විසින් ආකාරයක ගැලීමික් හෝ කළින් පියවිමික් සිදුවී නොමැති.

5.18 රත්නායි

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ ජාත්‍යන්තර සංවිත කළමනාකරණය පිළිබඳ දැක්වෙන 40 (2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංවිතවලට, රත්නායි නියෝජනය කරන බැර ගේ ද ඇතුළත් රත්නායි ඇතුළත් විය හැකිය.

එසේම එම පනතේ 94 (2) වගන්තිය මගින් මහ බැංකුව විසින් ලාභ බෙදා හැරීමට පෙරාතුව පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරණු ලබන ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුවට අනුකූලව ආදායම් ප්‍රකාශනයේ වාර්තා වූ රත්නායි සම්බන්ධයෙන් මහ බැංකුවේ තත්ත්වය හේතු කොටගෙන, වෙළඳපාල මිල ප්‍රත්‍යාග්‍රහණයන් උද්ගත වන උපලබාධි නොමු ලැබේම් පිළිබඳව පැහැදිලි කරනු ලැබයි.

5.19 මුදල් තොග

බැංකුවේ තොග තුළ, සංසරණය සඳහා නිශ්චත් කර තොමැති නව ව්‍යවහාර මුදල් අන්තර්ගත වේ. නව මුදල් තොවුවේ සහ කාසිවලට අදාළ නිශ්චාදන සහ නිර්මාණ පිරිවැය, මුද්‍රාවර පිරිවැයට නළුනාගනු ලැබේ. සංසරණය සඳහා නිශ්චත් කරනු ලබන නව මුදල් තොවුවේ සහ කාසිවල අදාළ පිරිවැය බර තබන ලද සාමාන්‍ය පදනමක් මත තීරණය කරන අතර, නිශ්චත් කරන අවස්ථාවේදී එය ආදායම් ප්‍රකාශනයට ගළපනු ලැබේ. සෙමෙන් ව්‍යවහාර වන තොග සඳහා වෙන් කිරීම සිදු කර ඇත.

5.20 අනෙකුත් තොග

අනෙකුත් තොග, පිරිවැය හෝ උපලබාධි වටිනාකම් වන දෙකෙන් අඩු ප්‍රමාණය මත දක්වා ඇත. බර තබන ලද සාමාන්‍ය පිරිවැය පදනම්ව පිරිවැය නිශ්චාය කරනු ලැබේ.

5.21 දේපල, පිරියන සහ උපකරණ

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි හැර දේපල, පිරියන සහ උපකරණ සමුළුවිත ක්ෂේරීම් සහ සමුළුවිත හානිකරණ වටිනාකම අඩුකළ පිරිවැය දක්වනු ලැබේ. එකී දේපල, පිරියන සහ උපකරණවල කොටස් ආදේශ කිරීමේ පිරිවැය එය දරන අවස්ථාවේදී හඳුනා ගැනීම සඳහා වූ තීරණයකයන් සපුරාන ලද්දේ නම්, එකී වියදම් ද එවැනි පිරිවැයට ඇතුළත් වනු ඇත.

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය කරන දිනට එහි සාධාරණ අගය වන ප්‍රත්‍යාගණන අගයට අගය කර ඉන් අනතුරුව හඳුනාගන්නා සමුව්විත ස්ථානීම් සහ සමුව්විත හානිකරණ අලාභ අඩුකර දක්වනු ලැබේ.

සින්නක්කර ඉඩම් හැර, වත්කම්වල පහත සඳහන් ඇස්තමේන්තු කළ ජ්‍යෙක්‍රියා තුළ සරල මාර්ග ක්‍රමය අනුව ක්ෂය ගණනය කරනු ලැබේ.

වත්කම් වර්ගය

සින්නක්කර ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි

කල්ඛදු ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි

පිරියන සහ පිරියන කොටස

ලි බඩු සහ උපකරණ

මෙවිර් රථ

2014 වර්ෂයේ සිට මිලදී ගත් මොටර් රථ

පරිගණක දූජාග

වෙනත්

ජ්‍යෙක්‍රියා

වර්ණ 50 ක් තුළ

කල්ඛදු කාල පරිවිශේෂය තුළ හෝ වසර 50 යන දෙකෙන් අවමය

වර්ණ 20 ක් තුළ

වර්ණ 10 ක් තුළ

වර්ණ 5 ක් තුළ

වර්ණ 10 ක් තුළ

වර්ණ 4 ක් තුළ

වර්ණ 3 ක් තුළ

ඩාරණ අගයක් අයකරගත නොහැකි බවට සිද්ධින් හෝ අවස්ථානුකූල වෙනසකම් හෝ මිනින් පෙන්වුම් කරන විට දේපල, පිරියන හා උපකරණවල සාධාරණ අගය හානිකරණය සඳහා සමාලෝචනය කළ යුතුය.

බැංකුවේ ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා වූ ප්‍රිතිපත්තිය වත්තේ අවම වශයෙන් වසර 3කට වරක් හෝ සැලකිය යුතු තක්සේරු ගැලීමක් රට අඩු කාලයිමාවක් තුළදී ප්‍රත්‍යාගක් වූ විටය.

ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තය ප්‍රත්‍යාගණන සංවිතයට බැරකර, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය යටතේ දක්වනු ලැබේ. කෙසේ වූවද මිට පෙර එම වත්කමෙහි හඳුනාගත් ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීමක් ප්‍රිතිව්‍යතනය කරනු ලබන ප්‍රමාණයට එම ප්‍රත්‍යාගණන වැඩිහිටි, ආදායමක් ලෙස හඳුනාගෙන ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි දක්වනු ලැබේ. ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීම් ද ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ. කෙසේ වූවද, ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීමක් එම වත්කම සම්බන්ධයෙන්ම වූ පෙර ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයක් නිෂ්ප්‍රහා කරන්නේ තම්, එම ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීම්, ප්‍රත්‍යාගණන සංවිතයේ ඇති අතිරික්තය සමග ගළපනු ලැබේ. වත්කමක් බැහැර කිරීමේදී, කිසියම් වත්කමකට සම්බන්ධ ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයක් වෙතොත් එය රඳවාගත් ඉපැයුම්වලට මාරු කරනු ලැබේ. කිසියම් වත්කමක් ඉවත් කිරීමෙන් හාවිනා කිරීමෙන් හෝ ඉවත්කිරීමේ නොමැතිනම් එය දේපල, පිරියන සහ උපකරණ ලෙස හඳුනා ගනු නොලැබේ. එවතින් අවස්ථාවක උද්ගත වන තාහ හා අලාභ (ඉවත් කිරීමෙන් ලබන ගැඩි මුදල සහ බාරණ අගය අතර වෙනස) එම වර්ෂයේදීම ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ. වත්කමෙහි අවශේෂ විවිනාකම්, ජ්‍යෙක්‍රියා සහ තුළයෙන් සමාලෝචනය හාජනය කරනු ලබන අතර අවශා වේ තම නිරතුරුව ගැලීම් කරනු ලැබේ.

ප්‍රාග්ධන නොනිම් වැඩ එහි පිරිවැයට දක්වා ඇතුළු. මෙම වියයිම් ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයේ වන අතර ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ දී ප්‍රධාන පිරියන සහ යන්ත් සහ පද්ධති සංවර්ධනයේදී සාපුරුව දරා ඇති අතර ප්‍රාග්ධනීකරණය කිරීමට සූදානම්ත් පවතින වියයිම් වේ.

5.22 කල්ඛදු

යම ගිවිසුමක් ආරම්භයේදී එම ගිවිසුම කල්ඛදු ගිවිසුමක්ද යන්න හෝ ගිවිසුමෙහි කල්ඛදුක් අන්තර්ගත වේද යන්න බැංකුව විසින් නිර්ණය කරනු ලැබේ. ප්‍රතිශ්‍යාව සඳහා ප්‍රාග්ධනයේ ස්ථානීම් සඳහා හඳුනාගත් වත්කමක් හාවිනා කිරීමේ අයිතිය ගිවිසුමක්න් පවරා දෙන්නේනම් එවත් ගිවිසුමක් කල්ඛදුක්න් සමන්වීත වේ. යම් ගිවිසුමක් මිනින් හඳුනාගත් වත්කමක් හාවිනා කිරීමේ අයිතියක් ලබාදේද යන්න නිර්ණය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ජාමුවාපු. 16 හි ඇතුළත් වන කල්ඛදු සඳහා වන නිරවචනය යොදා ගනු ලැබේ.

බැංකුව කල්ඛදු ගැනුම්කරුවෙකු ලෙස තුළ තුළයා කිරීම්.

බැංකුව විසින් කල්ඛදුද ආරම්භ වන දිනයේදී වත්කම හාවිනා කිරීමේ හිමිකමක් හා කල්ඛදු වගකීමක් හඳුනාගනු ලැබේ. වත්කම හාවිනා කිරීමේ හිමිකම ආරම්භයේදී පිරිවැයට මතිනු ලැබේ. මෙහිදී පිරිවැය ලෙස සලකනුයේ කල්ඛදුක් ආරම්භ වන දින හෝ ඊට පෙර කරන ලද කල්ඛදු ගෙවීම් ගළපන ලද ආරම්භක කල්ඛදු වගකීමට බැංකුව විසින් දරන ලද මූලික සාපුරු පිරිවැය හා අදාළ කල්ඛදු ඉඩම් හා කාර්යාල පරිග්‍රයන් සඳහා කරන ලද නවිකරණයන් ඉවත්කිරීමට අවශා වන ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය එකතු කළ විට ලැබෙන අගයයි.

වත්කම හාවිනා කිරීමේ හිමිකම, කල්ඛදුද ආරම්භ කළ දිනයේ සිට කල්ඛදු වාරය අවසන් වන දිනය තෙක් සරල මාර්ග ක්‍රමයට ක්ෂය කරනු ලැබේ.

කළේඛදු වාරය ආරම්භ කළ දිනට, නොගෙවූ කළේ බදු ගෙවීම් වල වර්තමාන වට්නාකමට කළේඛදු වගකීම මතිනු ලැබේ. මේ සඳහා කළේඛදු ව්‍යාපෘතිය හා විතයෙන් කළේඛදු ගෙවීම් වට්තම් කරනු ලබන අතර එම පොලී අනුපාතිකය නිශ්චය කළ නොහැකි විට ඒ සඳහා බැංකුවේ වර්ධක යෙය අනුපාතිකය හා විතා කරනු ලැබේ.

කළේඛදු වගකීම මැතිමේදී පහත සඳහන් කළේඛදු ගෙවීම් සඳහා බලනු ලැබේ.

- ප්‍රධාන ස්ථාවර ගෙවීම් ඇතුළත් වන ස්ථාවර ගෙවීම්;
- දරුණු විසින් හෝ අනුපාතිකයක් මත රඳා පවතින, කළේඛදු ආරම්භක දිනට දරුණු විසින් හෝ අනුපාතිකයක් හා විතයෙන් මතිනු ලැබූ විව්‍යාපෘතිය කළේඛදු ගෙවීම්;
- අවසේෂ වට්නාකම සහතික කිරීම යටතේ බැංකුව විසින් ගෙවීමට අපේක්ෂා කරන අයය; හා
- බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම් විකල්පයක් ස්ථාන්මක කිරීම සාධාරණ පමණින් නිශ්චය නම් එම විකල්පය ස්ථාන්මක කිරීමේ මිල, බැංකුවට කළේඛදු වාරය දීර්ශ කිරීම සඳහා අවස්ථාවක් ඇති විට, එසේ කළේඛදු වාරය දීර්ශ කිරීම සාධාරණ පමණින් නිශ්චය නම් එම කාලය තුළදී ගෙවීමට අපේක්ෂා කළේඛදු ගෙවීම හා කළේඛදු වාරය අවසන් වීමට පෙර බැංකුව විසින් කළේඛදු අවසන් කිරීමට ස්ථාන්මක වේ නම් ඒ සඳහා අදාළ වන දඩ ගෙවීම්.

කළේඛදු වගකීම සඳහා පොලී අනුපාත ක්‍රමය හා විතයෙන් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මතිනු ලැබේ. එනමුදු යම් දරුණු සහතිකයක හෝ අනුපාතිකයක වෙනස්වීමක් මත වන අනාගත කළේඛදු වාරිකවල වන වෙනසක්, අවසේෂ වට්නාකම සහතික කිරීම යටතේ බැංකුව විසින් ගෙවීමට අපේක්ෂා අයයේ සිදුවන වෙනසක්, කළේඛදු වාරය දීර්ශ කිරීමේ අවස්ථාවක් ස්ථාන්මක කිරීම පිළිබඳ බැංකුවේ අදහස වෙනස්වීමක්, කළේඛදු වාරය අවසන් වීමට පෙර කළේඛදුක් අවසන් කිරීම වෙනුවෙන් බැංකුව විසින් ගෙවය යුතු දඩයක් හා ප්‍රධාන ස්ථාවර ගෙවීම්වල සිදුවන වෙනස්වීම හෙතුවෙන් කළේ බදු වගකීම නැවත මැතිමට සිදු වේ.

ඉහත අපුරීන් නැවත මතින ලද කළේඛදු වගකීමෙහි වන වෙනස්වීම අදාළ වත්කම හා විතා කිරීමේ හිමිකමෙහි බාරණ අයයට ගෙවීම් බැංකුව ලැබේ. අදාළ වත්කම හා විතා කිරීමේ හිමිකමෙහි බාරණ අයය ඉහා වේ නම් එම කළේඛදු වගකීමෙහි වෙනස් වීම අදාළම් ප්‍රකාශයට ගෙවීම් බැංකුව ලැබේ.

බැංකුව විසින් වත්කම හා විතා කිරීමේ හිමිකම හා කළේඛදු වගකීම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයෙහි පිළිවෙළින් දේපල, පිරියන හා උපකරණ (සටහන 20) හා විවිධ බැරකම් හා උපවිතයන් (සටහන 33) තුළ දක්වා ඇත.

5.23 අස්ථාග්‍රහ වත්කම්

පරිගණක දාඩාංගවල සංරචකයන් නොවන පරිගණක මෘදුකාංග, අස්ථාග්‍රහ වත්කම් ලෙස දක්වා පිරිවැයට හඳුනාගනු ලැබේ. මූලික හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව මෙම අස්ථාග්‍රහ වත්කම්, සමුව්විත ක්‍රමක්ෂය සහ සමුළුවිත හා තුළකරණ අඩුකළ බාරණ අයයකට පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ.

මෘදුකාංග වත්කම් සඳහා පසුකාලීනව ඇතිවන වියදුම් ප්‍රාග්ධනිකරණය කරන්නේ එමගින් රට අදාළ නිශ්චය වත්කමේ අන්තර්ගත අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ඉහළ යන්නේ නම් පමණි. අනෙකුත් සියලු වියදුම් දරන ලද අවස්ථාවේදී ම වියදුමක් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ.

වත්කමෙහි අන්තර්ගත අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභයන්ගේ අපේක්ෂා පරිහැර්ශන රටාව මැනවින් පිළිබැඳු වන බැවින් අදාළ වත්කම් පාවිච්චිය සඳහා සූදානම් දිනයේ සිට වසර 4ක එලුදුයි ජ්‍වල කාලයක් තුළ සාම්ප්‍රදානමක් යටතේ තුළයෙන් ආදායම් ප්‍රකාශයේ හඳුනාගනු ලැබේ.

පහත සඳහන් කරනු සම්පූර්ණ වන්නේ නම් සංවර්ධනය තුළින් (හෝ ආයතන අභ්‍යන්තර ව්‍යාපෘතියක සංවර්ධන අදියරතින්) ඇති වන්නා වූ අස්ථාග්‍රහ වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හඳුනා ගනු ලැබේ.

- (අ) හා විතා ගැනීමට හෝ විකිණීමට හැකි වන පරිදි අස්ථාග්‍රහ වත්කම් නිම කිරීමට ඇති තාක්ෂණික ගණනාව.
- (ආ) අස්ථාග්‍රහ වත්කම් සම්පූර්ණ කර එය හා විතා කිරීම හෝ විකිණීමට ඇති අභ්‍යන්තර
- (ඇ) අස්ථාග්‍රහ වත්කම් හා විතා කිරීමට හෝ විකිණීමට ඇති හැකියාව
- (ඇ) ආයතන තුළ අස්ථාග්‍රහ වත්කම් හා විතා කිරීමට ඇති හැකියාව සහ අස්ථාග්‍රහ වත්කම් හා විතයෙන් නිම කරන්නා වූ තිබුම් සඳහා වෙළඳපෙළක් පැවතිම
- (ඉ) අස්ථාග්‍රහ වත්කම් හා විතා කිරීමට, විකිණීමට හෝ සංවර්ධනය කිරීමට ප්‍රමාණවත්. තාක්ෂණික, මූල්‍ය සහ වෙනත් සම්පත් පැවතිම.
- (ඊ) අස්ථාග්‍රහ වත්කම් සංවර්ධනයට අදාළ වියදුම් විශ්වාසදායක ලෙස මැතිමට ඇති හැකියාව.

5.24 අනෙකුත් වත්කම්

අනෙකුත් වත්කම් අපේක්ෂිත උපලබාධ විටිනාකමට පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

5.25 මූල්‍ය නොවන වත්කම් භානිකරණය

එක් එක් වාර්තා කිරීමේ දිනයේදී කිසියම් මූල්‍ය නොවන වත්කමක් භානිකරණයට භාජනය වීමේ සළකුණු දක්වන්නේ ද යන්ත තිරණය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් එම වත්කම්වල ධාරණ අයය සමාලෝචනය කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

වත්කම් භානිකරණ පරීක්ෂාව සඳහා, අනෙකුත් වත්කම්වල මුදල් ගලාඕීම වලින් බොහෝ දුරට ස්වාධීන වූ මුදල් ගලා එම් ඇති වත්කම් කුඩා වත්කම් සම්බුද්ධවලට කාණ්ඩගත කරනු ඇත.

“වත්කමක අයකරගත හැකි විටිනාකම” එම වත්කමෙහි “භාවිතයේ පවතින විටිනාකම” හෝ සාධාරණ අයයෙන් විකිණීමට දරණ පිරිවැය අඩුකොට ගන්නා විටිනාකම යන දෙකෙන් ඉහළ අය වේ. වත්කමක භාවිතයේ පවතින විටිනාකම වනුයේ එම වත්කමේ ඇස්තමේන්තුගත අනාගත මුදල් ප්‍රවාහ එකි වත්කමේ වර්තමාන වෙළඳපොල තක්සේරුවේ කාල අයය භා එම වත්කම්වල විශේෂ වූ අවඳානම් පිළිබිඳු කරනා පූර්ව බදු වට්ටම් අනුපාතයකින් වට්ටම් කිරීමෙන් ලැබෙන වර්තමාන අයයයි.

වත්කමක ධාරණ අයය එකි වත්කමේ අයකර ගත හැකි විටිනාකම ඉක්මවා යයි නම් භානිකරණ අලාභයක් හඳුනාගනු ලබයි.

ගලපන ලද භානිකරණ අලාභ තැබූ හැරවිය හැකිකේ අදාළ වත්කමේ ධාරණ අයය එම වත්කම මත භානිකරණ අයයක් හඳුනා තොගන් අවස්ථාවක තිරණය කළ, ක්ෂය හෝ ක්‍රමක්ෂය ගලපන ලද ගුද්ධ ධාරණ අයය ඉක්මවා තොගන අවස්ථාවක පමණි.

5.26 ප්‍රතිපාදන

අතින සිදුවීමෙන ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බැංකුවට වර්තමාන වගකීමක් (නෙතික හෝ සම්මුතියකින්) ඇතිවිටෙක දී වගකීම බෙරුම් කිරීම සඳහා ආර්ථික වාසි ඇඹුල් සම්පත් ගෘෂ්මාතක් අවශ්‍යවීමත්, එම වගකීම පිළිබඳ විශ්වසයිය ඇස්තමේන්තුවක් පිළියෙළ කිරීම හැකිවීමෙන් මත ප්‍රතිපාදන හඳුනාගනු ලැබේ. ප්‍රතිපාදනයක් ප්‍රතිපූරණය කිරීමට බැංකුව අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, එම ප්‍රතිපූරණය නිසැකවම තහවුරු තොගන් වූ අවස්ථාවලදී, එය වෙන ම වත්කමක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

5.27 සංසරණයේ පවතින මුදල්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මුදල් ඒවා දරන්නන්ට බැංකුව මත හිමිකමක් පවතී. සංසරණයේ පවතින මුදල් සඳහා බැරකම, ඒවායේ මුහුණ විටිනාකම මත මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ සටහන් කරනු ලැබේ.

5.28 නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයන් යනු නිශ්චිත දායක යෝජනා ක්‍රමයක් තොගන ප්‍රස්ථාන සේවා නිශ්චක්ති ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයකි.

බැංකුව විසින් විශ්‍රාම වැළැඳු යෝජනා ක්‍රම, වැශ්‍රාම සහ අනත්දරු විශ්‍රාම වැළැඳු, වැශ්‍රාම සේවක වෙවාදා ප්‍රතිලාභ යන නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනාක්‍රම පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. ඉන් වෙන් වෙන්ව පරිපාලනය කරනු ලබන පළමු යෝජනා ක්‍රම 3 ව බැංකුව සහ සුදුසුකම් ලත් ප්‍රතිලාභින් විසින් දායක මුදල් වෙවනු ලැබේ. නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනාක්‍රම යටතේ ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ පිරිවැය, ප්‍රරෝගන්තය කළ එකිය බැර ආයුගණන ක්‍රමයක් මත එක් එක් යෝජනා ක්‍රමයට වෙන් වෙන් නිශ්චිත ප්‍රතිණිය කරනු ලැබේ.

එක් එක් නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම සඳහා බැංකුවේ බැඳීම් වෙන වෙනම ගණනය කරන අතර එහිදී සේවා නිශ්චක්තිකයින්ගේ වර්තමාන භා පෙර කාලයීමාවන් හි සපයන ලද ඒවාවන්ට ඉපැයු ප්‍රතිලාභවල අනාගත ප්‍රතිලාභ විටිනාකම ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී ප්‍රතිලාභ විට්ටම් සාහැරුව ඇස්තමේන්තු නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ විට්ටම් අනුපාතය වනුයේ ඉදිරියට ඇති සේවා කාලයේ සාමාන්‍යයට ආසන්න කළේ ප්‍රතිලාභිත දිනයන් සහිත රජයේ බැංකුවකිරීම් තක්සේරු දිනට ඉපැයුම් අනුපාතයයි. සටහන් අංක 32 හි හෙලිදරව් කළ සියලුම ප්‍රධාන ආයුගණන උපක්ෂීලිත, වාර්ෂිකව සංශෝධනය කරනු ලැබේ.

5.29 නිශ්චිත දායක සැලසුම්

අදාළ ව්‍යවස්ථා සහ රෙගුලාසි ප්‍රකාර සේවකයින්ට සේවක අරමුදලේ දායකත්වය සහ සේවා නිශ්චක්තිකයන්ගේ හාර අරමුදලේ දායකත්වයට හිමිකමක් ලැබේ. බැංකුව විසින් සේවකයින්ගේ දළ පාරිග්‍රැමිකයෙන් සියයට 24 ක් සහ සියයට 3 ක් පිළිවෙළින් සේවක අරමුදලට සහ සේවා නිශ්චක්තිකයන්ගේ හාර අරමුදලට දායක වශයෙන් වෙවනු ලැබේ. මෙම අරමුදලේ නිශ්චිත දායක සැලසුම් වෙන්ව පරිපාලනය කරනු ලැබේ.

නිශ්චිත දායක යෝජනා ක්‍රමයේ දායකත්ව වගකීම් ඒවා පැන තහින අවස්ථාවනිදී ආදායම් ප්‍රකාශනයේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගනී.

5.30 ප්‍රඛන්දනයන්

සාධාරණ වටිනාකමට හැඳුනාගෙන ඇති ප්‍රඛන්දනයන්, ඒවා ලබා ගැනීම සඳහා පමුණුවා ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලවීමට ඇති ඉඩකඩ පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ඇතිවිට එවා හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය යටතේ දක්වනු ලැබේ. ප්‍රඛන්දනයන් වියදුම් විෂයකට අදාළ වන අවස්ථාවක දී වියදමට සරිලන කාල පරිවේශේදයක් තුළ ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත එය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රඛන්දනයක් වන්කමට අදාළ වන අවස්ථාවක දී එහි සාධාරණ අයය රජයේ විලම්හිත ප්‍රඛන්දන ගිණුමකට බැරකර, එම වත්කමේ ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල වූ ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත එහි අපේක්ෂිත ප්‍රයෝගනවත් ආයුර්කාලය තුළ ආදායම් ප්‍රකාශයට මුද්‍රාන්තිරුව ලැබේ.

5.31 අසම්මාව්‍ය වගකීම් සහ බැඳුම්

නිශ්චිත නොවන අනාගත සිදුවීම් මගින් පවතින බවට තහවුරු කෙරෙන හෝ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ මාරුවීම නිශ්චිත නොවන හෝ එහි ප්‍රතිලාභ විශ්වාසනීය ලෙස අයය කළ නොහැකි බැඳීමක් අසම්මාව්‍ය වගකීමක් ලෙස හැඳින්වේ. සය ගැනීමේ සහන්කිවීම්, ඉදිරි වෙශේද විනිමය ගනුදෙනු සහ අනික්ත් බැඳීම් සියල්ල මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ හැඳුනා නොගන්නා අතර අදාළ සිරුත් යටතේ අසම්මාව්‍ය වගකීම් හා බැඳීම් අයිතම ලෙස හෙලිදරවිකර ඇත. අවශ්‍යවන අවස්ථාවන්හිදී මෙම ප්‍රමාණ ව්‍යාපෘති උවිත ඇයේනම්න්තු අනුව මිනුම් කර ඇත.

ආදායම් ප්‍රකාශය සහ විශ්චිරණ ආදායම් ප්‍රකාශය

5.32 ආදායම් සහ වියදම්

බැංකුව වෙත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ගලාඕීම් හැකියාව සහ ආදායම නිසැකව ම මිනුම් කළ හැකි ප්‍රමාණය අනුව ආදායම් ගිණුම්ගත කරනු ලැබේ. දරන ලද දේ පිරිවැය සහ උපයන ලද නිශ්චිත ආදායම අතර සාපුෂ්‍ර සම්බන්ධතාවය පදනම් කරගෙන ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි වියදුම් සටහන් කරනු ලැබේ. ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාම සහ දේපල, පිරියන, උපකරණ කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගැනීම සඳහා දරන ලද සියල්ම වියදුම්, වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිඵල ගණනය කිරීම පිණිස ආදායමට එරෙහිව සටහන් කර ඇත.

ආදායම් හා වියදුම් හැඳුනාගැනීමට පෙර පහත දැක්වෙන ගිණුම්ගත කිරීම හැඳුනාගැනීමේ නිරණයකයන් සපුරාලිය යුතුය.

5.32.1 පොලී ආදායම් සහ වියදම්

පොලී ලැබීම් පිළිබඳ සැකයක් නොමැති නම්, මිලට ගැනීම් සත්‍ය මිල පදනම්ව, සඡල එලඟුයින්ව ක්‍රමයට, උපවිත පදනම් මත පොලී ආදායම් සහ වියදම්, ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ස්ථාවර ආදායම් ආයෝජන හා සුරුකුම්පත් මත උපයන කුපත්, හාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා අනික්ත් වට්ටම් උපකරණ මත උපවිත වට්ටම් සහ අධිමිල, පොලී ආදායමට ඇතුළත් ය. සෙය අයකර ගැනීම සැක සහිත අවස්ථාවල දී පොලී ආදායම අන්තිවුවන අතර, ඒවා ලැබෙනතුරු පොලී ආදායමෙන් බැහැර කරනු ලැබේ.

5.32.2 බ්‍රහ්ම

ලාභාංග ආදායම කොටස්සිමියා වෙත ලැබීම් අයිතිය තහවුරු වූ විට හැඳුනාගනු ලැබේ.

5.32.3 විවිධ ආදායම් හා වියදම්

විවිධ ආදායම් සහ වියදුම් උපවිත පදනම් මත හැඳුනාගනු ලැබේ. දේපල, පිරියන සහ උපකරණ බැහැර කිරීමේදී උද්ගතවන ආදායම් ස්වභාවයේ ඉද්ධ ලාභ හෝ පාඩු, (විකුණුම් ප්‍රතිඵ්‍යාවන් වත්කමේ ධාරණ අය සහ විකුණුම් වියදුම් අඩු කිරීමෙන් ලැබෙන) විකුණුම් වියදුම්, ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි ගිණුම්ගත කර ඇත.

ප්‍රධාන ලාභ උප්‍යාදන ක්‍රියාකාරකම්වලට අනුෂාෂික ක්‍රියාකාරකම්වලින් උද්ගතවන සහ සමාන ගනුදෙනු සම්භායකින් උද්ගතවන එතරම් වැදගත් නොවන ලාභ සහ පාඩු එකතුකොට ඉද්ධ පදනම් මත වාර්තාකර ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

5.32.4 සේවක මණ්ඩල වියදම්

සේවක මණ්ඩල වියදම්වලට, මුළු කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රතිලාභවල පුරුණ පිරිවැය ඇතුළත් ය. වර්ෂය අවසානයේද දී ගෙවිය යුතු වැටුප් සහ සම්බන්ධිත වියදුම්, අනික්ත් දේශීයව ගෙවිය යුතු ශේෂයන් යටතේ දක්වනු ලැබේ.

5.32.5 ආදායම් බද වියදම්

2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 116 වගන්තිය, 2017 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ 9 (1) වගන්තිය සහ ඉන්පසුව කරන ලද 2021 අංක 10 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත, 2022 අංක 45 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත සහ 2023 අංක 04 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත ප්‍රකාරව බැංකුවේ ආදායම්, ආදායම් බ්‍රේඛන් වේ.

2017 අංක 7 දරණ ආරක්ෂා සේවා ගාස්තු (සංශෝධන) පනත අනුව 2017 අප්‍රේල් 1 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි බැංකුව විසින් ආරක්ෂා සේවා ගාස්තු ගෙවීය යුතු වේ. එහෙන් 2018 අංක 33 දරණ ආරක්ෂා සේවා ගාස්තු (සංශෝධන) පනත අනුව 2018 ඔක්තෝබර් මස සිට උපලබාධී නොවූ ලාභ සහ විදේශ මූල්‍ය වන්කම්වල මිල වෙනස්වීමෙන් වන උපලබාධී නොවූ ලාභ ආරක්ෂා සේවා ගාස්තුවලින් නිදහස් වේ. තවද 2013 අංක 17 දරණ එකතු කළ අගය මත බදු (සංශෝධන) පනත යටතේ මූල්‍ය සේවා සැපයීම මත එකතු කළ අගය මත බදුදෙන් බැංකුව නිදහස් වේ.

2020 ජනවාරි 1 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ආරක්ෂා සේවා ගාස්තු අනෙකුත්කරන ලදී.

5.33 වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡයට පසු සිද්ධීන්

වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡයට පසු සිදු වූ සියලුම ප්‍රමාණාත්මක සිදුවීම් සැලකිල්ලට ගෙන අදාළ පරිදි, මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි නියමිත සටහන් තුළ සංශෝධන හෝ හෙළිදරව් කිරීම් ලෙස දක්වා ඇත.

මූල්‍ය ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය

ජ.ග.ප. 7 - මූල්‍ය ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන සමග අනුකූලව, මූල්‍ය ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සැකසීම සඳහා වන “සංශ්‍රේෂුත් ක්‍රමය” භාවිතයෙන් මූල්‍ය ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කර ඇත. මූල්‍ය/මූල්‍ය විධානයන්ගේ ගෞරැම් ගැලපීමෙන් අනතුරුව ලැබෙන අගය ඉහත නිර්වචනය කළ පරිදි මූල්‍ය ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි මූල්‍ය හා මූල්‍ය සමානයන් ලෙස දක්වා ඇත.

6. ප්‍රකාශන නමුත් වාර්තා කරන දිනට බල සහිත තොටු ප්‍රමිතින් මත වූ සංශෝධන සහ නිර්වචනයන්

නව සංශෝධන හා බැංකු නව නිර්වචනයන් 2023 ජනවාරි 01 දිනට පසු එළඹින වාර්ෂික කාලපරිච්ඡවලට බල පැවැත්වෙන අතර ඒවා නියමිත දිනට පෙර යොදා ගැනීමට අවසර ඇත. එසේ වුවද, මෙම මූල්‍ය වාර්තා පිළියෙල කිරීමේ දී බැංකුව විසින් මෙකි සංශෝධන ප්‍රමිතින් නියමිත දිනට පෙර අදාළ කර නොගත්තා ලදී. තවද පනත දක්වා ඇති සංශෝධන ප්‍රමිත බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ මත සැලකිය යුතු බලපැවැත් ඇති කරනු ඇතුයි බැංකුව බලපොරොත්තු නොවන අතර 2023 වසර සඳහා අදාළ වන නව ගිණුමිකරණ ප්‍රමිතින් නොතිබූණි.

7. ක්‍රියාකාරකම්වල ස්වභාවය සහ විෂය පරිය

7.1 විදේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එහි විදේශීය සංවිත කළමනාකරණය යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශීය මූල්‍ය වන්කම්වලින් විදේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම ප්‍රධාන වශයෙන් ජනිත වේ. විදේශීය සංවිත කළමනාකරණ කළඹි, විදේශීය මූල්‍ය මැදිහත්වීමේ කාරයන් සඳහා වූ විදේශීය මූල්‍ය වන්කම් විදේශීය මූල්‍ය වන්කම්වලින් සමන්විත වේ.

විදේශීය මූල්‍ය වන්කම් විවිධ මූල්‍ය වර්ගවලින් පවත්වා ගනු ලැබේ. එයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද බොලර්, ඔස්ට්‍රේලියානු බොලර්, පුරුෂ, බ්‍රිතාන්‍ය ප්‍රවුම්, ජපන් යෙන් සහ නවසිලන්ත බොලර් වලින් පවතී.

මෙම විදේශීය මූල්‍ය කළඹි තුළ වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශය සිදු කිරීමෙන් ප්‍රතිච්ඡාලුම් ගනුදෙනු යටතේ රදවා ගත් සුරකුම් හෝ අනිකුත් මහ බැංකු, වාණිජ බැංකු හා අනිකුත් භාරකාර ආයතන සමග පවත්නා වූ ගේෂයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

විදේශීය වෙළඳපොලේ මෙහෙයුම්වලින් උද්‍යත වන්නා වූ විදේශීය මූල්‍ය වන්කම් සහ බැංකුව දී කළින් කළට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දරනු ලැබේ.

7.2 දේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්

දේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් පනත සඳහන් පරිදි උද්‍යත වේ.

(i) ද්‍රව්‍යිලතා කළමනාකරණ මෙහෙයුම්: බැංකු පදනම්ව අරමුද්ල් අත්තිකාරම් දීමෙන් හෝ බැංකු පදනම්ව අරමුද්ල් ආපසු ගැනීමෙන් රුපුත්‍ර හෝ මූල්‍ය වෙළඳපොලට දෙධානිකව සිදුවීන් ඉදිරි ගෞරායාම්/ගෞරාඩ්ම් කිල්වී කිරීම මගින් ද්‍රව්‍යිලතා කළමනාකරණය සිදු කරනු ලබයි. මෙම කටයුතු බොහෝමයක් දෙධානික විවෘත වෙළඳපොල මෙහෙයුම් මගින් සිදු කරනු ලැබේ.

(ii) විවිධ වෙළඳපොල කටයුතු සඳහා ආධාරකයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරකුම්පත් වලින් සමන්විත ආයෝජන කළඹික් බැංකුව පවත්වා ගති. බැංකුවේ ප්‍රතිච්ඡාලුම් වන්නේ මෙම ආයෝජන වෙළඳාම සඳහා නොව මූල්‍ය මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පමණක් පවත්වා ගැනීමය.

7.3 භාරකාර සහ භාරකාරත්ව ක්‍රියාකාරකම්

භාරකාරත්ව සහ පරිපාලන විධිවිධාන යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන අගයන්, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූලිකාංගයන්ට අයන් කොටසක් නොවන බැවින් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි ඇතුළත් කර නොමැත.

8. මූදල් සහ මූදල් සමානයන්

බැංකු සමග ඇති ශේෂයන්
බැංකු සමග ඇති කාලීන තුන්පතු
එක්සින් ස්ථාපනය කිරීම
මූදල් සහ මූදල් සමානයන් සඳහා ලැබිය යුතු පොලී
මූදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයට අනුව මූදල් සහ මූදල් සමානයන්
සීමාසහිත හාවිතයන් සඳහා පවතින මූදල් සහ මූදල් සමානයන් (සටහන 8.1)
අඩුකළා: මූදල් සහ මූදල් සමානයන් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 8.2)
එකතුව

	2023	2022
	රු. 000	රු. 000
239,279,034	7,626,592	
486,868,385	-	
16,422,911	118,410,171	
897,400	28,287	
743,467,730	126,065,050	
456,377,841	526,467,646	
(866,001)	(844,832)	
1,198,979,570	651,687,864	

8.1 25.5 සටහනෙහි දක්වා ඇති ආකාරයට ග්‍රී.ලං.ම.බ. හා පිපල්ස් බැන්ක් මග වයිනා අතර ඇති වූ ද්‍රව්‍යපර්යාවේ මූදල් තුවමාරු පහසුකම යටතේ ලැබුණු වින යුතාන් බිලියන 10ක මූදල සීමාසහිත හාවිතයන් සඳහා පවතින මූදල් සහ මූදල් සමානයන් ලෙස දක්වා ඇතේ.

මෙම පහසුකම යටතේ ලැබුණු මූදල්, රටවල් දෙක අතර වෙළඳ කටයුතුවලදී, සාපු ආයෝජනවලදී සහ දෙපාර්ශවය මගින් එකතුවන වෙනත් කාරණයක් සඳහා යොදාගත හැකිය.

8.2 මූදල් සහ මූදල් සමානයන් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභයන්ගේ වලනය

	2023			2022		
	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000
ඡනවාරි 1 දිනට ගේෂය	841,441	3,392	844,833	52,009	33,359	85,368
වර්ෂය තුළ අය කිරීම / (ආපසු හැරවුම්)	(206,032)	227,200	21,168	789,432	(29,967)	759,465
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	635,409	230,592	866,001	841,441	3,392	844,833

9. විදේශීය සුරක්ෂිත ආයෝජනයන්

අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරක්ෂිතන්
- විදේශීය සුරක්ෂිත ආයෝජනයන්
විදේශ සුරක්ෂිතන් ආයෝජනවල එකතුව
අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරක්ෂිතන් මත අපේක්ෂිත නය අලාභ (සටහන 9.1)

2023	2022
රු. 000	රු. 000
223,406,791	10,867,425
223,406,791	10,867,425
70,273	4,744

9.1 අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වූ සුරක්ෂිතන් මත අපේක්ෂිත නය අලාභවල වලනය

	2023			2022		
	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000
ඡනවාරි 1 දිනට ගේෂය	4,744	-	4,744	995	-	995
වර්ෂය තුළ අය කිරීම / (ආපසු හැරවුම්)	65,529	-	65,529	3,749	-	3,749
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	70,273	-	70,273	4,744	-	4,744

10. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

10.1 පහත දක්වා ඇති වගුව මගින් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණයන්හි සාධාරණ අයයන් එහි කාල්පනික අයයන් සමග වත්කම් හෝ බැරකම් වශයෙන් වාර්තා කර ඇත. දී අයයන් වශයෙන් වාර්තා කර ඇති කාල්පනික අයයන් ලෙස හඳුනා ගනුයේ ව්‍යුත්පන්නයට පාදක වූ වත්කමේ තීර්ණයෙහි හෝ දරුකයෙහි අය වන අතර ව්‍යුත්පන්න උපකරණයන්ගේ අයයන්හි සිදුවන වෙනස්වීම් මිනුම් තිරිමේ පදනම ද වේ. කාලපරිච්ඡේදයේ අවසාන දිනට හිගේ පවතින ගනුදෙනුවල පරිමාව කාල්පනික අයයන්ගේ තීරුපණය වන අතර එමගින් වෙළඳපෙන් අවදානම හෝ සය අවදානම නොහැගැවේ.

	2023			2022		
	වත්කම් රු. 000	වගකීම් රු. 000	කාල්පනික අය රු. 000	වත්කම් රු. 000	වගකීම් රු. 000	කාල්පනික අය රු. 000
මූල්‍ය තුවමාරු (Currency SWAPS)	5,775,226	46,740,483	396,845,081	401,580	71,669,551	208,591,719
ඉදිරියෙහි වූ තුවමාරු (Forex Forward)	-	2,207,417	72,882,743	-	28,443	1,724,773
එකතුව	5,775,226	48,947,900	469,727,824	401,580	71,697,994	210,316,492

10.2 ඉහත සඳහන් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ සමන්වීත වනුයේ මූල්‍ය තුවමාරු සහ ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම් වලිනි. මෙවැනි උපකරණ යොදා ගනුයේ බැංකුවේ ව්‍යාපෘතියෙහි අරමුණක් වන ජාත්‍යන්තර අරමුදල් පවත්වා ගැනීමේ දී පැන නගින්තා වූ වෙළඳපෙනා සහ උපකිලකා අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහාය. මිට අමතරව මහ බැංකුව විනින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී වියෙනි බැංකු සහ විදේශ මහ බැංකු සමග තුවමාරු ගිවිසුම් සහ ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම්වලට එළඹීම මගින් සු ලංකා රුපියල අත්තර්ථාත්කව ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමත්, දේශීය මූල්‍ය පදන්තිය ගක්තිමත් කිරීමත්, විදේශ මූල්‍ය රට තුළට ගෙන ඒමට එම බැංකු දිරිමත් කිරීමත් අපේක්ෂා කෙරේ.

10.3 ව්‍යුත්පන්නයන් යනු පොලී අනුපාත, මූල්‍ය උපකරණවල වටිනාකම, භාණ්ඩ මිල ගණන්, විදේශ විනිමය අනුපාත, සය අවදානම් සහ දරුකක වෙනස්වීම්වලට අනුව අයය තීරණය වන මූල්‍ය ගිවිසුමය.

10.4 විනිමය අනුපාත අවදානම් සහ කෙටිකාලීන උපකිලකාවය පාලනය කිරීම සඳහා වූ උපායමාර්ගයක් ලෙස එළඹුණු මූල්‍ය තුවමාරු (Currency SWAP) බැංකුවේ ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ කළමනාකරණය විසින් සාධාරණ විනිමය අවදානම් විනින් පැන නැත්තා අරමුදල් පැන නැත්තා අවදානම් විනින් පැන නැත්තා අනුපාතයක් අවත්ති ඇති නිස්පාදනය මූල්‍ය උපකරණයක් සමග එකත වූ අනුපාතයන් යටතේ තුවමාරු කර ගනී.

10.5 ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම් මගින් බැංකුව, එකත වූ අනුපාතයකට, එකත වූ ඉදිරි දිනයකදී නිශ්චිත විදේශ මූල්‍ය ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට හෝ විකිණීමට බැඳී සිටී.

10.6 සමස්ථ අවදානම් කළමනාකරණයෙහි කොටසක් ලෙස ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණවලින් අපේක්ෂා ප්‍රතිලාභ බැංකුව වෙත ලැබුම් තහවුරු කිරීමට, බැංකුව විසින් ව්‍යුත්පන්න ගිවිසුම් වෙත නිරාවරණය වීම සම්පූර්ණ විනිමය අවදානම් ප්‍රමාණය කරනු ලබයි.

10.7 දිග කාලීන ඇ.එ.ඩ.ඊ. බොලර්/රුපියල් විකුණුම් මිලදී ගැනීම් තුවමාරු පහසුකම (USD/LKR Buy-Sell Swap Agreements) යටතේ ලංකා බැංකුවට, මහජන බැංකුවට, DFCC බැංකුවට, කොමරුපල බැංකුවට හා ජාතික සංවර්ධන බැංකුවට ගෙවිය යුතු මූල්‍ය

විදේශ සංවිත ඉහළ නැවැම්මේ අරමුණින් බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සමග දිගුකාලීන ඇ.එ.ඩ.ඊ. බොලර්/රුපියල් විකුණුම් මිලදී ගැනීම් තුවමාරු පහසුකම් සඳහා ගෙවිය යුතු මූල්‍ය පහත පරිදි වේ.

බැංකුව	ගිවිසුම්ගත දිනය	කාලේපතික ගෙවීය යුතු මුදල ඇංඩ්.රු. බොල් මිලයන	අවසාන වාරිකය කල් පිරෙන දිනය	කාලයීමාව/ කොන්දේසි	ගනුදෙනුවේ අදාළත්වය
ලංකා බැංකුව	2023 අගෝස්තු 15	225.00	2025 අගෝස්තු 12	<ul style="list-style-type: none"> මෙම තුවමාරු පහසුකමේ ඉදිරි පියවිමේ දිනය හා ඉදිරි පියවිමේ දිනයේ පවතින විනිමය අනුපාතිකය සමඟ සමඟ වන පරිදි බැඳුම්කර තුවමාරු කරන දිනයට (2023 අගෝස්තු 15) ලංකා බැංකුවෙන් ඇංඩ්.රු. බොල් මිලයන 225ක් මිලියුනිම් සඳහා අවුරුදු 02ක ස්ථිර පදනම මත ඇතිකරගනු ලබන ඉදිරි ගණුදෙනුවේ (forward transaction) ඉදිරි පියවිමේ දිනය හා ඉදිරි පියවිමේ දිනයේ පවතින විනිමය අනුපාතිකය සකස්කර, එම ඉදිරි පියවිමේ වලදී අදාළ ඇංඩ්.රු. බොල් ප්‍රමාණය සහ හි ලංකා රුපියල් ප්‍රමාණය එකිනෙකට පියවි යන ලෙසට සැකසිය යුතුය. 	දේශීය ජය ප්‍රශස්තකරණය වැඩසටහන යටතේ ලංකා බැංකුව අයන් හි ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල පැවති ආයත්තන හි ලංකා රුපියල්වලින් පවතින රුපියල් පියවිමේ දිනයේ පවතින තුවමාරු කිරීමට අවස්ථාව සලසාදෙන ලදී.
ලංකා බැංකුව	2021 අප්‍රේල් 22	35.00		<ul style="list-style-type: none"> අවුරුදු ක් සඳහා ගුනා පිටවැය ලෙස 	Asian Infrastructure Investment Bank මගින් කොට්ඨාස-19 හඳුනී හා ආපදා සහන ලබාදීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබාදුන් ජය
මහජන බැංකුව	2021 ජූනි 29	44.78		<ul style="list-style-type: none"> ආසන්න වගයෙන් ඇංඩ්.රු. බොල් මි. 10 ක් සැම මාස 6ක දීම පියවෙන පරිදි අදියර 5 කිදී පියවිම් කළ යුතුය. 	
මහජන බැංකුව	2021 සැප්තැම්බර් 30	35.00			
DFCC බැංකුව	2021 නොවැම්බර් 15	44.78	2027 දෙසැම්බර් 15	<ul style="list-style-type: none"> අවුරුදු 7ක් සඳහා ගුනා පිටවැය ලෙස ඇංඩ්.රු. බොල් මි. 6.25 ක් සැම මාස 3කට වරක්ම පියවෙන පරිදි අදියර 20කිදී පියවිම් කළ යුතුය. 	United States International Development Finance Corporation මගින් ලබාදුන් ජය.
කොමරිජල් බැංකුව	2021 නොවැම්බර් 17	118.75	2028 අගෝස්තු 15	<ul style="list-style-type: none"> වසර 05 ක කාලයීමාවන් සහිත මෙම ගිවිසුම පළමු මාස 18 සඳහා ගුනා පිටවැය යටතේන්, ඉතිරි කාලයීමාව සඳහා ඇංඩ්.රු. බොල් 01 කට හි ලංකා රුපියල් 1ක් බැඳින් අර්ථ වාර්ෂිකවත් පියවිය යුතුය. කල් පිරෙන දිනයේදී සම්පූර්ණ මුදලම පියවිය යුතුය. 	එක්සත් රාජධානීයේ CDC PLC වෙතින් ලැබුණු ජය.
ජාතික සංවර්ධන බැංකුව (NDB)	2022 මාර්තු 18	33.00	2029 මාර්තු 19	<ul style="list-style-type: none"> සම්පූර්ණ කාලයීමාව අවුරුදු 7කි. ඉන් පළමු මාස 18 තුළදී ඇංඩ්.රු. බොල් 01 කට හි ලංකා රුපියල් 1ක් බැඳින් ඉතිරි කාලයීමාව සඳහා ඇංඩ්.රු. බොල් 01 කට හි ලංකා රුපියල් 1ක් බැඳින් අර්ථ වාර්ෂිකවත් පියවිය යුතුය. ඇංඩ්.රු. බොල් මිලයන 3ක් අර්ථ වාර්ෂිකවත් පියවෙන පරිදි අදියර 12 ක් යටතේ පියවිය යුතුය. 	United States International Development Finance Corporation මගින් ලබාදුන් ජය.

II. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජ.මු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ අගයට මිනුම් කළ ජ.මු.අ. පංගුව (සටහන 11.1)	253,508,295	279,779,554
විශේෂ ගැනුම් හිමිකමේ දැරීම (සටහන 11.2)	10,991,665	626,461
	264,499,960	280,406,015
ප්‍රමිතය පිරිවැය යටතේ මිනුම් කළ ජ.මු.අ. තැන්පත (සටහන 11.3)	345,479	377,081
කලින් ගෙවීම - ජ.මු.අ. ගණ අඩුකළා: ජ.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 11.4)	493,765	637,986
	(7)	(8)
	839,237	1,015,059
	265,339,197	281,421,074

II.1 ජ.මු.අ. පංගුව (IMF quota)

ජ.මු.අ. හි වත්කම් වල ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ය වත්නේ එහි සාමාජික රටවලින් ලබා ගන්නා ලද ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල් පංගුව හෙවත් ප්‍රතිඵල දායකත්වයයි. එක් එක් රටවල පංගුව, ප්‍රාථමික වශයෙන්, එම රටහි සාමාජික ආර්ථික විරෝධාකම පදනම් කර ගනිමින් තීරණය කරනු ලබයි. ජ.මු.අ.රමුදලෙහි සාමාජිකත්වය ලබාගැනීමෙන් පසු තම පංගුවෙන් 25%ක ප්‍රමාණයක් ප්‍රාථමික පිළිගත් විදේශ මුදලින් හෝ විශේෂ ගැනුම් හිමිකම මගින්ද ඉතිරි 75%ක මුදල එම රටහි දේශය මුදලින්ද ගෙවිය යුතුය. ජ.මු.අ.රමුදලේ කොන්දේසිවලට අනුව රුජය වෙනුවෙන් බැංකුව සිය හිණුමෙන්ම ගනුදෙනු සිදුකරනු ලබන හෙයින් ජ.මු.අ. පංගුව බැංකුවේ වත්කමක් ලෙස නියෝගනය වේ.

ජ.මු.අ. අරමුදලේ පොදු පංගු සමාලෝචන දිවිසුම යටතේ, 2016 ජනවාරි මස දී 189ක් වූ ජ.මු.අ. සාමාජිකයන්ගේ පංගුව වැඩි කිරීමට තීරණය කරන ලදී. (වර්තමානයේ ජ.මු.අ. සාමාජිකයින් ගණන 190 කි.)

එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ප්‍රාථමික පිළියන 413.40 ක් වූ පෙර පංගු ප්‍රමාණයේ සිට 2016 පෙබරවාරි 17 වන දිනට වි.ගැ.හි. පිළියන 578.80 දක්වා වර්ධනය විය.

ජ.මු.අ. පංගුව සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල 24 වන සටහනේ පංගු බැරුම දිරියය යටතේ දක්වා ඇත. සාමාජික පංගුව මගින් ජ.මු.අ. සම්ග රටක පවතින මූල්‍යය සහ සංවිධානකමක සම්බන්ධතාවය තහවුරුකරනු ලබන අතර පහසුකම් ද මේ සඳහා ඇතුළත් වේ.

සාමාජිකයෙකු ජ.මු.අ. වෙතින් ඉවත්වුවහොත්, එහි පංගු දායකත්වය ජ.මු.අ. වෙත ඇද්ධ බැඳීම් පියවීමට අවශ්‍ය නොවන ප්‍රමාණය දක්වා ආපසු ගෙවනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, සාමාජිකයන්ට ජ.මු.අ. පංගුව සඳහා පොලියක් හිමි නොවන අතර එම නිසා මුදල් වල කාල වට්නාකම සඳහා වන්දී මුදලක් හිමි නොවේ. එම නිසා, ජ.මු.වා.පු. 9 යටතේ මෙය ලාභ හෝ අලාභ තුළින් සාධාරණ මිලට පවතින අගයක් ලෙස වර්ගිකරණය කරනු ලැබේ. සාධාරණ අගය ගණනය කිරීමට කළුපිරිමේ කාලයක් නොමැති බැවින් සාධාරණ අගය කුමක්ෂය පිරිවැය අගයට සමාන වේ.

- i) දායකය - ජ.මු.අ. වෙත සාමාජිකයෙකුතේ දායකය සාමාජිකයාගේ පංගුවට සමාන වේ. එමගින් සාමාජිකයා විසින් ජ.මු.අ. වෙත ලබාදීමට බැඳී ඇති උපරිම මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණය නිශ්චිත කරනු ලැබේ. සාමාජිකයෙකු විසින් දායකය සම්පූර්ණයෙන් ම ගෙවිය යුතු අතර, සියයට 25 ක් ජ.මු.අ. විසින් නියම කරනු ලබන සංවිත වත්කම්වලින් (වි.ගැ.හි. හෝ පාවිච්ච කළ භැංකු මුදල්) ගෙවිය යුතුය. ඉතිරි ප්‍රමාණය සාමාජිකයාගේ ව්‍යවහාර මුදලින් ගෙවිය යුතුය.
- ii) ජන්දය දීමේ බලතාල - ජ.මු.අ. තීරණවලදී සාමාජිකයාගේ ජන්දය දීමේ බලතාල පංගුව මගින් නිර්වචනය වේ. එක් එක් ජන්දය ජ.මු.අ. සාමාජිකයාට මුද්‍රිත ජන්දයක් ද පංගුවහි සැම වි.ගැ.හි. 100,000 ක් සඳහා එක් අතිරේක ජන්දයක් ද බැංකින් හිමි වේ. 2008 ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් මුද්‍රිත ජන්ද සංඛ්‍යාව මුළු ජන්ද සංඛ්‍යාවන් සියයට 5.50 ක් ලෙස ස්ථාවර කරන ලදී.
- iii) මූල්‍යකරණයට පිවිසීම - ජ.මු.අ. මගින් සාමාජිකයෙකුට ලබාගත හැකි මූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණය (එහි පිවිසීමේ සීමා) සාමාජිකයාගේ පංගුව මත තීරණය වේ. සම්පූර්ණ සහ ව්‍යාප්ත කළ සැලසුම් ප්‍රකාර සාමාජිකයෙකුට වාර්ෂිකව පංගුවෙන් සියයට 145 ක් ද (ජ.මු.අ. කොට්ඨාස -19 තත්වයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් තාවකාලිකව මෙය පංගුවෙන් සියයට 245ක් දක්වා 2021 වර්ෂය අවසාන තෙක් වැඩි කරන ලදී) සමුව්විත වශයෙන් සියයට 435 ක් ද දක්වා නිය ලබාගත හැකිය. අසාමාන්‍ය අවස්ථාවකදී ප්‍රවේශය මිට වැඩිවිය හැකිය.

- iv) වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම - සාමාජිකයන්ගේ ප්‍රගත්වලට සමානුපාතිකව මුළුන්ගේ වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම ප්‍රමාණය නියම කරනු ලැබේ. ඇ.එ.ඩ. බොලෝ බිලියන 65 කට සමාන, සාමානා වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීමක් ජා.මූ.අ සාමාජිකයන් මෙන්ම වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවේ සහභාගිවන්නෙහේ මුළුන්ගේ පවතින ප්‍රගත්වලට සමානුපාතිකව 2021 අගෝස්තු 23 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ලබාදෙන ලදී. මෙම සාමානා වි.ගැ.හි වෙන් කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකාව ලද කොටස වි.ගැ.හි මිලියන 554.80 ක් විය.

II.2 විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් දැරුම

විශේෂ ගැනුම් හිමිකම (වි.ගැ.හි.) දැරීම වූ කළේ ජා.මූ.අ. සාමාජිකයන් හට බාධාවකින් තොරව පාවිච්චි කළ හැකි මුදල් වර්ග සඳහා පවතින විභාග හිමිකමකි. එනම්, වි.ගැ.හි. දරන්නන් විසින් එම මුදල් සඳහා අනෙකුත් සංවිත මුදල් යුවමාරු කරගත හැකිවිමය. වි.ගැ.හි සංවිත වන්කමක් ලෙස සලකනුයේ ජා.මූ.අ. සාමාජිකයින් වි.ගැ.හි දැරීමට සහ පිළිගැනීමට බැඳී සිටීම සහ වි.ගැ.හි. පද්ධතියේ මෙහෙයුම්වලට අදාළ විවිධ වගකීම්වලට ගරු කිරීමට බැඳී සිටීම තුළිණි. අභාධව පාවිච්චි කළ හැකි මුදල් මත වි.ගැ.හි. වල පවතින හිමිකම දෙයාකාරයකින් ගරු කිරීම ජා.මූ.අ. විසින් තහවුරු කරනු ලැබේ. එනම්, දුරවල විදේශීය තත්ත්වයන්හි පවතින සාමාජිකයන්ගෙන් වි.හැ.හි. මිලට ගැනීම සඳහා බලවත් විදේශීය තත්ත්වයන් පවත්නා සාමාජිකයන් නම් කිරීම මගින් සහ කළමනාකරණය කළ වෙළෙඳපොලක් තුළ සාමාජිකයන් අතර, ස්ථෙවිතා යුවමාරු කිරීම මගින් ය. අදාළ වාර්තාකරණ දිනයේ දී බැංකුව විසින් දරන ලද මුළු ප්‍රමාණය ඉහත සංඛ්‍යාවන්ගෙන් දැක්වේ.

විශේෂ ගැනුම් හිමිකම දැරීම සතුව මුදල් වලට සමාන ලක්ෂණ පවතී. එමතිසා, ජා.මූ.වා.පු. 9 යටතේ මෙය ලාභ හෝ අලාභ තුළින් සාධාරණ මිලට පවතින අයයක් ලෙස වරිගිකරණය කරනු ලැබේ. සාධාරණ අයය ගණනය කිරීමට කළුපිරිමේ කාලයක් තොරවා බැවින් සාධාරණ අයය කුමක්ෂය පිරිවැය අයයට සමාන වේ.

II.3 ජා.මූ. අරමුදලේ තැන්පත - දිලිංගම පිටුඥකමේ සහ වර්ධන පහසුකම - (PRGF - HIPC) හාර තැන්පතුව

දැඩි ගෙයගැනී භාවයට පත්වී සිටින රටවල් වෙනුවෙන් දිලිංගම පිටුඥකීමේ සහ වර්ධන පහසුකම (PRGF - HIPC) වෙනුවෙන්, 2000 අප්‍රේල් 21 වන දින, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමග ශ්‍රී ලංකාව පවත්වාගෙන යනු ලබන (පරිපාලිත -Administered) වි.ගැ.හි. 788,783 ක ගේෂයකින් යුත් විශේෂ විලම්හිත ගිණුම (SCA 2) පැවැරීමෙන් අරඹන ලදී. මෙම ගිණුම අරඹන ලද්දේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලකි මග පෙන්වීම මත SCA 2 ගිණුම වසා දැමීමට තීරණය කිරීම දී SCA 2 ගිණුමහි පැවැති ගේෂය මාරු කිරීමෙනි.

මෙම ගිණුමහි ගේෂයන් ඇති රටවලින් ජා.මූ.අ. පහත දැක්වෙන ඉල්ලීම් කරන ලදී. උක්ත ගිණුමහි සඳහන් ගේෂයන් (PRGF-HIPC) හාර ගිණුම වෙත ප්‍රතිඵාදන කිරීම කළ යුත්තේ එකවර දෙනු ලබන පැවැරුමක් ලෙසින් හෝ සහනාධාරයක් ලෙසිනි. මෙය PRGF-HIPC ගෙය වෙනුවෙන් සපයා දිය යුතුය. ඒ අනුව SCA 2 ගිණුමේ ගේෂය PRGF-HIPC හාර ගිණුම වෙත පවතා දීමට ශ්‍රී ලංකා රජය එකා විය. මෙය පවතා දෙනු ලබන්නේ එකවර මූල්‍යහරිතු ලබන සහනාධාරයක් ලෙසින් තොරව 2018 වසර දක්වා බල පැවැත්වෙන පොලී රින් තැන්පතුවක් වශයෙනි. පසුව මෙය 2024 දක්වා දිරිස කරන ලදී.

II.4 ජා.මූ.අ. සම්බන්ධිත වන්කම් මත අපේක්ෂිත යාය අලාභවල වෙළනය

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
අදියර 1		
ඡනවාරි 1 දිනට ගේෂය	8	3
වර්ෂය තුළ දී අයකිරීම/(ආපසු හැරවුම්)	(1)	5
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	7	8

12. ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිත පත්‍ර

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකු පනතේ 86 (4) වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාථමික වෙළෙඳපාලන් භා 86 (5) වගන්තිය ප්‍රකාරව ද්විතීක වෙළෙඳපාලන් රජයේ සුරක්ෂිත මිලදී ගැනීම සිදුකරයි.

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
භාණ්ඩාගාර බිලුපත්	208,344,310	2,480,822,291
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර	1,804,175,760	17,708,352
ලැයි යුතු පොලී	31,827,522	464,372
	2,044,347,592	2,498,995,015

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දේශීය රජයේ සුරක්ෂිත කළඹ අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිත ලෙස වර්ගීකරණය කෙරෙන අතර මෙම කළඹ 2023 සැප්තැම්බර් මස 21 වැනි දින දේශීය ණය ප්‍රගස්තකරණ වැඩසටහනට යටත් විය. මූලික හඳුනාගැනීමේදී, නව මූල්‍ය උපකරණ සාධාරණ අයයට ගණනය කළ අතර එහිදී සිදුවූ රු.බ්. 766.4 ක් 'එක්දීන පාඩුව' ආදායම් ප්‍රකාශයේ වාර්තා කරන ලදී. සාධාරණ අයය ගණනය කිරීමේදී වෙළඳපොල අවදානම හා නය අවදානම යන කරුණු පිළිබඳව සළකා බැඳු බැවින් රජයේ සුරක්ෂිත කළඹ හා සම්බන්ධ ඕනෑම පාඩුවක් 'එක්දීන පාඩුව' මිස්සේ සළකා බැඳු අතර 2023 තිරුම්කරණ වර්ෂයේ ආදායම් ප්‍රකාශයේ එම පාඩු තිරුම්ගත කර ඇත.

12.1 ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිත කෙරෙන දේශීය නය ප්‍රගස්තකරණයේ බලපෑම

දේශීය නය ප්‍රගස්තකරණයේ කොටසක් ලෙස රු.බ්. 345ක් වූ ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුව විසින් රජයට දෙන ලද නොපියුතු තාවකාලික අත්තිකාරම් හා රු.බ්. 2,368ක් වූ රජයෙන් මිලදීගත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, ක්‍රමයෙන් අඩුවන ස්ථාවර කුපන් පොලියක් ලැබෙන නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් බවට ප්‍රතිචුහැත කර පරිවර්තනය කිරීම 2023 සැප්තැම්බර් මස 21 වැනි දින සිදු විය.

පරිවර්තනය කිරීමේදී, 2024 වර්ෂයේ පෙබරවාරි මස සිට සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා වන කාලසීමාවේදී ක්ල්පිරෙන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ වසර 6 සිට 15 දක්වා කාලසීමාවකදී ක්ල්පිරීමට තියමිත, 2024 වසර තෙක් 12.4% ක් (2024 ද ඇතුළත්ව), 2026 වසර තෙක් 6%ක් (2026 ද ඇතුළත්ව) හා ඉත්පූජුව ක්ල්පිරෙන දිනය තෙක් 5%ක් වශයෙන් ක්‍රමයෙන් අඩුවන ස්ථාවර කුපන් පොලියක් ලැබෙන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ලැබේ ඇත.

නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල සාධාරණ අයය සහ ගණුදෙනු අයය අතර වෙනස හේතුවෙන් ඉහත ප්‍රතිචුහැතකරණයේදී රු.බ්. 766.4ක් 'එක්දීන පාඩුව' (Day one loss) තිරමාණය විය. ජා.මූ.වා.ප. 9 හි මූල්‍ය උපකරණ සටහන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය අනුව මෙම 'එක්දීන පාඩුව' ආදායම් ප්‍රකාශයේ දක්වා ඇත.

නව මූල්‍ය උපකරණවල සාධාරණ අයය විනිශ්චය කිරීම සඳහා ජා.මූ.වා.ප. 13 හි සඳහන් සාධාරණ අයය මිනුම්කරණ රිනියට අනුව දෙවන මට්ටමේ යෙදුම්ක් යොදා ගන්නා ලදී. 2 වන මට්ටමේ යෙදුම් යනු පළමුවන මට්ටමේ යෙදුම්වලට අයත් නොවන සාපුව හෝ වක්‍රාකාරයෙන් තිරික්ෂණය කළ හැකි, සාධාරණ අයයන් මිනුම් කිරීම සඳහා වැදගත්වන අවම මට්ටමේ යෙදුම් භාවිත කරමින් කරනු ලබන ඇගුමුම් ක්‍රමවේදයයි. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල, ක්ල්පිරෙන දිනය සළකා තිරික්ෂණ යෙදුම්ක් ලෙස පොලී අනුපාතික එලදා වකුය යොදාගෙන ඇත. එහිදී එම යෙදුම්වලට ගැලපුම් ලෙස ක්‍රමයෙන් අඩුවන ස්ථාවර කුපන් පොලිය අතර හා ස්ථාවර කුපන් පොලිය පැතිකඩි භාවිත කර ඇත.

එක්දීන පාඩුව ගණනය කරන දිනයේදී අනෙකුත් සියලුම විවෘතයන් ස්ථාවරව පවතින බවට සැලකු අවස්ථාවක ප්‍රධාන උපක්ල්පනවල වඩා සාධාරණ හා විය හැකි වෙනස්වීම පහතින් දක්වා ඇත.

එක්දීන පාඩුව වන අවස්ථාවේදී 1% දී සංවේදීනා විශ්ලේෂණය

"-" වට්ටම් අනුපාතිකය වෙනස්වීමේ බලපෑම - රු.බ්. 652.8

"+" වට්ටම් අනුපාතිකය වෙනස්වීමේ බලපෑම - රු.බ්. 869.7

13. ප්‍රතිචුහුම් ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරක්ෂිත

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
332,862,000	691,637,000	
1,089,940	6,432,219	
333,951,940	698,069,219	

14. රුපයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්

2023 අක 16 දරණ දි.ලං.ම. බැංකු පනතේ 127 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව මහ බැංකුව විසින්, මුදල් වර්ෂයේ පළමු මාසය ඇතුළත ඒකාබ්දී අරමුදලින් දරණ ලැබේම බලයෙන් වියදම් මූල්‍යනය කිරීම සඳහා අලුත් සාපු තාවකාලික අත්තිකාරම් ආණ්ඩුව වෙත ලබාදිය හැකිය. ඒ සැම අලුත් අත්තිකාරමක් ම මාස 06කට නොවැඩි කාලයීමාවක් ඇතුළත ආපසු ගෙවනු ලැබිය යුතු අතර, ගෙවීමට පවතින ඒ මූල් අත්තිකාරම් මුදල, අදාළ කාලයීමාව සඳහා 2003 අංක 3 දරණ මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනත යටතේ අමාත්‍යවරයාගේ අමාත්‍යාංශය විසින් පළ කරන ලද අර්ථ වාර්තික වාර්තාවේ වාර්තා කරන ලද පූර්ව මුදල් වර්ෂයේ පළමු මාස නතරේ ආදායමෙන් 10%ක් නොඟ්මේය යුතුය. ඒ අලුත් අත්තිකාරම් සඳහා, මහ බැංකුව විසින් තීරණය කරනු ලබන, පවතින වෙළඳපාල ආස්‍රිත අනුපාතික අනුව වූ පොලියක් අයකරනු ලැබිය යුතුය.

15. මූල්‍ය සහ අතිත්ත් ආයතන වල තීමිකරා ප්‍රාග්ධන ආයෝජන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත් 114 (2) (අ) වගන්තිය යටතේ මෙම ආයෝජන සිදු කරනු ලබයි. මෙය යටතේ පාලක මණ්ඩලයේ අනිමතය පරිදි බැංකු සහ මූල්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් සහ තාක්ෂණික සංවර්ධනය, දියුණුව සහ ප්‍රවර්ධනය සඳහා හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වාණිජ බැංකුවල ගනුදෙනු තීග්කාෂණය කිරීම පහසු කිරීම සඳහා පිහිටුවන ලද සමාගමක කොටස් අත්පත්කර ගැනීමට බැංකුව වෙත බලනු පවරා තිබේ.

15.1 ආයෝජන තත්ත්වය

ආයතනය	ව්‍යාපාර කටයුතුවල ස්ථ්‍යාචාර	2023			2022		
		කොටස් ගණන	සාධාරණ අගය රු.000	කොටසක සාධාරණ අගය රු.	කොටස් ගණන	සාධාරණ අගය රු.000	කොටසක සාධාරණ අගය රු.
සීමාන්ත ලංකා පේ (පුද්ගලික) ස්ථ්‍යාචාර වෙක්පත් සමාගම	ස්ථ්‍යාචාර වෙක්පත් නිශ්චාෂණය	2,986,824	938,965	314.37	2,986,824	769,866	257.75
ලංකා ගයිනැන්සල් සරවිසස් බුදුමෙරු ලිමිටඩ්	ස්ථ්‍යාචාර අරමුදල් පූර්වමාරුව	500,000	-	(0.81)	500,000	-	(4.60)
සීමාන්ත ශ්‍රී ලංකා ජය තොරතුරු ආයතනය	ස්ථ්‍යාචාර සම්පාදනය	48,244	1,230,576	25,507.33	48,244	1,047,266	21,707.69
		<u>2,169,541</u>		<u>1,817,132</u>			

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්කන්ධ ආයෝජන 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති සාධාරණ අගයට වාර්තා කර ඇත.

16. බැංකු සඳහා දෙන ලද මානව තත්ත්වය

බැංකු සඳහා දෙන ලද මානව තත්ත්වය (සටහන 16.1)	2023		2022	
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
අමු කළු: බැංකු සඳහා දෙන ලද මානව තත්ත්වය මත අපේක්ෂිත මානව තත්ත්වය (සටහන 16.2)	47,931,158	(135,471)	28,601,832	(343,930)
	<u>47,795,687</u>		<u>28,257,902</u>	

16.1 බැංකු සඳහා දෙන ලද මානව තත්ත්වය

මුදල් නිනි පනතේ 5 වන පරිවිශේදයේ III (අ) කොටසට අනුව එලදායීනා කටයුතු සඳහා ලබාදෙනු ලබන මානව තත්ත්වය වේ. 2023 අංක 16 දරණ නාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත හඳුන්වාදීමත් සමග, එම පනතේ 134 වන වගන්තිය යටතේ මෙම මානව තත්ත්වය විමට යටත් වේ.

මධ්‍යම සහ දිගුකාලීන මානව තත්ත්වය	2023		2022	
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
- සම්බන්ධීත පාර්ශ්වයන්	16,039		18,173	
උතුරු හා නැගෙනහිර හානි වූ නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය		8,448		42,260
- සම්බන්ධීත පාර්ශ්වයන්		34,612		1,337,217
- අනෙකුත්		38,215		484,532
සෞඛ්‍යාග්‍ය කොට්ඨාසි ප්‍රතිමූල මානව තත්ත්වය (සටහන 16.1.2)				

- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	576,334	11,207,691
- අනෙකුත්	212,185	2,570,533
සෞඛ්‍යාග්‍යා ගෙය පහසුකම (සටහන 16.1.3)		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	12,356,860	10,469,090
- අනෙකුත්	1,455,216	2,087,594
මු.ල.ම.බැංකුවේ ගෙය ඇපකර පහසුකම යටතේ ලබාදුන් ගෙය		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	101,226	86,307
- අනෙකුත්	9,091	-
දේශීය කාමිකර්මාන්තය නගාසිපුවේමේ ගෙය යෝජනා ක්‍රමය (නියම් ව්‍යාපාතිය) (සටහන 16.1.4)		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	508,007	227,305
- අනෙකුත්	114,925	71,130
බැංක සඳහා ලබාදුන් ද්‍රව්‍යීලනා ආධාරක පහසුකම (සටහන 16.1.5)		
	32,500,000	-
	47,931,158	28,601,832

- 16.1.1 සෞඛ්‍යාග්‍යා කොට්ඨාසි-19 පුනරුදී සහන ගෙය පහසුකම: කොට්ඨාසි-19 පැතිරියාම හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ ආර්ථික පුනර්ජීවනය කිරීමට පහසුකම් සැපයීමක් ලෙස 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතේ 83 කොටස ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත කොට්ඨාසි-19 පැතිර යාමෙන් අභිතකර බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර වෙත ගෙය ලබාදීම යන කොන්දේසියට යටත්ව ලබා දෙන ලදී.
- 16.1.2 සෞඛ්‍යාග්‍යා කොට්ඨාසි-19 පුනරුදී ප්‍රතිමූලු ගෙය පහසුකම: කොට්ඨාසි-19 පැතිර යාම හේතුවෙන් අභිතකර බලපෑමට ලක් වූ ක්‍රුෂ්ඨ කුඩා හා මධ්‍යම අංශයේ ව්‍යාපාර පුනර්ජීවනය කිරීම සහ රට්ටි ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මෙම නව ප්‍රතිමූලු ගෙය පහසුකම සෞඛ්‍යාග්‍යා ගෙය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 2020 වසරදී දියන් කරන ලදී.
- 16.1.3 සෞඛ්‍යාග්‍යා ගෙය පහසුකම: මුදල් නීති පනතේ 88(අ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් කාමිකාර්මික, පැය සම්පත්, ක්‍රුෂ්ඨ, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සහ ආපදාවන්ගෙන් හානිවූ ක්‍රුෂ්ඨ, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ගෙය පහසුකම් සැපයීම අරමුණු කරගනිමින් සෞඛ්‍යාග්‍යා ගෙය යෝජනා ක්‍රමය 2010 වසරදී භාදුන්වා දෙන ලදී.
- 16.1.4 දේශීය කාමිකර්මාන්තය නගාසිපුවේමේ ගෙය යෝජනා ක්‍රමය - (නියම් ව්‍යාපාතිය) (DAD-PP): මුදල් නීති පනතේ 88(අ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සැමට ප්‍රතිලාභ බෙදී යන කාමිකාර්මික සංවර්ධනයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා කුඩා පරිමාණ ගොවී ප්‍රජාව වෙත දැරිය භැංකු මුලු පහසුකම් ලබාදීම ඇතුළුව වඩාත් හොඳ වෙළඳපාල අවස්ථා උග්‍රකිරීම හා තාක්ෂණික සහය ලබාදීම සඳහා මෙම ගෙය යෝජනා ක්‍රමය කියාත්මක කරන ලදී.
- 16.1.5 බැංක සඳහා ලබාදුන් ද්‍රව්‍යීලනා ආධාරක පහසුකම: මුදල් නීති පනතේ 83 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව 2022.12.20 දින පැවති මුදල් මණ්ඩලයේ තීරණයක් අනුව සියලුම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවට අවස්ථානුකූලව ද්‍රව්‍යීලනා පහසුකම් සැපයීම අනුමත කරන ලදී. මෙම ස්ථාවරය නව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 36 වන වගන්තිය යටතේ ද දක්වා ඇත.

16.2 බැංකුවලට ලබා දුන් ගෙය මත අපේක්ෂිත ගෙය අලාභවල වලනය

	2023				2022			
	අදියර 1	අදියර 2	අදියර 3	එකතුව	අදියර 1	අදියර 2	අදියර 3	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ගෙවය	6,057	251,565	86,307	343,929	14,435	21,477	13,016	48,928
වර්ෂය කුළුදී අය කිරීම් / (ආපසු නැරවුම්)	8,639	(241,108)	24,011	(208,458)	(8,378)	230,088	73,291	295,001
දෙසැම්බර 31 දිනට ගෙවය	14,696	10,457	110,318	135,471	6,057	251,565	86,307	343,929

17. අනිකත් වත්කම්

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්		
අන්තර් අරමුදල්හි ආයෝජන		
අඩුකළා: අන්තර් අරමුදල්හි ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 17.1)	21,441,883	18,557,124
ඇද්ධ අන්තර් අරමුදල්හි ආයෝජන	(236)	(405)
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මෙහෙයවන ආයෝජන	21,441,647	18,556,719
අඩුකළා: ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 17.2)	-	-
තුමක්ෂය පිරිවැයට කාර්ය මණ්ඩල නය	-	-
භාණ්ඩාගාර සහ අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ වලින් ලැබිය යුතු දී	5,778,336	5,355,855
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දී	8,698,715	3,540,585
අඩුකළා: අනෙකුත් ලැබීම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 17.3)	5,487,471	2,258,723
	(2,226,887)	(2,226,887)
තුමක්ෂය පිරිවැයට කාර්ය මණ්ඩල නය	17,737,635	8,928,276
කාර්ය මණ්ඩල නය මත වූ විලම්හින වත්කම්	39,179,282	27,484,994
	3,005,439	2,697,566
	42,184,721	30,182,560

17.1 අන්තර් අරමුදල්හි ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

	2023	2022
අදියර 1	අදියර 2	එකතුව
රු. 000	රු. 000	රු. 000
86	319	405
(23)	(146)	(170)
63	173	235

17.2 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයවන ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනයන්

	2023	2022
අදියර 01	අදියර 2	එකතුව
රු. 000	රු. 000	රු. 000
-	-	-
-	-	-
-	-	-

17.3 අනෙකුත් ලැබීම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

	2023	2022
අදියර 03	අදියර 03	එකතුව
රු. 000	රු. 000	රු. 000
2,226,887	-	-
-	-	-
2,226,887	2,226,887	2,226,887

18. රන්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනානේ ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය පිළිබඳ දැක්වෙන 40 (2) වගන්තිය ප්‍රකාරව මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිතවලට, රත්න් නියෝජනය කරන බැර ගේජ්ද ඇතුළු රත්න් ඇතුළුන් විය හැකිය.

19. තොග

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
සංසරණය සඳහා ඇති තොට්ටු	3,433,564	2,485,880
සංසරණය සඳහා ඇති කාසි	1,657,594	2,074,163
මාර්ගස්ථ තොට්ටු	239,803	144,188
පිරිවැය ගැලපීම	3,344	-
	5,334,305	4,704,231
අඩුකළා :		
සෙමින් වලනය වන අධිතමයන් සඳහා වෙන්කිරීම	(415)	(2,446)
	5,333,890	4,701,785
ලිපි ඉව්‍ය සහ විවිධ තොග	99,948	86,622
මුළු තොගය	5,433,838	4,788,407

2023 දී තොගයන්හි වට්නාකමින් රුපියල් මිලියන 2,108.58 (2022 - රු.මිලියන 2,339.65) තොග පිරිවැය (නව මුදල් තිකුණ පිරිවැය) ලෙස ආදායම් ප්‍රකාශයේ සටහන් කර ඇත.

20. දේපල පිරියන සහ උපකරණ

පිරිවැය/ක්‍රේඛරු වට්නාකම	ඉඩම් සහ හොඳුවාකිලි	පිරියන සහ උපකරණ	ලි බඩු සහ උපකරණ	මෝටර් වාහන	පරිගණක	වත්තම් භාවිතා කිරීමේ හිමිකම	අනික්‍රීත තොට්ටු ඉදිකිරීම්	එකතුව 2023	එකතුව 2022	
රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	
ජනවරි 01 දිනට ගෙවය	18,176,536	1,629,425	1,611,293	611,793	1,149,356	69,049	57,703	193,083	23,498,238	23,218,062
එකු කිරීම	-	9,119	141,422	-	351,755	9,378	33	237,369	749,076	465,348
බැහුර කිරීම	-	-	(3,523)	-	(39,043)	-	-	-	(42,566)	(7,477)
මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-	(327,335)	(327,335) (177,699)
ප්‍රත්‍යාග්‍ය කළ වත්තම් මත සුව්‍යවිත ස්කෑය	(657,379)	-	-	-	-	-	-	-	(657,379)	-
මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-	4,760,946	-
වසර තුදි පැවුණු ප්‍රත්‍යාග්‍ය ලාභ	4,760,946	-	-	-	-	-	-	-	(21,728)	-
වත්තම් හාවිනා කිරීමේ අධිකිය නැවත මිනුම් කිරීම	-	-	-	-	-	(21,728)	-	-	(21,728)	-
දෙපැම්බර් 31 දිනට අඟ	22,280,103	1,638,544	1,749,192	611,793	1,462,068	56,699	57,736	103,117	27,959,252	23,498,234
සමුව්‍ය ක්ෂය	ඉඩම් සහ හොඳුවාකිලි	පිරියන සහ උපකරණ	ලි බඩු සහ උපකරණ	මෝටර් වාහන	පරිගණක	වත්තම් භාවිතා කිරීමේ හිමිකම	අනික්‍රීත තොට්ටු ඉදිකිරීම්	එකතුව 2023	එකතුව 2022	
රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	
ජනවරි 01 දිනට අඟ	438,228	1,219,435	1,210,502	494,359	1,045,251	15,355	39,826	-	4,462,956	3,982,068
වර්ෂ ප්‍රදාන සඳහා ක්ෂය	219,150	30,062	99,115	30,973	86,184	7,172	191	-	472,847	488,051
බැහුර කිරීම	-	-	(3,487)	-	(38,942)	-	-	-	(42,429)	(7,163)
ප්‍රත්‍යාග්‍ය කළ වත්තම් මත සුව්‍යවිත ස්කෑය	(657,378)	-	-	-	-	-	-	-	(657,378)	-
මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-	4,235,997	4,462,956
දෙපැම්බර් 31 දිනට අඟ	22,280,103	389,047	443,062	86,461	369,575	34,172	17,719	103,117	23,723,255	19,035,278

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලිවල ධාරණ වට්නාකම, සාධාරණ වට්නාකම අනුව සටහන් කරනු ලැබේ. ඉතා ආසන්නම ස්වාධීන තක්සේරුව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට වර්ලත් තක්සේරුකරු ඒ.ඒ.එ.එම්. ගානිඩු මහතා විසින් සිදු කරන ලද අතර 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට එය වාර්තා කර තිබුණි.

මෙම මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී බැංකුව විසින් මුදල් ගෙවීම මගින් රු. මිලියන 412.36 (2022 - රු.මිලියන 617.28) මුළු වට්නාකමින් යුත් දේපල, පිරියන සහ උපකරණ අත්පත් කරගන්නා ලදී.

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළුමතින්ම ක්ෂය කරන ලද තමුත් හාවිනායේ ඇති වත්තම්වල වට්නාකම රු. මිලියන 3,399.34 ක් වේ (2022 - රු. මිලියන 2,939.00).

තක්සේරුකරණ ප්‍රවේශය සහ සින්නක්කර ඉඩම්, ගොඩනැගිලි සහ කල්බදු ක්‍රමය යටතේ ලබාගත් ඉඩම්වල ඇති ගොඩනැගිලි තක්සේරු කිරීමේදී ගොදාගත් සැලකිය යුතු තිරිප්පණය කළ නොහැකි යෙදුවුම්

දෙපල	වරුන් තක්සේරුකරණයෙන් නම්	තක්සේරු ප්‍රවේශය	පර්වත් එකක අයෙහෙමුතුගැ මිල (රු.)	වර්ග අධිකා ඇයෙහෙමුතුගැ මිල (රු.)	වර්ග අධිකා මායිම කුඩා මිල (රු.)	වියදම්	වපර මිලදී ගැනීම් දිනට සූයෝරණ අය (රු.000)
ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි							
ප්‍රධාන කාර්යාලය - කොළඹ 01	එශ්ට්‍රම්. ආච්‍යු	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	21,000,000	14,000-23,500	-	-	-
වයිට(අ)විය ගොඩනැගිලි - කොළඹ - 01	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	18,500,000	-	7,596,000	40%	16.66 876,986
යොවු පොවින්ට ගොඩනැගිලි කොළඹ - 01	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	21,000,000	-	10,800,000	40%	16.66 1,196,644
බැංක විදු පිසෙක - රාජපිටය	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	5,000,000	4,000 - 15,000	-	-	- 3,507,578
අධිපති තේ විවෘත - කොළඹ 07	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	12,000,000	5,000 - 13,500	-	-	- 2,047,831
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - මාතර	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	2,250,000 - 4,500,000	5,000 - 12,000	-	-	- 445,062
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - මාතරලේ	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	200,000 - 1,000,000	4,000 - 12,000	-	-	- 308,500
නිවාසු තිශක්කනය - නුවරුවු එස්ට්‍රිය	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	2,000,000	6,000 - 18,000	-	-	- 446,400
නිවාසු තිශක්කනය - කකුරගම	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	400,000	5,000 - 15,500	-	-	- 272,891
කල්බදු ඉඩම්වල ඇති ගොඩනැගිලි							
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - අනුරුධපුරය	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	-	5,800 - 12,500	-	-	- 53,625
නිවාසු තිශක්කනය - අනුරුධපුරය	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	-	9,050	-	-	- 18,953
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - කිලිගොවි	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	-	2,500 - 10,500	-	-	- 135,850
නිවාසු තිශක්කනය - යොවුවිය	- එම -	වෛද්‍යෙන්ජාල ප්‍රවේශය	-	15,900 - 16,000	-	-	- 55,529

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලිවල සංපූර්ණය

උරණ අයය	උරණ අයය
2023	2022
රු. 000	රු. 000
14,197,619	10,855,725
7,874,058	6,593,850
208,429	288,733
22,280,105	17,738,308

ප්‍රත්‍යාග්‍යන්නය කළ ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි, මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ක්ෂේත්‍ර අඩුකළ පිරිවැයට දැක්වුයේ නම් එවායේ ධාරණ වටිනාකම රු.මි. 6,991.47 ක් වේ (2022 - රු.මි. 7,133.73).

21. අස්ථ්‍යාෂ්‍ය වත්කම්

අස්ථ්‍යාෂ්‍ය වත්කම්	2023		2022	
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
පරිගණක මැදුකාංග : පිරිවැය:				
ඡනවාරි 01 දිනට අයය	1,962,918	197,500	2,160,418	1,564,916
වර්ෂය තුළදී එකතු කිරීම්	6,557	23,434	29,991	1,209,009
වර්ෂය තුළදී මාරු කිරීම්	-	(6,000)	(6,000)	(613,507)
දෙසැම්බර් 31 දිනට අයය	1,969,475	214,934	2,184,409	2,160,418
කුමක්ෂය:				
ඡනවාරි 01 දිනට අයය	1,252,281	-	1,252,281	1,003,284
වර්ෂය සඳහා කුමක්ෂය	242,245	-	242,245	248,997
ගාස්තුව	1,494,526	-	1,494,526	1,252,281
ශුද්ධ පොත් අයය:	474,949	214,934	689,883	908,137

වර්ෂය තුළ දි බැංකුව විසින් මුදල් ගෙවීම මගින් රු.මු. 23.99 (2022 - රු.මු. 879.38) මුළු වටිනාකමකින් යුතු අස්ථාශ්‍ය වන්කම් අත්තන් කර ගන්නා ලදී.

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්පූර්ණයෙන් කුමක්ෂය කරන ලද එහෙන් තවදුරටත් ප්‍රයෝගනයට ගන්නා අස්ථාශ්‍ය වන්කම්වල ප්‍රමාණය රු. මු. 1,004.92 (2022 රු. මු. 982.69)ක් වේ.

22. බැංකු සහ මූලස ආයනන

විදේශීය බැංකුවලට ගෙවිය යුතු මුදල්
අතිකුත් විදේශීය මූලස ආයනනයන්ට ගෙවිය යුතු මුදල්

2023 රු. 000	2022 රු. 000
53,459,271	146,381,827
654,521	26,201
54,113,792	146,408,028

23. ආසියානු නිශ්චාෂණ සංගමය

ආසියානු නිශ්චාෂණ සංගමය වෙත ඇති බැංකු
උපවිත පොලිය

2023 රු. 000	2022 රු. 000
-	731,375,677
-	4,882,452
-	736,258,129

සහභාගිවන රටවල මහ බැංකු අතර ගෙවීම බැංකුම් කිරීමේ ආයනනයක් වශයෙන් එක්සත් ජාතියේගේ ආසියානු සහ පැයිරික් කළාපයේ ආර්ථික සහ සාමාජික කටයුතු කොමිසමේ මූලිකත්වය යටතේ ආසියානු නිශ්චාෂණ සංගමය 1974 වර්ෂයේ දී පිහිටුවන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව, බගලාදේශය, භුතානය, ඉන්දියාව, ඉරානය, මාලදිවයින, මියන්මාරය, නේපාලය සහ පකිස්ථානය එහි සහභාගි රටවල් වේ. මෙය සහභාගි වන රටවල් අතර ජාතියන්තර ගනුදෙනු බහුපාර්ශ්වීය පදනමක් මත බැංකුම් කිරීම සඳහා වූ නිශ්චාෂණ කුමාණයි. එක් එක් සහභාගිවන රටවල ගුද්ධ පියවුම් තත්ත්වය (හිග පොලිය ද ඇතුළත්වේ) මාස 02ක ණය කාල පරිවේශ්දය අවසානයේදී පියවනු ලැබේ. දෙනික හිත ගේෂය මත ගණනය කරනු ලබන පොලිය සැම පියවීම් කාලසීමාවක් අවසානයේදීම සහභාගිවන්නගේ ගිණුමට හර/බැර කරනු ලැබේ. අදාළ පියවීම් රළුග මාසයේ වැඩ කරන දින 4ක් තුළ සිදුකරනු ඇත. මෙයට අදාළ පොලි අනුපාතිකය 2023 වර්ෂය තුළ 4.32%ත් 5.35% (2022 වර්ෂය තුළදී 0.10% සහ 4.09%) ත් අතර පරාපයක් තුළ පැවතිනි.

දකුණු ආසියානු කළාපීය සහයෝගිතා මූලස සංවිධානයේ ද්විපාර්ශ්වීක මුදල භුවමාරු රාමුව යටතේ ගෙවිය යුතුව පැවති ඇ.එ.ඩ. බොලර් බිලියන 0.4ක මුදල සහ ආසියානු නිශ්චාෂණ සංගමයට ගෙවීම කළදීමින ලද ඇ.එ.ඩ.ඩ. බොලර් බිලියන 2.2ක මුදල එකතුකර ශ්‍රීලංකා. බැංකුව සහ ඉන්දියානු මහ බැංකුව අතර 2023 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ඇ.එ.ඩ.ඩ. බොලර් බිලියන 2.6ක විශේෂ මුදල භුවමාරු පහසුකමක් සඳහා එකතාවයක් ඇතිකර ගන්නා ලදී.

2023.12.31 දිනට මෙම භුවමාරු පහසුකමේ තත්ත්වය 25 සහ 25.6 යන සටහන් ඔහු දක්වා ඇත.

24. ජනන්තර මූලස අරමුදල (ජා.මු.ඇ.)

සටහන	2023 රු. 000	2022 රු. 000
පොලිය දරන නය	24.1	292,928,957
වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම්	24.2	416,183,699
පංඡ බැරකම්	24.3	117,593,131
ජා.මු.ඇ. වෙත ගෙවිය යුතු අතිකුත් මුදල්	24.4	140,619,425
	967,325,212	1,127,925,092

24.1 පොලී දරන නය, ජා.මු. අරමුදලලෙන් ලබාගන්නා විස්තරීත් නය පහසුකම් (EFF) වලින් සමන්විත වේ.

විස්තරීත් නය පහසුකම් යනු රජයේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ නායාය පත්‍රයට සහය දීමට හා ගේෂය පියවීම් සඳහා සහය දීමට ජා.මු.ඇ. විසින් දෙන ලද තුන් අවුරුදු පහසුකමක්. ජා.මු.ඇ. 2016 ජූනි හිදී විස්තරීත් නය පහසුකම් වි.ගැ.හි බිලියන 1.10 ක් (ඇසන්න වශයෙන් ඇ.ඩ.බො.බිලියන 1.50 ක්) ලබා දීමට අනුමතිය දී තිබේ. මෙම මුදල ජා.මු. අරමුදලේ රටවල්වල

වර්තමාන පංතුවෙන් සියයට 185 කට සමාන වේ. 2016 ජූනි මස විස්තීර්ණ නය පහසුකම යටතේ පළමුවැනි වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 119.89 ක් (ආසන්න වගයෙන් ඇ.බො.මිලියන 168.10) ලබා දෙන ලදී. විස්තීර්ණ නය පහසුකම යටතේ දෙවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 119.89 (ආසන්න වගයෙන් ඇ.බො. මිලියන 162.56), තෙවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 119.89 ක් (ආසන්න වගයෙන් ඇ.බො. මිලියන 167.20), හතරවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 177.77 ක් (ආසන්න වගයෙන් ඇ.බො. මිලියන 251.40), පස්වන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 177.77 ක් (ආසන්න වගයෙන් ඇ.බො. මිලියන 252.00) හයවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 118.50 ක් (ආසන්න වගයෙන් ඇ.බො. මිලියන 164.00) පිළිවෙළත් 2016 නොවැම්බර, 2017 ජූනි, 2017 දෙසැම්බර, 2018 ජූනි, 2019 මැයි සහ නොවැම්බර 2019 යන මාස වලදී ලබාදී ඇත. හත්වන වාරිකය නිදහස් කිරීමක් සමඟ විස්තීර්ණ නය පහසුකම යටතේ ඇ.බො. බිලියන 1.31 ක් ශ්‍රී ලංකාව වෙත ලැබේ ඇත. විස්තීර්ණ නය පහසුකම සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතය හාර මූලික අනුපාතය වේ. මෙය වි.ගැ.හි. පොලී අනුපාතයට (2023 දෙසැම්බර 31 දිනට වාර්ෂිකව 4.103%) පදනම් අංක 100 ක එකතුවට සමාන වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ අය වැය හිගය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා 2023 මාර්තු 20 වැනි දින ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විධායක මණ්ඩලය විසින් වි.ගැ.හි. බිලියන 2.3 ක (ඇ.එ.ඒ.ඡ. බොලර් බි. 3.0) විස්තීර්ණ නය පහසුකමක් ලබාදීමට අනුමත කරන ලදී. ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ මුදල් අමාත්‍යාංශය අතර අත්සන් කරන ලද අවබෝධන ඕවිපූම ප්‍රකාරව අය වැය හිගය මූල්‍යනය කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ජා.මූ.ඇ. වෙත සිදුකරන බැඳීම් පියවීම් ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුවට මූල්‍ය බරක් සිදු නොවන අයුරින් සිදුකළ යුතු අතර එමතියා එම කටයුතු මහ බැංකුවේ යෙම් පත්‍රය වාර්තා නොවේ. මෙම විස්තීර්ණ නය පහසුකම ලබාගැනීම සම්බන්ධව උද්‍යත වූ සියලුම වියවීම් දැරීම ශ්‍රී ලංකා රජයේ වගකීමක් වන අතර රජය වෙනුවෙන් මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් එම වියදම් දරණු ලබයි.

මෙම විස්තීර්ණ නය පහසුකම යටතේ ජා.මූ.ඇ. වෙතින් නය වාරික දෙකක් ලැබේ ඇත. ඉන් පළමුවැන්න ලෙස 2023 මාර්තු 22 දින වි.ගැ.හි. මිලියන 254ක් ලැබුණු අතර එහිදී එයට සමාන ඇ.එ.ඒ.ඡ. බොලර් 331,626,865.25ක මුදලක් භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ DST විශේෂ බොලර් ගිණුම වෙත මාරුකරන ලදී. දෙවනි වාරිකය ලෙස 2023 දෙසැම්බර මස 14 වැනි දින තවත් වි.ගැ.හි. මිලියන 254ක් ලැබුණු අතර එහිදී එයට සමාන ඇ.එ.ඒ.ඡ. බොලර් 337,800,661.18ක මුදලක් DST විශේෂ බොලර් ගිණුම වෙත මාරුකරන ලදී.

ජා.මූ.ඇ. විසින් ඉහත එක් එක් නය වාරික ලැබෙන අවස්ථාවේදී මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් ජා.මූ.ඇ. වෙනුවෙන් පොරෝන්දු නොවුම් (Promissory Notes) නිකුත් කරන ලබන අතර එමලෙස 2023 මාර්තු භා 2023 දෙසැම්බර මාස වලදී ලැබුණු පමණු වාරික දෙක වෙනුවෙන් නිකුත් කළ පොරෝන්දු නොවුම් ඉහත සඳහන් කළ අවබෝධන ඕවිපූම ප්‍රකාරව ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. භාරයේ ආරක්ෂාව තබා ඇත.

	2023.12.31 ට වි.ගැ.හි. සවිල පොලී අනුපාතිකය %	2029	2023 රු. 000	2022 රු. 000
විස්තීර්ණ නය පහසුකම (EFF)	5.103		292,928,957	385,639,212
පොලී දරණ මුළු නය මුදල			292,928,957	385,639,212

24.2 විශේෂ ගැණුම් කිමිකම (වි.ගැ.හි.) යුතු පවත්නා සංවිත වත්කම්වලට පරිපුරණයන් වගයෙන් දිගුකාලීන ගෝලීය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සඳහා ජා.මූ.ඇ. විසින් පිහිටුවන ලද සංවිත වත්කම්කි. සාමාජික රටවලට ඒවායේ ජා.මූ.ඇ. පංතු ප්‍රකාර වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම සිදු කරයි. ජා.මූ.ඇ.රමුදලෙහි වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවට (ජා.මූ.ඇ. තුළ පිහිටි ගැණුම් එකකයකි), සහභාගී වන රටවලට පමණක් වි.ගැ.හි. වෙන් කළ හැකිය. ජා.මූ.ඇ. සතු රන්, විදේශ විනිමය සහ සංවිත තත්ත්වයන් ආදි වූ නිල සංවිත වත්කම්වලට පරිපූරක වගයෙන් ජා.මූ.ඇ. විසින් වි.ගැ.හි. බිභ කරන ලදී. බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් අත්සන් කරන ලද ඕවිපූම් සඳහන් ඇතැම් කොන්දේසි ප්‍රකාර, ජා.මූ.ඇ. විසින් සාමාජිකයන්ට ඔවුන්ගේ ජා.මූ.ඇ. පංතු ප්‍රමාණය අනුව වි.ගැ.හි. වෙන් කළ හැකි වන්නේය. ජා.මූ.ඇ. විසින් වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම මගින් එක් එක් සාමාජිකයාට පිරිවැය රහිත වත්කමක් උද්‍යත වන අතර ඒ සඳහා පොලී ඉපැයිමක් හෝ ගෙවීමක් සිදු නොවේ. වි.ගැ.හි. අවලංගු කිරීමට ද ඕවිපූම් කොන්දේසිවලින් විධිවිධාන සලසා තිබෙන නමුත් මෙහෙක් මෙ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. වි.ගැ.හි. වෙන් කිරීම වැඩිහිටි වැනි 11 වැනි සටහනේ විස්තර කර ඇති පරිදි වි.ගැ.හි. දැකීම් වැඩි. ජා.මූ.ඇ.රමුදලෙහි වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුව අවසන් කරන හෝ ඇශර කරන අවස්ථාවක දී සාමාජිකයන් විසින් යුද්ධ සම්විත වත්කම්වලට සමාන මුදලක් සහ වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතුවලට සහභාගී වීම හේතුවෙන් ගෙවිය යුතු අනෙකුත් යම් මුදලක් වෙනෙන් එය ද ජා.මූ.ඇ. වෙත ගෙවීමට බැඳී සිටී.

24.3 පංතු බැරකම: අංක 11.1 දරණ සටහනේ විස්තර කර ඇති ජා.මූ.ඇ. පංතුව සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල පංතු බැරකම සිර්සය යටතේ දක්වා ඇත.

24.4 ජා.මූ.අ. වෙත ගෙවිය යුතු අනික්ත මූදල: මෙහෙයුම් සහ පරිපාලන ගනුදෙනු වෙනුවෙන් බැංකුව ජා.මූ.අ. වෙත ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය මෙයින් දැක්වේ.

25. අනෙකුත්

DST එස්ක්‍රො ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III (සටහන 25.1) DST - එස්ක්‍රො ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III අදියර II (සටහන 25.2) DST විශේෂ බොලර ගිණුම 2 (සටහන 25.3) මූදල තුවමාරු පහසුකම යටතේ බංගලාදේශ මහජැවුව (Bangladesh Bank) වෙත ගෙවීමට ඇති මූදල (සටහන 25.4) මූදල තුවමාරු පහසුකම යටතේ පිපල්ස් බැඳෙන් ඔරු වයිනා වෙත ගෙවීමට ඇති මූදල (සටහන 25.5) විශේෂ මූදල තුවමාරු පහසුකම යටතේ ඉන්දියානු මහ බැංකුව (RBI) වෙත ගෙවීමට ඇති මූදල (සටහන 25.6) අනෙකුත් විදේශීය බැඳෙන්

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
-	179	
-	30,071	
248,714,938	991,218	
-	73,060,873	
459,955,000	520,231,000	
800,490,754	-	
95,080	70,110	
1,509,255,772	594,383,451	

25.1 එස්ක්‍රො ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III

ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 300 ක් සඳහා වූ මෙම පහසුකම ගිවිසුම වින සංවර්ධන බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකා රජය අතර 2014 මාර්තු 11 වන දින අන්සන් කර ඇත. ප්‍රමුඛතා මාර්ග III වන ව්‍යාපෘතිය I වන අදියර තවදුරටත් දියුණු කිරීම සහ යළි නතා සිටුවීම සඳහා වන වියදීම් මූල්‍යනය කිරීම මෙම නය මූදලේ අරමුණ වේ. නය පහසුකම ගිවිසුමට අනුව රජයේ බැංකුව ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පත් කරගන්නා ලදී. ඒ අනුව, බුදෙක් ගෙය මූදලේ තැන්පත් කිරීම සහ ව්‍යාපෘති ප්‍රමුදු ප්‍රමුදු මාර්ග ව්‍යාපෘති වෙත බෙදා හැරීම සඳහා පමණක් පොදු ලෙපුරයේ ගිණුමක් විවෘත කෙරිණ. 2019 වර්ෂය තුළදී ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 19.13 ක් බෙදාහරින ලදී. 2020 වර්ෂය තුළදී සිදුකළ බෙදාහැරීම විනිශ්චය තුළදී ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 0.0004ක්. 2021 සහ 2022 වර්ෂය තුළදී කිසිදු ගණුදෙනුවත් සිදුනොවු බැවින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙහි ගේෂය ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 0.0004ක්. 2023 මාර්තු මාසයේදී ගේෂය ලෙස පැවති ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 0.0004ක මූදල, වින සංවර්ධන බැංකුව වෙත ආපසු ගෙවන ලද බැවින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂයක් නොමැත.

25.2 එස්ක්‍රො ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III අදියර II

එස්ක්‍රො ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන II වන අදියර සඳහා වන ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 100 ක් 2014 නොවැම්බර් 24 වන දින හිමි විය, 2019 වසරේදී ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 20.24 ක් බෙදාහරින ලදී. 2020 වර්ෂය තුළදී ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 13.83ක් බෙදාහරින ලද අතර 2021 සහ 2022 වර්ෂය තුළදී කිසිදු බෙදාහැරීමක් සිදු නොකළ බැවින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉතිරි වූ ගේෂය ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 0.082 ක්. 2023 මාර්තු මාසයේදී, ගේෂය ලෙස පැවති ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 0.082ක මූදල, වින සංවර්ධන බැංකුව වෙත ආපසු ගෙවන ලද බැවින්, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂයක් නොමැත.

25.3 DST විශේෂ බොලර ගිණුම 2

මෙම බොලර ගිණුම, හාන්බාගාරය වෙනුවෙන් ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර වලින් දැක්වෙන ලැබේම සටහන් කිරීම සඳහා හාන්බාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙනුවෙන් පවත්වාගෙන යනු බෙසි.

2023 වර්ෂය තුළදී, අවවැය මූල්‍යනය සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල්වලින් ලබාදුන් ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මි. 331.63ක පළමු වාරිකය හා ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මි. 337.80 ක දෙවන වාරිකය මෙම ගිණුමට බැරකරන ලදී. එට අමතරව, 2023 වර්ෂය තුළදී, දේශීය හා විදේශීය ආයතනවලින් හාන්බාගාරයට ලැබුණු විවිධ ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර ලැබේම හා එම අරමුදල් මත කළ ආයෝජන සඳහා ලැබුණු පොලී ආදායම් මෙම ගිණුමට බැර කරන ලද අතර එවා හාවිනයෙන් සිදුකළ නය පියවීම් සහ රජය වෙනුවෙන් සිදුකළ වෙනත් ගේෂම සටහන් කර ඇත. 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මි. 767.82ක් ලෙස දැක්වේ.

25.4 බංගලාදේශ මහ බැංකුව (Bangladesh Bank) සහ ශ්‍රී.ලං.ම.බඩ. අන්සන් කරන ලද මූදල් තුවමාරු පහසුකම යටතේ බංගලාදේශ මහ බැංකුවට ගෙවීමට ඇති මූදල

ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකු සහ බංගලාදේශ මහ බැංකුව ද්විපාර්ශවීක මූදල් තුවමාරු පහසුකමට එළඹුණු අතර 2021 අගෝස්තු මාසයේදී, 2022 මැයි මාසයේදී සහ 2023 පෙබරවාරි මාසයේදී මෙම ගිවිසුමට අනිරෝක් ගිවිසුම් එකතු විය. මෙම ගිවිසුම් පරිදි එකතු වූ ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර මිලියන 200ක මූදල, ඒ හා සමාන ශ්‍රී ලංකා රුපියල්වලින් අදියර 03ක් යටතේ 2021 අගෝස්තු සහ සැල්තැම්බර් මාසවලදී ලැබුණු අතර එවා එක සමාන මාස 03 කාලයීමාවන් සඳහා අවස්ථා හතකදී නැවත ලබාගන්නා ලදී (rolled over).

ඒ අනුව, මෙම තුවමාරු පහසුකම 2023 අගෝස්තු සහ සැල්තැම්බර් මාසවලදී ක්ලීපිරුණු අතර, එය ගෙවාදුම් සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුව විසින් සම්පාදනය කරන ලදී.

25.5 පිපල්ස් බැංක් ඔරු වයිනා (People's Bank of China) සහ ශ්‍රී.ලං.ම.බං. අත්සන් කරන ලද මුදල් තුවමාරු පහසුකම යටතේ පිපල්ස් බැංක් ඔරු වයිනා වෙත ගෙවීමට ඇති මුදල

ශ්‍රී.ලං.ම.බං. සහ පිපල්ස් බැංක් ඔරු වයිනා 2021 මාරුතු 19 වැනි දින මුදල් තුවමාරු ගිවිසුමකට එළඹින ලදී. මෙම ගිවිසුම ප්‍රකාරව, 2021 දෙසැම්බර මාසයේදී සීමා සහිත භාවිතයක් සඳහා (සටහන 8.1) වින යුතුත් බිලියන 10ක මුදලක් (අ.උ.ඒ.ජ. බොලර් බිලියන 1.4කට සමාන මුදලක්) ඒ හා සමාන ශ්‍රී ලංකා රුපියල් අගයකට, වසරක කාලයක් සඳහා තුවමාරු කරගන්නා ලදී. 2023 දෙසැම්බර 31 දිනට ගේෂය ලෙස 2023 දෙසැම්බර මාසයේදී වසරක කාලයක් සඳහා දෙවැනි වරටත් ලබාගත් වින යුතුත් බිලියන 10 ක මුදල දැක්වෙන අතර, මෙම ගිවිසුම 2024 දෙසැම්බර මාසයේදී කල ඉතුත්වීමට නියමිතය.

25.6 ඉන්දියානු මහ බංකුව (Reserve Bank of India) සහ ශ්‍රී.ලං.ම. බංකුව අත්සන් කරන ලද විශේෂ මුදල් තුවමාරු පහසුකම යටතේ ඉන්දියානු මහ බංකුවට ගෙවීමට ඇති මුදල

ඉහත 23 වන සටහනේ දැක්වූ පරිදි 2023 ඔක්තෝබර මාසයේදී ශ්‍රී.ලං.ම. බංකුව සහ ඉන්දියානු මහ බංකුව ඇ.උ.ජ. බොලර් බිලියන 2.6ක විශේෂ මුදල් තුවමාරු පහසුකමක් සඳහා එකත්තාවයක් ඇතිකරගන්නා ලදී.

එම යටතේ ශ්‍රී.ලං.ම. බංකුව විසින් 2023 අගහාගයේ සිට අදාළ පොලිය ද සමග වන මාසික වාරිකය නැවත ගෙවීම ආරම්භ කරන ලද අතර සම්පූර්ණ තුය මුදල වසර 03කදී පියවීමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

26. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන් විසින් තැන්පතු

ශ්‍රී ලංකා මහ බංකු පනත් 32 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත අවශ්‍යතා සපුරාලීම සිනිස බලපත්‍රාහි වාණිජ බැංකු පවත්වාගෙන යන තැන්පතු සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බංකු පනත් විධිවිද්‍යාන යටතේ තත්කාලීන දැන පියවුම් ක්‍රමය යටතේ (RTGS) සහභාගිවන්නන් වන බලපත්‍රාහි වාණිජ බැංකු රුපයේ සුරුකුම්පත්වල පාලිමික වෙළෙඳුන් සහ සේවක අර්ථසාධක අරමදල් යන ආයතනවල තැන්පතු මේ යටතේ වේ. මෙම ක්‍රමය යටතේ, පියවුම් පද්ධතියේ සුම්මත හියාකාරීන්වය සඳහා සහභාගි පාර්ශ්වයන්ට අදාළ ගෙවීම් අවශ්‍යතාවයන් දිනක් තුළදී සපුරාලීමට රුපය විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම සුරුකුම් සහිත, පොලී රහිත එක් දින ද්‍රව්‍යීලනා පහසුකම ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇතු. ගිණුම්කරණ හෙළිදරව් තීරිමේ අවශ්‍යතාවයන් මත මෙම තැන්පතු, සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සහ අනෙකුත් ලෙස වර්ග කළද, එය බංකුව හා සඳහන් කළ ආයතන අතර ව්‍යවසාර සම්බන්ධකා නිසා හටගන්නක් නොවේ.

2023 රු. 000	2022 රු. 000
93,734,580	240,719,873
36,014,842	70,817,929
<hr/> 129,749,422	<hr/> 311,537,802
233	216
12,722,927	11,508,163
<hr/> 12,723,160	<hr/> 11,508,379
<hr/> 142,472,582	<hr/> 323,046,181

මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු කිරීම්:

- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්
- අනිතුත්

මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු කිරීම්:

- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්
- අනිතුත්

බංකු සහ අනිතුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් කරන ලද මූල්‍ය තැන්පතු

2023 රු. 000	2022 රු. 000
1,694,698	160,513
378,592	60,898
<hr/> 2,073,290	<hr/> 221,411

රුපයේ සහිත තැන්පතු

රුපයේ නියෝගීතයන් සහ අරමදල්

රුපයේ සහිත තැන්පතු නිල තැන්පතුවාරී වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බංකු පනත් 81 හා 82 යන වගන්තිවලට යටත්ව මෙම තැන්පතු පවත්වාගෙන යනු ලබයි.

28. ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ එකත්තාවය මත අලෙවී කළ සුරුකුම්පත් සහ නින්න තැන්පතු පහසුකම

2023 රු. 000	2022 රු. 000
227,035,873	330,637,059
<hr/> 227,035,873	<hr/> 330,637,059

මූලස ප්‍රතිපත්තිය නැසිරිවීමේ අංශයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 31 වන වගන්තිය යටතේ මූදල් වෙළෙඳපාල දුවශිලතාවය කළමනාකරණය කිරීමට විවෘත වෙළෙඳපාල මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ප්‍රති මිල්දී ගැනීමේ එකත්තාවන් තීරමාණය කරනු ලබයි. මෙම ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකත්තාවයන් බැංකුව විසින් කළින් කළට තීරණය කරනු ලබන වෙළෙඳපාල දුවශිලතා උපත්තම මත රඳා පවතිමින් එක් දිනක් සඳහා වන පදනම මත හෝ කාලීන පදනම මත රුපයේ සුරු ක්‍රමිතයේ පමණක් යොදා ගනීමින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් යටතේ වන ශ්‍රී ලංකා රුපයේ සුරු ක්‍රමිතයේ දේශයක් නොමැති. (2022-දේශයක් නොමැති)

මූදල් වෙළෙඳපාල දුවශිලතා කළමනාකරණයට විවෘත වෙළෙඳපාල මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද තීතා තැන්පතු පහසුකම යොදාගති. මෙම පහසුකම, සහභාගිවන ආයතනවල පවතින අතිරික්ක දුවශිලතාවය එකැදින පදනම යටතේ තැන්පතු කිරීම සඳහා අදාළ වේ. මෙය එකදීන පදනම යටතේ පමණක් සිදුවන සුරුකුම් රුපිතව පවතින පහසුකමක් වේ.

29. සංසරණයේ ඇති මූදල්

ශ්‍රී ලංකාවේ මූදල් තිකුත් කිරීමේ එකම බලධාරියා වශයෙන් බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව තීතියෙන් වලංගු මූදල් තිකුත් කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. වාර්තාකරණ දිනට තිකුත්කර සංසරණයේ තිබූ මූදල් ප්‍රමාණයන් පහත සඳහන් පරිදි විය.

මූහුණත වටිනාකම

කාසි
සන 1
සන 2
සන 5
සන 10
සන 25
සන 50
රුපියල් 1
රුපියල් 2
රුපියල් 5
රුපියල් 10
රුපියල් 20
සමරු කාසි

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
සන 1	3,631	3,631
සන 2	5,709	5,709
සන 5	23,267	23,267
සන 10	39,236	39,236
සන 25	122,475	122,475
සන 50	185,093	185,097
රුපියල් 1	1,073,741	1,054,291
රුපියල් 2	1,657,217	1,633,948
රුපියල් 5	5,477,594	5,373,467
රුපියල් 10	8,709,257	8,278,530
රුපියල් 20	149,841	149,777
සමරු කාසි	609,633	604,099
18,056,694	17,473,527	
නොවූ		
රුපියල් 1	4,981	4,981
රුපියල් 2	26,694	26,694
රුපියල් 5	37,190	37,191
රුපියල් 10	1,245,351	1,247,314
රුපියල් 20	7,818,764	7,714,028
රුපියල් 50	7,491,942	7,672,840
රුපියල් 100	28,520,217	27,890,398
රුපියල් 200	126,164	126,206
රුපියල් 500	57,752,961	52,838,832
රුපියල් 1,000	160,871,342	154,427,683
රුපියල් 2,000	2,363,611	2,709,640
රුපියල් 5,000	902,187,270	754,397,918
1,168,446,487	1,009,093,725	
සංසරණයේ ඇති මූදල ප්‍රමාණය	1,186,503,181	1,026,567,252

30. අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දා

වෙන්කිරීම් සහ අයකිරීම්

නය පියවීම් සඳහා වාණිජ බැංකුවලින් ලද මූදල්
අත්තරින ලද දේපල ලැබීම් සඳහා වූ වගකීම (සටහන 30.1)
සේවක ප්‍රතිලාභ සැපුම්වල වූ ගෙවියන් (සටහන 30.2)
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මූදල්

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
රුපියල් 1	895,496	7,910,908
රුපියල් 2	3,231,613	-
රුපියල් 5	20,788,599	15,415,255
රුපියල් 10	29,533	12,361
රුපියල් 20	4,562,565	44,981,823
29,507,806	68,320,347	

30.1 අත්හරින ලද දේපලවලට අදාළව ගෙවිය යුතු මූදලින් නියෝජනය වන්නේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල අත්හරින ලද දේපල හඳුනාගැනීම, වාර්තා කිරීම, මාරු කිරීම හා පවත්වාගෙන යැමිව අදාළ 2009 අංක 05 දරණ බැංකු පතන්නේ විධානයට අනුකූලව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලින් සහ මූල්‍ය ආයතනවලින් රස් කරගත් අරමුදල වේ. අත්හරින ලද දේපල වලට හිමිකම් පාන අවස්ථාවකදී බැංකුව තැන්පතු මූදල හා එයට අදාළ පොලිය ගෙවීමට වගකීමෙන් බැංකේ. එම තිසා මූල්‍ය තැන්පතු මූදල හා බරතැබූ සාමාන්‍ය හා ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිය අනුපාතය අනුව ගණනය කරන ලද පොලිය බැංකුවහි වගකීමක් ලෙස වාර්තා කරයි.

30.2. සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල වූ ගේෂයන්

බැංකුව විසින්, බැංකුවේ සාමාන්‍ය කාර්යයන් ලෙස එහි සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ සැපයනු ලැබේ. වෙනමම පරිපාලනය කරනු ලබන බැංකුවේ සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වලට අදාළ ජ්‍යෙෂ්ඨ සහ අත්තර ඒකක හිණුම්වල ගේෂයන් මෙසේය.

ශ්‍රී.ලං.ම.බඳ. අර්ථසාධක අරමුදල, ශ්‍රී.ලං.ම.බඳ. විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමය සහ
වැන්දුම් / වැන්දුම්, පුරුෂ හා අනත්දරු විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමයන් හි ගේෂය

2023	2022
රු. 000	රු. 000
29,533	12,361
29,533	12,361

31. විලමිනිත ප්‍රදානයන්

ඡනවාරි 01 වන දිනට
වර්ෂය තුළදී එකතු කිරීම
වර්ෂය තුළදී හාවිත කිරීම
වර්ෂය තුළ කුමක්ෂය
දෙසැම්බර් 31 දිනට

2023	2022
රු. 000	රු. 000
1,834	1,178
1,404	1,288
(735)	-
(28)	(632)
2,475	1,834

විලමිනිත ප්‍රදානයන් අදාළ වන්කමෙහි ක්ෂේත්‍ර පිළිවෙතට සරිලන පරිදි කාලය පුරා ක්‍රමක්ෂේත්‍ර කරනු ලැබේ. ගෙවීමක් නොමැතිව බැංකුවට හිමි වූ වන්කම් මෙහි ඇතුළත් වේ. වන්කමෙහි සාධාරණ අයය විලමිනිත ප්‍රදානයන් හිණුමට බැර කරන ලද අතර අදාළ වන්කමෙහි ක්ෂේත්‍ර පිළිවෙත හා සංගත වන පරිදි ප්‍රයෝගනවත් ජ්‍යෙනිත කාලය පුරා අනෙකුත් ආදායම් වෙත ලියා හරින ලදී. මෙම එකතු කිරීම් අතර, කුඩා පරිමාන ක්‍රියා ව්‍යාපාර සහසරින්ව වැඩසටහන (SAPP) සඳහා නව ස්වයංක්‍රීය පද්ධතියක් සකස්කිරීමට අවශ්‍ය මධ්‍යකාංග වැඩිහිපුණු කිරීම සඳහා වැයවන මූදලන් 70% ක් වන පරිදි SAPP හි ව්‍යාපාති කළමණාකරණ එකකය විසින් ශ්‍රී.ලං.ම.බැංකුවට කරන ලද ප්‍රදානයක් (රු.ම.1.29), Bank of Korea හි Knowledge Partnership Program මගින් 2020, 2021 සහ 2023 වසරවල දී ශ්‍රී.ලං.ම.බැංකුවේ සේවක සේවිකාවන් සඳහා වන පුහුණු වැඩසටහන් වල වියදීම් දරා ගැනීම සඳහා ලබාදුන් රු.ම්. 2.85ක පරික්ෂණ ප්‍රදානයන් තුනක් (2023 වසර තුළදී රු.ම්. 0.73 ක් එම පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා හාවිතා කර ඇත). සහ එක්සත් ජාතියෙන් සංවර්ධන වැවිපිළිවෙල යටතේ තිරසාර මූල්‍යනය සඳහා වන දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවත්වීම සඳහා ලබාදුන් රු.ම්. 2.32 ක ප්‍රදානයක් ඇතුළත් වේ.

32. විශ්‍රාම වැවුප් සහ අනිකුත් ප්‍රශ්නයන් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

සියලුම සුදුසුකම්ලත් සේවකයින් ආවරණය වන නියුතික ප්‍රතිලාභ සැලසුම් හතක් බැංකුව විසින් මෙහෙයවනු ලැබේ. සේවක විශ්‍රාම වැවුප් යෝජනා ක්‍රමය (පැරණි) යටතේ, 1998 ඡනවාරි 01 දිනට පෙර බැංකුවට බැඳුනු සේවකයින්, වර්ෂ 10 ක සේවා කාලයක් නිම කිරීමෙන් අනත්දරුව එයට සුදුසුකම් ලබයි. 1998 ඡනවාරි 01 දිනට පසු බැංකු සේවයට එකත්වී වසර 10 ක සේවා කාලය සම්පූර්ණ කළ සේවකයන් නව විශ්‍රාම වැවුප් යෝජනා ක්‍රමය සඳහා සුදුසුකම් ලබයි. සේවක විශ්‍රාම වැවුප් යෝජනා ක්‍රමය දායක මූදල් තොගෙවන විශ්‍රාමවැවුප් යෝජනා ක්‍රමයක් වන අතර, එහි ප්‍රතිලාභ පිරිවැය සම්පූර්ණයෙන්ම බැංකුව විසින් දරනු ලැබේ. පිරිම් සේවකයන් සඳහා වූ වැන්දුම් සහ අනත්දරු විශ්‍රාම වැවුප් යෝජනා ක්‍රමය, කාන්තා සේවිකාවන් සඳහා වූ වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු විශ්‍රාම වැවුප් සේවකයන් සහ අනත්දරු (පැරණි) සහ වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු (පැරණි) විශ්‍රාම වැවුප් යෝජනා ක්‍රම සඳහා 1994 අගෝස්තු 01 දිනට පෙර බදවා ගත් සේවකයින් මාසික මූලික වැවුප් ප්‍රශ්නයකින් 5% ක ප්‍රමාණයකින් දායක වන

අතර, 1994 අගෝස්තු 01 දින හෝ රට පසු බදාවාගත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 10% කින් ආයක වෙයි. තවද නව වැන්දුම් අනත්දරු සහ වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයට අයත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 5.5% කින් ආයක වෙයි.

අවුරුදු 5 ක සේවා කාලයක් සම්පූර්ණ කළ සේවක වැටුප් විශාම ක්‍රමය යටතේ විශාම වැටුපකට හිමිකම් තොලබන සේවකයන් සඳහා පාරිනොෂීක ප්‍රතිලාභ ද බැංකුව විසින් සලසනු ලැබේ. මෙම බැරකම පියවීම සඳහා ආපුගණන අයය කිරීමට අනුකූලව ගණනය කළ බැරකමට සමාන ප්‍රතිපාදනයක් මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ ඉදිරියට ගෙනයනු ලැබේ.

ප්‍රශ්නාත් වෙවදා ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ විශාමලන් බැංකු සේවකයන් හට තමා හා තම කාලනායන්, දෙමෙනියන් සහ වැන්දුම්වන්/වැන්දුම් පුරුෂයන් විසින් දරන ලද ඇතැම් වෙවදා වියදීම් ප්‍රතිපූර්ණය කරගත හැක.

සේවක විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දුම් සහ අනත්දරු විශාම වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු නව විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, පාරිනොෂීක විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සහ වෙවදා ප්‍රතිලාභ යන යෝජනා ක්‍රමවල වර්ෂය තුළ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳීම් හා ප්‍රවර්ධන සේවා පිරිවැය නැවත තක්සේරු කිරීම සඳහා තේ. ඒ. පණ්ඩින් උපදේශකයන් හා ආපුගණකයන්ගේ (මුම්බායි) සේවය ලබාගෙන ඇත.

සේවක විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දුම් හා අනත්දරු විශාම වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දුම් පුරුෂ සහ අනත්දරු නව විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, පාරිනොෂීක විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සහ වෙවදා ප්‍රතිලාභ යන යෝජනා ක්‍රමවල වර්ෂය තුළ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳීම් හා ප්‍රවර්ධන සේවා පිරිවැය නැවත තක්සේරු කිරීම සඳහා තේ. ඒ. පණ්ඩින් උපදේශකයන් හා ආපුගණකයන්ගේ (මුම්බායි) සේවය ලබාගෙන ඇත.

මුළු ප්‍රතිලාභ බැරකමෙහි වර්තමාන අයය වන රු.මි. 75,377.83 (2022-රු. මි. 40,853.23), මුළු සැලසුම් වත්කම් හි සාධාරණ අයය වන රු. මි. 55,571.05 (2022- රු.මි. 43,838.73) ඉක්මවා යන අතර වාර්තාකරණ කාලය අවසානයේදී රු.මි. 19,806.78 (2022-අතිරික්තය රු.මි. 2,985.49) ක හිගයක් පෙන්නුම් කරයි.

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට

ප්‍රතිලාභ බැරකම් / (වත්කම්)	සේවක විශාම	සේවක විශාම	වැන්දුම් හා	වැන්දුම් පුරුෂ	වැන්දුම් සහ	පාරිනොෂීක	වෙවදා	එකතුව
	වැන්දුම් සහ යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දුම් සහ	වැන්දුම් සහ යෝජනා ක්‍රමය					
ප්‍රතිලාභ බැඳීම්වල වර්තමාන වට්නාකම	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රතිලාභ බැඳීම්වල වර්තමාන වට්නාකම	52,618,936	2,964,009	12,463,640	1,310,948	966,603	562,315	4,491,378	75,377,829
සැලසුම් වත්කම් / ආයෝජනවල සාධාරණ වට්නාකම	(31,615,810)	(7,471,123)	(7,618,333)	(3,238,555)	(1,781,443)	(239,112)	(3,606,677)	(55,571,053)
ගැන්තු ප්‍රතිලාභ බැරකම්/(වත්කම්)	21,003,126	(4,507,114)	4,845,307	(1,927,607)	(814,840)	323,203	884,701	19,806,776

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ විශාම සේවක හා අනෙකුත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් යටතේ දක්වා ඇති බැරකම් ශේෂය ස්වාධීන ආපුගණනය කරන්නා විසින් දෙනු ලැබූ ගැන්තු පුරුෂ බැරකම් ශේෂයෙන් වෙනස් වීමට පහත හේතු බලපා ඇත.

(අ) වැන්දුම් පුරුෂ හා අනත්දරු විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ආපුගණනය කරන්නා විසින් දෙන ලද ගැන්තු වත්කම් ප්‍රමාණය ගිණුම්ගත කොට නැත්තේ, එකී අරමුදල් වල ඉතිරි වත්නා වූ යම් ශේෂයක් වෙනොත් එය බැංකුවට ලබා ගැනීමට ඇති සම්බාධිතාව ඉකා අඩු බැවිනි.

(ආ) පාරිනොෂීක විශාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය හා වෙවදා ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ශේෂය ස්වාධීන ආපුගණනය කරන්නාට අනුව ඇති ගැන්තු පුරුෂ බැරකම් ප්‍රමාණය වන අතර එයට හේතු වත්තේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එකී යෝජනා ක්‍රමවලට අදාළ වත්කම් අභ්‍යන්තරව කළමණාකරණය වන ස්වාධීන අරමුදලක් යටතේ ප්‍රමාණය ස්වාධීන නොගැනීමයි.

								2023 රු. 000	2022 රු. 000
යේවක විගාම වැටුපේ යෝජනා ක්‍රමය								21,003,126	1,609,738
යේවක විගාම වැටුපේ යෝජනා ක්‍රමය - නව								(4,507,114)	(4,147,765)
වැන්දුම් හා අනත්දරු විගාම වැටුපේ යෝජනා ක්‍රමය								4,845,307	1,018,938
වැන්දුම් හා අනත්දරු සහ වැන්දුම් පුරුෂ හා අනත්දරු විගාම වැටුපේ යෝජනා ක්‍රමය - නව*								-	(455,747)
පාරිනෙශීක විගාම වැටුපේ යෝජනා ක්‍රමය (දළ අය)								562,315	316,311
වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය (දළ අය)								4,491,378	3,430,954
								26,395,012	1,772,429
★ ආයු ගණන තක්සේරුවේ ගැළපීමක් ලෙස රු.බ. 455.75ක් 2023 වසරේ අනෙකුත් විස්තිරිණ ආදායම් යටතේ ගැළපා ඇත.									
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට									
	යේවක විගාම වැටුපේ	යේවක විගාම වැටුපේ	වැන්දුම් හා අනත්දරු	වැන්දුම් හා අනත්දරු	වැන්දුම් හා අනත්දරු සහ	පාරිනෙශීක විගාම වැටුපේ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ
ප්‍රතිලාභ බැරකම / (වත්කම) වෙනස් විම	ක්‍රමය	ක්‍රමය - නව	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය	හා අනත්දරු	විගාම වැටුපේ	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
							යෝජනා ක්‍රමය		
							- නව		
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 ජනවාරි 01 දිනට	1,609,738	(4,147,766)	1,018,938	(1,382,294)	(844,696)	105,741	654,844		(2,985,495)
අදාළ ප්‍රතිලාභ වියදම් / (ආදායම්)	305,850	(767,483)	159,280	(268,352)	(258,672)	42,575	139,566		(647,236)
අනෙකුත් විස්තිරිණ ආදායම් හි හඳුනාගත් අය	19,317,266	908,895	3,667,089	(276,961)	288,528	174,887	90,291		24,169,995
දායක ගෙවීම්	(229,728)	(500,761)	-	-	-	-	-		(730,489)
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට	21,003,126	(4,507,115)	4,845,307	(1,927,607)	(814,840)	323,203	884,701		19,806,775
	යේවක විගාම වැටුපේ	යේවක විගාම වැටුපේ	වැන්දුම් හා අනත්දරු	වැන්දුම් හා අනත්දරු	වැන්දුම් හා අනත්දරු සහ	පාරිනෙශීක විගාම වැටුපේ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ
ප්‍රවර්කනය කළ ප්‍රතිලාභ බැඳීමින වර්තමාන වට්නාකම්වල වෙනස්වීම	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය - නව	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය	හා අනත්දරු	විගාම වැටුපේ	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
						වැන්දුම් හා යෝජනා ක්‍රමය			
						- නව			
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 ජනවාරි 01 දිනට	28,743,485	742,361	6,594,557	769,222	256,344	316,311	3,430,954		40,853,234
පොලී පිටිවැය	5,461,262	141,049	1,252,966	146,152	48,705	60,099	651,881		7,762,114
ප්‍රවර්කන ජේවා පිටිවැය	-	20,592	-	-	-	22,484	49,063		92,139
අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ	(4,117,977)	(24,216)	(949,036)	(69,192)	(1,102)	(77,904)	(511,274)		(5,750,701)
බැඳීම් මත ආයුගණන ලාභ	22,532,166	2,084,223	5,565,153	464,766	662,656	241,325	870,754		32,421,043
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට	52,618,936	2,964,009	12,463,640	1,310,948	966,603	562,315	4,491,378		75,377,829
	යේවක විගාම වැටුපේ	යේවක විගාම වැටුපේ	වැන්දුම් හා අනත්දරු	වැන්දුම් හා අනත්දරු	වැන්දුම් හා අනත්දරු සහ	පාරිනෙශීක විගාම වැටුපේ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ
සැලපුම් වත්කම් / ආයෝජනවල සාධාරණ අගයේ වෙනස්වීම	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය - නව	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය	හා අනත්දරු	විගාම වැටුපේ	යෝජනා ක්‍රමය	යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
						වැන්දුම් හා යෝජනා ක්‍රමය			
						- නව			
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 ජනවාරි 01 දිනට	27,133,747	4,890,127	5,575,619	2,151,516	1,101,040	210,570	2,776,110		43,838,729
පොලී ආදායම	5,155,412	929,124	1,059,368	408,788	209,198	40,008	527,461		8,329,359
සේවාලෝක දායකත්වය	229,728	500,761	-	-	-	-	-		730,489
සේවාලුයක දායකත්වය	-	-	34,318	5,716	98,179	-	33,917		172,130
අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ	(4,117,977)	(24,216)	(949,036)	(69,192)	(1,102)	(77,904)	(511,274)		(5,750,701)
සැලපුම් වත්කම් / ආයෝජන මත	3,214,900	1,175,328	1,898,064	741,727	374,128	66,438	780,463		8,251,048
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට	31,615,810	7,471,124	7,618,333	3,238,555	1,781,443	239,112	3,606,677		55,571,054

	යොමුව	යොමුව	වැන්දුම් භා	වැන්දුම් පුරුෂ	වැන්දුම් භා	පාරිභෝෂික	වෛදා	එකුව
			වැන්දුම් භා	වැන්දුම් පුරුෂ	වැන්දුම් භා	වැන්දුම් පුරුෂ	වැන්දුම් භා	වැන්දුම් පුරුෂ
2023 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායමේහි තුළුනාගත් වියදම්/(ආදායම්)	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
	කුමය	කුමය - නව	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
වර්ෂය සඳහා බැඳීම් මත ආපුළුණු ම (ලාභ)/ අලාභ	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
මූලර උපකළුනවල වෙනත්මේම මත පළපුරුද් මත	23,834,427	2,076,957	5,697,363	719,047	708,123	241,566	1,369,209	34,646,692
(1,302,261)		7,266	(132,210)	(254,281)	(45,467)	(241)	(498,455)	(2,225,649)
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ,	(3,214,900)	(1,175,328)	(1,898,064)	(741,727)	(374,128)	(66,438)	(780,463)	(8,251,048)
වර්ෂය සඳහා අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායමේහි තුළුනාගත් ඉදිධ (ආදායම්) / වියදම්	19,317,266	908,895	3,667,089	(276,961)	288,528	174,887	90,291	24,169,995
2023 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිලාභ වියදම්	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
	කුමය	කුමය - නව	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත පොලී පිරිවැය	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත පොලී ආදායම	5,461,262	141,049	1,252,966	146,152	48,705	60,099	651,881	7,762,114
(5,155,412)		(929,124)	(1,059,368)	(408,788)	(209,198)	(40,008)	(527,461)	(8,329,359)
ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැය	-	20,592	-	-	-	22,484	49,063	92,139
සේවාදායක දැයකට්ට්වන්	-	-	(34,318)	(5,716)	(98,179)	-	(33,917)	(172,130)
ප්‍රතිලාභ වියදම් / (ආදායම්)	305,850	(767,483)	159,280	(268,352)	(258,672)	42,575	139,566	(647,236)
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජනවල සංයුතිය	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
	කුමය	කුමය - නව	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
රජයේ සුරක්ෂිතවල ආයෝජන	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රතික්‍රියාවල ආයෝජන	30,555,775	7,218,808	7,485,779	3,045,981	1,751,938	233,868	3,469,118	53,761,267
සැපෙක්ටර්ල ආයෝජන	495,113	31,143	83,296	136,060	9,102	-	59,935	814,649
ඡායා ප්‍රතික්‍රියාවල ආයෝජන	561,664	217,706	46,234	52,506	17,431	5,244	77,624	978,409
ජාති මිණුවල ඉතිරි රේෂය	3,258	3,467	3,024	4,008	2,971	-	-	16,729
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජනවල එකුව	31,615,810	7,471,124	7,618,333	3,238,555	1,781,442	239,112	3,606,677	55,571,054
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
	කුමය	කුමය - නව	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ	යොමුව	වැන්දුම් භා	යොමුව	වැන්දුම් පුරුෂ
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් / (වත්කම්) වෙනස්වීම	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2022 ජනවාරි 01 දිනට	15,142,138	(3,589,011)	2,649,217	(1,147,643)	(455,747)	53,957	291,888	12,944,799
සුද්ධ ප්‍රතිලාභ වියදම් / (ආදායම්)	1,753,459	(336,011)	258,156	(146,789)	(175,238)	35,323	1,131,049	2,519,949
අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායම් හි තුළුනාගත් අය (11,675,870)	342,225	(1,777,027)	(87,862)	(213,711)	16,461	(768,093)	(14,163,877)	(4,286,366)
අදායක ගෙවීම්	(3,609,989)	(564,969)	(111,408)	-	-	-	-	-
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	1,609,738	(4,147,766)	1,018,938	(1,382,294)	(844,696)	105,741	654,844	(2,985,495)

පුරෝගිකරුනය කළ ප්‍රතිලාභ බැඳීමිනි වර්තමාන වටිනාකම්වල වෙනස්වීම්	සේවක	විශාල	සේවක	වැන්දුම් හා	වැන්දුම් හා	පාරිභාෂික	මෙවදා	එකතුව
	වැවුළු	විශාල වැවුළු	අනත්දරු	හා අනත්දරු	අනත්දරු සහ	විශාල වැවුළු	ප්‍රතිලාභ	ප්‍රතිලාභ
	යොෂනා	යොෂනා	විශාල වැවුළු	විශාල වැවුළු	වැන්දුම් හා	යොෂනා	යොෂනා	යොෂනා
	කුමය	කුමය - නව	යොෂනා	යොෂනා	කුමය	වැන්දුම් හා	කුමය	කුමය
2022 ජනවාරි 01 දිනට පොලී පිටිවැය ප්‍රවර්තන සේවා පිටිවැය අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ පසුවිය සේවා පිටිවැය බැඳීම් මත ආයුගෙන (ලාභ) / අලාභ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	රු. 000	රු. 000	රු. 000					
	47,559,244	2,047,071	10,151,236	1,537,384	801,139	379,275	3,803,864	66,279,213
පොලී පිටිවැය ප්‍රවර්තන සේවා පිටිවැය අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ පසුවිය සේවා පිටිවැය බැඳීම් මත ආයුගෙන (ලාභ) / අලාභ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	5,507,360	237,051	1,175,513	178,029	92,772	43,920	440,487	7,675,132
		79,596	-	-	-	29,075	63,979	172,650
	(4,024,579)	(10,118)	(844,658)	(62,097)	(803)	(68,904)	(327,305)	(5,338,464)
	(20,298,540)	(1,611,239)	(3,887,534)	(884,094)	(636,764)	(67,055)	(1,590,634)	(28,975,860)
	28,743,485	742,361	6,594,557	769,222	256,344	316,311	3,430,954	40,853,234
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝගෙනවල භාඛාරණ අගය වෙනස්වීම්	සේවක	සේවක	වැන්දුම්	වැන්දුම්	පාරිභාෂික	මෙවදා	එකතුව	
	වැවුළු	විශාල වැවුළු	හා	පුරුෂ	අනත්දරු	විශාල වැවුළු	ප්‍රතිලාභ	
	වැවුළු	යොෂනා	අනත්දරු	හා	සහ වැන්දුම්	යොෂනා	යොෂනා	යොෂනා
	යොෂනා	කුමය	විශාල - නව	විශාල	අනත්දරු	පුරුෂ	කුමය	කුමය
	කුමය		වැවුළු	විශාල	හා අනත්දරු	යොෂනා		
			යොෂනා	වැවුළු	විශාල වැවුළු	යොෂනා		
			කුමය	යොෂනා	යොෂනා	කුමය		
				කුමය	යොෂනා			
					කුමය - නව			
2022 ජනවාරි 01 දිනට පොලී ආදායම සේවායෝගක දායකත්වය සේවායෝගක දායකත්වය අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ පැලපුම් වත්කම්/ආයෝගෙන මත ප්‍රතිලාභ, පොලී ආදායම තුරු 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	රු. 000	රු. 000	රු. 000					
	32,417,106	5,636,082	7,502,019	2,685,027	1,256,886	325,318	3,511,976	53,334,414
	3,753,901	652,658	868,734	310,926	145,547	37,672	406,687	6,176,125
	3,609,989	564,969	111,408	-	-	-	-	4,286,366
	-	-	48,623	13,892	122,463	-	7,293	192,271
	(4,024,579)	(10,118)	(844,658)	(62,097)	(803)	(68,904)	(327,305)	(5,338,464)
	(8,622,670)	(1,953,464)	(2,110,507)	(796,232)	(423,053)	(83,516)	(822,541)	(14,811,983)
	27,133,747	4,890,127	5,575,619	2,151,516	1,101,040	210,570	2,776,110	43,838,729
2022 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා අනෙකුත් විශ්වීරණ ආදායම් හඳුනාගත් වියදම්/(ආදායම්)	සේවක	විශාල	සේවක	වැන්දුම්	වැන්දුම් හා	පාරිභාෂික	මෙවදා	එකතුව
	වැවුළු	විශාල වැවුළු	අනත්දරු	හා අනත්දරු	අනත්දරු සහ	විශාල	ප්‍රතිලාභ	
	යොෂනා	යොෂනා	විශාල වැවුළු	විශාල	වැන්දුම් හා	වැන්දුම් හා	යොෂනා	යොෂනා
	කුමය	කුමය - නව	යොෂනා	යොෂනා	කුමය	වැන්දුම් හා	කුමය	කුමය
			යොෂනා	වැවුළු	වැන්දුම් හා	යොෂනා		
			යොෂනා	කුමය	යොෂනා	කුමය		
				යොෂනා	යොෂනා			
					යොෂනා			
						යොෂනා		
							යොෂනා	
								යොෂනා
වර්ෂය සඳහා බැඳීම් මත ආයුගෙන (ලාභ) / අලාභ මූල්‍ය උපක්‍රේල්පත්වල වෙනස්වීම් මත පැලපුම්දේ මත සැලසුම් වත්කම්/ආයෝගෙන මත ප්‍රතිලාභ, පොලී ආදායම තුරු වර්ෂය සඳහා අනෙකුත් විශ්වීරණ ආදායම් හඳුනාගත් දුර්ධී (ආදායම්)/ වියදම්	රු. 000	රු. 000	රු. 000					
	(21,280,959)	(1,681,421)	(5,338,738)	(821,271)	(690,550)	(149,497)	(1,908,889)	(31,871,325)
	982,419	70,182	1,451,204	(62,823)	53,786	82,442	318,255	2,895,465
	8,622,670	1,953,464	2,110,507	796,232	423,053	83,516	822,541	14,811,983
	(11,675,870)	342,225	(1,777,027)	(87,862)	(213,711)	16,461	(768,093)	(14,163,877)
2022 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිලාභ වියදම්	සේවක	විශාල	සේවක	වැන්දුම්	වැන්දුම් හා	පාරිභාෂික	මෙවදා	එකතුව
	වැවුළු	විශාල වැවුළු	අනත්දරු	හා අනත්දරු	අනත්දරු සහ	විශාල	ප්‍රතිලාභ	
	යොෂනා	යොෂනා	විශාල වැවුළු	විශාල	වැන්දුම් හා	වැන්දුම් හා	යොෂනා	යොෂනා
	කුමය	කුමය - නව	යොෂනා	යොෂනා	කුමය	වැන්දුම් හා	කුමය	කුමය
			යොෂනා	වැවුළු	වැන්දුම් හා	යොෂනා		
			යොෂනා	කුමය	යොෂනා	කුමය		
				යොෂනා	යොෂනා			
					යොෂනා			
						යොෂනා		
							යොෂනා	
								යොෂනා
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත පොලී පිටිවැය සැලසුම් වත්කම්/ආයෝගෙන මත පොලී ආදායම ප්‍රවර්තන සේවා පිටිවැය අතින් සේවා පිටිවැය සේවාදායක දායකත්වයන් ප්‍රතිලාභ වියදම් / (ආදායම්)	රු. 000	රු. 000	රු. 000					
	5,507,360	237,051	1,175,513	178,029	92,772	43,920	440,487	7,675,132
	(3,753,901)	(652,658)	(868,734)	(310,926)	(145,547)	(37,672)	(406,687)	(6,176,125)
	-	79,596	-	-	-	29,075	63,979	172,650
	-	-	-	-	-	-	1,040,563	1,040,563
	-	-	(48,623)	(13,892)	(122,463)	-	(7,293)	(192,271)
	1,753,459	(336,011)	258,156	(146,789)	(175,238)	35,323	1,131,049	2,519,949

සැලසුම් වත්කම්/අයෝගනවල සංප්‍රතිය	සේවක විශාල සේවක වැන්දු හා වැන්දු පුරුෂ වැන්දු හා පාරිභාෂික වෙවදා එකතුව	සේවක විශාල වැවුප් අනත්දරු හා අනත්දරු සහ විශාල වැවුප් වැන්දු පුරුෂ වැන්දු හා පාරිභාෂික වෙවදා එකතුව	සේවක විශාල වැවුප් වැන්දු පුරුෂ වැන්දු හා පාරිභාෂික වෙවදා එකතුව				
	යොශ්නා කුමය	යොශ්නා කුමය - නව සේවක සුමය	යොශ්නා කුමය	යොශ්නා කුමය - නව			
රජයේ සුයකීම්පත්වල ආයෝගන	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
25,156,360	4,598,490	5,063,782	1,955,169	1,072,593	196,145	2,658,415	40,700,954
ප්‍රතිඵ්‍යුණුම්පත්වල ආයෝගන	112,927	42,808	33,002	2,015	9,225	9,252	252,754
නෙකරවල ආයෝගන	817,628	222,411	342,261	58,157	17,361	5,173	1,537,161
ස්ථාවර තැනපත්වල ආයෝගන	1,043,051	24,187	134,333	134,847	968	-	1,337,386
ඡංගම පිළුම්වල ඉතිරි ගෙෂය	3,781	2,231	2,241	1,328	893	-	10,474
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සැලසුම් වත්කම්/අයෝගනවල එකතුව	27,133,747	4,890,127	5,575,619	2,151,516	1,101,040	210,570	2,776,110
							43,838,729
සියලුම සේවක ප්‍රතිලාභ බැඳීම් නිශ්චය කිරීමේ දී යොදාගත්ත්තා ලද ප්‍රධාන උපක්ල්පනයන් පහත දැක්වේ.							
						2023	2022
වට්ටම් අනුපාතිකය						12.60%	19.00%
වත්කම් මත අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය						12.60%	19.00%
වැවුප් වැඩිවිම් අනුපාතය - පාරිභාෂික හා විශාල වැවුප් යොශ්නා කුමය (පැරණි)						7.00% - 17.98%	7.00%
වැවුප් වැඩිවිම් අනුපාතය - විශාල (නව)						6.50%	6.50%
අනාගත විශාල වැවුප් වැවුප් වැඩිවිම් අනුපාතය - විශාල (පැරණි)						6% - 16.00%	6.00%
අනාගත විශාල වැවුප් වැවුප් වැඩිවිම් අනුපාතය - විශාල (නව)						2.50% - 12.50%	2.50%
සේවය තැබාගැනීමේ අනුපාතය						2.00%	2.00%
මෙවදා පිරිවැයනි උද්ධමන අනුපාතය						4.00%	4.50%
ඉතිරි පාමානා සේවා කාලය							
ප්‍රී ලං.ම.බ. විශාල වැවුප්						අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
ප්‍රී ලං.ම.බ. විශාල වැවුප් - නව						අවුරුදු 38	අවුරුදු 39
වැන්දු හා අනත්දරු						අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
වැන්දු පුරුෂ හා අනත්දරු						අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
වැන්දු හා අනත්දරු - නව						අවුරුදු 39	අවුරුදු 39
පාරිභාෂික විශාල වැවුප්						අවුරුදු 17	අවුරුදු 17
මෙවදා ප්‍රතිලාභ						අවුරුදු 27	අවුරුදු 27
විශාලික වයස						අවුරුදු 60	අවුරුදු 60
0.5% දී සංවේදිනා විශ්ලේෂණය (2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට)	සේවක විශාල වැවුප් යොශ්නා කුමය	සේවක විශාල වැවුප් යොශ්නා කුමය - නව	වැන්දු හා වැන්දු පුරුෂ වැන්දු හා පාරිභාෂික වැන්දු හා වැවුප් යොශ්නා කුමය	වැන්දු හා වැන්දු පුරුෂ වැන්දු හා පාරිභාෂික වැන්දු හා වැවුප් යොශ්නා කුමය	වැන්දු හා වැන්දු පුරුෂ වැන්දු හා පාරිභාෂික වැන්දු හා වැවුප් යොශ්නා කුමය	මෙවදා ප්‍රතිලාභ යොශ්නා කුමය	මෙවදා ප්‍රතිලාභ යොශ්නා කුමය
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රරෝක්ත්‍යනය කරන ලද ප්‍රතිලාභ සඳහා වන බැඳීම් මත අනි වත්මන් උපක්ල්පනයන්	52,618,936	2,964,009	12,463,640	1,310,948	966,603	562,315	4,491,378
“+” වට්ටම් අනුපාතිකය වෙනස්වීමේ බලපෑම	(1,810,742)	(254,862)	(456,757)	(63,684)	(100,615)	(16,814)	(165,170)
“-” වට්ටම් අනුපාතිකය වෙනස්වීමේ බලපෑම	1,932,210	286,405	490,367	68,908	116,062	17,775	178,470
“+” සේවය තැබා යාමේ අසුත්‍යනාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	-	116,333	-
“-” සේවය තැබා යාමේ අසුත්‍යනාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	-	(125,769)	-
“+” වැවුප් වැඩි විමේ අසුත්‍යනාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	59,664	18,581	-
“-” වැවුප් වැඩි විමේ අසුත්‍යනාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	(55,192)	(17,688)	-

33. විවිධ බැරකම් හා උපවිතයන්

විවිධ බැරකම් හා උපවිතයන්හි ගේෂය තුළ, ගෙවීමට ඇති කළේඛ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු හිණුම්, කොන්ත්‍රාත් මත රඳවා ගැනීම් හා නැවත ලබාදිය යුතු වෙන්විර් තැන්පතු අන්තර්ගතය.

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
කළේඛ වගකීම (සටහන 33.1.4)	24,602	60,142
ණය ඇපකර සඳහා වෙන් කිරීම (සටහන 33.2)	31,293	220,347
අනෙකුත් වගකීම	570,415	574,554
	626,310	855,043

33.1 කළේඛ

බැංකුව විසින් ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි කිහිපයක් කළේඛ පදනම මත ලබාගෙන ඇති අතර එවැනි කළේඛ කාල පරාසය වසර 2ත් 30ත් අතර වේ. අදාළ කාල සීමාවෙන් පසු ගිවිසුම් නැවත අලුත් කිරීමේ විකල්ප මින් ගිවිසුම් කිහිපයක ඇතුළත්ය. වෙළෙඳපොල මිල ගණන්වල වෙනස්වීම් වලට අනුරූපව වසර 10කට වරක් කළේඛ වාරිකය නැවත සලකාබැඳීම ඉහත කළේඛ කිහිපයක් සඳහා සිදුකරනු ලබයි. බැංකුව කළේඛ ගැඹුම්කරුවෙකු වන කළේඛ සම්බන්ධ කොරතුරු පහත ඉදිරිපත් කර ඇත.

33.1.1 වත්කම් හාවතා කිරීමේ හිමිකම

වත්කම් හාවතා කිරීමේ හිමිකම, දේපල, පිරියන හා උපකරණ (සටහන 20) යටතේ දක්වා ඇති කළේඛ පදනම මත ලබාගත් ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි අදාළ වේ.

33.1.2 ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ හඳුනාගත් ප්‍රමාණය

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
කළේඛ වගකීම මත පොලිය	5,908	6,030
වත්කම හාවතා කිරීමේ හිමිකමෙහි කුමක්ෂය	7,172	7,161

33.1.3 මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය තුළ හඳුනාගත් ප්‍රමාණය

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
කළේඛ මත මුදල මුදල් පිටතට ගෞ යැමි	6,418	7,032

33.1.4 කළේඛ වගකීම්

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
ජනවාරි 01 දිනට ගේෂය	60,142	61,144
වර්ෂය තුළදී එකතුවීම්	9,378	-
වර්ෂය තුළදී නැවත මැනීම්	(44,408)	-
වර්ෂය තුළ පොලී වියදම්	5,908	6,030
වර්ෂය තුළ කළේඛ වාරික ගෙවීම්	(6,418)	(7,032)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	24,602	60,142

33.1.5 කළේඛ වගකීම් කළේඛ විස්මෙන්ස්ය

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
දිගුකාලීන	19,182	57,642
කෙටිකාලීන	5,420	2,500
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	24,602	60,142

33.1.6 වට්ටම් නොකළ ගිවිසුම් හෝ කළේබද මුදල ප්‍රවාහ මත පදනම් වූ කළේපරම් විශ්වේෂණය

වර්ෂ 1 ට අඩු
වර්ෂ 1 සිට 5 දක්වා
වර්ෂ 5 ට වැඩි
මුළු වට්ටම් නොකළ කළේදු වගකීම

	2023	2022
	රු. 000	රු. 000
7,861	8,303	
11,379	23,198	
35,235	119,492	
54,475	150,993	

33.2 ණය ඇපකර සඳහා වෙන් කිරීම්

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මෙහෙයුවන නය ඇපකර මත විලමිනිත ආදායම තෙය ඇපකර මත ඇපේක්ෂිත තෙය අලාභ (සටහන 33.2.1)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය

	2023	2022
	රු. 000	රු. 000
-	1,023	
31,293	219,324	
31,293	220,347	

33.2.1 නය ඇපකර මත ඇපේක්ෂිත නය අලාභවල වෙනස්වීම්

ජනවාරි 01 දිනට ගේෂය
වර්ෂය තුළදී අය කිරීම්
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය

	2023	2022
	අදියර 1	අදියර 1
	රු. 000	රු. 000
219,324	1,011,732	
(188,031)	(792,408)	
31,293	219,324	

34. හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

හිමිකරු ප්‍රාග්ධන විෂයයන්ගේ ස්වභාවය

34.1 ප්‍රාග්ධන අරමුදල්

දායක ප්‍රාග්ධනය - මුදල් නීති පනතේ 6 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය, ප්‍රාග්ධන ගිණුමෙන් පෙන්තුම් කරයි. 2014 අංක 15 දරණ මුදල් නීති පනතෙහි (සංයෝගීති) 6 වන වගන්තියට අනුව බැංකුවේ දායක ප්‍රාග්ධනය රුපියල් බිලියන 50.00 ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව බැංකුවේ විසින් මුදල් ඇමතිගේ එකතාවය ඇත්තේ 2014 සැප්තැම්බර් 31 දිනට මස බැංකුවේ සංවිත ප්‍රාග්ධනිත කරමින් දායක ප්‍රාග්ධනය රුපියල් බිලියන 50.00 තෙක් වැඩි කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත හඳුන්වාදීමත් සමග එහි 4වැනි වගන්තිය ශ්‍රී. ලං. ම. බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය කෙරෙහි බලපැවැත්තේ.

34.2 ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතය

ජා.ගි.පු 16 - දේපල පිරියත හා උපකරණ අනුව දේපල පිරියත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාග්‍යන අධිකාරයන්ගේ එකතුවෙන් මෙම සංවිතය තිර්මාණය වී ඇත.

34.3 අනෙකුත් සංවිත පහක සඳහන් දේ වලින් සමන්වීත වේ;

- ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතය (IRR) :** ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතය වූ කළී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 94 (3) හා 95 වගන්ති ප්‍රකාර පිහිටුවන ලද සංවිතයයි. මෙම වගන්තිය ප්‍රකාර, රන් හෝ විදේශ මුදල්වලින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඇද්ධ වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රත්‍යාග්‍යනයෙන් උපලබාධී නොවූ ලාභ හෝ පාඩු බැංකුවේ ඇද්ධ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා සැලකිල්ලට නොගත යුතු අතර, ඒ වෙනුවෙන් එම ලාභ හෝ පාඩු ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතයට මාරු කළ යුතුය.
- වෙළඳපොල ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතය (MRR) :** ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොල තුළ සිදුවන අනිතකර වැන ප්‍රතිච්චාකයන් හි ප්‍රතිච්චාක ලෙස ජාත්‍යන්තර මුද්‍රා වත්කම් වල වෙළඳපොල මිල ගණන් හි සිදුවන අනිතකර වෙනස්වීම්වලට මුහුණ දීමේ පරම්පරායෙන් ජාත්‍යන්තර වත්කම් වෙළඳපොල මිල මත ඇගැයීමේ ලාභ මාරු කිරීම සඳහා 2003 ජනවාරි 30 දින ලබා දුන් මුදල් මණ්ඩල තීරණයට අනුව වෙළඳපොල ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතය පිහිටුවන ලදී. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මෙම සංවිතය ශ්‍රී.ලං.මුදල දී විදේශ සංවිත වලින් සියයට දායක ප්‍රමාණයක් දක්වා ගොඩනැගිමට තීරණය කරන ලදී.

තවද, 2016 පෙබරවාරි 29 වන දින මුදල් මණ්ඩලයේ යෝජිත සංයෝගීත බැංකුවේ ලාභ බෙඟ දීමේ ප්‍රතිච්චාකයට අනුව, මුදල් මණ්ඩලයට අවස්ථායැයි සලකන ඕනෑම අවස්ථාවකදී උපලබාධී නොවූ ප්‍රත්‍යාග්‍යනයන්ගේන් ඇතිවත්නා වූ පාඩු වැඩිවිම නිසා රඳවාගත් ලාභයන් සාරු අගයක් ගන්නා අවස්ථාවකදී වෙළඳපොල ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිතයේ සිට රඳවාගත් ලාභයන් වෙත තුවමාරු කිරීම් සිදු කළ හැක.

2021 දී වාර්තා වූණු පසුකාලීන වෙළඳපාල ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ සැලකිල්ලට ගෙන 2022 පෙබරවාරි 24 දිනැති මූදල් මණ්ඩල තීරණය පරිදි රු. බිලියන 49.64 ක් රඳවාගත් ලාභයෙන් වෙළඳපාල ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට මාරු කරන ලදී. නව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පතනයේ 94 භා 95 වගන්ති වෙළඳපාල ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත කෙරෙහි දැන් බලපැවැත්වේ.

- iii. අනෙකුත් සංචිතය : පොදු සංචිතය, ගොඩනැගිලි සංචිතය හා යය ඇපකර සංචිතයන් අනෙකුත් සංචිතයන් තුළ ඇතුළත් වේ. මූදල් මණ්ඩලය විසින් රඳවාගත් ලාභයන්ගෙන් වෙන්කළ ප්‍රමාණයන්ගෙන් පොදු සංචිතය සමන්විත වේ.
- iv. අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට වන සුරක්ෂිතයන් මත ගුද්ධ සාධාරණ ලාභය/(පාඨුව) : අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට ඇති සුරක්ෂිතයන් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් උපලබාධි නොවූ ලාභ යහා පාඨු මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.
- v. තත්කාලීන දළ පියවුම් නිධන් අරමුදල : තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය සඳහා සහභාගිවත්ත්තන්ගේ අයකිරීම්වලින් මෙම අරමුදල ගොඩනා ඇති.
- vi. විශාම ප්‍රතිලාභ සංචිතය : මෙම සංචිතය 2007 වර්ෂයේ ලාභයන් රුපියල් බිලියන 3.00 ක් මාරු කිරීමෙන් ආරම්භ කරන ලද අතර, බාහිර අවධානම් තත්ත්වයන් යටතේ බැංකුවේ ආදායම ඉජුසීමේ බාරිතාවයේ වන උච්චාවත්තයන් නමුවේ විශාම අරමුදලේ වන තිගතාවයන් සඳහා යොලුගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2011 ලාභවලින් තවත් රුපියල් බිලියන 1.00 ක් මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී. මූදල් මණ්ඩල අනුමැතියෙන් නව විශාම යොර්තා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2015 ජූනි මාසය තුළදී විශාම ප්‍රතිලාභ සංචිතයෙන් රුපියල් බිලියන 2.00ක් නව විශාම ගිණුමට මාරු කරන ලදී.
- vii. තාක්ෂණික අහිවර්ධන සංචිතය : මෙම සංචිතය 2007 වර්ෂයේ ලාභයන් ගොඩනා ඇති අතර එය මහ බැංකුවේ දැනට භාවිත කරන තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිය වන පොදු ලේඛර පද්ධතිය, තත්කාලීන ගෙවුම් පියවුම් පද්ධතිය, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය හා නිර්ලේඛනයන් සුරක්ෂිතයන් පියවිම් ක්‍රමය යන පද්ධතින්වල සිදු කළ යුතු තිකිරණ කටයුතු හෝ වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සැපයීම සඳහා මෙය යොදා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2018 මාරුතු මසදී 2017 වර්ෂයේ ලාභයන් රු. බිලියන 2.00 ක අමතර මූදලක් මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.
- viii. විශේෂිත ණය ඇප ක්‍රම සංචිතය : මධ්‍යම භා දිරිකාලීන ඕය අරමුදලින් රුපියල් බිලියන 2.00 ක් මාරු කිරීමෙන් 2014 දී මෙම අරමුදල පිහිටුවන ලද අතර ඉන් රුපියල් බිලියන 1.00 ක් බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංචිතය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන සෞඛ්‍යයා ඕය ක්‍රමය, පිබිදෙන උතුර (අදියර II), නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම (අදියර II) සහ උතුරු භා නැගෙනහිර භානි තු නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම යන ඕය ක්‍රමයන් ප්‍රති වුහුගත කිරීම සඳහා වෙන්කර ඇති. අනෙක් රුපියල් බිලියන 1.00 කුඩා භා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාරවලට ඕය දීම සඳහා වානිජ බැංකු මගින් විශේෂිත ඕය ඇප ක්‍රමයක් ක්‍රියාවත නැංවීමට වෙන් කර ඇති.
- ix. පෙශවාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලුසුම් මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතය : 2016 දෙසැම්බර් 16 දිනැති මූදල් මණ්ඩල තීරණයට අනුව ප්‍රමාණවත් බෙදාහැරිය හැකි ලාභ පවතින්නේනම් යම් වසරක (2016 න් ආරම්භ වන) ආපුග මෙනෙයේ ප්‍රතිලාභ වියදුම්න් සියයට 50 ක් වෙනම සංචිතයකට මාරු කිරීමට යොර්තා කර ඇති. මෙය ආපුගගතයේ අලාභ භා ප්‍රතිලාභ වියදුම්වලින් බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය මත වන අනිතකර බලපැංම අවම කිරීමේ අරමුණ ඇතිව සිදු කරයි. 2021 වර්ෂයේ දී බැංකුවේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභවලින් රු. බිලියන 1,051.04ක් 2022 පෙබරවාරි මාසයේදී මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.
- x. මධ්‍යම භා දිග කාලීන ඕය සංචිතය : 2020 අප්‍රේල් 15 දිනැති මූදල් මණ්ඩල තීරණ ඕය 2020 ජූනි 11 දිනැති මූදල් මණ්ඩල තීරණවලට අනුව, කොළඹි 19 වසංගතයෙන් ඇති වූ බලපැංම මැඩපැවැත්වීම සඳහා බැංකුව විසින් දියත් කරන ලද ප්‍රතිමුලය ඕය යොර්තා ක්‍රමය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා පොදු සංචිතයෙන් සහ ගොඩනැගිලි සංචිතයෙන් රු. බිලියන 15.46ක් ද, විශේෂිත ඕය ඇප ක්‍රම සංචිතයෙන් රු. බිලියන 1.96ක් ද තාක්ෂණික අහිවර්ධන සංචිතයෙන් රු. බිලියන 3.00 ක්ද පෙශවාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලුසුම් මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතයෙන් රු. බිලියන 4.33ක් ද 2020 වර්ෂය තුළදී මධ්‍යම භා දිග කාලීන ඕය සංචිතයට මාරු කරන ලදී.

තවද, 2022 පෙබරවාරි 24 දිනැති මූදල් මණ්ඩල තීරණයට අනුව 2021 දෙසැම්බර් 31 දින සිදුකරන ලද ප්‍රාදේශීය සංචිතය දෙපාර්තමේන්තුවේ ගුද්ධ වත්කම් අවශ්‍යාත්මකයේදී, එම අවශ්‍යාත්මකයේ දළ බලපැංම වූ රු. බිලියන 15.0 ක මූදල, 2021 වර්ෂයේ බැංකුවේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී

අනෙකුත් සංචිතවල වෙනස් වීම පහත පරිදි වේ.

මධ්‍ය සහ දිග කාලීන සහ ප්‍රවීතය	පෙළපෙළ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය	අමත්‍යත් ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය	විශේෂිත රුප තුම් සංවිධාය	ත්‍යාලින දැ පියවුම් සංවිධාය	ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය	ජ්‍යාවත්‍රකාර ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය	අමත්‍යත් ආදායම තුළින් සංවිධාය	විශාල ඇරඹිල්ල සංවිධාය	ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය	ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය	උග්‍රාම සෑම ප්‍රත්‍යාග්‍යන වත්කම්
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 ජනවාරි 01 දිනට ඇති	44,577,739	136,676,102	31,527,302	40,000	3,678,072	11,902,670	(428,113,261)	3,971,781	2,000,000	2,554,624	(191,184,970)
තත්ත්වාලින දැ පියවුම් නිශ්චිත ඇමුදල මාරු කිරීම	-	-	-	-	512,228	-	-	-	-	-	512,228
2022 වර්ෂයේ බෙදාහැරිය නැති ප්‍රත්‍යාග්‍යන ප්‍රවීතය මාරු කිරීම.	-	-	235,034,628	-	-	-	-	-	-	-	235,034,628
විශේෂ විශීම ප්‍රත්‍යාග්‍යන ඉදි ලාභය (බැඳුව) මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	140,077,201	-	-	-	-	140,077,201
අමත්‍යත් විශේෂ ආදායම මූලින් සංවිධාය අභ්‍යන්තර සුදු සුදු ප්‍රත්‍යාග්‍යනවල ඉදි අභ්‍යන්තර	-	-	-	-	-	-	1,266,198	-	-	-	1,266,198
විශේෂ අශ්‍රේම් සංවිධාය - අමත්‍යත් විශේෂ ආදායම තුළින් ප්‍රත්‍යාග්‍යන ඇඟට අභ්‍යන්තර	-	-	-	-	-	-	61,897,210	-	-	-	61,897,210
අමත්‍යත් විශේෂ ආදායම තුළින් සංවිධාය අභ්‍යන්තර සුදු සුදු ප්‍රත්‍යාග්‍යනවල ඇඟට අභ්‍යන්තර තුළින් ප්‍රත්‍යාග්‍යනවල වර්තන ගැඹුම්	-	-	-	-	-	65,529	-	-	-	-	65,529
දේපල, පිරිය සහ උපකරණ ප්‍රත්‍යාග්‍යන ක්‍රමය ලද ලාභය	-	-	-	4,752,685	-	-	-	-	-	-	4,752,685
වෙදදාල ඇඟටීම සංවිධාය - අමත්‍යත් විශේෂ ආදායම තුළින් ප්‍රත්‍යාග්‍යන ඇඟට ඇඟට ප්‍රත්‍යාග්‍යන	-	-	-	-	-	352,408	-	-	-	-	352,408
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට	44,577,739	136,676,102	266,561,930	40,000	4,190,300	16,655,355	(288,036,060)	67,553,126	2,000,000	2,554,624	252,773,117

35. ලහ බෙදාහැරීම

i. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 95 වන වගන්තිය අනුව බෙදිය හැකි ලාභය ගණනය කිරීමේදී වසර සඳහා වන ගුද්ධ ලාභය සඳහා පහත දැක්වෙන ගැලීම් කරනු ලැබේ.

(අ) බෙදාහැරීම ඇඟිල් තීරණය කිරීමේදී බුදු ගෙවීමෙන් පසු ගුද්ධ ලාභවලින්, මිල ප්‍රත්‍යාග්‍යනවලින් උද්ගතවන උපලබාධි නොවූ ප්‍රත්‍යාග්‍යන ලැබීම් සහ විනිමය අනුපාතවලින් උද්ගතවන උපලබාධි නොවූ ප්‍රත්‍යාග්‍යන ලැබීම් සහ අලාභවල මුළු මුදල අඩුකිරීම සහ,

(ආ) උපලබාධි නොවූ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය ශිලුම් ගුනා යේෂයක් පවතින තෙක්, විනිමය අනුපාතවලින් උද්ගතවන උපලබාධි නොවූ ප්‍රත්‍යාග්‍යන අලාභ, අදාළ උපලබාධි නොවූ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය ශිලුම් මාරුකර ඉත්පසු, ඒ අලාභ, රඳවාගන්නා ලද ඇඟිල්වලින් ආවරණය කරගැනීම සිදුකරනු ලැබේ.

ii. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 96 වන වගන්තිය අනුව කළ යුතු වෙනත් සිනැම් ගැලපුමක් සිදුකරනු ලැබේ.

තවද ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත සහ කළමනාකාරීත්වයේ තීරණ අනුව කළ යුතු ගැලපුම් ද බෙදිය හැකි ලාභය ගණනය කිරීමේදී ගැලපනු ලැබේ. ඉහත ගැලීම් මත පදනම්ව, 2023 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා බෙදාහැරිය හැකි ලාභය පහත පරිදි වේ.

අයිතමය	2023 රු. 000
බෙදාහැරීම ලාභය/(අලාභය) ගණනය කිරීම	(114,430,814)
ගිණුම්කරණ ලාභය/(අලාභය)	
අඩුකළා :	
අ) විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාග්‍යන ලාභය ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය (IRR) මාරු කිරීම (ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකු පනතේ 94.3 හා 95.2 (ආ) වගන්ති ප්‍රකාරව)	140,077,201
ආ) විදේශ විනිමය මත ටේලොදපළ ප්‍රත්‍යාග්‍යන ලාභ, වෙළඳපළ ප්‍රත්‍යාග්‍යන සංවිධාය මාරු කිරීම (ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකු පනතේ 94.3 හා 95.2 (ආ) වගන්ති ප්‍රකාරව)	33,746,758
ඇ) අභ්‍යන්තර අරමුදල මත පොලී ආදායම අදාළ අරමුදල වෙත මාරු කිරීම රඳවා තබන්න ඉපැයිම් මත අයකිරීම - විශේෂ ආදායම් ප්‍රකාශය (ජ.හි.ප්. 19 ට අනුව සේවක ප්‍රතිලාභ)	857,637
ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකු පනතට අනුව බෙදා හැරීම ලාභය/(අලාභය)	24,625,742
	(313,738,153)

2023 වසර සඳහා බෙදා හැරීම ලාභයක් නොමැති බැවින්, සංවිධාය සඳහා හේ රෝග විසින් ශ්‍රී.ලං.ම.බැංකුවට ගෙවීමට ඇඟිල් රු.කු. 7.4ක නිය ප්‍රමාණය නැවත අය කර ගැනීමට හේ ඒකාබද්ධ අරමුදල වෙත හේ කිසිදු මාරු කිරීමක් සිදු නොකරන ලදී.

36. මූල්‍ය වත්කම්වලින් පොලී ආදායම

විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැශු පොලී ආදායම
මූදල් හා කෙටිකාලීන තැන්පතු
මූල්‍ය වත්කම්
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැශු මුළු පොලී ආදායම
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැශු පොලී ආදායම
ඩු ලංකා රජයේ සුරක්ෂිත
ප්‍රතිච්චිත සුරක්ෂිත මත මිලදිගත් සුරක්ෂිත
අනික්ත් සහ සහ අන්තිකාරම්
බැංකුවලට ලබාදුන් ද්‍රව්‍යීකාරක පහසුකම්වලින් ලද පොලී ආදායම
අනික්ත් වත්කම් වලින් ලද පොලී ආදායම
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් වලින් ඉපැශු මුළු පොලී ආදායම
මුළු මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැශු මුළු පොලී ආදායම

2023 රු. 000	2022 රු. 000
14,709,026	1,229,509
3,322,085	349,787
18,031,111	1,579,295
522,475,608	357,442,399
51,508,176	117,769,763
2,743,852	5,661,688
16,749,184	-
2,485,601	1,802,677
595,962,421	482,676,527
613,993,532	484,255,823

2023 වසර තුළදී සෑල්ල පොලී අනුපාත ක්‍රමය යටතේ ගණනය කරන ලද මුළු පොලී ආදායම රු. මිලියන 525,759.07 (2022 - රු. මිලියන 357,606.08)

37. උපලධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාග්‍යන්ගේ ලද ලාභ/(අලාභ)

රන්
විදේශ විනිමය සහ මූදල් තුවමාරු
උපලධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාග්‍යන්ගේ ලද සම්පූර්ණ ලාභය

2023 රු. 000	2022 රු. 000
1,041,718	(3,106,177)
28,123,741	(124,179,927)
29,165,459	(127,286,104)

ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ - වත්කම්
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ - වගකීම්
දෙ වත්කම්/(වගකීම්) ප්‍රමාණය

2023 රු. 000	2022 රු. 000
5,775,226	401,580
48,947,900	71,697,994
(43,172,674)	(71,296,415)

ආරම්භක දෙ වත්කම්/(වගකීම්) ප්‍රමාණය
ඇව්‍යාන දෙ වත්කම්/(වගකීම්) ප්‍රමාණය
උපලධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාග්‍යන්ගේ ලද ලාභ/(අලාභ) සටහන 37 හි විදේශ විනිමය හා මූදල් තුවමාරු

2023 රු. 000	2022 රු. 000
(71,296,415)	52,883,513
(43,172,674)	(71,296,415)
28,123,741	(124,179,927)

38. මූල්‍ය බැරකම් මත පොලී වියදම

විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ පොලී වියදම
අඩයානු තියෙකාපන සංගමයට ගෙවිය යුතු මූදල
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සම්බන්ධ වගකීම්
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මූදල - විදේශීය
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ මුළු පොලී වියදම
දේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ මුළු පොලී වියදම
ප්‍රතිමිලි ගැනීමේ සිව්‍යම මත අලෙවිකරණ ලද සුරක්ෂිත
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම
අන්හල දේපල
විවිධ පොලී වියදම්
දේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ මුළු පොලී වියදම
මූල්‍ය බැරකම් මත වූ සම්පූර්ණ පොලී වියදම

2023 රු. 000	2022 රු. 000
79,303,654	13,109,060
32,155,485	14,332,873
31,056,717	4,851,344
142,515,856	32,293,277
-	465,598
15,893,789	29,948,163
4,480,200	3,072,799
1,436,341	4,133,034
21,810,330	37,619,594
164,326,186	69,912,871

39. මූල්‍ය වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (අය කිරීම්)/හැරවුම්

විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්
 ක්‍රමකෘත පිරිවැයට වූ මූල්‍ය වත්කම්
 මූදල් සහ මූදල් සමානයන් (සටහන 8.2)
 ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම් (සටහන 11.4)
 අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම කුළුන් සාධාරණ අගයට වූ සූරුක්මිපත් (සටහන 9.2)
 විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත මූල්‍ය අපේක්ෂිත ණය අලාභ (අය කිරීම්)/හැරවුම්
 දේශීය මූල්‍ය වත්කම්
 ක්‍රමකෘත පිරිවැයට වූ මූල්‍ය වත්කම් බැංකු සඳහා දෙන ලද නය (සටහන 16.2)
 අනෙකුත් අරමුදල් මින් කළ ආයෝජන (සටහන 17.1 හා 17.2)
 නය ඇපකර සඳහා වත්කිරීම් (සටහන 33.2.1)
 දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත මූල්‍ය අපේක්ෂිත ණය අලාභ අය කිරීම්
 මූල්‍ය වත්කම් මත මූල්‍ය අපේක්ෂිත ණය අලාභ (අය කිරීම්)/හැරවුම්

2023 රු. 000	2022 රු. 000
(21,168)	(759,464)
1	(5)
(65,529)	(3,749)
(86,696)	(763,218)
<hr/>	
208,458	(295,001)
170	25
188,031	792,408
396,659	497,432
309,963	(265,786)

40. අනෙකුත් ආදායම්

ලාභාංග ආදායම - සම්බන්ධීන පාර්ශ්වයන්
 විලුම්කීන ප්‍රධාන ක්‍රමකෘත විම
 මූල්‍ය ආයතනයන්ට අදාළ බලපත්‍ර ගාස්තු
 කුලී ආදායම්
 තත්කාලීන දළ පියව්ම් පද්ධිතයෙහි සහනාධිකරුවන්ගේන් අයකරන ලද ගාස්තු
 ප්‍රා.සං.දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉදිධ වත්කම් අවශ්‍යෝගයේදී ලද වෙනත් ආදායම්
 විවිධ ආදායම්
 දේපල, පිරියන සහ උපකරණ ප්‍රත්‍යාග්‍යනයෙන් ලද ලාභ
 මූල්‍ය අනිකුත් ආදායම්

2023 රු. 000	2022 රු. 000
135,642	138,037
28	28
718,550	673,300
208,276	207,766
76,269	71,809
-	597,118
438,459	766,160
8,261	-
1,585,485	2,454,218

40.1 වෙනත් වියදම්

විදේශ ග්‍රුමික ප්‍රේෂණ සඳහා වූ දිරිගැනීමේ

2023 රු. 000	2022 රු. 000
3,536,359	10,260,110
3,536,359	10,260,110

විධිමත් අරමුදල් මාරුකිරීමේ මාරුග හරහා වැඩි වශයෙන් ග්‍රුමිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ දිරිගැනීමේ අරමුණින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශයන්හි සේවය කරන ශ්‍රී ලංකාකිකයන් සඳහා ග්‍රුමිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ සඳහා දරන ගණුදෙනු පිරිවැය ප්‍රතිපූරණය කරන්නේ දිරිගැනීමේ ලොඳීම තීරණය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2023 හා 2022 වර්ෂය වලදී බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත ප්‍රතිපූරණය කරන ලද මූල්‍ය ගණුදෙනු පිරිවැය වෙනත් වියදම් යටතේ අනාවරණය කර ඇත.

41. සේවක මණ්ඩල වියදම්

වෙනත සහ වැටුප්
 නිශ්චිත ආයක සැලසුම් පිරිවැය
 ප්‍රාග්ධන සේවක නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පිරිවැය
 මූල්‍ය සේවක මණ්ඩල වියදම්

2023 රු. 000	2022 රු. 000
7,253,093	6,691,770
(3,949,834)	11,550,422
891,177	2,091,404
4,194,436	20,333,596

42. පරිපාලන හා අනිකුත් වියදම්

අදාළත්වැචියා සහ නඩත්තු
රෝයිටර්, බිඳුම්බරග්, SWIFT ආදාය වෙනුවෙන් මෙහෙයුම වියදම්
ගමනාගමන වියදම්
කුලී වියදම්
මුද්‍රණ වියදම්
විගණන ගාස්තු
පාලක මණ්ඩලයේ/ අනුකම්ටු සාමාජිකයින්ට පාරිග්‍රමිකය
ප්‍රවාරණ වියදම්
උපදෙශාත්මක, සහන්තිවේදන සහ වෘත්තිමය ගාස්තු
ක්‍රේඛු වගකීම් සඳහා පොලී වියදම්
විවිධ වියදම්
මුළු පරිපාලන හා අනිකුත් වියදම්

	2023	2022
	රු. 000	රු. 000
1,883,442	1,277,530	
266,933	285,862	
27,499	48,967	
375	-	
55,016	61,428	
9,499	12,338	
5,750	4,500	
43,359	50,765	
97,074	220,071	
5,908	6,030	
369,139	(57,110)	
2,763,994	1,910,381	

43. බදු

2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ වගන්ති 9 (i) ප්‍රකාරව හා 2021 අංක 10 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත, 2022 අංක 45 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත හා 2023 අංක 04 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත්වල සංශෝධන ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ආදායම් බුදු ගෙවීම සඳහා වගකීමක් තොමැත්.

2023 වසර තුළදී බැංකුව කිසිදු බුදු මුදලක් ගෙවා තොමැත්. (2022 වසරදී ද කිසිදු බුදු මුදලක් ගෙවා නැත්.)

44. මෙහෙයුම් ලාභය මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහය සමඟ සැසැලීම

මෙහෙයුම් ස්ථියාකාරකම්වලින් වාර්තා කෙරුණු ඇද්ධ අලාභය
මුදල තොවන අයිතමයන් එකතුකළා/(අඩුකළා)
ක්ෂේපීම් හා ක්‍රමක්ෂය
දේශීය මුදල ආයෝජන කළඹ මගින් ලැබිය යුතු පොලීය
නිශ්චිත සේවක ප්‍රතිලාභ සැලුසුම් සඳහා වන ඇද්ධ වෙනතිම්
උපලධි තොවූ දු විදේශ විනිමය ලාභය
දේපල පියෙන හා උපකරණ විකිණීමෙන් ලද (ලාභය)/අලාභය
වෙන් කිරීම් හා උපවිතයන්
මුද්‍රා වත්තම් මන අපේක්ෂිත නෙය අලාභ වෙන් කිරීම
විලම්හිත ප්‍රභාන
ප්‍රත්‍යාග්‍යන අලාභ
PRGF තැන්පත ක්‍රමක්ෂය
ස්ථාවර ආදායම් සුරක්ෂිත ක්‍රමක්ෂය වියදම්
ප්‍රා.සං.දෙපාර්තමේන්තුවේ ඇද්ධ වත්තම් අවශ්‍යකාරීය අනෙකුත් ආදායම්
දේශීය නෙය ප්‍රශ්නකරණයෙන් බැහැර කිරීම ලාභය/(පාඩුව)
දේශීය නෙය ප්‍රශ්නකරණයෙන් එක්සින ලාභය/(පාඩුව)
එකතුකළා / (අඩුකළා) අනෙකුත් කාරක ප්‍රාග්ධන අයිතමයන්ගේ වෙනස්වීම
තොගලල අඩුවීම
ලැබිය යුතු පොලීය අඩුවීම
විවිධ බැරකම්වල වැඩිවීම
ගෙවිය යුතු පොලීය වැඩිවීම
අනෙකුත් ලැබීම් වැඩිවීම
එකතුකළා / (අඩුකළා) ආයෝජන සහ මුද්‍රා ස්ථියාකාරකම
ගුද්ධ උපලධි තොවූ වෙළෙදපාල අයය වෙනස්වීම
මෙහෙයුම් ස්ථියාකාරකම්වලින් ලද ගුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය

	2023	2022
	රු. 000	රු. 000
(114,430,814)	(374,320,973)	
715,321	737,304	
(573,983,784)	(475,212,162)	
(7,306,344)	7,810,442	
(79,363,686)	430,181,826	
(1,787)	548	
(34,383,058)	43,215,464	
(309,962)	265,786	
641	656	
(8,261)	-	
(3,671)	(3,953)	
(2,051,097)	(9,800)	
(1,137)	5,568,805	
(6,775,702)	-	
766,413,281	-	
(645,431)	140,126	
34,439,321	(33,191,964)	
(1,634,405)	(6,324,458)	
811,875	12,431,642	
(44,434,691)	32,570,689	
(29,165,459)	127,286,104	
(92,118,853)	(228,853,919)	

45. රජයේ ගෙවෙන මත සංසරණ මුදල් ගුද්ධ නිකුතු / (ආපසු ගැනීම්)

ශ්‍රී ලංකා රජයේ පුරුෂ මුදල් මිලදී ගැනීම
ලැබුණු පොලිය - දේශීය මුදල - ශ්‍රී ලංකා රජයේ පුරුෂ මුදල්
ශ්‍රී ලංකා රජයට දෙන ලද ගය සහ අත්තිකාරම් අඩුවීම
රජය සහ රජයේ ආයතන සමග ගේඛ (වැඩිවිම) / අඩුවීම

2023	2022
රු. 000	රු. 000
(390,878,737)	1,132,877,429
(648,857,381)	(367,603,730)
109,089,300	85,509,900
(1,851,878)	1,170,890
(932,498,697)	851,954,489

46. බැංකු සහ මූලස ආයතනයන්ගේ ගෙවෙන මත සංසරණ මුදල් ගුද්ධ නිකුතු / (ආපසු ගැනීම්)

බැංකු හා මූලස ආයතනයන්ගේ තැන්පත අඩුවීම / (වැඩිවිම)

2023	2022
රු. 000	රු. 000
180,573,600	(22,342,019)
180,573,600	(22,342,019)

47. අරමුදල්කරණයේ සංකේත්දුණය විම

වර්ත අවසානයට බැංකුවේ අරමුදල්කරණයේ සැලකිය යුතු සංකේත්දුණය විම පහත පරිදිය.

ශ්‍රී ලංකා රජය මහජනය	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	විදේශීය රජය නා මූල්‍ය ආයතන	විදේශීය රජය නා මූල්‍ය ආයතන	අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	අනෙකුත් මතකව
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
47.1 2023 දෙසැම්බර 31 දිනට					
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
මූදල් හා මුදල් සම්බන්ධ	-	-	657,775,375	211,612,258	329,591,937
අනෙකුත් විස්මිරණ අදාළ තුළින සාධාරණ මුදල අඩුවීම	-	-	175,243,644	-	48,163,147
ව්‍යුත්පන තුළ උපකරණ	-	-	5,775,226	-	-
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය පරමුදල (ජාම්පා.)	-	-	-	-	5,775,226
සම්බන්ධ වත්කම්	-	-	-	-	265,339,197
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	-	5,775,226	833,019,019	211,612,258
				643,094,281	
					1,693,500,784
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ශ්‍රී ලංකා රජය පුරුෂ මුදල් මිලදී ගැනීම සැපුම් මත මිලදීගැනීම පුරුෂ මුදල්	2,044,347,592	-	-	-	2,044,347,592
ප්‍රතික්‍රියා සිවුම් මත මිලදීගැනීම පුරුෂ මුදල්	-	333,951,940	-	-	333,951,940
මූල්‍ය හා ආයතනයන්හි මිමිකි ප්‍රයෝග ආයතන ආයතන	-	-	-	-	2,169,541
බැංකු සඳහා දෙන ලද ගය	-	47,795,687	-	-	47,795,687
අනෙකුත් වත්කම්	29,493,288	-	458,824	-	12,232,609
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	2,073,840,880	-	382,206,451	-	14,402,150
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	2,073,840,880	-	387,981,677	833,019,019	211,612,258
				643,094,281	
					14,402,150
					4,163,950,265
විදේශීය මූල්‍ය නොවන වත්කම්					
රුන්	-	-	10,120,756	-	-
			10,120,756	-	-
				-	10,120,756
මූල්‍ය නොවන වත්කම්					
ගොඩනග ඇති මූල්‍ය නොවන වත්කම්	-	-	-	-	5,433,838
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දී හා කළීන හෙවත්ම	-	-	-	-	1,526,263
දේපොල පිරියන සහ උපකරණ	-	-	-	-	23,723,256
අස්ථාවන වත්කම්	-	-	-	-	689,883
මුළු මූල්‍ය නොවන වත්කම්	-	-	-	-	31,373,240
මුළු වත්කම්	2,073,840,880	-	387,981,677	843,139,775	211,612,258
				643,094,281	
					45,775,390
					4,205,444,261

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සිංහල්දනාත්මක සංඛ්‍යා පහත පරිදිය.

	ශ්‍රී ලංකා රජය	ශ්‍රී ලංකා මහජනයා	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	විද්‍යුත් රජය	විද්‍යුත් බැංකු	අධි ජාතික ආයතන	අනෙකුත් ආයතන	එතකුව
47.2 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විද්‍යුත් මූල්‍ය වත්කම්								
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	-	-	647,504,532	643,040	3,540,292	-	651,687,864
අනෙකුත් විස්තරිත ආයතම								
තුළුත් සාමාරණ මිලට ඇති සුරෙකුම්පන්	-	-	-	9,777,301	-	1,090,124	-	10,867,425
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	-	401,580	-	-	-	-	401,580
ජතපාතකර මූල්‍ය අමුදල (ජාමුදල) සම්බන්ධ වත්කම්	-	-	-	-	-	281,421,074	-	281,421,074
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දී	-	-	37,022,631	-	-	-	-	37,022,631
මුළු විද්‍යුත් මූල්‍ය වත්කම්	-	-	37,424,211	657,281,833	643,040	286,051,490	-	981,400,574
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්								
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරෙකුම්පන්	2,498,995,015	-	-	-	-	-	-	2,498,995,015
ප්‍රතිවිකුණුම වේසුම් මත මිලිගෙන් සුරෙකුම්පන්	-	-	698,069,219	-	-	-	-	698,069,219
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරී	235,638,700	-	-	-	-	-	-	235,638,700
මුළු හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි නිමිකරු ප්‍රායෝගික ආයතන	-	-	-	-	-	-	1,817,132	1,817,132
බඩා සඳහා දෙන ලද ගෝ	-	-	28,257,902	-	-	-	-	28,257,902
අනෙකුත් වත්කම්	21,460,386	-	448,729	-	-	-	8,273,445	30,182,560
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	2,756,094,101	-	726,775,850	-	-	-	10,090,577	3,492,960,528
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	2,756,094,101	-	764,200,061	657,281,833	643,040	286,051,490	10,090,577	4,474,361,102
විද්‍යුත් මූල්‍ය නොවන වත්කම්								
රත්	-	-	-	10,031,610	-	-	-	10,031,610
	-	-	-	10,031,610	-	-	-	10,031,610
මූල්‍ය නොවන වත්කම්								
නොයය	-	-	-	-	-	-	4,788,407	4,788,407
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දී හා කළුන් ගෙවීම්	-	-	-	-	-	-	1,222,568	1,222,568
දෙපාල පිරියන සහ උපකරණ	-	-	-	-	-	-	19,035,278	19,035,278
අස්ථායාගෘහ වත්කම්	-	-	-	-	-	-	908,137	908,137
මුළු මූල්‍ය නොවන වත්කම්	-	-	-	-	-	-	25,954,390	25,954,390
මුළු වත්කම්	2,756,094,101	-	764,200,061	667,313,443	643,040	286,051,490	36,044,967	4,510,347,102

ශ්‍රී ලංකා රජය	ශ්‍රී ලංකා මහජනය	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	විදේශීය රජය	විදේශීය බැංකු නා මුළු ආයතන	අධි ජාතික මුළු ආයතන	අනෙකුත්	එකතුව
47.3 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විදේශීය මුළු බැරකම්							
බඳකු යා මුළු ආයතනවලට ගෙවිය කළ මුදල්	644,173	-	-	-	53,447,345	-	22,274
ව්‍යුතපන්න මුළු උපකරණ	-	-	44,366,600	-	-	4,581,300	-
ජාම්ංඡ	-	-	-	-	-	967,325,212	-
අනෙකුත්	248,714,938	-	-	1,260,445,754	-	95,080	-
මුළු විදේශීය මුළු බැරකම්	249,359,111	-	44,366,600	1,260,445,754	53,447,345	972,001,592	22,274
							2,579,642,676
ඇදිය මුළු බැරකම්							
බඳකු යා මුළු ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	129,749,422	-	-	-	12,723,160
රජය යා රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	2,073,199	91	-	-	-	-	-
ප්‍රතිමිලදී එතිමේ උකතාවය මත අභ්‍යන්තර ප්‍රාග්‍යෝගීතා නා නිතා තැන්පතු පාසුකම්	-	-	209,235,873	-	-	-	17,800,000
සායරුන් ඇති මුදල්	-	1,186,503,181	-	-	-	-	-
අනෙකුත් ගෙවිය මුදල දී	259,101	-	3,231,613	-	-	-	26,017,092
මුළු ඇදිය මුළු බැරකම්	2,332,300	1,186,503,272	342,216,908	-	-	-	56,540,252
මුළු මුළු බැරකම්	251,691,411	1,186,503,272	386,583,508	1,260,445,754	53,447,345	972,001,592	56,562,526
							4,167,235,408
අනෙකුත් බැරකම්							
විළුම් පුද්‍යනයන්	-	-	-	-	-	-	2,475
විශාල වැටුළේ යා අනෙකුත් පේරාන් යෙකා ප්‍රාග්‍යෝගීතා	-	-	-	-	-	-	26,395,012
විවිධ බැරකම් යා උපකරණයන්	-	-	-	-	-	-	626,310
මුළු අනෙකුත් බැරකම්	-	-	-	-	-	-	27,023,797
මුළු වත්කම්	251,691,411	1,186,503,272	386,583,508	1,260,445,754	53,447,345	972,001,592	83,586,323
							4,194,259,205
47.4 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විදේශීය මුළු බැරකම්							
බඳකු යා මුළු ආයතනවලට ගෙවිය කළ මුදල්	20,312	-	-	146,368,457	-	-	19,259
ව්‍යුතපන්න මුළු උපකරණ	-	-	71,697,994	-	-	-	71,697,994
ආයියානු නිෂ්කාශන පාගමය	-	-	-	-	-	736,258,129	-
ජාම්ංඡ	-	-	-	-	-	1,127,925,092	-
අනෙකුත්	1,021,468	-	-	593,291,873	-	69,173	-
මුළු විදේශීය මුළු බැරකම්	1,041,780	-	71,697,994	739,660,330	-	1,864,252,394	20,196
							2,676,672,694

අදිය මූල්‍ය බැරකම							
ඩැංස හා මූල්‍ය ආයතන විසින් නැත්පෙනු	-	-	311,537,802	-	-	-	11,508,379 323,046,181
රුප හා රුපයේ ආයතන විසින් නැත්පෙනු	221,406	5	-	-	-	-	221,411
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකතාවය	-	-	330,637,059	-	-	-	330,637,059
මෙම අභ්‍යන්තර පුරුෂ මිල් හා තිබා නැත්පෙනු පහසුකම	-	-	1,026,567,252	-	-	-	1,026,567,252
ඡාසරන්දේ ඇති මුදල්	86,808	-	-	-	-	-	68,233,539 68,320,347
මුළු අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දී	308,214	1,026,567,257	642,174,861	-	-	-	79,741,918 1,748,792,250
මුළු අදිය මූල්‍ය බැරකම	1,349,994	1,026,567,257	713,872,855	739,660,330	-	1,864,252,394	79,762,114 4,425,464,944
අනෙකුත් බැරකම							
විලමින පුද්‍රයන්	-	-	-	-	-	-	1,834 1,834
විශාල වැටුදී හා අනෙකුත් ප්‍රතිචාර ප්‍රතිලාභ පැලසුම්	-	-	-	-	-	-	1,772,429 1,772,429
විවිධ බැරකම් හා උපවිතයන්	-	-	-	-	-	-	855,043 855,043
මුළු අනෙකුත් බැරකම	-	-	-	-	-	-	2,629,306 2,629,306
මුළු බැරකම	1,349,994	1,026,567,257	713,872,855	739,660,330	-	1,864,252,394	82,391,420 4,428,094,250

48. අවබුදු කළමනාකරණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති අරමුණ කර ලගා විමෝ දී විවිධාකාර වූ මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන අවධානම් රසකට මුහුණ දෙනු ලබයි. මෙම අවධානම් විලන් ඇතිවිය හැකි බරපතල වූ හානිකර බලපැංීම් පාලනය කරනු වස් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ නිසි පරිදි සැලසුම් කළ අවධානම් කළමනාකරණ රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුහුණ දෙන අවධානම් නිසි පරිදි සැලසුම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින්, ආයතනික අවධානම් කළමනාකරණ රාමුවක් (Enterprise -wide Risk Management Framework) ස්ථාපිත කරන ලදී.

මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද අවධානම් යහපාලන රාමුව, අවධානම් යහපාලනය හා අවධානම් කළමනාකරණය ව්‍යුහයන්ගේන් සමන්විත වන අතර බැංකුව විසින් මුහුණ දෙනු ලබන මූල්‍යය හා මූල්‍යමය නොවන අවධානම් මෙමයින් ආවරණය වේ. අවධානම් යහපාලන ව්‍යුහය, පාලක මණ්ඩලයන්ද පාලක මණ්ඩල අවධානම් අධික්ෂණ කාරක සහාව සහ විගණන කමිටුව යන අනුකමිටු විලන් ද සමන්විත වේ. පාලක මණ්ඩලය විසින් බැංකුවේ සමස්ත අවධානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ මූලිකත්වය ද අවසාන වගකීමද දරනු ලැබේ.

පාලක මණ්ඩලය විසින් සිද්ධාත විධිමත් බලය පැවරීමකට අනුව, පාලක මණ්ඩල අවධානම් අධික්ෂණ කාරක සහාව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත අවධානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතා කාර්යයන් අධික්ෂණය කිරීම සහ බැංකුවේ අවධානම් කළමනාකරණ සහ අනුකූලතා කාර්යය සඳහා පුද්ගල උපයම්රාග සහ ප්‍රතිපත්තින් සකස් කිරීම සිදු කරනු ලබයි. බැංකුවේ අවධානම් කළමනාකරණ සහ අනුකූලතාවය තහවුරු කිරීම වෙනුවෙන් පාලක මණ්ඩලයට සහාය ලබා දීමද පාලක මණ්ඩල අවධානම් අධික්ෂණ කාරක සහාව විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

අවධානම් කළමනාකරණ රාමුව, මූල්‍ය නොවන අවධානම් කළමනාකරණ කමිටුව, ආයෝජන අධික්ෂණ කමිටුව සහ සියලු දෙපාර්තමේන්තුවලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අවධානම් කළමනාකරණය කිරීමේදී තෙවැදුරුම් ආරක්ෂණ පිළිවෙතක් (Three lines of defense) අනුගමනය කරනු ලබයි. මෙහි ප්‍රථම පෙළ ආරක්ෂණ කටයුතු සඳහා සියලු දෙපාර්තමේන්තු විසින් වගකීම දරනු ලබයි. ඒ අනුව මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තු විසින් බැංකුවේ අවධානම් කළමනාකරණ ව්‍යුහයට අනුකූලව ඔවුන්ගේ කාර්යයන් හා සඳහා මූල්‍ය සහ / හෝ මෙහෙයුම් අවධානම් හැඳුනාගැනීම, විශ්ලේෂණය, ඇගැසීම, පිළියම් යෙදීම, අධික්ෂණය, සමාලෝචනය හා ඒවා තම වාර්තාකරණ බුරුවලිය හරහා වාර්තා කිරීමේ වගකීමෙන් බැඳී සිටියි. දෙවන පෙළ ආරක්ෂක වැඩිහිටිවෙළ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව, අවධානම් කළමනාකරණය හා බැඳී කාර්යයන් සම්බන්ධීකරණය, මග පෙන්වීම හා උපදේශනය තුළින් බැංකුවේ මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් අවධානම්වලට අදාළ අවධානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැපයීමේ වගකීම දරනු ලබයි. අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 'මූල්‍ය නොවන අවධානම් කළමනාකරණ කමිටුව' හරහා මෙහෙයුම් අවධානම් 'පාලක මණ්ඩල අධික්ෂණ කාරක සහාව' වෙතද මූල්‍ය අවධානම්, ආයෝජන අධික්ෂණ කමිටුවකදී සාකච්ඡා කර, ඉන්පසුව 'පාලක මණ්ඩල අධික්ෂණ කාරක සහාවට'ද

ආයතනික අවධානම් කළමනාකරණ රාමුවට අනුකූලව, අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සඳහා අවධානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයක් සකස්කොට ඇති අතර සමස්ත බැංකුව තුළ අවධානම් කළමනාකරණ ත්‍රියාන්තක කිරීම සඳහා අවශ්‍යවන ප්‍රතිපත්ති එහි ඇතුළත් වේ. මෙම ත්‍රියාවලිය තුළදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය අවධානම් කළමනාකරණය සඳහා පිළිගත් ප්‍රමිතින් හා මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කරන අතරතුර අවධානම් හිමිකාරීන්වය හා කළමනාකරණය විවිධ පාර්ශවයන් වෙත පැහැදිලි වගකීමක් සහිතව පවරා දීමක් සිදුකරනු ලබයි.

අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව ජාත්‍යන්තර සංවිත, අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් සහ රුපය සඳහා නියෝජනායන කාර්යයක් ලෙස සිදු කරනු ලබන සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් අරමුදල් කළමනාකරණ ත්‍රියාකාරකම්වල මූල්‍ය අවධානම් කළමනාකරණය සඳහා පහසුකම් සැපයීම සඳහා වගකියනු ලැබේ. ඒ අනුව, ඉහත අරමුදල් තුනම කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය, උපාය මාර්ගික වත්කම් විභජනය හා ආයෝජන මාර්ගෝපදේශය සකස්කොට ඇති අතර ඒවාට අදාළ වෙනස්කම් ඇතුළත් කිරීම සඳහා එවා නියිපතා සමාලෝචනයට ලක් කරයි. තවද අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉහත අරමුදල් කළමනාකරණ කාර්යයන් හා සබඳ වෙළඳපාල හා යෙය අවධානම් ස්වාධීනව නිරික්ෂණය කරන අතර එමගින් මෙම ආයෝජන පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද උපායමාර්ගික වත්කම් විභජනය, ආයෝජනය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය හා ආයෝජන මාර්ගෝපදේශවල නියම කර ඇති ආයෝජන සීමාවන් තුළ පවතින්නේ ද යන්න තහවුරු කරනු ලබන අතර එම තොරතුරු අදාළ ආයෝජන අධික්ෂණ කම්ටු, පාලක මණ්ඩල අවධානම් අධික්ෂණ කාරක සහාව සහ පාලක මණ්ඩලය වෙත නිශ්චිත කාලසීමාවන් වැඩි වාර්තා කරනු ලබයි. තවද, ශ්‍රී ලං.ම. බැංකුවේ යේතු පත්‍රයේ පවතින අවධානම් මැන බැඳීම සඳහා ද අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ විෂය පථය ප්‍රාග්ධන කරන ලදී. ඒ අනුව, ඒ සඳහා ගැලුපෙන රාමුවක් සකස් කිරීම හා එම ත්‍රියාවලිය සිදුකිරීමට අවශ්‍ය නියමිත බාරිතාවය ගොඩනැගිම සඳහා අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව මේ වන විට කටයුතු සූදානම් කරමින් සිටි.

අවධානම් කළමනාකරණය සඳහා පහසුකම් සලසුනු වස්, අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් අවධානම් වැශිකරණය වාර්ශිකව සමාලෝචනය කරන අතර එයට අවධානම් වරිග ඇතුළත් කිරීම / ඉවත් කිරීම හා පවතින අවධානම් පරිසරයට ගැලුපෙන අනෙකුත් වෙනස්කම් සිදු කිරීම මිනින් යාවත්කාලීන කරනු ලැබේ. බැංකුව තුළ අවධානම් සංස්කෘතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව බැංකුවේ සේවකයන් සඳහා අවධානම් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් රාජියක් විවිධ අවස්ථාවලදී වර්ෂය ප්‍රරා පවත්වන ලදී. එට අමතරව, පවතින මෙහෙයුම් අවධානම් කළමනාකරණ යාන්ත්‍රණය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන්ගේ දැනුවත්හාවය තීරණය කරනු වස්, ද්විවාර්ශික සංඛ්‍යාතන සම්ක්ෂණයක් අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලබයි. මෙම සම්ක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල ඉදිරි දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සුදුසු පරිදි සැලසුම් කිරීමටත් එමගින් මහ බැංකුව තුළ අවධානම් සංස්කෘතිය වැඩි දියුණු විමත් දැනුවත් පවත්වන මිනින් ඇතිවිය හැකි අවධානම් ප්‍රවත්තන හඳුනා ගැනීම, අවධානම් සහගත කළාප හඳුනා ගැනීම සහ අවධානම් අවම කිරීමේ පියවර වැඩි දියුණු කිරීම යන කරුණු සඳහා උපකාරී වේ.

තවද, අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සමග වැඩි කරමින් කාලානුරුපීව අවධානම් ලේඛනය යාවත්කාලීන කිරීම පිළිබඳ පහසුකම් සලසයි. මෙම දෙපාර්තමේන්තු අවධානම් ලේඛන හා ඉහළ කළමනාකරණයේ විශේෂය මත අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවධානම් ගොනුව (Risk Profile) පිළියෙළ කරනු ලබයි. මේ වන විට, අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සඳහා 'අවධානම් රුවිකත්ව රාමුවක' පිළියෙළ කිරීම ආරම්භ කර ඇති අතර එම කටයුතු වසර 02කට වැඩිකාලයක් තුළ සිදු කිරීමට නියමිතය.

අවධානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, සිදුවීම් වාර්තා කරන පද්ධතිය ඔස්සේ වාර්තාවන සිදුධීන් අධික්ෂණය කිරීම තවදුරටත් සිදුකළ අතර, එමගින් කේන්දුගත සිදුවීම් දත්ත ගොනුවක් ගොනැගිම සහ අනුගමනය කළ නිවැරදි කිරීමේ ත්‍රියා පරිපාවියේ ප්‍රගතිය මැන බැඳීම සිදු කරන ලදී. මෙම පද්ධතිය ඔස්සේ ලබා ගත් තොරතුරු ඇතිවිය හැකි අවධානම් ප්‍රවත්තන හඳුනා ගැනීම, අවධානම් සහගත කළාප හඳුනා ගැනීම සහ අවධානම් අවම කිරීමේ පියවර වැඩි දියුණු කිරීම යන කරුණු සඳහා උපකාරී වේ.

48.1 ණය අවබුහම

(ආ) තුශේලිය ප්‍රදේශ අනුව නිය සංකේත්දුණය

බැංකුවේ වර්ෂය අවසානයේ දී සැලකිය යුතු නිය සංකේත්දුණයන් තුශේලිය ප්‍රදේශ අනුව (ආයතනයේ අධිතිකාරත්ව රටවල් පදනම් කරගත) පහත දැක්වේ.

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
ශ්‍රී ලංකාව		
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	2,476,224,707	3,530,384,740
ඡරානය	160,310,832	129,318,087
ව්‍යාපෘතිය	178,630,838	158,350
අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	4,385,444	140,790
වෙනත්	1,245,101	2,232,018
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	643,094,281	284,961,366
	700,059,062	527,165,751
	4,163,950,265	4,474,361,102

(ආ) ආයතනය අනුව නිය සංකේත්දුණය

බැංකුවේ වර්ෂය අවසානයට වන සැලකිය යුතු නිය සංකේත්දුණය වීම ආයතන වර්ගයන් අනුව පහත දැක්වේ.

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
රුපයන්		
අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	2,906,859,899	3,413,375,934
විදේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	643,094,281	286,051,490
ශ්‍රී ලංකා බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන	211,612,258	643,040
අනික්ත්	387,981,677	764,200,061
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	14,402,150	10,090,577
	4,163,950,265	4,474,361,102

(ඇ) නිය ග්‍රේනිගත කිරීම මිනින් නිය අවබුහම මැයිම

ස්වේච්ඡාර්ඩ් ඇන්ඩ් ප්‍රවර්ස් සහ ගිවි රේටින්ජ්ස් සමාගමට අනුව නිය ග්‍රේනිගත කිරීම සිදුකළ බැංකුවේ මූල්‍ය වත්කම් හෝ මූල්‍ය වත්කම් නිකුතුකරුවන් පහත වගුවෙන් දැක්වේ. ස්වේච්ඡාර්ඩ් ප්‍රවර්ස් සහ ගිවි රේටින් සමාගමේ ග්‍රේනිගත කිරීම අනුව AAA සංකේතය ඉතා ඉහළම ග්‍රේනිගත කිරීම හා අවම අපේක්ෂිත නිය අවබුහම පෙන්වුම් කරන අතර, යම්කිසි ආයතනයකට පොලිය සහ මූල් මූදල් ගෙවීමට හැකි ගක්තිමත් තත්ත්වයක් තිබෙන බව දක්වයි. AA සංකේතයෙන් ඉතා ඉහළ ග්‍රේනිගත කිරීමක් හා ඉතා අඩු අපේක්ෂිත නිය අවබුහමක් දැක්වෙන අතර, ගක්තිමත් තත්ත්වයක් දක්වයි. A සංකේතයෙන් ඉහළ මධ්‍යම ග්‍රේනියන් දක්වන අතර ගක්තිමත් තත්ත්වයක් හා නිය අවබුහම පහළ තත්ත්වයක් දක්වයි. BBB සංකේතයෙන් පහළ ම ආයෝජන ග්‍රේනිගත කිරීම හා පහළ මධ්‍යම තත්ත්වය නිය අවබුහමක් බවතින බව දක්වන අතර, ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂක පරාමිති පෙන්වුම් කරයි. AAA සංකේතයට පහළ ග්‍රේනි ප්‍රධාන ප්‍රහේදයන් අතර පවත්නා තත්ත්වය දැක්වීම පිණිස + හෝ - ලකුණු මගින් කාණ්ඩාරණය කළ හැකිය. බැඳුම්කර, නිය හෝ වෙනත් සැලකිය යුතු මූල්‍ය බැඳීම මත ගෙවීම පැහැර හැරීම හෝ අවාසිසහගත නිය යුවමාරු කිරීම RD ග්‍රේනිගත කිරීම මගින් පෙන්වුම් කෙරේ. ස්වේච්ඡාර්ඩ් ඇන්ඩ් ප්‍රවර්ස් හා ගිවි රේටින්ජ් සමාගම විසින් නිය ග්‍රේනිගත නොකළ බව NR සංකේතයෙන් දැක්වේ.

ණය හේතුවන කිරීම මිනින් ඣය අවධානම මැනීම	ණය හේතුව	2023 රු. 000	%	2022 රු. 000	%
මුදල් හා මුදල් සමානයන ගෙවිරේ රිස්ටි බැනක් - ඇ.එ.ජ./රිස්ටි බැනක් මග් මිස්ට්‍රෝලියා /බැනක් ලේ ඉත්පත්තියෙන් සෙවිල්ලන්ටස්/බැනක් මග් ජැංච්/බොයිං බැන්ස්/බැනක්/බැනක් මග් ඉන්ඩ්ලන්ඩ්/සෙවරිංස් රිස්ස් බැනක්/බැනක් මග් කැනබා/රිස්ටි බැනක් මග් නිවිසිලන්ඩ්/රිස්ටි බැනක් මග් ඉන්ඩ්යා/පිපල්ස් බැනක් මග් වයිනා		987,367,312	23.71%	651,044,824	14.55%
අනෙකුත් ප්‍රතිපාදනයන්	AAA	37,683,915	0.91%	-	0.00%
	AA-	104,984,678	2.52%	96,911	0.00%
	A+	68,374,063	1.64%	80,743	0.00%
	A	124,988	0.00%	-	0.00%
	A-	402,174	0.01%	353,258	0.01%
	BBB	1,094	0.00%	68,247	0.00%
	NR	41,346	0.00%	43,881	0.00%
		1,198,979,570	28.79%	651,687,864	14.56%
අනෙකුත් විස්මීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයවත ඇඟි සුරක්ෂිතන්	AAA	64,574,785	1.55%	1,090,124	0.03%
	AA+	152,580,340	3.66%	9,777,301	0.23%
	AA-	6,251,666	0.15%	-	0.00%
		223,406,791	5.37%	10,867,425	0.24%
වුන්පන්න මුල්‍ය උපකරණ	A	5,192,375	0.12%	343,437	0.01%
දේශීය හේතුවන කිරීම	A-	582,851	0.01%	58,143	0.00%
		5,775,226	0.14%	401,580	0.01%
		265,339,197	6.37%	281,421,074	6.29%
ජ.මු.ඥ. සම්බන්ධ වත්කම්		265,339,197	6.37%	281,421,074	6.29%
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දු	A	-	0.00%	37,022,631	0.83%
		-	0.00%	37,022,631	0.83%
මුළු විදේශීය මුල්‍ය වත්කම්		1,693,500,784	40.67%	981,400,574	21.93%
දේශීය මුල්‍ය වත්කම්	RD	2,044,347,592	49.10%	2,498,995,015	55.85%
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතන්	AAA	2,890,380	0.07%	8,624,339	0.19%
නැවත විකිණීමේ සිව්පුම මත මිලදී ගත් සුරක්ෂිතන්	A	146,546,928	3.52%	650,453,702	14.54%
	A-	94,502,257	2.27%	15,966,586	0.36%
	BBB-	26,838,814	0.64%	3,327,832	0.07%
	NR	63,173,560	1.53%	19,696,760	0.44%
රජයට දෙන ලද කාලීන අන්තිකාරම්	RD	-	0.00%	235,638,700	5.27%
මුල්‍ය සහ අනෙකුත් ආයතනවල නිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන බැංකු සඳහා ලබාදුන් යෙය	NR	2,169,541	0.05%	1,817,132	0.04%
	AAA	-	0.00%	3,327	0.00%
	AA	32,499,239	0.78%	-	0.00%
	A	3,143,169	0.08%	12,416,991	0.28%
	A-	1,121,277	0.03%	5,473,684	0.12%
	BBB+	-	0.00%	79,516	0.00%
	BBB-	516,621	0.01%	1,134,172	0.03%
	BB+	653,159	0.02%	9,070,842	0.20%
	NR	9,862,224	0.24%	79,370	0.00%
අනෙකුත් වත්කම්	AAA	188,269	0.00%	-	0.00%
	AA-	-	0.00%	188,211	0.00%
	A	305,936	0.01%	299,219	0.01%
	A-	152,888	0.00%	149,510	0.00%
	RD	29,493,288	0.71%	21,460,386	0.48%
	NR	12,044,339	0.29%	8,085,234	0.18%
මුළු දේශීය මුල්‍ය වත්කම්		2,470,449,481	59.33%	3,492,960,528	78.07%
මුළු මුල්‍ය වත්කම්		4,163,950,265	100.00%	4,474,361,102	100.00%

	ණය ජේසිය	2023 රු. 000	%	2022 රු. 000	%
(අ) ප්‍රධාන ණය ජේසිවල සාරාගය					
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ගෙවරල් රිස්ටි බැන්ක් - ඇ.එ.ඩ.ඩ./රිස්ටි බැන්ක් මග්		987,367,312	23.71%	651,044,824	14.55%
මිස්ටෝලියා/බැන්ක ගෝ ඉන්ටර්නැශනල් සෙවල්ලත්ටිස්/බැන්ක මග් ජැප්පන්/බෙමිස් මුත්තෙවිස් බැන්ක්/බැන්ක් මග් ඉංග්ලන්ඩ්/සෙවරිස් රික්ස් බැන්ක්/බැන්ක් මග් කැනඩා/රිස්ටි බැන්ක් මග් නිවිසිලන්ඩ්/රිස්ටි බැන්ක් මග් ඉන්දියා/පිපල්ස් බැන්ක් මග් වයිනා					
ජාම්ප්‍ර. සම්බන්ධ වත්කම්	AAA	265,339,197	6.37%	281,421,074	6.29%
	AA+/-	102,258,700	2.45%	1,090,124	0.01%
	A+/-	263,816,685	6.34%	9,874,212	0.22%
	BBB+/-	68,901,225	1.65%	434,001	0.01%
	NR	1,094	0.00%	68,247	0.00%
	A+/-	41,345	0.00%	43,881	0.00%
දේශීය ජේසිගත කිරීම		5,775,226	0.15%	37,424,211	0.85%
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,693,500,784	40.67%	981,400,574	21.93%
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	AAA	3,078,649	0.07%	8,627,666	0.19%
	AA+/-	32,499,239	0.78%	188,211	0.00%
	A+/-	245,772,455	5.89%	684,759,692	15.29%
	BBB+/-	27,355,435	0.66%	4,541,520	0.10%
	BB+/-	653,159	0.02%	9,070,842	0.20%
	RD	2,073,840,880	49.80%	2,756,094,101	61.60%
	NR	87,249,664	2.11%	29,678,496	0.67%
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		2,470,449,481	59.33%	3,492,960,528	78.07%
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		4,163,950,265	100.00%	4,474,361,102	100.00%
(උ) නය තත්ත්ව විශ්ලේෂණය					
නය අවධානම් උපරිම නිරාවරණය නය ජේසිගත කිරීම අනුව දැක්වීම					
ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට සහ අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගිකරණය කර ඇති මූල්‍ය වත්කම් වල නය තත්ත්වය පහත වගුවෙන් දැක්වේ.					
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
මදල් භා මිදල් සමානයන්					
ගෙවරල් රිස්ටි බැන්ක් - ඇ.එ.ඩ.ඩ./රිස්ටි බැන්ක් මග්					
මිස්ටෝලියා/බැන්ක ගෝ ඉන්ටර්නැශනල් සෙවල්ලත්ටිස්/බැන්ක මග් ජැප්පන්/බෙමිස් මුත්තෙවිස් බැන්ක්/බැන්ක මග් ඉන්දියාන්ඩ්/සෙවරිස් රික්ස් බැන්ක්/බැන්ක මග් කැනඩා/රිස්ටි බැන්ක් මග් නිවිසිලන්ඩ්/රිස්ටි බැන්ක් මග් ඉන්දියා/පිපල්ස් බැන්ක් මග් වයිනා					
AAA	-	37,733,691	-	-	37,733,691
AA-	-	104,986,173	-	-	104,986,173
A+	-	68,375,609	-	-	68,375,609
A	-	125,087	-	-	125,087
A-	-	402,276	-	-	402,276
BBB	-	1,096	-	-	1,096
NR	-	41,366	-	-	41,366
දළ ධාරණ අගය		1,019,684,464	180,161,106	-	1,199,845,570
භාතිකරණ අලාභ		(635,408)	(230,592)	-	(866,000)
ධාරණ අගය		1,019,049,056	179,930,514	-	1,198,979,570

නැගෙනහිර විස්තරන ආදායම කුණින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරක්මීපත්	වෛද්‍ය ප්‍රකාශවලට අදාළ සටහන්			
	AAA	AA+	AA-	BBB+
	-	64,574,785	-	-
	-	143,594,484	8,985,855	-
	-	6,251,667	-	-
	<u> </u>	<u>214,420,936</u>	<u>8,985,855</u>	<u>-</u>
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u>223,406,791</u>
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	NR	265,339,204	-	-
දළ බාරණ අගය		265,339,204	-	-
භාවිතරණ අලාභ		(7)	-	-
බාරණ අගය		265,339,197	-	-
<u>දේශීය මුළු වත්කම්</u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u>265,339,197</u>
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්මීපත්	රජයේ සුරක්මීපත් (ඇවදානම්) රුනිත ආයෝජන)	2,044,397,592	-	-
	<u> </u>	<u>2,044,397,592</u>	<u> </u>	<u>2,044,397,592</u>
නැවත විකිණීමේ ගෙවූ මත මිලදීගත් සුරක්මීපත්	නැගෙනහිර ඇවදානම් රුනිත ආයෝජන	333,951,940	-	-
	<u> </u>	<u>333,951,940</u>	<u> </u>	<u>333,951,940</u>
<u>බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය</u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
	AA	32,500,000	-	-
	A	556,927	2,587,458	-
	A-	1,022,713	99,352	-
	BBB-	12,442	506,153	-
	BB+	42,061	619,100	-
	NR	9,874,635	-	-
ශ්‍රී ලංකා නෑ ඇප්පර ඩෝර්ත්මැන්තු	එම්බිය			
			110,317	<u>110,317</u>
දළ බාරණ අගය		44,008,778	3,812,063	110,317
භාවිතරණ අලාභ		(14,696)	(10,458)	(110,317)
බාරණ අගය		43,994,082	3,801,605	<u>47,795,687</u>
<u>අනෙකුත් වත්කම්</u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
	රජයේ සුරක්මීපත් (ඇවදානම්) රුනිත ආයෝජන)	20,794,573	-	-
	රජයෙන ලැබු පුද් දා (ඇවදානම් රුනි භාවිත ආයෝජන)	8,698,715	-	-
	අනෙකුත් ඇවදානම් රුනිත ලැබු දා	12,044,340	-	-
දේශීය ගෞරීගත කිරීම	AA-	188,270	-	-
	A	156,420	149,640	-
	A-	1,875	151,124	-
	NR	-	-	2,226,887
		41,537,628	346,565	2,226,887
දළ බාරණ අගය		-	(63)	(173)
භාවිතරණ අලාභ		41,537,628	346,502	(2,226,887)
බාරණ අගය			300,591	<u>(2,227,123)</u>
				<u>42,184,721</u>

වෛද්‍ය ප්‍රකාශ තයෙලු

නැගෙනහිර

භාවිතරණ අලාභ තයෙලු

බැංකු සඳහා තයෙලු

ගෞරීගත කිරීම තයෙලු

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංඡන්දනාත්මක අගයන් පහත පරිදි වේ.

අංශකම් හය අලාභ	මින් 12ක් සඳහා	තේ කාලයේ ඇලෙක්ෂණ	2022
සඳහා යටත් නොවන අංශකම් හය අලාභ	අදියර 1	අදියර 2	අදියර 3
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000

විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්

මුදල් හා මුදල් සමානයන්

ගෙවිල් රිසර්ට් බැන්ක් - ඇ.එ.ඩ.ඊ./රිසර්ට්
බැන්ක් ඔර් මේල්ට්‍රේලියා/බැන්ක් ගෝ
ඉත්ටරුනෑලනල් සෙවිල්මන්ටස් / බැන්ක් ඔර්
රුපැත්/බොයිජ් මුන්දේච් බැන්ක්/බැන්ක්
මෝ ඉන්ග්ලන්ඩ්/සෙවරිස් රික්ස්
බැන්ක්/බැන්ක් ඔර් කැනඩා/රිසර්ට් බැන්ක් ඔර්
නිවිසිලන්ඩ්/රිසර්ට් බැන්ක් ඔර් ඉන්ධියා/පිපල්ස්
බැන්ක් ඔර් වයිනා

AA-	-	97,027	-	-	97,027
A+	-	80,749	-	-	80,749
A-	-	12,185	341,301	-	353,486
BBB	-	68,279	-	-	68,279
NR	-	43,887	-	-	43,887
දු ධාරණ අගය	-	649,974,221	2,558,474	-	652,532,695
භාෂිකරණ අලාභ	-	(841,440)	(3,391)	-	(844,831)
ධාරණ අගය	-	649,132,781	2,555,083	-	651,687,864

අනෙකුත් විසිනීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ
අගයට ඇති සුරෙකුම්පත්

AAA	-	1,090,124	-	-	1,090,124
AA+	-	9,777,301	-	-	9,777,301
NR	-	10,867,425	-	-	10,867,425

ජාතික සම්බන්ධ වත්කම්

ජාතික සම්බන්ධ වත්කම්	NR	-	281,421,082	-	-	281,421,082
දු ධාරණ අගය	-	281,421,082	-	-	-	281,421,082
භාෂිකරණ අලාභ	-	(8)	-	-	-	(8)
ධාරණ අගය	-	281,421,074	-	-	-	281,421,074

දෙශීය මූල්‍ය වත්කම්

ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරෙකුම්පත්	රුපුදේ	2,498,995,015	-	-	-	2,498,995,015
ජ්‍යෙෂ්ඨ අධ්‍යක්ෂ රුපුදේ	රුපුදේ	2,498,995,015	-	-	-	2,498,995,015

නැවත විකිණීමේ ගිවිප්‍රම මත මිලදීගෙන්
සුරෙකුම්

අනෙකුත් අවදානම් රුපුදේ	අනෙකුත් අවදානම් රුපුදේ	698,069,219	-	-	-	698,069,219
අනෙකුත් අවදානම් රුපුදේ	අනෙකුත් අවදානම් රුපුදේ	698,069,219	-	-	-	698,069,219

රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්

රජයට ලැබු සුරෙකුම්පත්	රුපුදේ	235,638,700	-	-	-	235,638,700
අධ්‍යක්ෂ රුපුදේ	අධ්‍යක්ෂ රුපුදේ	235,638,700	-	-	-	235,638,700

බංකු සඳහා දෙන ලද ණය

AAA	-	-	3,333	-	-	3,333
A	-	5,513,369	6,906,357	-	-	12,419,726
A-	-	4,133,725	1,342,976	-	-	5,476,701
BBB+	-	-	79,786	-	-	79,786
BBB-	-	1,126,323	11,592	-	-	1,137,915
BB+	-	-	9,318,648	-	-	9,318,648
NR	-	79,416	-	-	-	79,416

ශ්‍රී ලංකා රජය අපකර පහසුකම්	රුපුදේ	-	-	86,307	86,307
දු ධාරණ අගය	-	10,852,833	17,662,692	86,307	28,601,832
භාෂිකරණ අලාභ	-	(6,057)	(251,566)	(86,307)	(343,930)
ධාරණ අගය	-	10,846,776	17,411,126	-	28,257,902

අනෙකුත් වත්කම්	රෝගයේ				-	-	-	-	17,919,801
	පුරුෂුම්පත් (අවදානම්)	පීඩ ආයෝජන)	රෝගයේ ලුධිය යුතු දී (අවදානම් රෝග ප්‍රාගෝජනයේ)	ඇතුළත් අවදානම් රෝග උපයෝජනයේ)					
දේශීය ප්‍රේෂීගත කිරීම	AA-	-	188,293	-	-	-	-	-	188,293
	A	-	130,285	168,989	-	-	-	-	299,274
	A-	-	9,252	140,526	-	-	-	-	149,778
	NR	-	-	-	-	-	-	-	2,226,887
දු ධාරණ අගය		29,545,620	327,830	309,515	2,226,887	2,226,887	32,409,852		
හානිකරන අදාළ		-	(86)	(319)	(2,226,887)	(2,226,887)	(2,227,292)		
ධාරණ අගය		29,545,620	327,744	309,196	-	-	30,182,560		

(ඡ) නය අනාවරණයෙහි විවෘතය - අපේක්ෂිත නය අලාභයේ අදියර අනුව මූල්‍ය එපකරණ වර්ග මගින් හානිකරණය පදනා වෙත් කිරීම ආරම්භක ගේෂයේ සිට අවසාන ගේෂය දක්වා සැපයුමක් ලෙස පහත සටහන මගින් ඉදිරිපත්කර ඇත.

	2023				2022			
	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	අදියර 3 රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	අදියර 3 රු. 000	එකතුව රු. 000
මුදල් නා මුදල් සමානයන්								
රාජ්‍ය ජෛව දිනට ගේෂය	841,441	3,391	-	844,832	52,009	33,359	-	85,368
අදියර 01ට මාරු කිරීම	365	(365)	-	-	28,828	(28,828)	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	(34)	34	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	(206,397)	227,566	-	21,169	760,638	(1,174)	-	759,464
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	635,409	230,592	-	866,001	841,441	3,391	-	844,832
අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට අදි පුරුෂුම්පත්								
රාජ්‍ය ජෛව දිනට ගේෂය	4,744	-	-	4,744	995	-	-	995
අදියර 01ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	65,529	-	-	65,529	3,749	-	-	3,749
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	70,273	-	-	70,273	4,744	-	-	4,744
රාජ්‍ය අ. සම්බන්ධ වත්කම්								
රාජ්‍ය ජෛව දිනට ගේෂය	8	-	-	8	3	-	-	3
අදියර 01ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	(1)	-	-	(1)	5	-	-	5
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	7	-	-	7	8	-	-	8
බංඥ පදනා ලබාදුන් නය								
රාජ්‍ය ජෛව දිනට ගේෂය	6,057	251,565	-	257,622	14,435	21,477	-	35,912
අදියර 01ට මාරු කිරීම	233,219	(233,219)	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	(865)	865	-	-	(4,804)	4,804	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	(223,715)	(8,754)	-	(232,469)	(3,574)	225,285	-	221,711
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	14,696	10,457	-	25,153	6,057	251,566	-	257,623
නය අපකර යටතේ ගෙවන ලද මුදල්								
රාජ්‍ය ජෛව දිනට ගේෂය	-	-	86,307	86,307	-	-	13,016	13,016
අදියර 01ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	-	-	24,011	24,011	-	-	73,291	73,291
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	-	-	110,318	110,318	-	-	86,307	86,307

අනෙකුත් වත්කම්								
ජනවාරි 1 දිනට ගේෂය	86	319	2,226,887	2,227,292	189	241	2,226,887	2,227,317
අදියර 01ච මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ච මාරු කිරීම	-	-	-	-	(1)	1	-	-
අදියර 03ච මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයත්තන් අගය	(23)	(146)	-	(169)	(102)	77	-	(25)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	63	173	2,226,887	2,227,123	86	319	2,226,887	2,227,292
ණය ඇපකර								
ජනවාරි 1 දිනට ගේෂය	219,324	-	-	219,324	1,011,732	-	-	1,011,732
අදියර 01ච මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ච මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 03ච මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයත්තන් අගය	(188,031)	-	-	(188,031)	(792,408)	-	-	(792,408)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	31,293	-	-	31,293	219,324	-	-	219,324

(උ) රඳවාගත් ඇපකර සහ වෙනත් නය වැඩිදියුණු කිරීම්

මූල්‍ය ලංකා මහ බැංකුව විසින් එහි සම්හරක් නය ආනාවරණයන්ට එරෙහිව ඇපකර සහ වෙනත් නය වැඩිදියුණු කිරීම් රඳවාගත් කිහිපි. විවිධ මූල්‍ය වත්කම්වලට එරෙහිව රඳවාගත් ප්‍රධාන ඇපකර පිළිබඳව පහත සටහන්හින් දැක්වේ.

ණය ආනාවරණයේ ආකාරය

ඇපකරයක අවබෝධනයට යටත්වන ආනාවරණයේ ප්‍රතිශතය

	2023	2022	රඳවාගත් ප්‍රධාන ඇපකරය/ඇපකරයන්
නැවත විකිනීමේ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරක්ෂිතන්	100	100	අමලවිකල නැකි රජයේ සුරක්ෂිතන්
බැංකු පදනු ලබාදුන් නය			
සෞඛ්‍යාගාර කොට්ඨංග-19 ප්‍රනරුද පහසුකම්	100	100	අමලවිකල නැකි රජයේ සුරක්ෂිතන් සහ ලැබිය යුතු නය

(උ) අභේක්මිත නය අලාභයේ සිදුවූ සැලකිය යුතු වෙනස්වීම්

සෘක්‍රාන්තික ප්‍රතිඵල තුළදී, මූල්‍ය උපකරණ වල දළ බාරණ අගයේ සිදුවූ සැලකිය යුතු වෙනස්වීම්, හානිකරණ අගයේ වෙනස්වීමට දායකවූ ආකාරය පහත සටහන් මතින් විස්තරයන්මකව දක්වා ඇත.

මුදල් සහ මුදල් සමානයන්

ඇඟිය විදේශී විනිමය ප්‍රවත්තා වෙළඳපලෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමත් සමග මුදල් ගේෂය වැඩිවි, ස්ථාවර තුන්පතු ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් මත ආයෝගන වැඩිවි.

අනෙකුත් විකිනීත ආදායම මත සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිතන්

ආයෝගන කළමිනි ප්‍රතිඵලනා වාරිය නැවත ප්‍රතිඵලනය නිරීම සේතුවන් සේතාවර ආදායම් සුරක්ෂිතප්‍රතිඵල හා භාණ්ඩාර තිල්පාත්වල ආයෝගන වැඩිවි.

බැංකු පදනු ලබාදුන් නය

- මෙතෙක් පැවති ගේෂයන්

විෂය තුළදී ගෙවන ලද නය හේතුවන් අඩුවි ඇත.

බැංකු වලට ගෙවන ලද නය ඇපකර හිමිකම් හේතුවන් වැඩිවි ඇත.

අනාන්තර අරමුදල්

- මෙතෙක් පැවති ගේෂයන්

ගෞනීත නොකළ ප්‍රතිපාරිභාවන් සමඟ සිදුවූ අවම ආනාවරණය නිසා අඩුවි ඇත

ණය ඇපකර

ණය ඇපකර වල අවිනිශ්චය වගකීම අඩුවිම නිසා අඩුවි ඇත

2023		
බලපෑම: වැඩිවිම / (අඩුවිම)		
අදියර 01	අදියර 02	අදියර 03
රු. 000	රු. 000	රු. 000
(206,032)	227,201	-
	65,529	-
	8,639	(241,108)
	-	24,011
	(23)	(146)
	(188,031)	-
	(319,918)	(14,053)
		24,011

	2022 බලපෑම: වැඩිවිම / (අඩංගුව)	2023 බලපෑම: වැඩිවිම / (අඩංගුව)	
	අදියර 01 රු. 000	අදියර 02 රු. 000	අදියර 03 රු. 000
මුදල් සහ මුදල් සමානයන්			
රෘපයේ ගය බැඳීම සහ විදේශ විනිමය වෙළදපළ මැදිහත්වීම කටයුතු සඳහා අවසා දුවිල වත්කම් ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් දුරවල වූ ගය ග්‍රේශීයක් සහිත ප්‍රතිපාර්ශවයන් සමඟ මුදල් සේෂයේ වැඩිවිම			
අනෙකුත විස්තරණ ආදායම මත සාධාරණ මිලට ඇති සුරුකුම්පත්	3,749		
වර්ෂය තුළදී ස්ථාවර ආදායම සුරුකුම්පත් කළමෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් රෘපයේ විදේශීය ගය ගෙවීම සඳහා බැහැර කිරීම			
බැංක සඳහා ලබුදුන් ගය			
- මෙතෙක් පැවති සේෂයන්			
දෙශීය බැංක වල ගය ග්‍රේශීයක කිරීම අඩංගුව හේතුවෙන් වැඩිවිම ඇත.	(8,378)	230,089	
බැංක වලට ගෙවන ලද ගය ඇපකර සිමිකම් හේතුවෙන් වැඩිවිම ඇත.			73,291
අභ්‍යන්තර අරමුදල්			
- මෙතෙක් පැවති සේෂයන්			
දෙශීය බැංක වල ගය ග්‍රේශීයක කිරීම අඩංගුව නිසා වැඩිවිම ඇත.	47	78	
- අවශ්‍යෝගය කරන ලද සේෂයන්			
2022 වර්ෂය තුළදී ප්‍රා.සං.දේ. යටතේ තිබූ ආයෝගන බැහැර කිරීම නිසා අඩංගුව ඇත.	(151)		
ගය ඇපකර			
වගකීම අඩංගුව නිසා අඩංගුව වි ඇත.	(792,408)		
	(7,710)	200,200	73,291

(ආ) කුමක්ෂය පිරිවැයට ගය හානිකරණය කරන ලද වත්කම් වල දළ ධර්ණ අගයේ වෙනස්වීම කුමක්ෂය පිරිවැයට ගය හානිකරණය කරන ලද වත්කම් වල දළ ධර්ණ අගයේ වෙනස්වීම සංසන්දනාත්මකව පහත සටහනෙන් දැක්වේ.

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
රනවර් 01 දිනට කුමක්ෂය පිරිවැයට ගය හානිකරණය කරන ලද වත්කම්	-	-
වසර තුළදී ගය හානිකරණ වත්කම් ලෙස වර්ගීකරණය කරන ලද ප්‍රමාණය	73,291	73,291
ප්‍රා.සං.දේ. යටතේ තිබූ වත්කම් අවශ්‍යෝගයේ දී අවශ්‍යෝගය කරන් ගය හානිකරණ වත්කම්	-	-
අපේක්ෂිත ගය අලාභ දීමනාවේ වෙනස	(73,291)	(73,291)
දෙසැම්බර් 31 දිනට කුමක්ෂය පිරිවැයට ගය හානිකරණය කරන ලද වත්කම්	-	-

48.2 පොලී අනුපාත අවදානම

(ආ) විදේශීය මුදල පොලී අනුපාත සංවේදිතවය

පොලී අනුපාත අවදානම යනු පොලී අනුපාතයේ වෙනස්වීම නිසා ඇතිවන පාඩු විදීමේ අවදානමය.

මහ බැංකුවේ සංචිතවල පොලී අනුපාත සංවේදිතවය, පොලී අනුපාතය පදනම් අංක 10 කින් වෙනස්වීමෙන් විය හැකි ලාභය/ පාඩුව මගින් මතිනු ලැබේ. ඒ අනුව, මහ බැංකුවේ සංචිතවල අවදානම් නිරාවරණ සංවේදිතවය පහත දැක්වේ.

කළඹ බණ්ඩය	විය හැකි පාඩුව (ඇ.එ.ඒ.ජ. බොලර් මිලයන)	
	2023	2022
මහ බැංකුවේ සංචිත	0.77	0.09

අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විදේශ වත්කම් ආයෝගන කළමෙහි පොලී අනුපාත අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන උපාය මාර්ගයන් අනුගමනය කරනු ලැබේ.

(ඇ) පොලී අනුපාත වෙනස්වීම මත විදේශ වත්කම් ආයෝගන කළඹ ඇතිවන බලපෑම පොලී අනුපාත සංවේදිතවය මගින් මතිනු ලබන අතරම පොලී අනුපාතය මෙන්ම ආයෝගනයේ කාල සීමාව සැලකිල්ලට ගනු ලබන විකරිත කාලවිෂේදය පොලී අනුපාත අවදානම මැයි 10 සඳහා බැංකුව විසින් යොදා ගනු ලැබේ. විකරිත කාලවිෂේදය මගින් 1% ක පොලී අනුපාත (එලඹව්) වෙනස්වීම මත සුරුකුම්පත්වල මිල වෙනස්වීම මතිනු ලැබේ. ඉහළ විකරිත කාලවිෂේදයක්

මගින් ඉහළ අවධානමක් පෙන්වුම් කෙරේ. එමතිසා මූල්‍ය වෙළඳපොලවල් තුළ ඇති වන සංවර්ධනයන්, ආයෝජන කළමේ ඇති සංලක්ෂණයන් හා බැඳුම්කර ආයෝජන කළමේ ඇති අවධානම් අනිරුධ්‍ය යන කරුණු සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව මහ බැංකුව විසින් උච්ච විකරිත කාලවිශේදයන් කළින් කළට සකස් කරනු ලැබේ. මහ බැංකුවේ සංවිතවල විකරිත කාලවිශේදය පහත ආකාර වේ.

ආයෝජන බණ්ඩය	විකරිත කාලවිශේදය	
	2023	2022
මහ බැංකුවේ සංවිත	0.22	0.05

(ii) විකරිත කාලවිශේදය මගින් විශාල වශයෙන් වන මිල වෙනස්වීම් ගණනය නොවන නිසා, විදේශ සංවිත ආයෝජන කළමේ පොලී අනුපාත අවධානම මැතිම සඳහා හාවිතා කරන තවත් මිනුමක ලෙස උත්තලතාවය (convexity) දැක්වීය හැකිය. උත්තලතාවය මගින් බැඳුම්කර මිල එලඟ ව්‍යුත සරල රේඛිය සංශ්ලේෂණ පරිවිශේදයට සාපේක්ෂව වෙනස්වීම මතිනු ලබයි. මෙමගින් ස්ථාවර සුරක්ෂිත මිල, පොලී අනුපාතයට දක්වන සංවේදිතාවය තවදුරටත් නියමිත අගයට ආසන්න තිරිමට ඉඩකඩ ලබාදේ. කාලවිශේදයේ වෙනස සඳහා එලඟ අනුපාතයේ වෙනස උත්තලතාවයයි. ඉන් විකරිත කාලවිශේදයේ පූර්වත්තනය කළ දේශීය මතිනු ලබයි. මෙය එලඟ අනුපාතය සම්බන්ධයෙන් සුරක්ෂිතවල මිලකි දෙවන අවකලනයයි.

මහ බැංකුවේ සංවිතවල උත්තලතාවය

කළම් බණ්ඩය	විය හැකි පාඩුව (අ.එ.ඒ.ජ.ඩොලර් මිලියන)	
	2023	2022
මහ බැංකුවේ සංවිත	0.0055	0.0023

(iii) අවධානම වටිනාකම (Value at Risk)

සාමාන්‍ය වෙළඳපොල තත්ත්වයන් යටතේ මූල්‍ය වෙළඳපොල වලනයන් මගින් ආයෝජන කළමික අයහපන් දිසාවට අවධානම තහි අගයකට සාරාග කිරීමක් අවධානම් වටිනාකම මගින් සිදුකරයි. එම නිසා අවධානම් වටිනාකම ඉලක්ක කාල සීමාව පුරාවට වන උපරිම අලාභය වන අතර එහි දී සත්‍ය අලාභය ඉහළ වීමේ සම්භාවිතාව පහළ හා කිලින් සඳහන් මටවමේ විය හැක. අවධානම් වටිනාකම මගින්, අවධානම සහ තත්ත්වය හරහා සමාභාරය කළහැකි මූදලින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන සංඛ්‍යාවක් ලබාදේ. ස්ථාවර ආදායම් සුරක්ෂිතවන් ආයෝජන කළමේහි අවධානම් වටිනාකම, 99% ක විශ්‍රීංච ප්‍රාත්තරයක් හා දින 10 ක කාල සීමාවක් උපයෝගී කරගතිම් Historical & Parametric ක්‍රමය මස්සේ ගණනය කරනු ලැබේ.

කළම් බණ්ඩය	අවධානම වටිනාකම			
	2023		2022	
	Historical	Parametric	Historical	Parametric
මහ බැංකුවේ සංවිත	35.43	45.75	44.65	50.22

(iv) වෙළඳ හා විවෘත තත්ත්වයන් (Open Positions) හි සීමා

බැංකුව විසින් අන්තර් දින කටයුතු සඳහා නිශ්චිත ගණුදෙනුකරු සීමා (Specific Dealer Limit) ද එක්දීන තත්ත්ව සීමා (Overnight Position Limit) ද බැංකුවේ ගණුදෙනුකරුවන් (Dealers) සඳහා පනවනු ලබයි.

(ආ) දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදිතාවය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ දක්වා ඇති දේශීය හාංඩ්බාගාර බිල්පත් කළම්, ජාමු.වා.ප්‍ර. 9 යෙහි ඇති ව්‍යාපාරික ආකාෂීක තක්සේරුව පරිදි අනෙකුත් විසින් ප්‍රකාශ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයෙහි වාර්තා කරනු ලබයි. බැංකුව පොලී ආදායම ඉපැයීම් අරමුණු කර නොගෙන රේඛියේ සුරක්ෂිතවන් මිලදී ගැනීම සිදු කරන හෙයින් රේඛියේ සුරක්ෂිතවන් කළම්, ආයෝජන කළමික් ලෙස නොසැලැක්. බැංකුවේ මූලික අරමුණ වන ආර්ථික හා මිල ස්ථාපිතාවය රැකිම සම්බන්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන්තිය තුළින් සාධාරණ දේශීය වෙළඳපොලට ද්‍රව්‍යීකාරණය විදීමට හෝ දේශීය වෙළඳපොලාත්මක ද්‍රව්‍යීකාරණය උත්තලතාවය දැක්වා ගැනීමට බැංකුව රේඛියේ සුරක්ෂිතවන් මිලදී ගැනීම හෝ විකිණීම සිදු කරනු ලබයි. එහෙයින් බැංකු ආයෝජන කළමේහි රේඛියේ සුරක්ෂිතවන්වල ප්‍රමාණය, එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය විසින් තීරණය කරනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, ආයෝජන කළමේහි රේඛියේ සුරක්ෂිතවන් ද මෙම කළමේහි ඇතුළත්වය හැක. ර්ව අමතරව, රුපියල් වෙළඳපොලාල් මූලික පොලී අනුපාත එනම්, ප්‍රතිමලදී ගැනීමේ අනුපාතය හා

ප්‍රතිච්‍රිත අනුපාත, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් තීරණය කරනු ලබයි. වැඩිදුරටත්, රුපියල් දුවකිලතාවය විදිම් හෝ වෙළඳපාලින් රුපියල් දුවකිලතාවය උකහා ගැනීම් සඳහා වූ බැංකුවේ ක්‍රියාත්මක පොදු රුපියල් වෙළඳපාලේ පොලී අනුපාතයන් කෙරහි බලපානු ලබයි. ඒ අනුව රුපයේ සුරක්ෂිත කළයි මගින් උද්‍යත වන පොලී ආදායමේ වෙනස්වීම් කෙරහි ආයෝජන තීරණවලට වඩා බැංකුවේ රුපයේ සුරක්ෂිත කළයි ප්‍රමාණය මෙන් ම මූලික වශයෙන් බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක බලපානු ලබයි. එම නිසා බැංකුව දේශීය මූල්‍ය වන්කම්වල පොලියේ වන සංවේදිතාවය ගැන නොසලක්නු ලැබේ.

(අ) වන්කම් සහ වගකීම් කළ පිරීම හෝ ප්‍රතිමිල කිරීම පහත සඳහන් කාල්වේද්වලදී සිදුවේ.

නිර්න්‍ය සාමාන්‍ය පොලී අනුපාත සංවේදිතා අන්තරය: %	2023 එකතුව රු. 000	නය මුද්‍රා මුද්‍රා අනුපාතය %	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
පොලී සංවේදි විදේශීය මූල්‍ය වන්කම් මුදල් හා මුදල් සමානයන්	2,5087	1,198,979,570	1,198,979,570			
අනෙකුත් විස්තරණ ආදායම තුළන් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිතපත්	2,3260	223,406,791	98,816,614	22,944,799	46,284,595	55,360,783
රා. මු. අ. සම්බන්ධ වන්කම්	4,0830	12,242,252	12,242,252	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදි විදේශීය මූල්‍ය වන්කම් පොලී සංවේදි නොවන විදේශීය මූල්‍ය වන්කම් රා.මු.අ. සම්බන්ධ වන්කම්		1,434,628,613	1,310,038,436	22,944,799	46,284,595	55,360,783
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		253,096,945	-	-	345,472	252,751,473
මුළු පොලී සංවේදි නොවන විදේශීය මූල්‍ය වන්කම්		5,775,226	3,526,799	41,010	2,207,417	-
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වන්කම්		258,872,171	3,526,799	41,010	2,207,417	345,472
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වන්කම්		1,693,500,784	1,313,565,235	22,985,809	48,492,012	55,706,255
විදේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදිතා අන්තරය: පොලී සංවේදි විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් රා.මු.අ.	4,1030	292,928,957	34,755,557	34,755,557	69,511,115	153,906,728
වෙනත් විදේශීය බුරුකම්	9,3290	800,490,754	152,181,295	145,765,485	291,530,970	211,013,004
මුළු පොලී සංවේදි විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් පොලී සංවේදි නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් බඳු හා මූල්‍ය ආයතන		1,093,419,711	186,936,852	180,521,042	361,042,085	364,919,732
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		54,113,792	54,113,792	-	-	-
රා.මු.අ.		48,947,900	8,845,596	4,308,498	10,889,030	24,669,983
අනෙකුත් විදේශීය වගකීම්		674,396,255	-	-	-	674,396,255
මුළු පොලී සංවේදි නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		708,765,018	708,765,018	-	-	-
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		1,486,222,965	62,959,388	713,073,516	10,889,030	24,669,983
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		2,579,642,676	249,896,240	893,594,558	371,931,115	389,589,715
විදේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදිතා අන්තරය		341,208,902	1,123,101,584	(157,576,243)	(314,757,490)	(309,558,949)
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදිතා අන්තරය :		2,456,320,640	538,808,871	76,022,375	8,974,134	13,969,165
පොලී සංවේදි දේශීය මූල්‍ය වන්කම් ශ්‍රී ලංකා රුපයේ සුරක්ෂිතපත්	12,3977	2,044,347,592	153,187,295	74,440,866	7,336,054	4,651,050
ප්‍රතිච්‍රිත අනුපාත සංවේදිතා අන්තරය විවෘත කළ සුරක්ෂිතපත්	10,0000	333,951,940	333,951,940	-	-	-
බඳුවලට දෙන ලද නය	1.0000	47,795,687	47,783,080	9,464	3,143	-
අනික්‍රීත වන්කම් - දෙවන නය	3,3995	8,783,775	280,621	135,667	276,002	866,149
- අනෙකුත්	12,1308	21,441,646	3,605,936	1,436,378	1,358,935	8,451,966
මුළු පොලී සංවේදි දේශීය මූල්‍ය වන්කම්		2,456,320,640	538,808,871	76,022,375	8,974,134	13,969,165
						1,818,546,095

පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		11,959,300	11,959,300	-	-	-	-
අනෙකුත් වත්කම් - අනෙකුත්		2,169,541	-	-	-	-	2,169,541
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම කුලින් සාධාරණ							
අගයට ඇති ප්‍රාග්ධන ආයෝජන							
මුළු පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		14,128,841	11,959,300	-	-	-	2,169,541
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		2,470,449,481	550,768,171	76,022,375	8,974,134	13,969,165	1,820,715,636
පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	9.0000	227,035,873	227,035,873	-	-	-	-
නිතා තැන්පතු පහසුකම		227,035,873	227,035,873	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		142,472,582	142,472,582	-	-	-	-
බංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු		2,073,290	2,073,290	-	-	-	-
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු		1,186,503,181	1,186,503,181	-	-	-	-
සංසරණයේ පටිනින මුදල්		29,507,806	29,507,806	-	-	-	-
අනිකුත් ගෙවිය යුතු දැ		1,360,556,859	1,360,556,859	-	-	-	-
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		1,587,592,732	1,587,592,732	-	-	-	-
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීනා අන්තරය		2,229,284,767	311,772,998	76,022,375	8,974,134	13,969,165	1,818,546,095
පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	0.0000	651,687,864	651,687,864	-	-	-	-
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම කුලින් සාධාරණ මිලට ඇති යුරුකුම්පන්	1.3005	10,867,425	34,125	1,076,988	-	9,756,312	-
රාමු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	2.9160	2,006,502	2,006,502	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		664,561,791	653,728,491	1,076,988	-	9,756,312	-
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
රාමු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		279,414,572	29,523	-	-	377,081	279,007,968
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		401,580	401,580	-	-	-	-
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දැ		37,022,631	37,022,631	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		316,838,783	37,453,734	-	-	377,081	279,007,968
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		981,400,574	691,182,225	1,076,988	-	10,133,393	279,007,968
පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	3.9160	385,639,212	28,807,533	33,580,393	-	308,932,705	14,318,581
අඩියානු තීක්ෂණ සංගමය	0.0100	736,258,129	736,258,129	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		1,121,897,341	765,065,662	33,580,393	-	308,932,705	14,318,581
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බංකු සහ මූල්‍ය ආයතන		146,408,028	146,408,028	-	-	-	-
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		71,697,994	5,537,140	5,238,797	11,469,456	40,991,347	8,461,254
රාමු.අ.		742,285,880	-	-	-	-	742,285,880

අතිකත් විදේශීය වගකීම්	594,383,451	73,060,874	521,322,577	-	-	-
මුළු පොලී සංචේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	1,554,775,353	225,006,042	526,561,374	11,469,456	40,991,347	750,747,134
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	2,676,672,694	990,071,704	560,141,767	11,469,456	349,924,052	765,065,715
විදේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංචේදීනා අත්තරය	(457,335,550)	(111,337,171)	(32,503,405)	-	(299,176,393)	(14,318,581)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංචේදීනා අත්තරය :						
පොලී සංචේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්						
ම්‍ර ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතන්	31.2439	2,498,995,015	2,481,264,384	-	15,768,874	1,961,757
ප්‍රතිවිතිකීමේ ගිවිසුම යටතේ මිලදී ගත් සුරක්ෂිතන්	15.5000	698,069,219	698,069,219	-	-	-
බංකවලට දෙන ලද නය	1.0000	28,257,902	26,398,994	196,759	1,561,865	100,284
අතිකත් වගකම් - දේවක ණය	3.3688	8,053,421	261,770	226,096	461,704	1,469,430
- අනෙකුත්	9.0352	18,556,718	1,763,964	2,738,646	1,696,628	5,502,281
මුළු පොලී සංචේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	3,251,932,275	3,207,758,331	3,161,501	19,489,071	9,033,752	12,489,620
පොලී සංචේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්						
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	235,638,700	235,638,700	-	-	-	-
අනෙකුත් වගකම් - අනෙකුත්	3,572,421	3,572,421	-	-	-	-
අනෙකුත් විස්තිරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති ප්‍රාග්ධන ආයෝගන	1,817,132	-	-	-	-	1,817,132
මුළු පොලී සංචේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	241,028,253	239,211,121	-	-	-	1,817,132
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	3,492,960,528	3,446,969,452	3,161,501	19,489,071	9,033,752	14,306,752
පොලී සංචේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්						
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම්	14.5000	330,637,059	330,637,059	-	-	-
මුළු පොලී සංචේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	330,637,059	330,637,059	-	-	-	-
පොලී සංචේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්						
බංක සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	323,046,181	323,046,181	-	-	-	-
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තාත්පරා	221,411	221,411	-	-	-	-
සංසරණයෙහි පවතින මුදල්	1,026,567,252	1,026,567,252	-	-	-	-
අතිකත් ගෙවය යුතු දැනු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	68,320,347	68,320,347	-	-	-	-
මුළු පොලී සංචේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	1,418,155,191	1,418,155,191	-	-	-	-
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	1,748,792,250	1,748,792,250	-	-	-	-
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංචේදීනා අත්තරය	2,921,295,216	2,877,121,272	3,161,501	19,489,071	9,033,752	12,489,620
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

48.3 විදේශීය මුදල් අවබ්‍යන්

බැංකුවේ විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කාර්යය යටතේ දරන්නා වූ විදේශීය වත්තම් තුළින් බැංකුවෙහි විදේශ මුදල් කටයුතු නිරුපණය වේ. විදේශ විනිමය වෙළඳපොලේ වෙනස්වීම හේතුවෙන් බැංකුව, විනිමය අවදානමට විවෘත වේ. පාලක මණ්ඩලය සහ විදේශ සංචිත ආයර්ණ අධික්ෂණ කමිටුව විසින් බැංකුවේ විදේශ සංචිතයෙහි විවිධ මුදල් වර්ගවලින් දීරිය යුතු ප්‍රතිගත ප්‍රමාණයක් තියම කර තිබේ. මුදල් වත්තරීම සිල්ලවල තිරණය කිරීමේ දී රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීමේ අවශ්‍යතාවයන් සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ. එබැවින් බැංකුව විසින් ප්‍රධාන මුදල් වර්ග බොහෝමයක්, එනම් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද බොලර, ස්ටර්ලිං පැවුම්, ජපන් යෙන්, යුරෝපයින් බොලර, එන යුතාන් හා නවසිලන්ත බොලර රඳවා ගනු ලැබේ. විදේශීය මුදල් මත පනවා ඇති සීමාවන්ට අනුකූලවීම නිරන්තර සුපරික්ෂණයට හාජනය වේ.

විදේශ මුදල් සඳහා ඉදෑර නිරාවරණය

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන මුදල්වලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඉදෑර නිරාවරණය පහත පරිදි වේ.

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඇමරිකා ජනපද බොලර	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	මුදල් වර්ගය
											මියවුම් මුදල් වර්ගවලින් ප්‍රධාන අධික්ෂණ ජාතියානු තුළින් මුදල්
මුදල් හා මුදල් සම්බන්ධ තුළින් ප්‍රධාන අධික්ෂණ ජාතියානු තුළින් මුදල්	415,748,240	746,105	32,129	4,892,576	-	2,429,557	1,777,619	2,436,400	771,782,944	1,199,845,570	විදේශීය මුද්‍රා වත්තම්
ලාභ/ලාභ තුළින් ප්‍රධාන අධික්ෂණ ජාතියානු තුළින් මුදල්	223,406,791	-	-	-	-	-	-	-	-	223,406,791	විදේශීය මුද්‍රා වත්තම්
එමරිකා ජාතියානු තුළින් මුදල් වර්ගරණ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,775,226	විදේශීය මුද්‍රා වත්තම්
එමරිකා ජාතියානු තුළින් මුදල් වත්තම්	639,155,031	746,105	32,129	4,892,576	265,339,204	2,429,557	1,777,619	2,436,400	777,558,170	1,694,366,791	විදේශීය මුද්‍රා වත්තම්
සමානුපාතය	37.72%	0.04%	0.00%	0.29%	15.66%	0.14%	0.10%	0.14%	45.89%	100%	විදේශීය මුද්‍රා වත්තම්
විදේශීය මුද්‍රා බැරකම්	54,113,353	-	-	397	-	42	-	-	-	54,113,353	විදේශීය මුද්‍රා තුළින් ප්‍රධාන අධික්ෂණ ජාතියානු තුළින් මුදල්
ව්‍යුත්පන මුදල් වර්ගරණ	-	-	4,581,300	-	-	-	-	-	-	44,366,600	ව්‍යුත්පන මුදල් වර්ගරණ
එමරිකා	-	-	-	-	967,325,212	-	-	-	-	967,325,212	එමරිකා
අනෙකුත්	1,049,205,692	-	-	-	-	-	-	-	-	460,050,080	අනෙකුත්
මුදල් විදේශීය මුදල් බැරකම්	1,103,319,045	-	4,581,300	397	967,325,212	42	-	-	-	504,416,680	මුදල් විදේශීය මුදල් බැරකම්
සමානුපාතය	42.77%	0.00%	0.18%	0.00%	37.50%	0.00%	0.00%	0.00%	19.55%	100%	විදේශීය මුදල් බැරකම්
අදාළ විදේශීය මුදල් නිරාවරණය	(464,164,014)	746,105	(4,549,171)	4,892,179	(701,986,008)	2,429,515	1,777,619	2,436,400	273,141,490	(885,275,885)	අදාළ විදේශීය මුදල් බැරකම්

වත්මන් මූල්‍ය වර්ගයට අදාළ වෙළඳ දිනයන් සහිත හා තක්සේරු දිනයන් මූල්‍ය වර්ගයට අදාළව සිදුවීමට නියමිත විදේශ විනිමය ගණනාදනු මුදල් හා මුදල් සම්බන්ධ තුළ අඩංගු වේ. එම ගණනාදනු පහත පරිදි වේ

ඩී ලංකා රුපිත් රු. 000	ඇමරිකා ජනපද බොලර රු. 000	ඇමරිකා ජනපද බොලර රු. 000
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මිලදී ගැනුම්	468,490,917	178,831,219
විකුණුම්	(453,174,711)	(174,329,665)

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන මුදල්වලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඉදෑර නිරාවරණය පහත පරිදි වේ.

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ඇලෝමෝරිකා එක්ස්ප්‍රේෂන් තොරතුරු බොලර්	පුරෝ	පෙන් යෙන්	ස්වර්තිම් පැවත්ම්	මුදල් වර්ගය						
					විශාලී	විස්තර්වා තොරතුරු බොලර්	කැංච්‍රියා තොරතුරු බොලර්	නව්‍යීලත්ත බොලර්	අතිශාෂ්ක මුදල්	සියලුම මුදල් වර්ගල් එකතුව	
විදේශීය මුදා වත්ත්මි මුදල් හා මුදල් සමානයන්	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	
විදේශීය මුදා වත්ත්මි මුදල් හා මුදල් සමානයන්	118,593,473	2,002,372	130,117	373,692	-	62,567	17,653	10,635	531,342,187	652,532,696	
ලාභ/අලාභ තුළුන් සාධාරණ මිලට ඇත්තා අනෙකුත් විස්තර්වා අදාළයම් තුළුන් සාධාරණ මිලට ඇත් සුරුවුම් තුළුන්	10,867,425	-	-	-	-	-	-	-	-	10,867,425	
විශාලී මුදා වත්ත්මි මුදල් උපයරණ රාංු.අ. සම්බන්ධ වත්ත්මි අනෙකුත් ලැවිය ප්‍රිජ දී මුදලීය මුදා වත්ත්මි	-	-	-	-	281,421,082	-	-	-	-	401,580	401,580
වත්ත්මි මුදා වත්ත්මි මුදල් උපයරණ රාංු.අ. සම්බන්ධ වත්ත්මි අනෙකුත් ලැවිය	63,061,108	-	-	-	-	-	-	-	-	63,061,108	-
වත්ත්මි මුදා වත්ත්මි මුදල් උපයරණ රාංු.අ. සම්බන්ධ වත්ත්මි අනෙකුත් ලැවිය ප්‍රිජ දී මුදලීය මුදා වත්ත්මි	192,522,006	2,002,372	130,117	373,692	281,421,082	62,567	17,653	10,635	531,743,767	1,008,283,891	-
සමානුපාතය	19.09%	0.20%	0.01%	0.04%	27.91%	0.01%	0.00%	0.00%	52.74%	100%	-
විදේශීය මුදා	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
වැඩිදීය මුදා බැංකු හා මුදා ආයතන	146,407,286	-	-	687	-	55	-	-	-	146,408,028	-
විශාලී මුදා උපයරණ ආයතන	-	-	-	-	-	-	-	-	71,697,994	71,697,994	-
විශාලී මුදා උපයරණ ආයතන	736,258,128	-	-	-	-	-	-	-	-	736,258,128	-
වැඩිදීය මුදා ආයතන	-	-	-	-	1,127,925,092	-	-	-	-	1,127,925,092	-
අනෙකුත් මුදා ආයතන	74,083,264	-	-	-	-	12	-	-	520,300,174	594,383,450	-
මුළු විශාලීය මුදා ආයතන	956,748,678	-	-	687	1,127,925,092	67	-	-	591,998,168	2,676,672,692	-
වත්ත්මි මුදා ආයතන	35.74%	0.00%	0.00%	0.00%	42.14%	0.00%	0.00%	0.00%	22.12%	100%	-
අදාළ විශාලීය මුදල් තිරුවරුන්	(764,226,672)	2,002,372	130,117	373,005	(846,504,010)	62,500	17,653	10,635	(60,254,401)	(1,668,388,801)	-
වත්ත්මන් මුදා වර්ගයට අදාළ වෙළෙඳ දිනයන් සහිත හා තක්සේරු දිනයන් මිලග මුදා වර්ගයට අදාළව සිදුවීමට නියමිත විදේශ විනිමය ගණනාදෙනු මුදල් හා මුදල් සමානයන් කුළ අඩංගු වේ. එම ගණනාදෙනු පහත පරිදී වේ.											
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	මුදල් වර්ගය		මුදල් වර්ගය		මුදල් වර්ගය	මුදල් වර්ගය	මුදල් වර්ගය	මුදල් වර්ගය	මුදල් වර්ගය	මුදල් වර්ගය	මුදල් වර්ගය
මිලදී ගැනුම්	රු. 000		රු. 000		රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විකුණුම්	(186,160,301)		(38,126,550)		(38,126,550)	(38,126,550)	(38,126,550)	(38,126,550)	(38,126,550)	(38,126,550)	(38,126,550)
පහත සඳහන් විනිමය අනුපාතිකයන් බැංකුව විසින් යොදාගන්නා ලදී.											
මුදල් වර්ගය	සාමාන්‍ය අනුපාතය		වර්ත්ත අවසාන එකත් අනුපාතය		2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
අ.එ.එ.ජ. බොලර් 1	327,8228		328,1818		323,9233	363,1100	323,9233	363,1100	323,9233	363,1100	323,9233
පුරෝ 1	354,4458		343,2079		357,4170	388,3461	357,4170	388,3461	357,4170	388,3461	357,4170
පෙන් යෙන් 1	2,3263		2,4762		2,2983	2,7704	2,2983	2,7704	2,2983	2,7704	2,2983
ස්වර්තින් පවත්ම් 1	408,3245		400,7632		412,2896	437,4023	412,2896	437,4023	412,2896	437,4023	412,2896
වි.ගැ.ජ. 1	437,4372		436,4326		437,9895	483,3276	437,9895	483,3276	437,9895	483,3276	437,9895
මිස්ට්‍රේලියානු බොලර් 1	217,6064		226,3545		220,2031	247,0237	220,2031	247,0237	220,2031	247,0237	220,2031

සංවේදිත විශ්ලේෂණය

වාර්තාකරණ දිනය ප්‍රකාශවල ඉහත සඳහන් මුදල් වර්ගයක් ශ්‍රී ලංකා රුපියලට එරෙහිව සාධාරණ ලෙස ගක්තිමත් වීම/(දුර්වල වීම), විදේශීය මුදල් විශින් මූල්‍ය උපකරණ මිනුම් කිරීම මත බලපැමක් ඇති කරනු ලැබූ අතර, ආහය හෝ අලාභය කෙරෙහි පහත පෙන්වන පරිදි බලපා ඇත.

	ලාභයන් හෝ අලාභය	ගක්තිමත් වීම	දුර්වල වීම
	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 දෙසැම්බර් 31			
අ.එ.ඩ.ඊ. බොලර් (5% විවෘතය)	(23,208,201)	23,208,201	
දුරෝ (5% විවෘතය)	37,305	(37,305)	
ජපන් යෙත් (5% විවෘතය)	(227,459)	227,459	
ස්වරුලින් පැවුම් (5% විවෘතය)	244,609	(244,609)	
වි.ගැ.හි. (5% විවෘතය)	(35,099,300)	35,099,300	
මිස්ට්‍රේලියානු බොලර් (5% විවෘතය)	121,476	(121,476)	

	ලාභයන් හෝ අලාභය	ගක්තිමත් වීම	දුර්වල වීම
	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2022 දෙසැම්බර් 31			
අ.එ.ඩ.ඊ. බොලර් (5% විවෘතය)	(38,211,334)	38,211,334	
දුරෝ (5% විවෘතය)	100,119	(100,119)	
ජපන් යෙත් (5% විවෘතය)	6,506	(6,506)	
ස්වරුලින් පැවුම් (5% විවෘතය)	18,650	(18,650)	
වි.ගැ.හි. (5% විවෘතය)	(42,325,201)	42,325,201	
මිස්ට්‍රේලියානු බොලර් (5% විවෘතය)	3,125	(3,125)	

48.4 මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හි වට්ටිම නොකළ මුදල් ප්‍රවාහවල ගිවිසුම්ගත කළේ පිරිමි

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හි වට්ටිම නොකළ මුදල් ප්‍රවාහවල ගිවිසුම්ගත කළේ පිරිම් පහත පරිදි වේ.

	මිය වත්කම් රු. 000	මිය 6 සිට වර්ෂ 1 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැනි රු. 000	එකතුව රු. 000
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	1,198,979,570	-	-	-	-	1,198,979,570
මුදල් හා මුදල් සම්බන්ධ අංතර් විසින් අදාළයි තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරුවුම්පත්	95,203,787	27,139,807	49,401,366	58,705,161	-	230,450,121
රා.ම්.ඇ. ප්‍රමුඛ වත්කම්	12,242,245	-	-	345,479	252,751,473	265,339,197
මුදල වට්ටිම නොකළ විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	1,306,425,602	27,139,807	49,401,366	59,050,640	252,751,473	1,694,768,888
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	320,828,212	234,538,446	193,637,980	876,898,558	3,264,975,031	4,890,878,227
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරුවුම්පත්	333,951,940	-	-	-	-	333,951,940
මාවත විකිණීම් විවිධ මුදලින් සුරුවුම්පත්	-	-	-	-	2,169,541	2,169,541
මුදල හා අලනුකූත ආයතනයන් හිමිකරු ප්‍රායෝගිත ආයතන	36,143,621	2,568,815	4,453,674	5,644,633	16,169	48,826,912
බංත සහ දෙන දැන නිය	18,484,179	2,755,895	3,738,926	14,740,341	31,331,199	71,050,540
අලනුකූත වත්කම්	709,407,952	239,863,156	201,830,580	897,283,532	3,298,491,940	5,346,877,160
මුදල වට්ටිම නොකළ දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	2,015,833,554	267,002,963	251,231,946	956,334,172	3,551,243,413	7,041,646,048
විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	54,113,792	-	-	-	-	54,113,792
රා.ම්.ඇ.	55,902,352	55,562,774	108,073,407	282,754,804	1,147,893,395	1,650,186,732
අලනුකූත්	152,181,295	854,530,503	291,530,970	211,013,004	-	1,509,255,772
මුදල වට්ටිම නොකළ විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	262,197,439	910,093,277	399,604,377	493,767,808	1,147,893,395	3,213,556,296
දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	142,472,582	-	-	-	-	142,472,582
රාජ්‍ය හා මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පත	2,073,290	-	-	-	-	2,073,290
ප්‍රතිමිලිදී ගැනීමේ හිටිසුම් මත අමල්ව කළ	227,035,873	-	-	-	-	227,035,873
සුරුවුම්පත් හා නිත්‍ය තැන්පත පහසුකම්	1,186,503,181	-	-	-	-	1,186,503,181

අධ්‍යක්ෂ ගෙවිය පුතු දී		29,507,806	-	-	-	-	29,507,806
මුළු වට්ටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		1,587,592,732	-	-	-	-	1,587,592,732
මුළු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වගකීම්		1,849,790,171	910,093,277	399,604,377	493,767,808	1,147,893,395	4,801,149,028
තුදු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වගකීම් / (වගකීම්)		166,043,383	(643,090,314)	(148,372,431)	462,566,364	2,403,350,018	2,240,497,020
මාස 6ව අඩු	මාස 6 සිට වර්ෂ 1	වර්ෂ 1 සිට 2	වර්ෂ 2 සිට 5	වර්ෂ 5ව වැඩි		එකතුව	
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000		රු. 000	
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට							
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය වත්කම්	174,664,046	40,640,896	14,563,988	41,970,522	860,760	272,700,212	
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය වගකීම්	177,700,713	43,890,959	22,997,259	65,209,000	971,770	310,769,701	
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හි වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය ප්‍රවාහවල ගිවිසුම්ගත කළේ පිරිම් පහත පරිදි වේ.							
මාස 6ව අඩු	මාස 6 සිට වර්ෂ 1	වර්ෂ 1 සිට 2	වර්ෂ 2 සිට 5	වර්ෂ 5ව වැඩි		එකතුව	
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000		රු. 000	
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට							
වෘත්තීය මූල්‍ය වත්කම්							
මූල්‍ය හා තුදු සම්බන්ධ වත්කම්	651,687,864	-	-	-	-	651,687,864	
අධ්‍යක්ෂ එස්පිරිත් ආදායම තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති පුරුෂීයින්	76,939	1,166,269	122,550	11,138,399	-	12,504,157	
ජාතිය අවශ්‍ය වත්කම්	2,036,025	-	-	377,081	279,007,968	281,421,074	
අනිතුත් ගෙවිය පුතු දී	37,022,631	-	-	-	-	37,022,631	
මුළු වට්ටම් නොකළ ටියෙෂිය මූල්‍ය වත්කම්	690,823,459	1,166,269	122,550	11,515,480	279,007,968	982,635,726	
අදියිය මූල්‍ය වත්කම්							
මුළු රුකු රුකු පුරුෂීයින්	2,576,853,759	1,110,750	1,648,793	162,211	-	2,579,775,513	
ජාවා එකිනීම් තිපිසුම මා මිලියන් පුරුෂීයින්	698,069,219	-	-	-	-	698,069,219	
රුකුව දෙන ලද නායින අත්තිකාරී	235,638,700	-	-	-	-	235,638,700	
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන් සිමිකරු ප්‍රාථිත ආයතන	-	-	-	-	1,817,132	1,817,132	
බැංක සඳහා දෙන ලද යා	17,790,731	2,406,273	3,778,538	5,463,674	-	29,439,216	
අධ්‍යක්ෂ වත්කම්	10,080,599	2,433,073	4,303,462	12,088,605	108,728,649	137,634,388	
මුළු වට්ටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	3,538,433,008	5,950,096	9,730,793	17,714,490	110,545,781	3,682,374,168	
මුළු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම්	4,229,256,467	7,116,365	9,853,343	29,229,970	389,553,749	4,665,009,894	
වෘත්තීය මූල්‍ය වත්කම්							
බැංක හා මූල්‍ය ආයතන විසින් නැත්තා	146,408,028	-	-	-	-	146,408,028	
ආයිතා තීම්බ්‍රාහ්මන සම්බන්ධ	736,258,129	-	-	-	-	736,258,129	
ජාතිය	42,676,142	47,398,218	102,078,683	264,345,549	994,038,353	1,450,536,945	
අනිතුත්	73,060,873	521,322,578	-	-	-	594,383,451	
මුළු වට්ටම් නොකළ ටියෙෂිය මූල්‍ය වත්කම්	998,403,172	568,720,796	102,078,683	264,345,549	994,038,353	2,927,586,553	
අදියිය මූල්‍ය වත්කම්							
බැංක හා මූල්‍ය ආයතන විසින් නැත්තා	323,046,181	-	-	-	-	323,046,181	
රුකු හා රුකු ආයතන විසින් නැත්තා	221,411	-	-	-	-	221,411	
ප්‍රතිමිලිදී ගැනීම් තිපිසුම මා මිලියන් පුරුෂීයින්	330,637,059	-	-	-	-	330,637,059	
පුරුෂීයින් හා තීම්බ්‍රාහ්මන සම්බන්ධ	1,026,567,252	-	-	-	-	1,026,567,252	
අනිතුත් ගෙවිය පුතු දී	68,320,347	-	-	-	-	68,320,347	
මුළු වට්ටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	1,748,792,250	-	-	-	-	1,748,792,250	
මුළු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම්	2,747,195,422	568,720,796	102,078,683	264,345,549	994,038,353	4,676,378,803	
තුදු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම් / (වගකීම්)	1,482,061,045	(561,604,431)	(92,225,340)	(235,115,579)	(604,484,604)	(11,368,909)	
මාස 6ව අඩු	මාස 6 සිට වර්ෂ 1	වර්ෂ 1 සිට 2	වර්ෂ 2 සිට 5	වර්ෂ 5ව වැඩි		එකතුව	
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000		රු. 000	
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට							
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය වත්කම්	27,845,531	5,982,333	14,498,792	51,034,302	6,360,968	105,721,926	
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය වගකීම්	31,340,783	10,620,241	25,779,358	89,890,059	10,076,303	167,706,744	
48.5 දුවකිලෝ අවබුනම							
මූල්‍ය ලියවිඩි ආශ්‍රිත බැංකීම සපුරාලීමට අවබුනවන අරමුදල් කෙටි දැනුම්දීමක දී සපයයා ගැනීම සඳහා ඒකකයක් විසින් මූළුණ්පානු ලබන දුම්කරනා, දුම්කිලනා අවබුනම වේ. ඒකකයකට තම මූල්‍ය වත්කම් ඉක්මණින්, සාධාරණ අගයට වඩා ඉතා අඩු මිලකට විකිණීමට සිදුවීම ද දුම්කිලනා අවබුනමකි.							

- (අ) බැංකවේ විදේශීය මුදල් වත්කම් සංපුර්තිය නිශ්චිත කිරීමේද ද ප්‍රධාන වගයෙන් සැලකිලිමත් වන්නේ ද්‍රව්‍යීලතාවය සම්බන්ධයෙනි. අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී මැදිහත්වීමේ කාර්යයන් ද රාජ්‍ය ගණ සහ ජාම්පෑ. ගය ආපසු ගෙවීම වැනි වැඩිම බෙරුම් කිරීම සඳහා ද විදේශීය සංවිත ඇවර කිරීමේ විභාව අවසානවය මෙයින් ගම් වේ. අරමුදල්වලට ඉක්මණ්න් ප්‍රවේශීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බැංකව පහත සඳහන් මිනුම් යොදා ගනී.
- රඳවාගෙන ඇති සුරක්ෂිතවල ද්‍රව්‍යීලතා උක්තයන් පදනම් කළ ද්‍රව්‍යීලතා වත්කම් අනුපාත.
 - එක් එක් මුදල් වර්ගයන් සහ එක් එක් ප්‍රතිපාර්ශ්වය සමඟ රඳවා ගත හැකි සංවිතවල උපරිම සංකලනය වන සීමාවන්.

- (ආ) විවෘත වෙළඳපොල කටයුතු වැනි දේශීය මුදල් ඒකකයන් හාවිතා කරමින් කරන කටයුතුවල ද්‍රව්‍යීලතා අවදානම අඩු කිරීම සඳහා ඉතා ද්‍රව්‍යීල් වෙළඳපොල උපකරණ වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැංකුමිතර, ඇප සුරක්ෂිත ලෙස හාවිතා කර ඇත. මහ බැංක සුරක්ෂිතවල, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිමිලදී ගැනීම්/විකිණීම් හා ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද බොලර් මත ශ්‍රී ලංකා රුපියල් ඩුවමාරු වැනි උපකරණ හාවිතයෙන්, විදීම් හා උකනා ගැනීම් මිස්සේ බැංක පදනම් දෙනීනික ද්‍රව්‍යීලතා තත්ත්වය කළමනාකරණය කරනු ලබයි.

(ඇ) අනාගත මූල්‍යනයට සහාය වීම සඳහා පවතින මූල්‍ය වත්කම්

අනාගත මූල්‍යනයට සහාය වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකව සතු මූල්‍ය වත්කම් පහත සටහනින් දැක්වේ.

	යටත් වූ	යටත් නොවූ	එකතුව
	ඇපකරයක් ලෙස	ඇපකරයක් ලෙස	
	මධ්‍යපත කළ	යොදාගත හැකි	
	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 දෙසැම්බර 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	1,198,979,570	1,198,979,570
අනෙකුත් විසින් රුපියල් අඛ මුදල් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිතවන්	3,749,003	219,657,788	223,406,791
වුෂත්පත්න් මූල්‍ය උපකරණ	-	5,775,226	5,775,226
ජාම්පෑ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	265,339,197	265,339,197
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතවන්	-	2,044,347,592	2,044,347,592
නැවත විකිණීමේ එකගතනාවය මත මිලදී ගත සුරක්ෂිතවන්	-	333,951,940	333,951,940
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි නිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	2,169,541	2,169,541
බැංක සඳහා දෙන ලද ගය	-	47,795,687	47,795,687
අනෙකුත් වත්කම්	-	42,184,721	42,184,721
මුළු වත්කම්	3,749,003	4,160,201,262	4,163,950,265

	යටත් වූ	යටත් නොවූ	එකතුව
	ඇපකරයක් ලෙස	ඇපකරයක් ලෙස	
	මධ්‍යපත කළ	යොදාගත හැකි	
	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2022 දෙසැම්බර 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	651,687,864	651,687,864
අනෙකුත් විසින් රුපියල් අඛ මුදල් සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිතවන්	1,090,124	9,777,301	10,867,425
වුෂත්පත්න් මූල්‍ය උපකරණ	-	401,580	401,580
ජාම්පෑ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	281,421,074	281,421,074
අනෙකුත් ලැබේ පුතු දී	-	37,022,631	37,022,631
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතවන්	-	2,498,995,015	2,498,995,015
නැවත විකිණීමේ එකගතනාවය මත මිලදීගත සුරක්ෂිතවන්	-	698,069,219	698,069,219
රජයට දෙන ලැබූ කාලීන අත්තිකාරම්	-	235,638,700	235,638,700
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි නිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	1,817,132	1,817,132
බැංක සඳහා දෙන ලද ගය	-	28,257,902	28,257,902
අනෙකුත් වත්කම්	-	30,182,560	30,182,560
මුළු වත්කම්	1,090,124	4,473,270,978	4,474,361,102

25.5 සටහනෙහි විස්තර කර ඇති පරිදි සීමාසහිත හාවිතයක් සඳහා ලැබේ ඇති රු. මි. 456,377.84 (2022-රු.මි.526,467.65), ශ්‍රී.ලං.මු.බැංක හා පිපල්ස් බැංක් ඔර් විසිනා සමඟ එළඹි ඇති මුදල් ඩුවමාරු ගිවිසුම 2023 දෙසැම්බර 31 මුදල් හා මුදල් සමානයන්හි අන්තර්ගතව ඇත. මෙම පහසුකම යටතේ ලැබූණු මුදල් රටවල් දෙක අතර වෙළඳ කටයුතුවලදී සාපු ආයෝජනවලදී හා දෙපාර්ශ්වය මිනින් එකගතන වෙනත් කාරණයක් සඳහා යොදා ගත හැකිය.

49. මූලස වත්කම් හා වගකීම්

49.1 මූලස වත්කම් හා වගකීම් වර්ෂීකරණය

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ අයිතම සහ මූල්‍ය උපකරණ කාණ්ඩයන් අතර සැසැදුමක් පහත සටහනින් සපයයි.

ලාභ/අලාභ මිනින් සාධාරණ අය	අනෙකුත් විස්තරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට ඇති - නය උපකරණ	අනෙකුත් විස්තරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අයට - ඇති - ස්කන්ධ උපකරණ	කුම්ක්ෂය පිවිවුය	එකතුව
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	-	-	1,198,979,570
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	223,406,791	-	223,406,791
අනිත්‍ය විස්තරණ ආදායම මත සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිතන්	5,775,226	-	-	5,775,226
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	264,499,960	-	-	839,237
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (රාමු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්	270,275,186	223,406,791	-	1,199,818,807
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්				1,693,500,784
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
මු ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතන්	-	2,044,347,592	-	2,044,347,592
නැවත විකිණීමේ එකතාවය මත මිලදීගත් සුරක්ෂිතන්	-	-	333,951,940	333,951,940
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාගධින ආයතන	-	2,169,541	-	2,169,541
බැංකු සඳහා දෙන දා නය	-	-	47,795,687	47,795,687
අනිත්‍ය වත්කම්	-	-	42,184,721	42,184,721
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	2,044,347,592	2,169,541	423,932,348
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්				2,470,449,481
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	-	-	54,113,792	54,113,792
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	48,947,900	-	-	48,947,900
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (රාමු.අ.)	-	-	967,325,212	967,325,212
අනිත්‍ය	-	-	1,509,255,772	1,509,255,772
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	48,947,900	-	2,530,694,776	2,579,642,676
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්				
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	142,472,582	142,472,582
රජයේ හා රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	2,073,290	2,073,290
ප්‍රතිමිලදී තැනීමේ එකතාවය මත අලෙවී කළ සුරක්ෂිතන් සහ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම	-	-	227,035,873	227,035,873
සාධාරණය පවත්නා මුදල්	-	-	1,186,503,181	1,186,503,181
අනෙකුත් ගෙවිය සුළු දා	-	-	29,507,806	29,507,806
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	-	-	1,587,592,732	1,587,592,732
2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	-	651,687,864	651,687,864
අනිත්‍ය විස්තරණ ආදායම මත සාධාරණ මිලට ඇති සුරක්ෂිතන්	-	10,867,425	-	10,867,425
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	401,580	-	-	401,580
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (රාමු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්	280,406,015	-	1,015,059	281,421,074
අනිත්‍ය ලබාය සුළු දා	-	-	37,022,631	37,022,631
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	280,807,595	10,867,425	-	689,725,554
				981,400,574

දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	2,498,995,015	-	-	2,498,995,015
ශ්‍රී ලංකා රජයේ පුරුණම්පත්	-				
නැවත විකිණීමේ එකගතාවය මත මිලදීගත් පුරුණම්පත්	-	-	-	698,069,219	698,069,219
රජයට දෙන දේ කාලීන අත්තිකාරම්	-	-	-	235,638,700	235,638,700
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාගධන ආයෝජන	-	-	1,817,132	-	1,817,132
බංඩ සඳහා දෙන දේ නිය	-	-	-	28,257,902	28,257,902
අනෙකුත් වත්කම්	-	-	-	30,182,560	30,182,560
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	2,498,995,015	1,817,132	992,148,381	3,492,960,528
විෂේෂ මූල්‍ය බැරකම්	71,697,994	71,697,994	71,697,994	71,697,994	71,697,994
බංඩ සහ මූල්‍ය ආයතන	-	-	-	146,408,028	146,408,028
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	-	-	-	-
ආසියානු ත්‍රේකාන සංගමය	-	-	-	736,258,129	736,258,129
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජාමුද.)	-	-	-	1,127,925,092	1,127,925,092
අනෙකුත්	-	-	-	594,383,451	594,383,451
මුළු විෂේෂ මූල්‍ය බැරකම්	71,697,994	71,697,994	71,697,994	2,604,974,700	2,676,672,694
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	-	-	-	-	-
බංඩ හා මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	-	323,046,181	323,046,181
රජයේ හා රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	-	221,411	221,411
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකගතාවය මත අලෙවි කළ පුරුණම්පත් සහ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම්	-	-	-	330,637,059	330,637,059
සංසරණයේ පවත්නා මුදල්	-	-	-	1,026,567,252	1,026,567,252
අනෙකුත් ගෙවිය පුතු දු	-	-	-	68,320,347	68,320,347
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	-	-	-	1,748,792,250	1,748,792,250

50. සාධාරණ අයය පිළිබඳ හෙළිදරව් කිරීම්

50.1 වත්කම් හා වගකීම් වල සාධාරණ අයය

සාධාරණ අයය යනු වෙළඳපොල ගණුදෙනුකරුවන් අතර සිදුවන ක්‍රමවත් ගණුදෙනුවක දී, මිනුම් ගත කරනු ලබන දිනයට, ප්‍රධාන වෙළඳපොලෙහි දී හෝ එවැනි ප්‍රධාන වෙළඳපොලක් නොමැති අවස්ථාවක දී එම දිනයේ දී ලගා විය හැකි වඩාත් වාසි සහගත වෙළඳපොලෙහි දී, වත්කමක් විකිණීමෙන් ලැබෙන මූදල හෝ වගකීමක් ප්‍රවාරුරු කිරීමේ දී ගෙවීමට සිදුවන මූදලයි. වගකීමක සාධාරණ අයය මිනින් එම වගකීම ඉටු නොවීමේ අවදානම පිළිගිඹු වේ.

ගණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සටහන් 5.2 හි විස්තර කර ඇති පරිදි නිරික්ෂණය කළ හැකි වෙළඳපොල මිල ගණන් නොමැති අවස්ථාවක දී මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් වල සාධාරණ අයය තීරණය කිරීම සඳහා තක්සේරු සිල්පයම හාවිතා කරයි. තීරණය වෙළඳම් සිදු නොවන සහ ඉතා අඩු මිල විනිවිදානාවයක් සහිත මූල්‍ය උපකරණ එවාහි නිවැරදි සාධාරණ අයය තීරණය නොකරයි. එවාහි සාධාරණ අයය මිනුම් කිරීමේදී, ඉවිධිලතාවය, සංකෝෂණය, වෙළඳපොල සාධකයන්හි අවිනිශ්චිත බව, මිල උපක්ල්පන හා විශේෂී උපකරණයන්ට බලපාන අනෙකුත් අවදානම් මත පදනම් වූ විවිධ මට්ටම්වල විනිශ්චිත යොදාගනු ලැබේ.

මූල්‍ය උපකරණ සඳහා වූ සාධාරණ අයය පුරාවලිය පහත දැක්වේ.

පළමුවන මට්ටම : අනත්‍ය වත්කම හෝ වගකීම සඳහා ක්‍රියාකාරී වෙළඳපළ තුළ නිමි ප්‍රකාශන (නොගලපන දේ) මිල ගණන් හාවිතයෙන් සාධාරණ අයය මැතිම;

දෙවන මට්ටම : පළමුවන මට්ටමේ සඳහන් ප්‍රකාශන මිල ගණන් නොවන, එහෙත් සාපුරුව (දැඩ්: - මිල ගණන්) හෝ වකුව (දැඩ්: - මිල ඔස්සේ තීරණය වූවු) වත්කම් හා වගකීම් සඳහා නිරික්ෂණ යෙදුවුම් හාවිතයෙන් සාධාරණ අයය මැතිම, සහ

තෙවන මට්ටම : තීරණය කළ හැකි වෙළඳපළ දත්ත මත පදනම් නොවූ (දැඩ්: - තීරණය කළ නොහැකි) යෙදුවුම් හාවිතයෙන් වත්කම් හා වගකීමින් සාධාරණ අයය මැතිම.

පහත දැක්වෙන වගුව මගින් සාධාරණ අයය පුරාවලිය අනුව වාර්තා කරන දේ වත්කම් හා වගකීම්වල විශ්ලේෂණයක් පෙන්නුම් කරයි.

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට

	පළමුවන මටවම රු. 000	දදවන මටවම රු. 000	නෙවන මටවම රු. 000	එකතුව රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්				
අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ මිලට වූ සුරක්ෂිතන්	223,406,791	-	-	223,406,791
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	5,775,226	-	5,775,226
ජා.ම්.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	264,499,960	-	-	264,499,960
	487,906,751	5,775,226	-	493,681,977
මූල්‍ය නොවන විදේශ වත්කම්				
රන්	10,120,756	-	-	10,120,756
	10,120,756	-	-	10,120,756
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතන්	239,615,265	1,804,732,327	-	2,044,347,592
මූල්‍ය සහ රජයේ ආයතනයන්හි ස්කන්ධ ආයෝජන	-	-	2,169,541	2,169,541
	239,615,265	1,804,732,327	2,169,541	2,046,517,133
අනෙකුත් මූල්‍ය නොවන වත්කම්				
ඉඩම්	-	-	14,197,619	14,197,619
ගොඩනැගිලි	-	-	8,082,487	8,082,487
	-	-	22,280,106	22,280,106
මූල්‍ය වගකීම්				
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	48,947,900	-	48,947,900
	-	48,947,900	-	48,947,900

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට

	පළමුවන මටවම රු. 000	දදවන මටවම රු. 000	නෙවන මටවම රු. 000	එකතුව රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්				
අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම තුළින් සාධාරණ මිලට වූ සුරක්ෂිතන්	10,867,425	-	-	10,867,425
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	401,580	-	401,580
ජා.ම්.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	280,406,015	-	-	280,406,015
	291,273,440	401,580	-	291,675,020
මූල්‍ය නොවන විදේශ වත්කම්				
රන්	10,031,610	-	-	10,031,610
	10,031,610	-	-	10,031,610
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතන්	2,498,995,015	-	-	2,498,995,015
මූල්‍ය සහ රජයේ ආයතනයන්හි ස්කන්ධ ආයෝජන	-	-	1,817,132	1,817,132
	2,498,995,015	-	1,817,132	2,500,812,147
අනෙකුත් මූල්‍ය නොවන වත්කම්				
ඉඩම්	-	-	10,855,725	10,855,725
ගොඩනැගිලි	-	-	7,099,239	7,099,239
	-	-	17,954,964	17,954,964
මූල්‍ය වගකීම්				
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	71,697,994	-	71,697,994
	-	71,697,994	-	71,697,994

මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි ස්කන්ධ ආයෝජන

කොටසක ධාරණ අගය තක්සේරු හිල්ප ක්‍රමය හාවිතයෙන්, ස්කන්ධ ආයෝජනයන්හි සාධාරණ අගය ගණනය කරන ලදී.

නිරික්ෂණය කළ නොහැකි සුවිශේෂී යෙදුම්

කොටසක ධාරණ අගය

සංවේදීතා විශ්ලේෂණය

කොටසක ධාරණ අගයේ 10% ක වැඩිවිම ගෝනුවෙන් සාධාරණ අගය 10% කින් ඉහළ යයි.

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
ඡනවාරි 1 දිනට ගේෂය	1,817,133	1,671,218
වර්ෂය තුළ එකතු කිරීම	-	-
අනෙකුත් විසින් ආදායමේහි හඳුනාගත් සාධාරණ මිලට වූ ලාභය	352,408	145,915
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	2,169,541	1,817,133
 ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි		
අගය කිරීමේ ක්‍රමය		
සාපුරු සන්සන්දනාත්මක කුමය සමග වෙළඳපොල ප්‍රවේශය හාවිතා කරමින් ඉඩම් අගය කරනු ලබන අතර එහිදී වත්කම තුළුරේදී සිදුකරන ලද සමාන වත්කමක විකුණුම් අගය සමග සංසන්දනය කොට එක් අගයට එකතු කළ හෝ නාමිකව එකතු කළ වැඩිදුෂු අගයක් ගැලපුම් කිරීමෙන් තොරව ස්ථානිය වෙනස්වීම් (Points of Difference) සඳහා පමණක් ගැලපුම් කිරීමෙන් සාධාරණ අගය ගණනය කරනු ලබයි.		
පොදු මහජනතාවට සේවා සපයන රාජ්‍ය අංශ එකකයන් විසින් පාලනය කරනු ලබන වත්කම්, විවෘත ද්‍රව්‍යීල වෙළඳපොලෙහි පුවමාරු තොවන බැවින් සෙන්ටුල් පොයින්ට් සහ වයිට් ඇවේස්, ගොඩනැගිලි හැර අනෙකුත් සියලුම ගොඩනැගිලි ක්ෂය කරන ලද ප්‍රවර්තන ප්‍රතිස්ථාපන පිරිවැය (DRC) ක්‍රමයට තක්සේරු කර ඇත.		
අනෙකුත් ගොඩනැගිලි අගය කිරීම සඳහා, තනි වර්තමාන අගයකට හැර වූ (වටවම් කළ) ඇස්තමේන්තුගත අනාගත ආදායම, ලාභය හෝ මුදල් ප්‍රවාහයන් මත පදනම්ව දේපල අගය කරනු ලබන ආදායම් ප්‍රවේශය යොදා ගන්නා ලදී.		
පහත සඳහන් දැ හේතුවෙන් වෙළඳපොල ප්‍රවේශය යටතේ ඇස්තමේන්තු කරන ලද සාධාරණ අගය වැඩිවීම්/(අඩුවීම්) සිදුවිය හැක.		
- පර්වසයක එකක මිල වැඩිවීම්/(අඩුවීම්)		
- වර්ග අඩියක එකක මිල වැඩිවීම්/(අඩුවීම්)		
පහත සඳහන් දැ හේතුවෙන් ආදායම් ප්‍රවේශය යටතේ ඇස්තමේන්තු කරන ලද සාධාරණ අගය වැඩිවීම්/(අඩුවීම්) සිදුවිය හැක.		
- දුල වාර්ෂික කුලිය වැඩිවීම්/(අඩුවීම්)		
- වසර මිලදී ගැනීම (years purchase) වැඩිවීම්/(අඩුවීම්)		
 ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		
ව්‍යුත්පන්න උපකරණ අගය කිරීමේ අගය ආකෘතින් යෙදුවුම් ලෙස ඉදිරි මිල ගණන් (වෙළඳපොලෙහි ඇති ඉදිරි ලකුණු forward points පදනම් කරගනීම්න් සකස් කරන ලද) හා අගය කරන දිනට අදාළ එක් එක් මුදල් වර්ගයන්හි ගුනු පොලී එලදා වතු මත පදනම්ව ගණනය කළ වට්ටම් අනුපාත යොදා ගැනීම්. අගය කරන ලද උපකරණයේ ආත්තිකයක් අඩංගු වේ නම්, ආත්තික අනුපාතයන් හි බලපෑම ඉදිරිපත් කිරීමටත් ඉදිරි මිල ගණන්වලට හා/හෝ පොලී අනුපාතයන්වලට ගැලපීම සිදුකරනු ලබයි.		
රන්		
	2023 රු. 000	2022 රු. 000
ඡනවාරි 1 දිනට ගේෂය	10,031,610	35,151,981
වර්ෂය තුළදී මිලදී ගැනීම්/(විකිණීම්)	-	(26,108,952)
විදේශ විනිමය ලාභ/(අලාභ)	(952,572)	4,094,758
රන් මිලෙහි වෙනස්වීම	1,041,718	(3,106,177)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ගේෂය	10,120,756	10,031,610

50.2 ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකණුම් ගිවිසුම් / නින්ස තැන්පතු පහසුකම්

ගිවිසුම්වල කෙටිකාලීන ස්වභාවය නිසා, ආසන්න සාධාරණ අයයක් ලබා ගැනීමට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකණුම් ගනුදෙනුවල වාර්තා කළ අය සළකා බලනු ලැබේ. 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට නින්ස තැන්පතු පහසුකම රු.ම්. 227,035.87 භා (2022 - රු.ම්. 330,637.06) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිවිකණුම් ගිවිසුම් යටතේ පවතින ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිත පත්වල ධාරණ වට්නාකම රු.ම්. 333,951.94 (2022 - රු.ම්. 698,069.22) ක් වේ. 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් යටතේ වන ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිත පත්වල ගෙෂයක් නොමැත. (2022-ගෙෂයක් නොමැත).

50.3 සංසරණයේ ඇති මුදල

සංසරණයේ ඇති මුදලවල සාධාරණ අයය, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වාර්තාකර ඇති පරිදි ඒවායේ මුළුණක වට්නාකමය.

50.4 තැන්පතු වට්නාකම

ඉල්ප විවෙක දී ගෙවිය යුතු බැවින් තැන්පතුවල ධාරණ අය ආසන්න සාධාරණ අය ලෙස සලකනු ලැබේ.

50.5 සාධාරණ වට්නාකමට මතිනු නොලබන මූල්‍ය උපකරණ

සාධාරණ වට්නාකමට මතිනු නොලබන මූල්‍ය උපකරණ පහත වගුවෙන් ඇත්තේ.

	ධාරණ වට්නාකම		සාධාරණ වට්නාකම	
	2023 රු. 000	2022 රු. 000	2023 රු. 000	2022 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
මුදල සහ මුදල සමානයන්	1,198,979,570	651,687,864	1,198,979,570	651,687,864
ජාම්.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	11,830,901	1,641,520	11,817,285	1,632,712
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දී	-	37,022,631	-	37,022,631
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ප්‍රතිවිකණුම් ගිවිසුම් මත මිලදී ගත් සුරක්ෂිත පත්වල	333,951,940	698,069,219	333,951,940	567,532,312
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	-	235,638,700	-	150,128,800
බැංකු සඳහා දෙන ලද යය	47,795,687	28,257,902	47,163,326	88,468,648
අනික්‍රේත වත්කම්	42,184,721	30,182,560	42,594,653	25,686,027
විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්				
බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන	54,113,792	146,408,028	54,113,792	146,408,028
ආයිසානු නිශ්චාපන සංගමය	-	736,258,128	-	736,258,128
ජාම්.අ.	967,325,212	1,127,925,092	967,325,212	1,127,925,092
අනෙකුත්	1,509,255,772	594,383,451	1,509,255,772	594,383,451
දේශීය මූල්‍ය වගකීම්				
බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු	142,472,582	323,046,181	142,472,582	323,046,181
රජයේ සහ රජයේ ආයතනවල තැන්පතු	2,073,290	221,411	2,073,290	221,411
ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් එකත්තාවය මත අමළවිකල සුරක්ෂිත පත්වල භා තැන්පතු පත්වල	227,035,873	330,637,059	227,035,873	330,637,059
සායරණයේ පවතින මුදල	1,186,503,182	1,026,567,252	1,186,503,182	1,026,567,252
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දී	29,507,807	68,320,347	29,507,807	68,320,347

ජාම්.අ. සම්බන්ධ වත්කම්, බැංකු වෙත ලබා දී ඇති යය හා අභාසන්තර අරමුදල්වලින් කරන ලද ආයෝජනවල සාධාරණ වට්නාකම ඒවායේ ධාරණ වට්නාකමෙන් වෙනස් වේ.

විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් යටතේ දක්වා ඇති මුදල් හා මුදල සමානයන් හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු දී, දේශීය මූල්‍ය වත්කම් යටතේ දක්වා ඇති ප්‍රතිවිකණුම් ගිවිසුම් මත මිලදී ගත් සුරක්ෂිත පත්වල භා රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්, විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් යටතේ දක්වා ඇති බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන, ආයිසානු නිශ්චාපන සංගමය, ජාම්.අ. සහ අනෙකුත් විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් සහ දේශීය මූල්‍ය වගකීම් යටතේ දක්වා ඇති බැංකු හා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු, රජය හා රජයේ ආයතනවල තැන්පතු, ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් එකත්තාවය මත අමළවිකල පත්වල සුරක්ෂිත පත්වල, සංසරණයේ පවත්නා මුදල හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දී හි සාධාරණ වට්නාකම හා ඒවායේ ධාරණ වට්නාකම සමාන වේ.

51. අඛණ්ඩ පැවත්ම හා ප්‍රාග්ධන කළමනාකරණය

51.1 අඛණ්ඩ පැවත්ම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ 'අඛණ්ඩ පැවත්ම සංකල්පය' අනුව පිළියෙල කර ඇත. මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල දක්වා ඇති පරිදි එවා පිළියෙල කිරීමේදී පාලක මණ්ඩලය විසින් ප්‍රධාන මූල්‍ය අවධානම් තක්සේරුගත කර ඇත. එසේම, පාලක මණ්ඩලය විසින් බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවත්ම ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා සුවිශේෂ බලපෑමක් ඇති කළ හැකි සැලකිය යුතු ආකාරයේ අවිනිශ්චිතතාවයන් නොමැති බවටත් මෙන්සා දැනට පවතින අඛණ්ඩ පැවත්ම සංකල්පය මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කිරීම සඳහා සුදුසු උපක්ල්පනයක් බවටත් තීරණය කර ඇත.

51.2 ප්‍රාග්ධන කළමනාකරණය

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය රු.ලු.11.1ක් ලෙස සටහන් වූ අතර එම අගය, බැංකුවේ කටයුතු අඛණ්ඩව කරගතන යාමට ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනයක් බව පාලක මණ්ඩලය අදහස් කරයි. ශ්‍රී ලං.ම.බැ. පනතේ 97 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව මහ බැංකුවේ වත්කම්වල අගය එහි මූදල්මය බැරකම්වලට සහ එහි ගෙවා නිම් ප්‍රාග්ධනයේ එකතුවට වඩා අඩු බවට මහ බැංකුවේ විශේෂනය කරන ලද වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශවලින් පෙන්නුම් කරන විටෙක දී ආණ්ඩුව මගින් ප්‍රාග්ධන දායකත්වයක් සිදු කරන ලෙසට මහ බැංකුවට ඉල්ලා සිටිය හැකි.

එවැනි අවස්ථාවනක දී, පාලක මණ්ඩල අනුමැතියට යටත්ව ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. විසින් ගණනය කරන ලද ප්‍රාග්ධන හිගයේ ප්‍රමාණය ආණ්ඩුව මගින් ප්‍රාග්ධන දායකත්වයක් සිදු කරන ලෙස අමාත්‍යවරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කරනු ලැබේ. එම ඉල්ලීමෙන් පසුව අමාත්‍යවරයා විසින්, පාර්ලිමේන්තු අනු මැයියට යටත්ව අවශ්‍ය මූදල, ව්‍යවහාර මූදලින් හෝ පවත්නා වෙළඳ පොල ආයුත පොලී අනුපාතික යටත් නිකුත් කරනු ලබන, නිය්විත ක්ලීරිරමේ කාලයත් ඇති ගනුදෙනු කළ හැකි ගෙය සාධන පත්‍රවලින් මහ බැංකුව වෙත මාරු කරනු ලැබේ.

52. සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්

52.1 රජය සහ රජය විසින් පාලනය කරනු ලබන ආයතන සමග ගනුදෙනු

බැංකුව විසින් සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් කටයුතු කරගතන යාමේ දී සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සමග ගනුදෙනුවලට පිවිසෙනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා රජය (ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. පරම අධිකරණ වශයෙන්), විවිධ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්ට ඇතුළත් වේ. අන්තර්ජාතික ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 24 (සංයෝධිත) සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් පිළිබඳ හෙළුදර්වී කිරීමේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුව, තනිව ගත් කළ සැලකිය යුතු මට්ටමේ වන හා අනෙකුත් ගනුදෙනුවලදී සාමූහිකව සැලකිය යුතු මට්ටමේ වන, රජය සහ රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන සමග එළඹී ගනුදෙනු සහ විධිවිධානයන් පහත පරිදි වේ.

ගනුදෙනු වල ස්වභාවය

ගනුදෙනු:

මිලදී ගත්තා ලද ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතයන්

විකුණන ලද ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතයන්

ප්‍රතිච්ඡිලිමේ හා ප්‍රතිම්ලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් හෝ විකුණු ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ

ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතයන්

ප්‍රතිච්ඡිලිමේ හා ප්‍රතිම්ලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් හෝ විකුණු ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ

ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතයන් සඳහා පොලී ආදායම හෝ වියදම්

බැංක සඳහා ලබාදුන් චව්‍යිලතා පහසුකම්

රජය වෙනුවෙන් ලද අරමුදල්

රජය වෙනුවෙන් දැන ලද විය පැහැදිලි

දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූදල නොවුම් මූදණය කිරීමේ පිරිවැය (සටහන 52.1.3)

දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආණ්ඩ්, සේවා සහ බුදු සඳහා ගෙවීම් (සටහන 52.1.4)

වර්ෂය තුළදී දෙ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු (සටහන 52.1.6)

- විකුණුම්

- මිලට ගැනීම්

- ඇ.එ.ඩී.බොලත්/ශ්‍රී ලංකා රු.පි.යල් වූත්ත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

බාහිර ගෙනිනික වියදම්

වර්ෂය තුළදී අන්තර් දේපල වෙනුවෙන් ලද අරමුදල්

කළී ආදායම්

ලාභාය ආදායම්

අනෙකුත් ගනුදෙනු (සටහන 52.1.9)

2023 රු. 000	2022 රු. 000
1,394,499	-
13,979,231,698	143,913,767,948
32,500,000	-
599,128,330	210,540,495
351,384,381	211,034,101
2,603,776	1,856,465
11,136,712	5,147,957
285,491,347	872,421,407
912,234,278	695,124,187
10,742,797	595,270,456
4,109	-
572,600	365,405
208,276	207,763
135,642	115,786
912,255	794,842

යේෂයන් :

ශ්‍රී ලංමං.බැ. විසින් අධිකිත්කාරීන්වය දරන ලද ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතන් (සටහන 52.1.7) රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම් (සටහන 14) කොට්ඨාස -19 පුනරුදා තෝ පහසුකම යටතේ ලබාදුන් නය නියවිත අරමුණු සඳහා මිලදීතේ රජයේ සුරක්ෂිතන් බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවල තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතියේ (RTGS) යේෂයන් (සටහන 26) ලංකා බැංකුවේ ලැබුවේ ගාබාවේ පවත්වාගෙන යනු ලබන තොස්ටෝ ඕස්සුම් යේෂය භාණ්ඩාගාරය හා අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ වෙත කළ පුණු ගෙවීම් (සටහන 25) දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ හා ආයතන සමග ජ්‍යෙම ඕස්සුම් යේෂයන් අත්හැර දේපළ වල යේෂයන් (සටහන 52.1.9) අනෙකුත් යේෂයන් (සටහන 52.1.9)

2,044,347,592	2,498,995,015
-	235,638,700
14,435,008	1,821,749
20,491,905	17,930,602
93,734,580	240,719,873
41,368	43,888
8,698,715	3,540,670
248,714,938	1,021,468
(199)	(297)
8,766,945	5,998,940
284,800	13,321,704

52.1.1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත් 61 වන වගන්තියේ 9 වන කොටස මගින් පැවරෙන බලය හා පාලක මණ්ඩලය මගින් පැවරෙන බලය ප්‍රකාරව ශ්‍රී.ලංමං.බැ. විසින් බලපත්‍ර නිකුත් කළ බැංකුවල කටයුතු නියාමනය හා සුපරික්ෂණය බැංකු අධික්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරයි.

බැංකුවේ බැංකු තොවන මූල්‍ය ආයතන අධික්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලියාපදිංචි බැංකු තොවන, මූල්‍ය සමාග මිවල නියාමනය සහ සුපරික්ෂණය කරගෙන යනු ලබයි. ඒ අනුව, රජය විසින් පාලනය කරනු ලබන හෝ අරමුදල් සහය ඇති බැංකුවලට සම්බන්ධිත ආයතන සහ බැංකු තොවන මූල්‍ය සමාගම මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ සුපරික්ෂණය යටතට පැවරේ.

52.1.2 2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 132 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ආණ්ඩුවේ නියෝජිතයා ලෙස කටයුතුවත් කටයුතු කළ පුණු අතර, එහෙත් එස් රාජ්‍ය තෝ පාලනය කළමනාකරණ ඒජන්සිස් හෝ කාර්යාලය හෝ සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන නිතිය ක්‍රියාත්මක වන දිනය තෙක්, ආණ්ඩුවේ ඕස්සුම් සඳහා ආණ්ඩුවේ සුරක්ෂිතන් නිකුත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සහ දේශීය හා විදේශීය නය සඳහා සේවා සැපයීම ද ඇතුළත් වන පරිදි රාජ්‍ය නය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුවේ නියෝජිතයා ලෙස කටයුතු කිරීමට පමණක් සිමා විය යුතුය.

52.1.3 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 44 වගන්තිය ප්‍රකාරව, මූදල් නිකුත් කිරීමේ තත් අධිකිය හා බලකළ බැංකුව සතු වේ. ඒ අනුව බැංකුවේ ව්‍යවහාර මූදල් දෙපාර්තමේන්තුව, නෙතිකි ව්‍යවහාර මූදල් නිකුත් කිරීමේ තත් බලකාරියා ලෙස කටයුතු කරයි. මූදල් තොටුවූ මුදණය කිරීමේ කාර්යය ඩී ලා රු ලංකා කරන්සි ඇත්ත්වී සෙකියුරුටි ප්‍රතිච්‍රිත (පුද්) සමාගම විසින් කරගෙන යනු ලැබේ. මෙහි කොටස් හිමිකමෙන් 40% දරණතේ රජයයි.

52.1.4 බැංකුව සාමාන්‍යයෙන් මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙන යාමේ දී, විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හෝ රජයේ සුවිශේෂ බලපෑමක් හෝ පාලනයක් ඇති ආයතන සමග ගනුදෙනුවලට එළඹීමු ලැබේ.

52.1.5 සටහන් අංක 56 හි පැහැදිලි කර ඇති පරිදි බැංකුව හාරකරු ලෙස කටයුතු කිරීම මගින් රජය, හාරයන්, විශාම ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සහ අනිකුත් ආයතන වෙනුවෙන් වත්තම් සහ බැරකම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුකරනු ලැබේ.

52.1.6 මූදල් තීති පනතට යටත්ව (2023 සැළැතුම්බර් 14 වැනිදා සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතට යටත්ව) බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දේශීය විනිමය වෙළඳපොලෙහි සංවර්ධනය හා වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ එක දින විවිධ විනිමය තත්ත්වය සුපරික්ෂණය කරනු ලැබේ. දේශීය විනිමය වෙළඳපොල සංවර්ධනය සුපරික්ෂණයේ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතය දැඩි ලෙස වෙනස්වීම ලිඛිල් කිරීමේ අරමුණින් බැංකුව වෙළඳපොලෙහි මෙම අංක දෙකකි ම සිටිය පුණු බව සැලකේ. කොස්ටෙවත්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විසින්මේන් තෝ පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ දක්වන ලද දළ නිල විදේශීය විනිමය සංවිත (NIR) ඉලක්කය වෙත ලැබා වීම සඳහා විදේශීය සංවිත එක්ස්ස් කිරීමේ අරමුණින් බැංකුවේ උපායමාරුගික අවධානය ප්‍රධානවම විදේශීය විනිමය මිලදී ගැනීම කෙරෙහි යොමුවිය. රට තුළ ආර්ථික කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට උපකාරී වීම සඳහා ඉන්ධන හා ගල් අයරු වැනි අත්‍යාවශ්‍ය භාණ්ඩ ආයතනය කිරීම මූල්‍යනය සඳහා 2023 පළමු කාර්තුව තුළදී, විදේශීය විනිමය වෙළඳපළ වෙත විකුණා දැමීම බැංකුවට සිදුවිය. එහිදී සිදුවූ විදේශීය විනිමය මිලදී ගැනීම හා විකිණීම් ප්‍රමාණය ඉහත සඳහන් කළ ආර්ථික කටයුතුවල ප්‍රතිඵල තීත්තුම් ආයතනය කරයි.

52.1.7 දේශීය මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, 2023 අංක 16 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතේ 31 වගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිච්‍රිත ක්‍රියාව නැංවීමේ කාර්යයෙන් ලෙස විවිධ වෙළඳපොල මෙහෙයුම් කටයුතුවල තීයැලීම සහ එම පනතේ 32-34 වගන්ති ප්‍රකාරව නෙතිකි සංවිත පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව බලාත්මක කිරීම හා රජයේ කොටස්

හිමිකම් ඇති වාණිජ බැංකුවල හා අනෙකුත් සම්බන්ධ මූල්‍ය ආයතන හා රාජ්‍ය ආයතනවල බැංකුකරු ලෙස කටයුතු කරයි. 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම කාර්ය කිරීමේ දී උදෑගත වූ මූල්‍ය ශේෂය සටහන් අංක 12 හි දක්වා ඇත. රජයේ සුරක්ෂිත මත උපයාගත් පොලිය 36 සටහනෙහි දැක්වේ.

52.1.8 රජයේ පාලනයට යටත් එක් බැංකුවක හාරකාරත්ව විවිධානවල බැංකුව නියැලුති.

52.1.9 තනි වශයෙන් ගතකළ සුවිශ්චී තොවන, රජය, රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රජය මගින් පාලනය වන ආයතන සමග බැංකුව විසින් සිදුකළ ගනුදෙනුවල ශේෂයන්, අනෙකුත් ගනුදෙනු හා ශේෂයන් හි ඇතුළත් වේ.

52.2 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය සමග ගණනා

අධිපති ඇතුළු පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන්, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන් සහ සහකාර අධිපතිවරුන් ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයට ඇතුළත් වේ. ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය බැංකුව සමග සිදුකරන ලද ගනුදෙනු පහත පරිදි වේ.

52.3 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය වෙත කළ ගෙවීම්

	2023	2022
රු. 000	රු. 000	රු. 000
170,108	261,043	

කෙටිකාලීන සේවක ප්‍රතිලාභ

මෙයට අමතරව ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය සඳහා මුළුන්ගේ සේවා ගිවිසුම්වලට යටත්ව මූල්‍ය තොවන ප්‍රතිලාභ ද සපයනු ලැබේ.

52.4 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් සමග වෙනත් ගණනා

	2023	2022
රු. 000	රු. 000	රු. 000
250,997	329,345	
153,118	203,018	
205,474	187,331	

කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් හට දුන් මෙය ශේෂය

වසර තුළදී ප්‍රධානය කළ මෙය

වසර තුළදී අය කරගත් මෙය

මෙම මෙය සඳහා අදාළ වන වාර්ෂික පොලී අනුපාතයන් සියයට 2 සිට සියයට 7 දක්වා පරාසයන්ති වන අතර, මාසිකව ගෙවනු ලබන එම සියලු මෙය ප්‍රමාණවත් පරිදි ආරක්ෂිත තොට ඇත.

52.5 පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමග ගණනා

	2023	2022
රු. 000	රු. 000	රු. 000
69,624	106,371	

ගෙවන ලද සහ ගෙවිය යුතු දායකය

සටහන් අංක 32 හි දක්වා ඇති පරිදි බැංකුව විසින් විශාම වැළැඳුව සහ අනිකුත් පශ්චාත් සේවා විශාම සැලසුම් සඳහා විවිධ මුදල් ප්‍රමාණවලින් අයක වූ අතර රු.මි. 1,017.89 ක් (2022 - රු.මි. 986.99) සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට වෙත ලදී.

සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතු වලදී බැංකුව විසින් ස්වාධීය පශ්චාත් සේවා සැලසුම් සඳහා බැංකු සහ මූල්‍ය සේවා සපයනු ලබයි. එවැනි සැලසුම් වල ශේෂයන් 30.2 සටහනෙහි දක්වා ඇත.

53. අසම්බාධ වගකීම්

53.1 මූල්‍ය අඟ තොන්තුන්

රජයේ හෝ එහි නියෝජිතයන්ගේ සහ ආයතනවල නියෝජිත ලෙස ක්‍රියාකාරීත් මහා හාණ්ඩාගාරය විසින් බැංකුව වෙත නිකුත් කරනු ලබන ප්‍රති ඇප අඟ මත විවිධ පාර්ශ්වයන්ට ඇප සපයනු ලැබේ. 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට එවැනි ඇප කිසිවක් තොටීය.

53.2 ණය ඇපකර

බැංකුවෙහි ප්‍රාදේශීය සවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ (ප්‍ර.සං.ද.) කාර්යයන් වන්තන් පිටස්තර නය මාරුග තුළින් ලැබෙන මුදල් සහභාගි මූල්‍ය ආයතන මගින් ප්‍රතිමූල්‍යකරණ නය ලෙස සූද්‍ර හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ට ලබාදීම, එම නය මත සහභාගි මූල්‍ය ආයතන වෙත නය ඇපවිම් නිකත් කිරීම, ඇප වාරික රස්කිරීම, නය පැහැරනුරිම් මගැහැරීම සඳහා හා එම නය නිසිපරිදී යෙදවෙන බවට සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පැවත්වන් නය සම්බන්ධයෙන් සහභාගි මූල්‍ය ආයතනවලට සිදුවිය හැකි පාඩු ආවරණය සැපයීම සඳහා නය ඇපකර පහසුකම් සැපයීම ප්‍ර.සං.ද., විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මෙය නය පැහැර භැරිමේ ප්‍රමාණය මත වන ආවරණයක් නොවන අතර සහභාගි වන මූල්‍ය ආයතන මගින් නය ලබාදුන් පාර්ශ්වයන්ගෙන් නය ආපසු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාරුග ගැනීමෙන් පසු, ඉතිරිවන පාඩු සඳහා වන ආවරණයකි. නය අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාරුග ගැනීමෙන් අනතුරුව සිදුවිය හැකි පාඩු පිළිබඳව සහභාගි වූ මූල්‍ය ආයතන විසින් කරනු ලබන ඉල්ලීම් පමණක් සලකා බැඳීම මෙහි අර්ථය වේ. මෙම වැඩිපිළිවෙළ මගින් උද්‍යත වන අසම්හාවා බැරකම් පහත දැක්වේ.

දේශීය වාණිජ බැංකු වෙත ලබා දුන් නය ඇපකර :

නොමැයවා පැවැති ඇප ප්‍රමාණය

	2023 රු. 000	2022 රු. 000
සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	114,763	1,989,471
අනෙකත්	5,979	88,808
මුළු නය ඇප ප්‍රමාණය	120,742	2,078,279

2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා නය ඇපකර මත හඳුනාගත් අපේක්ෂිත නය අලාභය, සටහන 39 හි වාර්තා කොට ඇත.

53.3 නොමැතුම් හිමිකම්

බැංකුව එරෙහිව තීති කෘත්‍යාත්මක 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට පරිගේෂව තිබුණු අතර මේ සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු පාඩුවක් බැංකුව ඇති නොවේය යනු බැංකුවේ මතය බැවින් ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා නොමැත.

54. බැඳීම්

- (අ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට දේපළ, පිරියන හා උපකරණ අත්පත් කර ගැනීම වෙනුවෙන් රු.මි. 64.78ක ප්‍රාග්ධන බැඳීමක් බැංකුව විසින් ඇති කර ගෙන තිබේ.
- (ආ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉදිරි නුවමාරු ගණුදෙනු මෙසේය.

	2023 000	2022 000
ඉදිරි විනිමය කොන්ත්‍රාක්ස්	1,221,302	559,112
ඉදිරි විනිමය විකුණුම්	-	12,500
- ඇංඩ්.ඩ. බොලර්	538,182	-
- ස්ටරේලිඩ පැවුම්	225,000	4,750
- ජපන් යෙන්	-	-
ඉදිරි විනිමය මිල්ද ගැනීම්	-	-
- ඇංඩ්.ඩ. බොලර්	-	-

55. මූල්‍ය වන්කම් මාරු කිරීම්

සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතුවලදී, මූලිකව දේශීය හා විවේකීය යන දෙවරගයෙන්ම පවත්නා නය සුරක්ම්පත් සම්බන්ධයෙන් බැංකුව විසින් ගණුදෙනු වලට එළඹීමේ ප්‍රතිථිලයක් ලෙස මූල්‍ය වන්කම් මාරුවීමක් සිදු විය හැක. සටහන් 5.3.3. හි දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති අනුව, එසේ මාරුකරන ලද මූල්‍ය වන්කම් පෙර හඳුනාගත් ලෙසම පවත්වාගැනීම හෝ බැංකුවේ අඛණ්ඩ මැදිහත්වීමේ ප්‍රමාණයට පවත්වාගැනීම හෝ සම්පූර්ණයෙන් හඳුනා නොගෙන සිටීමට සිදුවිය හැක.

සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් නොකරන ලද හෝ පහත ගණුදෙනු තුළින් මූලිකව බැංකුවේ අධ්‍යාපන මැදීන්ත්වීමක් පවතී නම් මූල්‍ය වත්කම් මාරුකිරීමක් සිදු කරයි.

- ප්‍රති මිලදී ගැනුම් ගිවිසුම් යටතේ විකුණු සුරක්ෂිතයා ප්‍රතිම්පිතයා
- සුරක්ෂිතයා ගියට දීම
- සුරක්ෂිතයා ඔබපන කිරීම

55.1 සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් නොකළ නමුත් මාරුකාල මූල්‍ය වත්කම්

(අ) ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ විකුණු සුරක්ෂිතයා

බැංකුවේ මූදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් වල කොටසක් ලෙස ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ විකුණු සුරක්ෂිතයා ගණුදෙනුවල නිරතවන අතර හිමිකාරීත්වයේ අවබ්‍යනම් හා ප්‍රතිලාභ සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ බැංකුව සතුව පැවතීම හේතුවෙන්, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ “මි ලංකා රජයේ සුරක්ෂිතයා” යටතේ එම ප්‍රමාණය සම්පූර්ණයෙන් හඳුනාගෙන තවදුරටත් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. ඒ අනුව ඒ මත ගෙවිය යුතු මූදල් ප්‍රතිශ්යාව සහ උපවිත පොලිය, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ දේශීය මූල්‍ය වගකීමින් ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ විකුණු සුරක්ෂිතයා ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

(ආ) සුරක්ෂිතයා ගියට දීම

සුරක්ෂිතයා ගිය, ස්ථාපිත වෙළෙඳපාල පුරුදු විස්තර කරන අතර එමගින්, ගාස්තුවකට යටත්ව, සුරක්ෂිතයා එක් පාර්ශවයකගෙන් (ජය දීමනාකරු - මි ලංකා මහ බැංකුව), තවත් පාර්ශවයකට (ජය ගන්නා) කාවකාලිකව පුවමාරු වීම සිදුවේ. ජයගන්නා ඉල්ලු විටදී හෝ යම් එකා විකාශනය විසින් නිකුත් කරන ලද බැඳුම්කර සඳහා භාරකරු ලෙස තෝරාගත් නිශ්කාරණ ආයතනයක් කටයුතු කරයි.

නිශ්කාරණ ආයතනයේ කැමැත්ත පරිදී එම බැඳුම්කර සඳහා වන ඉල්ලුම මත පදනම්ව ජය දීමට බලය පැවතෙන පරිදී ගිවිසුමක් අත්සන් කර ඇත. මි ලංකා මහ බැංකුව මෙම ජය දීමට සම්බන්ධ නොවන බැවින් හා නිශ්කාරණ ආයතන, ජයතාරුවන්ට සුපුරුම ජයදෙන බැවින්, මෙම තියාවලිය “ස්වයං බැඳුම්කර ජය දීම” ලෙස හඳුන්වයි. ස්වයං බැඳුම්කර ජය දීමේ වැඩසටහන යටතේ බැඳුම්කර සඳහා යම් ජයදීමක් සිදුකර ඇත්තාම්, එක් එක් මාසය අවසානයේ භාරකරු විසින් ස්වයං බැඳුම්කර ජයදීම සඳහා ගාස්තු මි ලංකා මහ බැංකුව එවතු ලබයි. තියාවලින්ට යොමු පාහේ බැංකුව සහ තුළින් එම හේතුවෙන් බැංකුව විසින් එම සුරක්ෂිතයා සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ බැංකුව සහ තුළින් එම සුරක්ෂිතයා සම්පූර්ණ වත්කම් තවදුරටත් සිදු කරයි. මෙම සුරක්ෂිතයා මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ “අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම මගින් සාධාරණ අගයට වූ සුරක්ෂිතයා” ලෙස ඉදිරිපත් කරයි.

(ඇ) සුරක්ෂිතයා ඔබපන කිරීම

2017 ජනවාරි මාසය දක්වා සුරක්ෂිතයා බෙරුම් තියාවලියට පහසුකම් සැපයීම සඳහා මි ලංකා මහ බැංකුව විසින් මිස්ට්‍රේලියානු බොලර් මිලියන 35.0 ක සුරක්ෂිතයා යුරෝ ක්ලියර් බැංකුවට ඔබපන කොට ඇ.එ.ඒ.ජ බොලර් මිලියන 30.0 ක ජය පහසුකම් ලබාගන්නා ලදී. වර්තමානයේදී යුරෝ ක්ලියර් බැංකුවට ඔබපන කරන ලද සුරක්ෂිතයා සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ බැංකුව සහ තුළින් එම හේතුවෙන් බැංකුව විසින් එම සුරක්ෂිතයා සම්පූර්ණයෙන්ම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ දේශීය මූල්‍ය වත්කම් තවදුරටත් සිදු කරයි. මෙම සුරක්ෂිතයා මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ “අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම මගින් සාධාරණ අගයට වූ සුරක්ෂිතයා” ලෙස ඉදිරිපත් කරයි.

2023	2022
අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම මත සාධාරණ අගයට වූ මූල්‍ය වත්කම්	අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම මත සාධාරණ අගයට වූ මූල්‍ය වත්කම්
රු. 000	රු. 000
3,749,003	1,090,124
3,749,003	1,090,124

56. භාර සහ භාරකාරන්ව ක්‍රියාකාරකම්

බැංකුව, සාමාන්‍යයෙන් භාරකරුවූ ලෙස හා අනෙකුත් විශ්වාසනා තත්ත්වයන්හි ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජය, භාරයන්, විශ්වාම් ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සහ අතිකත් ආයතන වෙනුවෙන් වත්කම් සහ බැරකම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. බැංකුව විසින් ඉවතු කරන සැලකීය යුතු භාර ක්‍රියාකාරකම් පහත සඳහන් පරිදී වේ.

- 56.1** විවිධ විදේශීය තොස විදේශ අරමුදල් යොදන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ තොස යෝජනා ක්‍රම සඳහා වන ප්‍රධානයන්හි තොස මූද්‍යානෑම සහ ආපසු ගෙවීම් බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් සිදු කරනු ලැබේ. තවද ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් විවිධ විදේශීය තොස සහ ප්‍රධානයන් යටතේ ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් රස්කර ප්‍රධානය කරන තියෝර්ත් ආයතනයන්ගේ ඉල්ලීම පරිදි එම අරමුදල් හා හානිගාර බිල්පත්වල ආයෝජනය කරනු ලැබේ.
- 56.2** බැංකුව සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් (සේ.අ.අ) මූදල් සම්බන්ධයෙන් හාරකාරත්වය උපුලයි. ඒ අනුව, පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාර දායක මූදල් ලබා ගැනීම, අධිහාර ලබාගැනීම, ආයෝජනවලින් ආදායම ලබා ගැනීම, සේ.අ.අ. අරමුදල් ලියාපදිංචි සාමාජිකයන්ගේ ශිෂ්ටුම් පවත්වාගෙන යාම, අතිරික්ත මූදල් ආයෝජනය සහ සාමාජිකයින්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම පාලක මණ්ඩලයේ කාර්යයන්ට ඇතුළත් වන්නේය.
- 56.3** ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවහි බලපත්‍රානී බැංකු ආයතන සහ 1972 අංක 5 දරණ සම්බන්ධකාර සම්මිත පනත යටතේ ලියාපදිංචි, බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි යොදී සිටින සම්බන්ධකාර සම්මිත සඳහා විව්‍යතව තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් වන “තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය” බැංකුව විසින් පරිපාලනය කර ඇත. 2010 මක්තෙක්බර 01 දා සිට එම යෝජනා ක්‍රමයෙහි අනි අරමුදල්, 2010 සැප්තැම්බර 28 දා තම, ගැසට් අංක 1673/11 යටතේ පිහිටි වූ “ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය” වෙත පවරා ඇත.
- 56.4** 2010 සැප්තැම්බර 28 දිනැති වූ 1673/11 අංක දරණ (සංයෝගීත) ගැසට් පත්‍රය අනුව 2010 මක්තෙක්බර 01 දා සිට බැංකුව විසින් “ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය” නිමින් අනිවාර්ය තැන්පත් රක්ෂණ ක්‍රමයක් එකිනෙක අවශ්‍යතාවයක් ලෙස තැන්පත්කරුවන්ගේ අරමුදල් ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් පිහිටුවා ඇත.
- මෙම යෝජනා ක්‍රමය සහ අරමුදල 2013 නොවැම්බර 22 වන දින සිට පිළිවෙළින් “ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ හා ද්‍රව්‍යීලනා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය” සහ “ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ හා ද්‍රව්‍යීලනා ආධාරක අරමුදල” ලෙස නම් කරන ලදී.
- තවද අංක 2239/52 දරණ ගැසට් පත්‍රය අනුව 2010 සැප්තැම්බර 28 දිනැති අංක 01 දරණ ආරම්භ රෙගුලාසිය අවලංගු කරුණින් 2021 අගෝස්තු 06 දිනැති 2021 අංක 02 දරණ නව රෙගුලාසිය ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ හා ද්‍රව්‍යීලනා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය ලෙස නිකුත්කාවට ඇත.
- 2023 නොවැම්බර 15 දින සිට 2023 අංක 17 දරණ බැංකු (විශේෂ විධි විධාන) පනත ක්‍රියාත්මක වීමත් සම්ග, ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයට අදාළ 2021 අංක 02 දරණ රෙගුලාසිය වෙනුවට ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයේ 2023 අංක 01 දරණ රෙගුලාසිය බලපැවැත්වේ.
- සියලුම බලපත්‍රානී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රානී විශේෂිත බැංකු හා ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් මෙම යෝජනා ක්‍රමයේ සාමාජිකයන් වේ. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර 31 දිනට මෙහි සමස්ථ සාමාජිකයන් ගණන 63 කි. 2023 අංක 17 දරණ බැංකු (විශේෂ විධි විධාන) පනතේ 43(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ රක්ෂණය කළ හැකි තැන්පත් ලෙස සාමාජික ආයතනවල ඉල්ලුම්, කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පත් වගකීම් දැක්වීය හැකි අතර එසේ රක්ෂණය කළ නොහැකි තැන්පත් ලෙස 43(3) වගන්තියේ දක්වා ඇති තැන්පත් වගකීම් සහ යම් පොරුන්දු නොවුවේ, දෙමුළුන් හිමිකම් සහ මහ බැංකුව විසින් නිශ්චය කරනු ලැබේ හැකි වෙනත් තොස සාධන පත් ඇතුළත් වේ.
- රු.ම්. 350.20 ක් වූ ස්ථානීකරණ තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයෙහි ආයෝජන හා රු.ම්. 1,168.31 ක් වූ වාණිජ බැංකුවල අන්හාල දේපල තුළින් කරන ලද ආයෝජන පැවරීමෙන් මෙම තැන්පත් රක්ෂණ අරමුදල පිහිටුවා ඇති. අනෙකුත් විසිනිරීණ ආධායම තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති මූල්‍ය උපකරණ වල සංවිත අයය වන රු.ම්. 2,528.25 ක් අයය සළකා බැඳීමට පෙර 2023 දෙසැම්බර 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා තැන්පත් රක්ෂණ අරමුදල් ප්‍රමාණය රු.ම්. 110,117.96 ක් (විගණනය නොකළ / තාවකාලික) ලෙස දැක්වේ. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර 31 දිනට මෙම අරමුදල් මූල්‍ය ස්කන්ද සේෂය රු.ම්. 112,646.21 ක් (විගණනය නොකළ / තාවකාලික) වේ. දිනට මෙම අරමුදල් තැන්පත් පිමියෙකුට වෙනත් වනදී මූදල් ප්‍රමාණය එක් මූල්‍ය ආයතනයක් සඳහා රු. ලක්ෂ 11 ක් හෝ විදේශ විනිමය තැන්පත් සඳහා රට සමාන මූල්‍යකි. වනදී වෙළිම බැංකුවේ හෝ පාලක මණ්ඩලයේ වගකීමක් නොවන අතර අරමුදල් බැරට ඇති මූදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවා යන කිහිපු වගකීමකට ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. වගකියනු නොලැබේ.
- යෝජනා ක්‍රමයේ මෙහෙයුම් හා කළමනාකරණ කටයුතු තැන්පත් රක්ෂණ හා නිරාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පිහිටා ඇති තැන්පත් රක්ෂණ ඒකකය මහින් පාලක මණ්ඩලය මහින් අනුමත වූ රෙගුලාසි හා ප්‍රතිපත්තින් වලට අනුව තැන්පත් රක්ෂණ හා නිරාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂකවරයාගේ අධික්ෂණය හා උපදෙස් අනුව සිදු කෙරෙන අතර බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශවලින් වෙන් වූ පොත් හා ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. විගණනය හාරව විගණකාධිති කටයුතු කරයි.
- 56.5** ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. පාලක මණ්ඩලය වෙනුවෙන් රජය හෝ විදේශ අනුග්‍රහකයෙකු විසින් මූල්‍යනය සම්බන්ධයෙන් රජයයේ අති විශේෂ වගන්තිය වගකීමෙන් දක්වා ඇති. 2023 දෙසැම්බර 31 මේ ආකාරයට සහභාගී වන මූල්‍ය ආයතනවලට ලබාදුන් ප්‍රතිමූල්‍ය තොස ප්‍රමාණය රු.ම්.17,091.78ක් ලෙස දැක්වේ.